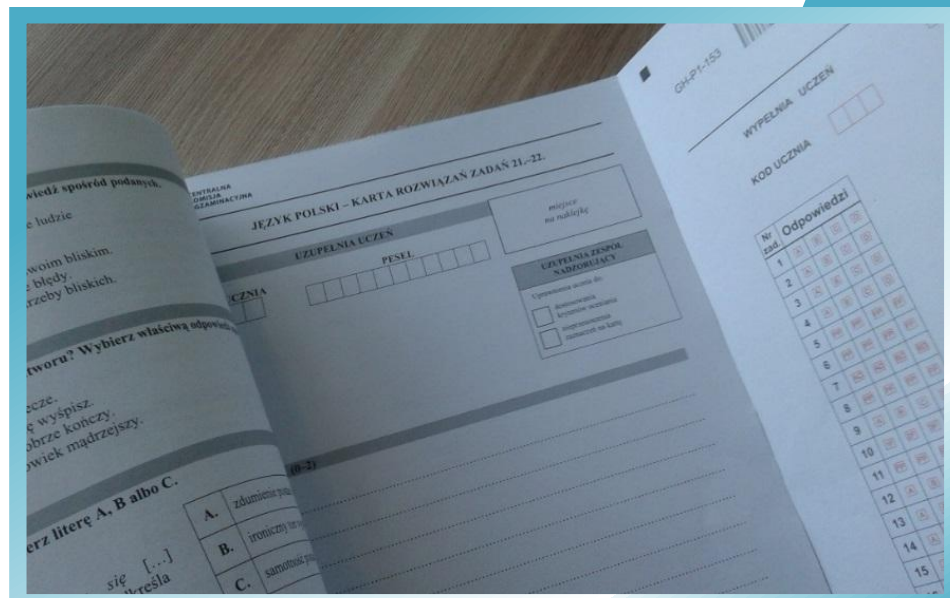

Osiągnięcia uczniów kończących gimnazjum w roku 2016

Województwo lubuskie

Osiągnięcia uczniów kończących gimnazjum w roku 2016

Województwo lubuskie

*Opracowanie: Monika Adamczyk, Marcjanna Klessa, Danuta Kwasiżur,
Przemysław Mróz, Małgorzata Pastusiak*

Opracowanie:**język polski**

Robert Chamczyk (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Danuta Marchlewska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)
Maria Michłowicz (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie)

historia i wiedza o społeczeństwie

Marek Zieliński (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Andrzej Bobrow (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Marek Zapieraczyński (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi)

matematyka

Grażyna Miłkowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Edyta Warzecha (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Karolina Kołodziej (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie)
Renata Świrko (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)

przedmioty przyrodnicze

Alicja Kwiecień (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Hanna Gronczewska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)
Marcjanna Klessa (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)
Małgorzata Wałęsa (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)
Justyna Zahorodna (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)

język angielski

Agnieszka Szafran (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Aleksandra Kodzis (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Grzegorz Przybylski (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu)

język niemiecki

Ewa Bartoń-Pieniążek (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Małgorzata Jezierska-Wiejak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu)
Przemysław Mróz (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)

język francuski

Mariusz Mazurek (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Małgorzata Sośnicka (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie)

język rosyjski

Hanna Putsiato (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Jadwiga Kubiak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi)
Monika Zdunik (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)

język hiszpański

Anna Łochowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

język włoski

Anna Opolska-Waszkiewicz (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opieka merytoryczna:

dr Marcin Smolik (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Grażyna Miłkowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Ludmiła Stopińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Beata Trzecińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca:

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Mariola Jaśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa

tel. 022 536 65 00, fax 022 536 65 04

e-mail: sekretariat@cke.edu.pl

www.cke.edu.pl

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA	8
Język polski	8
1. Opis arkusza standardowego	8
2. Dane dotyczące populacji uczniów	8
3. Przebieg egzaminu	9
4. Podstawowe dane statystyczne	10
Komentarz	17
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	45
Historia i wiedza o społeczeństwie	48
1. Opis arkusza standardowego	48
2. Dane dotyczące populacji uczniów	48
3. Przebieg egzaminu	49
4. Podstawowe dane statystyczne	50
Komentarz	57
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	60
II. CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA	62
Matematyka.....	62
1. Opis arkusza standardowego	62
2. Dane dotyczące populacji uczniów	62
3. Przebieg egzaminu	63
4. Podstawowe dane statystyczne	64
Komentarz	71
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	82
Przedmioty przyrodnicze	84
1. Opis arkusza standardowego	84
2. Dane dotyczące populacji uczniów	84
3. Przebieg egzaminu	85
4. Podstawowe dane statystyczne	86
Komentarz	94
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	98
III. JĘZYKI OBCE	100
Język angielski – poziom podstawowy	100
1. Opis arkusza standardowego	100
2. Dane dotyczące populacji uczniów	100
3. Przebieg egzaminu	101
4. Podstawowe dane statystyczne	102
Język angielski – poziom rozszerzony	108
1. Opis arkusza standardowego	108
2. Dane dotyczące populacji uczniów	108
3. Przebieg egzaminu	109
4. Podstawowe dane statystyczne	110
Komentarz	116
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	131
Język niemiecki – poziom podstawowy	135
1. Opis arkusza standardowego	135
2. Dane dotyczące populacji uczniów	135
3. Przebieg egzaminu	136
4. Podstawowe dane statystyczne	137
Język niemiecki – poziom rozszerzony	143
1. Opis arkusza standardowego	143
2. Dane dotyczące populacji uczniów	143

3. Przebieg egzaminu	144
4. Podstawowe dane statystyczne	145
Komentarz	151
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	164
Język rosyjski – poziom podstawowy	167
1. Opis arkusza standardowego	167
2. Dane dotyczące populacji uczniów	167
3. Przebieg egzaminu	168
4. Podstawowe dane statystyczne	168
Komentarz	173
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	186
Język francuski – poziom podstawowy.....	187
1. Opis arkusza standardowego	187
2. Dane dotyczące populacji uczniów	187
3. Przebieg egzaminu	188
4. Podstawowe dane statystyczne	188
Język francuski – poziom rozszerzony.....	193
1. Opis arkusza standardowego	193
2. Dane dotyczące populacji uczniów	193
3. Przebieg egzaminu	194
4. Podstawowe dane statystyczne	194
Komentarz	198
Język włoski – poziom podstawowy.....	207
1. Opis arkusza standardowego	207
2. Dane dotyczące populacji uczniów	207
3. Przebieg egzaminu	208
4. Podstawowe dane statystyczne	208
Język włoski – poziom rozszerzony.....	212
1. Opis arkusza standardowego	212
2. Dane dotyczące populacji uczniów	212
3. Przebieg egzaminu	213
4. Podstawowe dane statystyczne	213
Komentarz	216

Aneks	222
1. Gimnazja, w których przeprowadzono egzamin gimnazjalny w kwietniu 2016 r	222
1.1. Liczba (odsetek) gimnazjów w kraju i województwach – ogółem i z podziałem na szkoły na wsi oraz w miastach do 20 tys., od 20 tys. do 100 tys. i powyżej 100 tys. mieszkańców	222
1.2. Liczba (odsetek) gimnazjów publicznych i niepublicznych w kraju i województwach	222
2. Uczniowie, którzy przystąpili do egzaminu gimnazjalnego w kwietniu 2016 r.	223
2.1. Liczba (odsetek) gimnazjalistów w kraju i województwach – ogółem i z podziałem na uczniów szkół na wsi oraz w miastach do 20 tys., od 20 tys. do 100 tys. i powyżej 100 tys. mieszkańców	223
2.2. Liczba (odsetek) uczniów gimnazjów publicznych i niepublicznych w kraju i województwach	223
3. Liczba laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim z zakresu jednego z grupy przedmiotów objętych egzaminem, zwolnionych z danej części / danego zakresu egzaminu gimnazjalnego w 2016 r. na podstawie zaświadczenia stwierdzającego uzyskanie tytułu odpowiednio laureata lub finalisty, otrzymujących zaświadczenie o uzyskaniu z tej części/zakresu egzaminu najwyższego wyniku – w kraju i województwach	224
3.1. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części pierwszej w kraju i województwach	224
3.2. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części drugiej w kraju i województwach	225
3.3. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części trzeciej z języka angielskiego, języka niemieckiego i języka rosyjskiego w kraju i województwach w 2016 r.	226
3.4. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części trzeciej z języka francuskiego i języka hiszpańskiego w kraju i województwach w 2016 r.	227

I. CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA

Język polski

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Podstawę zadań stanowiły różne teksty kultury: literackie – fragment *Krzyżaków* Henryka Sienkiewicza i utwór *Róża prawdziwa i sztuczna* Jana Sztudyngera, publicystyczny *Zwykły dzień* Katarzyny Janowskiej i popularnonaukowy *Damy, rycerze i dzinsy* Tadeusza Rojka.

Arkusz egzaminacyjny składał się z 22 zadań, wśród których było 20 zadań zamkniętych różnego typu i 2 zadania otwarte wymagające od ucznia samodzielnego, zgodnego z poleceniem, sformułowania krótkiej wypowiedzi oraz dłuższej – charakterystyki. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań można było uzyskać 32 punkty.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		8779
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	7557
	z dysleksją rozwojową	1222
	dziewczeta	4273
	chłopcy	4506
	ze szkół na wsi	1747
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3260
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1513
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2259
	ze szkół publicznych	8235
	ze szkół niepublicznych	544

Z egzaminu zwolniono 21 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	12
	słabowidzący i niewidomi	27
	słabosłyszący i niesłyszący	14
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	171
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)	1
	Ogółem	225

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

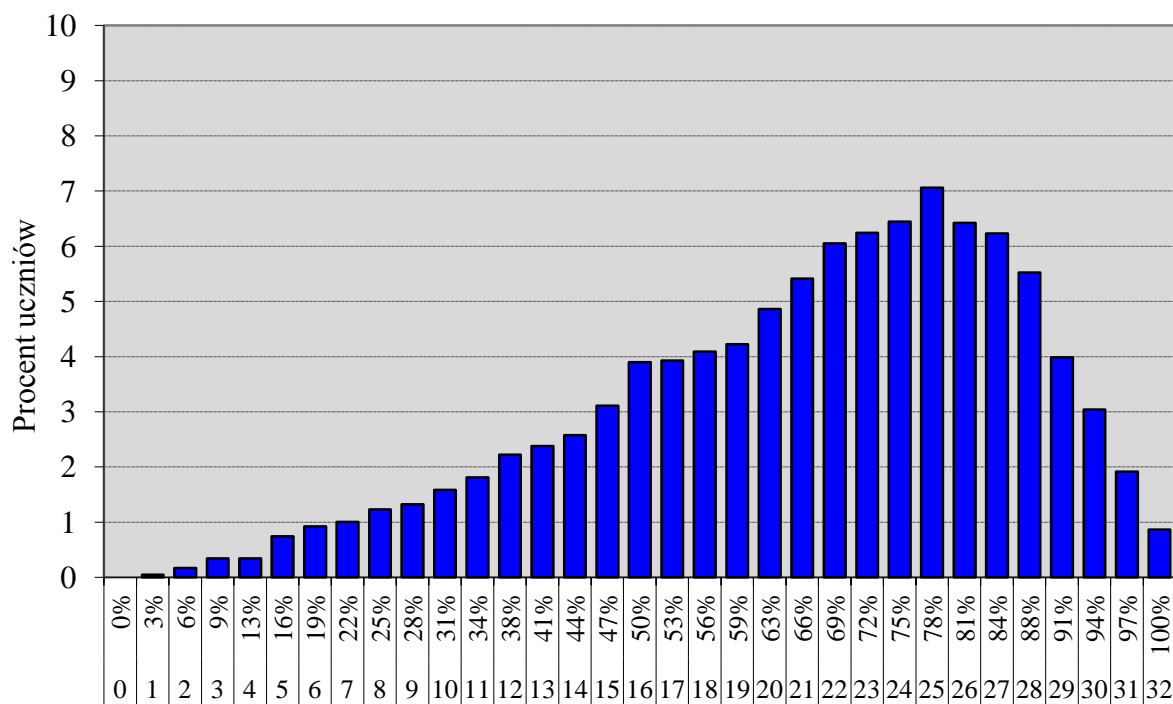
Termin egzaminu		18 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		170	
Liczba zespołów egzaminatorów		5	
Liczba egzaminatorów		112	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		5	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	1
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	nie dotyczy
inne (np. złe samopoczucie ucznia)		nie dotyczy	
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		1	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wynik uzyskany w % i w punktach

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
8779	3	100	69	78	65,77	20,01

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Część humanistyczna – język polski		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
6	1	
9	1	
13	1	
16	2	
19	3	
22	4	
25	5	
28	6	2
31	8	
34	9	
38	11	
41	14	3
44	16	
47	19	
50	22	
53	25	
56	29	4
59	33	
63	37	
66	41	
69	47	5
72	52	
75	58	
78	65	
81	72	6
84	79	
88	86	7
91	91	
94	96	8
97	99	9
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka polskiego uzyskał 78% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 65% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 35% zdających i znajduje się on w 5. staninie.

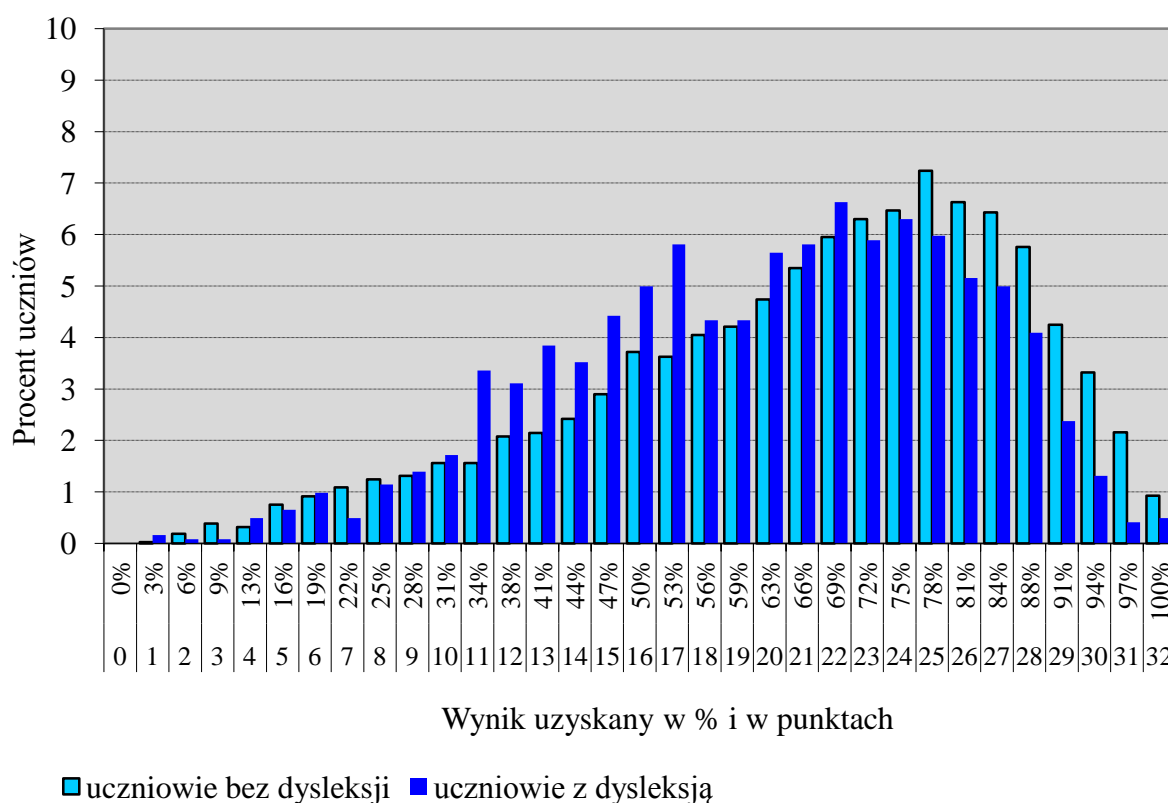
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w%)
1	14–36
2	37–55
3	56–61
4	62–65
5	66–69
6	70–73
7	74–78
8	79–84
9	85–97

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

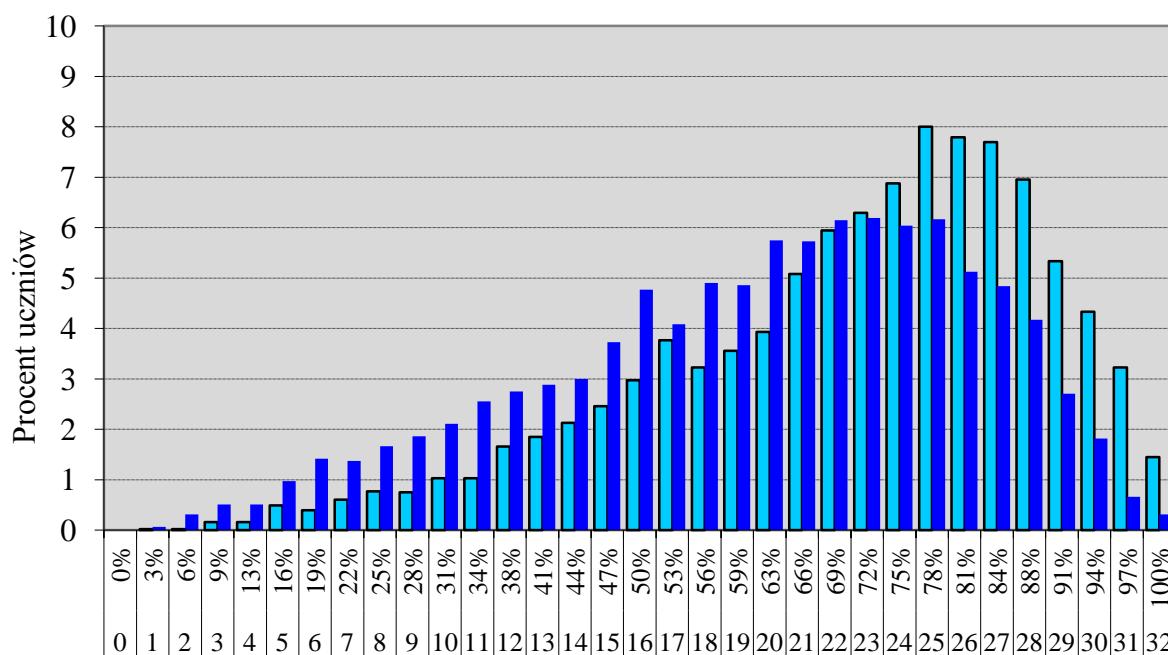
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GH-P1-162.

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	7557	3	100	69	78	66,44	20,10
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1222	3	100	63	69	61,62	18,95

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wynik uzyskany w % i w punktach
 ■ dziewczęta ■ chłopcy

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	4273	3	100	75	78	70,54	18,58
Chłopcy	4506	3	100	63	72	61,24	20,28

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	1742	3	100	66	78	64,23	19,08
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3260	3	100	66	78	63,89	19,83
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1513	3	100	72	78	66,42	21,24
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2259	6	100	75	81	69,23	19,68

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	8235	3	100	69	78	66,00	19,38
Szkoła niepubliczna	544	3	100	72	91	62,25	27,73

Poziom wykonania zadań

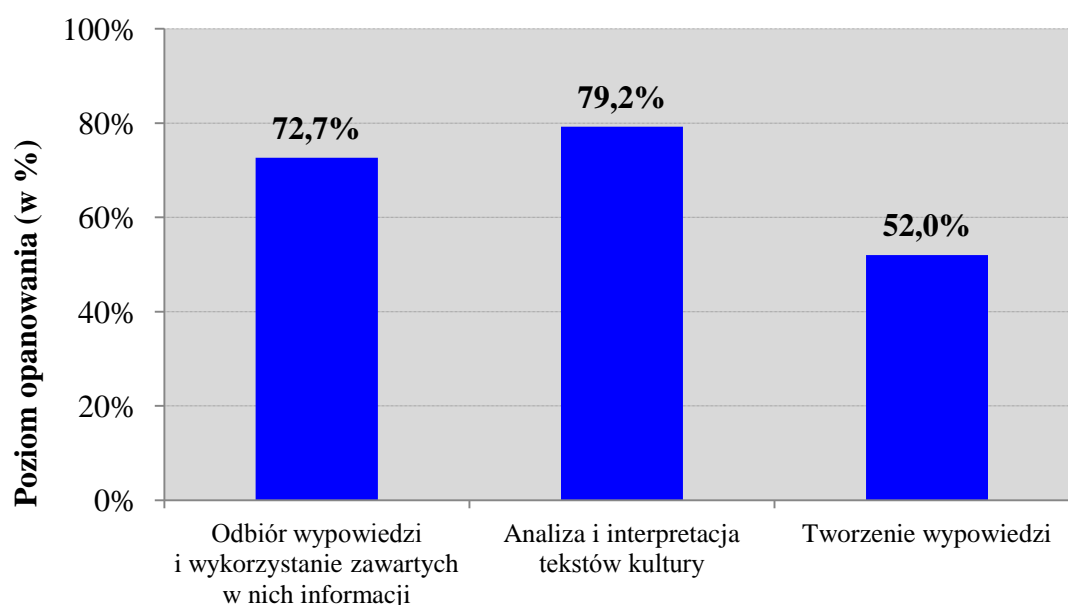
Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	2. Analiza. Uczeń: 4) wskazuje funkcje użytych w utworze środków stylistycznych z zakresu [...] składni (powtórzeń [...]) [...].	87%
2.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].	74%
3.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].	83%
4.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 6) rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym.	77%
5.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 3. Interpretacja. Uczeń: 1) odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym i przenośnym.	77%
6.	III. Tworzenie wypowiedzi.	2. Świadomość językowa. Uczeń: 4) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie.	69%

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
7.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	3. Świadomość językowa. Uczeń: 3) dostrzega zróżnicowanie słownictwa – rozpoznaje [...] archaizmy [...] – rozumie ich funkcję w tekście.	75%
8.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Analiza. Uczeń: 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów.	75%
9.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 7) rozpoznaje intencje wypowiedzi ([...] dezaprobatę [...]).	91%
10.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Analiza. Uczeń: 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów.	87%
11.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury [...].	74%
12.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury [...].	78%
13.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 7) rozpoznaje intencje wypowiedzi (aprobatę [...]).	42%
14.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].	82%
15.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 7) rozpoznaje intencje wypowiedzi ([...] prowokację).	71%
16.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury [...].	77%
17.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 3. Świadomość językowa. Uczeń: 2) rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze [...], równoważniki zdań [...].	53%
18.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].	81%
19.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].	86%
20.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	3. Świadomość językowa. Uczeń: 8) [...] rozpoznaje [...] imiesłowy [...].	56%
21.	III. Tworzenie wypowiedzi.	1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 2) stosuje zasady organizacji tekstu zgodnie z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat; 5) [...] uzasadnia własne zdanie, przyjmuje poglądy innych lub polemizuje z nimi.	65%

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
22.	III. Tworzenie wypowiedzi.	1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 1) tworzy spójne wypowiedzi [...] pisemne w następujących formach gatunkowych: [...] charakterystyka postaci literackiej [...]; dostosowuje odmianę i styl języka do gatunku, w którym się wypowiada.	45%
		1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 2) stosuje zasady organizacji tekstu zgodne z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat.	73%
		2. Świadomość językowa. Uczeń: 3) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wyrażania się; świadomie dobiera synonimy i antonimy dla wyrażenia zamierzonych treści.	77%
		2. Świadomość językowa. Uczeń: 4) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie; 5) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach; dostosowuje szyk wyrazów i zdań składowych do wagi, jaką nadaje przekazywanym informacjom; 6) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych [...]; 10) stosuje poprawne formy odmiany rzeczowników, czasowników (w tym imiesłowów), przymiotników, liczebników i zaimków; stosuje poprawne formy wyrazów w związkach składniowych (zgody i rzędu).	33%
		<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Świadomość językowa. Uczeń: 5) pisze poprawnie pod względem ortograficznym [...].	50%
		2. Świadomość językowa. Uczeń: 6) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych [...]. <i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Świadomość językowa. Uczeń: 6) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...].	30%
			48%

Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych

Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych

Komentarz

Stopień opanowania umiejętności zawartych w wymaganiach ogólnych podstawy programowej sprawdzano za pomocą zadań odnoszących się do:

- fragmentu *Krzyżaków* Henryka Sienkiewicza (zadania 1.–7.),
- utworu *Róża prawdziwa i sztuczna* Jana Sztudyngera (zadania 8.–12.),
- fragmentu tekstu publicystycznego *Zwykły dzień* Katarzyny Janowskiej (zadania 13.–17.),
- fragmentu książki Tadeusza Rojka *Damy, rycerze i dżinsy* (zadania 18.–21.).

Uczniowie za rozwiązanie zadań z języka polskiego uzyskali średnio 65,8% punktów możliwych do zdobycia. Na najwyższym poziomie uczniowie rozwiązyli zadania, za pomocą których sprawdzano umiejętność *analizy i interpretacji tekstów kultury* (średni wynik 79% punktów) oraz umiejętność *odbioru wypowiedzi i wykorzystania zawartych w nich informacji* (średni wynik 73% punktów). Zadania, za pomocą których sprawdzano umiejętności z zakresu *tworzenia wypowiedzi*, były dla gimnazjalistów umiarkowanie trudne (średni wynik 52% punktów).

Na egzaminie z języka polskiego uczniowie rozwiązywali zadania zamknięte i otwarte, obejmujące treści zapisane w podstawie programowej dla II i III etapu edukacyjnego.

Na podstawie analizy poziomu wykonania poszczególnych zadań można stwierdzić, że w całym arkuszu najtrudniejsze dla uczniów były dwa zadania z zakresu *odbioru wypowiedzi i wykorzystania zawartych w nich informacji*. Zadania dotyczące *analizy i interpretacji tekstów kultury* były dla gimnazjalistów łatwe, natomiast umiarkowanie trudne było napisanie charakterystyki (zadania, za pomocą którego sprawdzano umiejętności z zakresu *tworzenia wypowiedzi*).

Zadania, za pomocą których sprawdzano poziom opanowania umiejętności *odbioru wypowiedzi i wykorzystania zawartych w nich informacji*, odnosiły się do wszystkich utworów zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Najłatwiejsze dla uczniów w całym arkuszu było zadanie 9., odnoszące się do utworu Jana Sztudyngera *Róża prawdziwa i sztuczna*. Krótka forma literacka z nakreśloną we wstępie sytuacją komunikacyjną, celną puentą i wyraźnie zarysowanymi postawami bohaterów umożliwiła piszącym trafne odczytanie intencji wypowiedzi – dezaprobaty. Zadanie poprawnie rozwiązało 91% gimnazjalistów. Z tej samej grupy zadań badających umiejętność rozpoznawania intencji wypowiedzi (tym razem aprobatę i prowokację) trudniejsze były dwa zadania – 13. i 15. Odnosiły się one do dłuższego fragmentu tekstu publicystycznego Katarzyny Janowskiej *Zwykły dzień*. Aby udzielić poprawnej odpowiedzi, należało uważnie przeczytać tekst i dokonać ukierunkowanej analizy problemów omawianych w artykule. Poruszone w tekście zagadnienia, dotyczące sposobu rozumienia pojęcia „szczęście”, a także przywołana refleksja profesor filozofii Barbary Skargi na temat relacji między uczciwością i szczęściem, były dla gimnazjalistów trudniejsze w odbiorze. Zadanie 13. (typu prawda-falsz) było dla uczniów trudne. Poprawnie rozwiązało je 42% piszących. Na wyższym poziomie uczniowie rozwiązyli zadanie 15., w którym 29% gimnazjalistów nie rozpoznało intencji autora.

Trudne dla uczniów były zadania dotyczące świadomości językowej. Należy zwrócić uwagę na fakt, że kluczowe dla kształcenia humanistycznego umiejętności z tego zakresu sprawdzane były zarówno za pomocą zadań zamkniętych, jak i zadań otwartych, w tym zadania wymagającego samodzielnego zredagowania charakterystyki. Zadanie 17., za pomocą którego sprawdzano umiejętność rozpoznawania w tekście zdań pojedynczych i równoważników zdań, było dla gimnazjalistów umiarkowanie trudne, poprawnie rozwiązało je 53% uczniów. Warto podkreślić, że forma zadania wyróżniała się złożoną konstrukcją, zatem udzielenie odpowiedzi wymagało od uczniów dwustopniowego działania. Najpierw uczniowie na konkretnym przykładzie – *Do domu spacerem przez gwarny rynek* – musieli rozpoznać rodzaj wypowiedzenia (*równoważnik zdania*), a następnie uzasadnić swój wybór odpowiednim argumentem (*nie ma osobowej formy czasownika*). Umiejętność rozpoznawania podstawowych funkcji składniowych części mowy w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, okoliczniki, przydawka), rozpoznawanie w tekście zdań pojedynczych i równoważników zdań oraz rozumienie ich funkcji, to umiejętności obowiązujące już w szkole podstawowej, więc uczniowie, którzy nie rozwiązyli poprawnie zadania (47% piszących),

nie opanowali powyższych umiejętności na drugim etapie kształcenia i nie nabyli tych umiejętności również w gimnazjum. Umiarkowanie trudne dla uczniów było również zadanie 20., za pomocą którego sprawdzano umiejętność rozpoznawania imiesłowów w zdaniach. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 56% uczniów. Pozostałym piszącym prawdopodobnie zabrakło rzetelnej wiedzy o imiesłowach.

Z zakresu *analizy i interpretacji tekstów kultury* uczniowie uzyskali średnio 79% punktów. Najłatwiejsze dla piszących było się zadanie 1., w którym zwracano uwagę na funkcję składniową powtórzeń w wypowiedzi bohatera literackiego. 87% gimnazjalistów rozumiało, że kilkakrotne użycie tego samego wyrazu służy głównie do podkreślenia i uwypuklenia pewnych treści, a tym samym do wzmocnienia sensu wypowiedzi. Za pomocą zadania 5. sprawdzano poziom opanowania umiejętności odbioru tekstu kultury na poziomie dosłownym i przenośnym. Odczytywanie tekstów kultury na różnych poziomach jest umiejętnością kluczową i warunkuje skuteczność kształcenia nie tylko w zakresie przedmiotów humanistycznych. Zgodnie z treścią polecenia do zadania 5., uczniowie mieli odczytać z fragmentu *Krzyżaków* Henryka Sienkiewicza przenośny sens wypowiedzi bohatera. Punktem odniesienia w interpretacji tego fragmentu stał się przywołany przez Maćka przykład chojara [...] *Stoi ci w lesie chojar jako wieża sroga* [...]. Umiejętność interpretacji i odczytywania w tekstach znaczeń ukrytych uczniowie ćwiczą już na poziomie szkoły podstawowej, zatem gimnazjaliści dobrze zrozumieli sens ostatniego akapitu i 77% piszących prawidłowo wskazało odpowiedź, iż *potęga Krzyżaków jest pozorna*.

Warto również zwrócić uwagę na dwa zadania: 8. i 10., za pomocą których sprawdzano poziom opanowania umiejętności charakteryzowania i oceniania bohatera. Obydwa zadania nawiązują do utworu Jana Sztudyngera *Róża prawdziwa i sztuczna*. Dokonując analizy i interpretacji konkretnej sytuacji komunikacyjnej przedstawionej w utworze, a także nazywając cechy charakteryzujące obie róże, gimnazjaliści wykazali się umiejętnościami złożonymi. Umiejętność precyzyjnego nazywania i uzasadniania cech bohaterów literackich w konkretnej sytuacji pozwoliła na trafne ocenianie i wartościowanie. W zadaniu 8. poprawnej odpowiedzi udzieliło 75% przystępujących do egzaminu gimnazjalistów, a w zadaniu 10. – 87% uczniów. Za pomocą trzech zadań (11., 12. i 16.) sprawdzano umiejętność odczytania konkretnego tekstu kultury. Polecenia do zadań 11. i 12. koncentrowały się wokół tematyki utworu Jana Sztudyngera *Róża prawdziwa i sztuczna*, natomiast zadanie 16. odwoływało się do fragmentu tekstu publicystycznego Katarzyny Janowskiej *Zwykły dzień*. 78% poprawnych odpowiedzi (zadanie 12.) oraz 77% poprawnych odpowiedzi (zadanie 16.) świadczy o tym, że uczniowie dobrze zrozumieli treść tekstów i trafnie interpretowali zawarte w nich myśli. W tej grupie zadań nieco trudniejsze okazało się zadanie 11. – 26% uczniów nie potrafiło wybrać zdania, które najtrafniej oddawało przesłanie frazki. Przyczyną wskazywania błędnej odpowiedzi *O tym, co jest piękne decydują indywidualne upodobania* może być w tym przypadku nadinterpretacja wiersza i odwołanie się do osobistych doświadczeń gimnazjalistów w oderwaniu od kontekstu utworu.

Z zakresu *tworzenia wypowiedzi* sprawdzane były umiejętności posługiwania się związkami frazeologicznymi, tworzenia krótkiego tekstu argumentacyjnego oraz charakterystyki bohatera literackiego. Redagowanie zadań sprawdzających w wielu aspektach stopień opanowania umiejętności budowania wypowiedzi przez ucznia jest istotnym czynnikiem w procesie kształcenia umiejętności złożonych. Podstawę do wnioskowania o poziomie opanowania tych umiejętności stanowiły trzy zadania – jedno zamknięte (zadanie 6.) oraz dwa zadania otwarte (zadanie 21. i zadanie 22.). Uczniowie uzyskali w tym obszarze wymagań średnio 52% punktów.

W zadaniu krótkiej odpowiedzi (zadanie 21.) uczniowie uzasadniali zajęte przez siebie stanowisko w kontekście zacytowanej opinii autora tekstu *Damy, rycerze i dzinsy*. Aby rozwiązać problem wskazany w temacie polecenia, gimnazjaliści musieli dokonać wnikliwej analizy i interpretacji tekstu, a następnie zrealizować wszystkie warunki zawarte w poleceniu. Należało odpowiednio dobrać informacje o charakterze argumentacyjnym, które umożliwiłyby udowodnienie słuszności przyjętego stanowiska. Koniecznym warunkiem, zapisanym w poleceniu, było odwołanie się w uzasadnieniu do tekstu i do własnych obserwacji. 65% uczniów udzieliło poprawnej odpowiedzi. Gimnazjaliści wyrażali swoje stanowisko i uzasadniali je, odwołując się do tekstu i własnych obserwacji.

W poniższych przykładach rozwiązań (ocenionych na 2 punkty) przedstawiono różne strategie realizacji warunków, zawartych w treści polecenia. Uczniowie najczęściej zgadzali się z opinią autora tekstu, ale zdarzały się również prace, w których uzasadniali przeciwne stanowisko. Gimnazjaliści

odnosili się do tekstu wprost lub pośrednio, dokonując jego parafrazy. Istotnym elementem prawidłowej odpowiedzi było umiejętne podkreślenie dwóch różnych aspektów zawartych w argumentacji.

Zamieszczone poniżej prace to przykłady pełnej realizacji zadania.

Przykład 1.

Zgadzam się z opinią autora tekstu, że rozmowa jest najważniejszym środkiem zdobywania ludzkiej sympatii. Jak sam Tadeusz Rejz napisal w tym tekście, gdy chce się pokazać przed kimś jako starszy i mądry, trzeba założyć w rozmowie. Bardzo łatwo to potwierdzić w życiu codziennym, bo poznając nową osobę jako potencjalnego przyjaciela, chcemy przede wszystkim sprawdzić, czy taka osoba jest mądra i sympatyczna, a można to się o tym przekonać tylko w czasie konwersacji.

Przykład 2.

Stwierdzam zgadzam się ze słowami, iż „rozmowa jest najważniejszym i może jedytnym środkiem zdobycia ludzkiej sympatii”.
Mam zdaniem wypowiadając się na różne tematy, jesteśmy w stanie poznać postawy danego człowieka, jego podejście do życia, a zarazem zyskać o niego sympatię i szacunek.
W tekście „Damy, uczeni i dżusy” Tadeusz Rejz sprytne pytkaa mysl Sokratesa „Mów, żebym ciś zobaczył”. Oznacza to, że od wieków rozmowa była najprostszym i najważniejszym sposobem zapoznania się ludzi.

W następne przykładach przedstawiono rozwiązania uczniowskie, w których piszący nie zrealizowali w całości polecenia. Formułując uzasadnienie, odwoływali się albo do własnych doświadczeń i obserwacji, albo tylko do treści fragmentu tekstu, zatem pomijali jeden z istotnych warunków zawartych w poleceniu.

Przykład 3.

Rozmowa nie jest najważniejszym środkiem, by zdobyć ludzką sympatię. Według mnie, nasze czyny mogą stworzyć pewną więź, która później może przerodzić się w sympatię do danej osoby.

Przykład 4.

Zgadzam się z opinią autora tekstu, który stwierdza, że rozmowa jest najważniejszym środkiem zdobycia ludzkiej sympatii, ponieważ ludzie oceniają się nawzajem na podstawie chwały, którego nie da się pałać bez rozmowy.

Odpowiedzi niezgodne z poleceniem charakteryzowały się niezrozumieniem jego treści. Uczniowie, którzy tylko zajmowali stanowisko lub pomijali uzasadnienie czy też odpowiednią argumentację, lub odnosili się do innego tekstu z arkusza, uzyskiwali 0 pkt. Oto przykłady takich prac:

Przykład 5.

Zgadzam się, ponieważ ludzie powinni więcej ze sobą rozmawiać.

Przykład 6.

Uważam, że komunikacja międzyludzka jest podstawową czynnością. ~~Jeżeli~~ Jeżeli ją zaniedbamy porównywalni będziemy do maszyn, które wykonują ^{bezmiełnie} pracę, która została im ~~zobowiązana~~ nakazana. Reasumując, w oparciu o powyższe uzasadnienie całkowicie zgadzam się z opinią autora tekstu, że rozmowa jest najważniejszym i może jedynym środkiem względnie łatwego zdobycia ludzkiej sympatii.

W zadaniu rozszerzonej odpowiedzi (zadanie 22.) uczniowie mieli wykazać się umiejętnością redagowania charakterystyki. Mimo że w gimnazjum zgodnie z podstawą programową wymaga się znajomości tej formy wypowiedzi, na egzaminie zewnętrznym pojawiała się ona stosunkowo rzadko (ostatni raz w 2013 roku). Tegoroczny temat – *Napisz charakterystykę bohatera literackiego, który wolność uznał za najważniejszą wartość* – nakazywał wzięcie pod uwagę takiej postaci, która spełniałaby ściśle określone wymagania. Do realizacji zadania niezbędna była więc dokładna znajomość nie tylko cech osobowości charakteryzowanego bohatera, ale także motywów jego postępowania, ponieważ uczeń musiał przekonać w swojej pracy, że wartością nadrzędną w życiu charakteryzowanej postaci było dążenie do wolności.

Poziom rozwiązania zadania jest równy 48%, czyli – podobnie jak 2013 roku – zredagowanie charakterystyki okazało się dla uczniów zadaniem trudnym (w 2013 roku uczniowie uzyskali średnio 49% punktów).

Treść

Za realizację treści gimnazjaliści uzyskali średnio 45% punktów, co nie jest poziomem zadowalającym. Mimo to lektura prac uczniowskich zadziwia szeroką paletą postaci. To cała galeria różnorodnych typów osobowości, prezentujących dążenie do wolności ukazywanej w różnych aspektach. Spotykamy tutaj przede wszystkim takie postacie, których na pewno autorzy tematu spodziewali się i których wybór jest dość oczywisty. Są to zarówno bohaterowie powieści historycznych Henryka Sienkiewicza, jak i bohater *Latarnika*, wszyscy trzej harcerze z *Kamieni na szaniec* Aleksandra Kamińskiego, których uczniowie charakteryzowali najczęściej, Marcin Borowicz z *Szyfowych prac* Stefana Żeromskiego, tytułowa Antygona Sofoklesa, bohaterowie Tolkienowscy, Mały Książę Antoine'a de Saint-Exupéry'ego, Holden z *Buszującego w zbożu* Jerome'a Dawida Salinger'a, bohaterowie *Folwarku zwierzęcego* George'a Orwella lub mitologiczni Dedal i Ikar. Nie zabrakło też postaci biblijnych jak Jezus czy Mojżesz. Lista przywoływanych przez uczniów bohaterów literackich nie kończy się na wymienionych powyżej utworach. W pracach uczniowskich można było spotkać postacie spoza szeroko pojętego kanonu lektur szkolnych. Bardzo często charakteryzowano bohaterów ulubionego przez młodzież gatunku *fantasy*, wśród których dominowali bohaterowie *Igrzysk śmierci* Suzanne Collins i *Wiedźmina* Andrzeja Sapkowskiego, ale zdarzało się, że uczniowie odwoływali się do *Niezdolnej* Veroniki Roth lub *Nowego wspaniałego świata*, powieści Aldousa Huxley'a z gatunku science-fiction, do którego zaliczyć można także *Metro 2033* Dmitrija Głuchowskiego. Nie sposób wymienić wszystkich tytułów z długiej listy utworów, po które sięgali uczniowie, ale warto wspomnieć, że niektóre pozycje książkowe zaskakiwały dojrzałością wyboru. Przykładem są takie utwory, jak *Nędznicy* Wiktora Hugo, *Portret Doriana Graya* Oscara Wilde'a czy *Rok 1984* George'a Orwella.

1. Różne aspekty wolności i reprezentatywni dla nich bohaterowie

Uczniowie wykazali się dojrzałością myślenia, ponieważ stwierdzali, że wolność jest wartością, którą można rozpatrywać na wiele sposobów. Wybór bohatera decydował o tym, jaki aspekt tej ważnej dla człowieka wartości analizował autor pracy. Wszystkie „ujęcia” wolności, które uwzględnili w swoich pracach gimnazjaliści, można byłoby skategoryzować w następujący sposób:

a) wolność jako walka o niepodległość

Dążenie do niepodległości państwa, walka o wolność kraju i narodu to najczęściej wykorzystywany przez uczniów aspekt wolności. Poświęcając uwagę walce o wolność ojczyzny, uczniowie najczęściej charakteryzowali bohaterów *Kamieni na szaniec* Aleksandra Kamińskiego, ale odwoływali się także do *Krzyżaków*, *Trylogii* czy *Latarnika* Henryka Sienkiewicza, a także do bajki Ignacego Krasickiego pt. *Ptaszki w klatce* i – znacznie rzadziej – do *Szyfowych prac* Stefana Żeromskiego.

Zamieszczona poniżej praca ilustruje ten sposób pojmowania wolności.

Przykład 1.

..... Jak wiadomo, nie od dziś, wolność zawsze była szczególnie w polskiej literaturze bardzo ważnym motywem. W tym wypadku postanowiłem odnieść się do literatury folkloru. Zwróciłem się do literatury książki Aleksandra Mhamiedzińskiego pt. „Młonoście na słońcu”.....

..... Zarówno Mlek, Rudy i Zoska wrażliwość na najważniejszą wartość podług ~~duch~~ ~~niemieckiej~~ niemieckiej skupię się na Tadeuszu Zawadzkim „Zosce” leśny walerij najdłuższy z wymiensionej tryki.....

..... Zoska urodziła się w 1921 roku i wychowywała się w walczej Polsce, co miało na niego wpływ. Chrześcijańska Polska zawsze była silna i niepodległa. W tym celu kształtował zawsze swój charakter. Przekładał też dużą wagę do nauki. Walerijka była na dobrej drodze.....

..... Mediola w roku 1933. ~~z~~ wybuchła druga wojna światowa. Właśnie wtedy zaczęła się „Kochanie” ~~proba~~ ^{próba} charakteru. Już na samym początku wojny, ~~co~~ ^{widziano} ~~ludzi~~ ^{ludzi} ~~opomaga~~ ^{opomaga} ~~podnie~~ Zoska wraz z Rudym, K. Mlekiem i innymi sztalami 23. Warszawskiej Dzielnicy Harcerskiej wiedzieli, co mogą zrobić. Ukali się na wschód od Warszawy, a kiedy na początku października rozpoczęła się okupacja, przystąpiła do akcji. Młoda Służba Była to działania mające na celu podziemnie zbierać pieniądze poprzez ~~okuczenie~~ ~~Niemcom~~ ~~oraz~~ ~~in~~ współpracowników.....

..... Zoska w tym czasie ~~okupacji~~ ~~wyrosła~~ ~~się~~ ~~kreatywnością~~ ~~promysłowości~~ ~~i~~ ~~z~~ ~~doświadczenia~~ ~~przy~~ ~~większaniu~~ ~~Przebieg~~ ~~tytułu~~ ~~ostatnim~~ ~~został~~ ~~doświadczyć~~ ~~grup~~ ~~sytuacyjnych~~

Szarych Szeregów. Od tego momentu rozpręła się dla niego wolność. Został
 z... dywizją. Przeprowadził... z... Mudyra, Aleksis i... kamyki... bawarami... rowniz
 akcje... dywizyjna, ma... przyjeżdż... wysadzenie... pocisku... albo... z... esesmanami.
 ... Nęzarimkija... tylko... jednak... Akcja... pod... Arsenalem, której... Został... był... pomysłodawcą.
 Nie... ona... no... celu... odbicie... jego... najlepszego... przyjaciele... Pudęgo i... z... sę
 sukcesem... Niestety, Pudęgo... z... w... wyniku... nas... adnicstonych... podczas... lotowania
 ... gestapo... Akcja... z... tego... samego... dnia...
 ... Po tych... wydarzeniach... Został... z... psychicznie... Wprawdzie... prowadził
 jeszcze... akcje... dywizyjna... np... pod... Celestynowem, lecz... akty... go... wymusły.
 Sumienia... Nie... ~~...~~... wówczas... nie... tylko... o... wolności... Ofiarą, ale... również... wolność
 samego... siebie... Zginął... w... akcji... pod... Sierżantami i... zgodnie... ze... stawami... Wierszanki
 „... to... przeżyje... i... wolność... będzie... /... to... umiera... wolność... już... został... w... przyjaźni
 od... wyprawione... swoboda...
 ... Uważam, że... Został... z... wolność, i... to... ze... wolności... Polski i... Polaków, co
 jest najlepszym dowodem na to, że uważał ją za najważniejszą wartość.

b) wolność jako niezależność jednostki i niezależność osobista

Uczniowie często zauważali, że człowiek zniewolony w jakikolwiek sposób, nie może czuć się szczęśliwy, dlatego zawsze, chociaż z różnym skutkiem, będzie dążył do niezależności. Zniewolenie może mieć różną postać – osaczenia przez system polityczny, uzależnienia od nałogów, spełniania wbrew sobie woli despotycznych rodziców czy wręcz uwięzienia.

Uczniowie, którzy ukazywali bohaterów zniewolonych, sięgali do takich utworów, jak np. *Folwark zwierzęcy* George'a Orwella, mit o Dedalu i Ikarze, *Buszujący w zbożu* Jerome'a Dawida Salinger, *Stowarzyszenie umarłych poetów* Nancy H. Kleinbaum, a nawet do powieści George'a Orwella *Rok 1984*. Ukazując walkę z totalnym zniewoleniem przez system, pisali prace świadczące o dobrej znajomości utworów i ich trudnej problematyce. Niżej zamieszczona praca jest tego przykładem.

Przykład 2.

Wolność to coś, co powinno przysługiwać każdemu człowiekowi - to brak przymusu. ~~przymusu, który~~ Już na początku, kiedy Bóg stworzył człowieka, i wyznaczył go wolnym. Niestety, nawet dziś zdarza się, że musimy o niego walczyć. Jednym z bohaterów literackich, który uważa wolność za najwyższą wartość jest Winston Smith, główny bohater książki Erica Blaira (ps. George Orwell) pt. "1984".

Smith to trzydziestoletni mieszkaniec, wiódł życie zwykłego urzędnika. Należał do średniej warstwy społeczeństwa. Miał ujemne wosy, był szczupły. Przez biedę i niedostatek ramujący w kraju, Winston - tak jak wielu - doznał ^{stwierdził} wrodzawych ubrań.

Jako jednostka myślowa, Winston zaczął szukać sposobu na umiśnienie się spod kontroli Partii. Było to niesamowicie trudne, dlatego też musiał się on wyleźć samemu i inteligencją. Jego myślowość zaczęła się od zdumienia rezultatu i zaprzysięwania w umie swoich dawnych podejrzeń i refleksji.

Drugi czyn - niezwykle odważny i ryzykowny - to spotkanie z Julią, dziewczyną o tych samych poglądach. Około Tamarai prawo, subkajac wolności oraz wyznajac sobie miłość w nielegalnie wyjęstym pokoju.

Treść i za nowym statusem leżał. Ten wolności to czytanie
~~z~~ zaleceń książki autorstwa E. Goldsteina, wypracowanej od współ-
 mika - zbrojcy. Winston wykazał się w tym wypadku wielką na-
 iwnością, lekceważeniem, ale i... odwagą. Za swoje wystę-
 pi i sbrodnik, został skazany na strasne tortury i ewaporację,
 to jest ~~z~~ wymazanie z pamięci świata.

Uważam, że Winston Smith, mimo swojej
 statycznej postaci, jest najwłaściwszym przykładem ~~bo-~~
^{cyfrowego} ~~bohatera~~, dla którego wolność jest najważniejszą wartością.
 Można przypuszczać, że gdyby takich ludzi było więcej,
 jego plan nie byłby skazany na porażkę. W obli-
 wu zagrożenia naszej wolności, chciałabym ~~go~~
~~go~~ go naśladować.

Jednak najczęściej wykorzystywane utwory do ukazania wolności w aspekcie walki
 o niezależność, to powieści z gatunku fantasy: *Igrzyska śmierci* Suzanne Collins, *Wiedźmin* Andrzeja
 Sapkowskiego czy *Niezgodna* Veronici Roth.

Niżej zamieszczono pracę, w której przedstawiono walczącą o niezależność bohaterkę powieści
 Suzanne Collins.

Przykład 3.

Katniss Everdeen to główna bohaterka trylogii pt. „Igrzyska Śmierci” autorstwa Suzanne Collins. Jest młoda, odważna nastolatka uśnata wolności za najważniejszą wartość i uparcie dążyta do tego, aby ją uzyskać, nie tylko dla siebie, ale również dla swoich wiernych przyjaciół.

Katniss to nastolatka o długich brązowych włosach i szarych oczach, mieszkająca w dwunastym dystrykcie wielkiego państwa Panem powstałego na gruzach USA. Rządy sprawuje tam garstka ludzi w Kapitolu, stolicy tego kraju, na czele z Prezydentem Snowem, z pozoru ~~złoty~~ troskliwym i miłym. Co roku w Panem organizowane są igrzyska, na które jada wylosowani „trybuni” spośród 12 dystryktów, po dwóch z każdego - dziewczyna i chłopak. Już podczas pierwszych swoich igrzysk Katniss ukazuje wtemu swojemu światu postawę buntu i wdeł walki z systemem. Kiedy na arenie żywi pozostają już tylko ona i jej współtowarzysz - Peeta, dziewczyna wpada na pomysł spowodowania organizatorów do zmiany zasad i razem z Peetą chce ^{popelnic samobójstwo} ~~zginąć~~, jedząc trujące jagody. Już w tym zachowaniu ukazują się prawdziwe

cechy Katniss: wielka odwaga, wola walki i zdolności
 do niebywanych poświęceń. A to wszystko w imię wolności.
 Dziewczyna pragnie, aby wszyscy w jej kraju byli równi,
 i aby nie było podziału na tych lepszych i na tych gorszych.
 Katniss nie cofnie się przed niczym, a w dodatku
 w trzeciej części cyklu odnajduje w sobie zdolności przy-
 wódcze i zostaje twarzą rebelii. Kawosze stawia
 dobro innych nad swoje: troszczy się o swoją młodszą
 siostrę, Prim, opiekuje matką ^{podczas powstających akcji} i sprawozdaje najpierw czy
 inni są bezpieczni. Dziewczyna igrająca z ogniem i z
 zasadami - tak można ją było krótko opisać.
 Moim zdaniem Katniss to świetny przykład osoby
 wolującej o dobro innych, dla której wolność jest
 na samym szczycie potrzeb i wartości.

c) wolność słowa i wyznania

Gimnazjaliści zauważali, że ważne jest, aby człowiek bez obaw mógł wyrażać swoje poglądy
 nawet wtedy, kiedy są one niepopularne. Pisali, że jeśli za wyznawanie poglądów grozi kara, nie ma
 mowy o wolności. To samo dotyczy wyznania – uczniowie wyrażali w swoich pracach przekonanie,
 że każdy człowiek powinien mieć zapewnioną wolność religijną oraz możliwość wyznawania
 związanych z wiarą wartości.

Pisząc o wolności słowa i wyznania, gimnazjaliści odwoływali się do takich utworów, jak *Antygona*
 Sofoklesa, *Quo vadis* Henryka Sienkiewicza, *Dziecko Noego* Erica Emmanuela Schmitta czy
Złodziejka książek Markusa Zusaka.

Te aspekty wolności ilustruje zamieszczona poniżej praca.

Przykład 4.

Wolność to nie tylko zezwolenie na beztrastie żyć według zasad moralnych, ale również możliwość wyrażania własnego zdania, postępowania ~~z~~ tak, jak kienje nas wiara. Wiele osobom zostaje ^{ona} ~~to~~ odebrana. Zakaz podójku własnego brata to raczej absurd, coś niezwyobraźnego ~~*~~ zamach na swą wdność czynów. Czy ~~to~~ godne poprzebanie nakęstwa to coś szkodliwego dla innych? Taki ^{obrotowy} los spotyka Antygone - bohaterkę antycznego dramatu Sofoklesa, która za wszelką cenę dąży do sprawiedliwości.

Autor nie podał nam wielu informacji na temat wyglądu naszej bohaterki. Możemy jednak spekulować, że ~~musiała~~ wyróżniała się spośród innych kobiet, jeśli zainteresował się nią syn władcy Teb - Hajman.

Antygone cechowała zaskakująca odwaga, postępowość oraz niełatwość. Mimo zakazu swojego wujka, który negował Tebami - Kreonem, dokonała obrędu pochówku. Reuzowała się przed swoim bratem, mimo że strażnicy znajdowali się w pobliżu. ~~*~~ Gdyby jej strasło na pierwszym ułytku, spotkałaby ^{znaczenie} ~~to~~ surowa ~~kara~~ kara. Bohaterka była także ^{niezmiernie} ~~bardzo~~ powściągliwa i niekoniecznie liżyła się z niebezpieczeństwami, które mogłyby na nią wydziać. Gdy ~~siostra~~ Ismena

wystąpiła się konsekwentnie, ^(opowiadania się władcy) jakie ~~przekonała~~, odmówiła
 ta osobie i spotkała się z ostrą krytyką. Antygona
 wyróżniła się nieugiętością w swoich twierdzeniach oraz
 umiała wyrazić swoje opinie uprzejmie w trakcie rozmowy
 z krewnym, gdy ten dowiadywał się, kto złamał jego rozkaz,
 mówił mu bezpośrednio o swoich przekonaniach. Nie uciekała
 wstydując się, aby zanudzić wujów, że między nią wzięła
 się od ~~ty~~ zwykłego tyrana.
 Marek bohaterka uważa, że decyzja króla jest absurdal-
 na oraz godzi w jej religijne przekonania i wolność swobodnego
 działania. Każdy zasługuje na pomoc, niezależnie czy był
 myślicielem idealnego człowieka, czy zdrajcą lub tyranem.
 Antygona uważa właśnie tę wolność za najwazniejszą
 wartość.

d) kontestowanie przez uczniów zaprezentowanego w utworze sposobu pojmowania wolności

Niektórzy gimnazjaliści charakteryzowali tych bohaterów literackich, którzy chcieliby uwolnić się od wszelkich społecznych nakazów i zakazów, za nic mając prawo, a nawet dobro drugiego człowieka. Uczniowie podkreślali, że wolność rozumiana jako brak wszelkich zasad, gdy człowiekowi wydaje się, że osiągnie szczęście, robiąc, co mu się podoba, przestaje być wolnością. Skrajnym przykładem opacznie pojmowanej wolności jest według niektórych uczniów postawa Balladyny, bohaterki dramatu Juliusza Słowackiego. Na taką wolność uczniowie nie wyrażali zgody w swoich wypracowaniach, czego przykładem jest zamieszczona poniżej praca.

Przykład 5.

..... Ballady na ^{to} jest ~~główny~~ bohater ~~który~~ utworu Juliusza Słowackiego ..
 .. pod tytułem "Ballady na" .. Pachadziła .. ona .. z .. ubogiej .. wdaiwy ..
 .. Jej .. siostrę .. umarł .. i .. pozostali .. jej .. tylko .. matka .. i .. siostra .. Alina ..
 .. Spotykała .. się .. z .. Grabieżcą .., jednak .. później .. wyszła .. za .. męża .. z ..
 .. Kirkora .. Pod koniec .. życia .. została .. królową .., jednak .. nie .. długo ..
 .. po .. tym .. trafił .. ją .. powrót ..
 .. Balladyna .. była .. bardzo .. piękna .., młoda .. dziewczyna .. o ..
 .. jasnej .. cerze .., oraz .. ciemnych .. oczach .. i .. włosach .. Gdy ..
 .. mieszkała .. w .. ubogiej .. chatce .., nie .. stać .. jej .. była .. na ..
 .. Wyższe .. stroje .. Po .. tym .., gdy .. została .. żoną .. Kirkora .. zaczęła ..
 .. ubierać .. się .. w .. drogie .. ^{ubrania} ~~ubrania~~ .. Po .. zabiciu .. siostry ..
 .. na .. jej .. czole .. pojawiła .. się .. czerwone .. znamię .. zakrywała ..
 .. ją .. je .. najczulszej .. czarną .. opaską ..
 .. ^{Siostrę} ~~Siostrę~~ Aliny .. niezmiernie .. frustrowała .. bieda .. i .. brak ..
 .. władzy .. Uważała .. że .. jest .. przez .. to .. zmucholana .. ograniczona ..
 .. Niezadowolona .. dążyła .. do .. celu .., którym .. była .. zdobycie .. korony .. Piastów ..
 .. Chciała .. ^{niepodzielne} ~~niepodzielne~~ .. władzę .., gdy .. uznała .., że ..
 .. jedyną .. wtedy .. będzie .. ualną .. Nie .. zawahała .. się .. przed .. zabiciem ..
 .. siostry .., męża .. kochankę .. ^{oza innych niewinnych osób} .. aby .. zdobyć .. swój .. cel .. Pyta ..
 .. bez względu .. morderczynią .. kobietą .. bez .. serca .. ~~o wyznaczeniu~~ .. Wyszła ..
 .. że .. Kirkora .. aby .. być .. bliżej .. upragnionej .. władzy .., a .. nie .. dlatego ..

że go kochała. Nie miała szacunku do matki. Gdy ta
 mieszkała z nią w zamku, nie dbała o nią. Ulygowała jej
 w czasie burzy, przez co ta oślepała. Pozwoliła by jej ^{jej} ~~rodzicielka~~ ~~matka~~
 zmarła w torturach. Nie była zdalna do miłości i ~~głucha~~ ~~głuch~~
 jakis głębszych uczuć. Najważniejszą wartością była dla niej pewna
 własność, którą opatryła sobie. Nie za utędzy i pieniędzy. Nic
 innego są dla niej nie liczyła.
 Balladyna była złą osobą. ~~Nie dostawała~~ Okrutną, bezwzględna
 i wyraźna na ~~masę~~. Jednak jej zaufać w dżemiu do celu
 jest godna podwójnie. ~~Jest obrotą bardziej słownego celu i~~
~~postępowała zgodnie z moralnymi zasadami~~ Pragnęła uochać i
 zdobyła ją, chociaż na kwótko. Uważam jednak, że postąpiła
 nieuczciwie i nie należy jej badać.

2. Różne poziomy argumentacji

Warunkiem napisania poprawnej charakterystyki było nie tylko wskazanie cech opisywanej postaci i motywów jej postępowania, ale także argumentacja podporządkowana tematowi. Uczniowie posługiwali się nią na różnych poziomach.

a) argumentacja pełna, wnikliwa

Nie brakowało prac merytorycznych, z pełną, wnikliwą argumentacją, w których dokonano ukierunkowanej analizy postępowania postaci. Zamieszczona poniżej praca jest tego przykładem.

Przykład 6.

Ojciec Pons jest bohaterem książki i pod tytułem „Dziecko Noego” autorstwa Erica Emmanuela Schmitta. Moim zdaniem jest dobrym przykładem postaci, dla której wolność była najważniejszą wartością.

Bohater jest księdzem w średnim wieku, który z racji swojego stanu cywilnego nosi sutannę. Jest to wysoki, bardzo szczupły mężczyzna o przyjaznym spojrzeniu. Ojciec Pons jest tysi, a jego głowa ma okrągły kształt. Swoim przyjaznym uśmiechem zaskarbia sobie sympatię wszystkich swoich podopiecznych.

Ten odważny, walczący o wolność bohater prowadzi szkołę oraz sierociniec dla chłopców podczas drugiej wojny światowej. W swoim ośrodku wychowawczym ukrywa bardzo ~~wiele~~ wiele dzieci pochodzenia żydowskiego. ~~Jego~~ Jego najważniejszym celem jest danie im możliwości normalnego życia i wolności wyznania. Mimo swoich przekonań ma w sobie wielki szacunek dla wychowanków innego wyznania, nie narzuca im wiary, chce aby mieli wolny wybór i szanowali tradycję swoich przodków.

Ojciec Pons bardzo chce, aby każde wyznanie

zgrupowanie etniczne i kulturalne miało prawo do wolnego wypełniania i poszanowania swojej tradycji. Na terenie swojej szkoły zbiera i zakłada kolekcję ~~niektórych~~ przedmiotów, książek i płyt, związanych z różnymi kulturami.

Mężczyzna jest bardzo troskliwy wobec swoich podopiecznych. Bardzo dba aby ~~nie~~ nikt nie naruszył ich godności i wolności osobistej. Jego marzeniem jest, aby po wojnie jego wychowankowie mogli dorastać w niepodległym, wolnym kraju.

Uważam że Ojciec Pons jest przykładem bohatera, który ~~nie~~ dbaniem o ~~nie~~ prawo do wolności. Innych ~~nie~~ zmienia na lepsze ~~nie~~ życie wielu istnień. Daleki niemu rosła pokolenia nauczonej prawa do ^{swobody} ~~nie~~ ludzi.

b) argumentacja prosta

Najwięcej jednak było prac, w których posłużono się argumentacją prostą. Uczniowie, prezentując postać w sposób ogólny, zdawkowo odnosili się do problemu wolności. Praca zamieszczona poniżej przedstawia ten problem.

Przykład 7.

Tadeusz Zawadzki jest jednym z trzech
 głównych bohaterów książki pt. „Kamienie
 na ścianie” autorstwa Aleksandra Kamińskiego.
 Na kształ do grupy harcerskiej „buki” oraz
 ukończył gimnazjum im. Stefana Batoryego w Warszawie.
 Z powodu swojej dziewczęcej urody uzyskał pseudonim
~~pretetonim~~ „Łos'ka”. Miał regularne rysy twarzy,
 delikatną cerę oraz niezwykle dziewczęcy uśmiech.
 Miał jasno-niebieskie oczy.

Pomimo wyglądu i pseudonimu Tadeusz Zawadzki
 był urodzonym przywódcą. Był miły i uprzejmy, a
 przy tym stanowczy. Był bardzo przywiązany
 do matki i to od niej nauczył się smutku
 szacunku do drugiego człowieka. W harcerstwie i
 w szkole nauczył się samodzielności i patriotyzmu.
 Jako nadrodne wartości stawiał przyjaźń, radość
 oraz miłość do Ojczyzny. Stawiał je nad
 własne życie.

Moim zdaniem Tadeusz Zawadzki jest
 idealnym przykładem bohatera, który walczył o wolność
 za najważniejszą wartość. Według mnie powinien
 być wzorem do naśladowania dla każdego człowieka.
 Za wolność poświęcił własne życie.

c) próba argumentacji

Zdarzały się też takie prace, w których wolność potraktowano w sposób formalny, tzn. nie była ona rozważana jako najważniejsza wartość w życiu bohatera, a jedynie na początku lub częściej na końcu pracy wspomniano o niej, jakby przypominając sobie, że – zgodnie z tematem – trzeba się jakoś odnieść do tej wartości. Oto przykład takiej pracy:

Przykład 8.

Matej Książę jest jedną z postaci literackich, która uznana za najważniejszą wartość – wolność. Matej Książę jest główną postacią książki autorstwa Antoniego de Saint Exupéry, o tej samej nazwie. Główny bohater jest dzieckiem. Żyje na małej planecie, B-612, wraz ze swoją przyjaciółką, Różą. Na planecie przez jakiś czas mu się podoba, ale zamyśla go denerwować zachowanie Róży oraz po prostu mu się nudzi. Pewnego dnia postanawia lecieć wraz ze stadem odlotujących ptaków na inne planety. Poznaje na nich różne osoby, które podobnie jak on, są "samotne". Przykładem tego są postaci takie jak np. lotownik, pijak czy chociąbny narciarski król. Nasz bohater ląduje w końcu na Ziemi, gdzie poznaje lisa, lotnika oraz węża.

Matej Książę, wcześniej nigdy nie młodzi. Jest małym dzieckiem ubranym adekwatnie do swojego wyglądu, nosi szal. Książę wydaje się być w młodym wieku, jest bardzo ciekawy świata oraz niecierpliwy. Ma przyjaciela lisa, którego

udało mu się oswoić podnas podrytu na Ziemi.
 Naukcy an księda ciekpliwości oraz pernego
 pleganego cytatu: „Dobne widzi się tylko sercem”.
 Porwany przez Księcia lotnik oraz waz pomagają
 mu wrócić na swoją planetę.

Według mnie Księca to pozytywna postać.
 Dobne zrobił wyruszyć na tą wyprawę, ponieważ
 wiele się naukcy oraz pomal celane osoby.

3. Prace niespełniające wymagań zawartych w temacie

Temat wymagał realizacji treści w formie charakterystyki, wzięcia pod uwagę bohatera literackiego i odniesienia się do wolności jako ważnej wartości w życiu charakteryzowanej postaci. Zgodnie z kryteriami tylko taka charakterystyka, która zawierała wszystkie elementy tematu, mogła być oceniana. Prace były oceniane na 0 punktów, jeśli zauważono w nich następujące niezgodności z tematem:

a) praca w innej formie

Charakterystyka jest formą złożoną, do której w sposób funkcjonalny włączane są elementy innych form wypowiedzi: opisów, streszczenia, a kiedy temat wymaga od uczniów odniesienia się do jakiegoś zagadnienia, niezbędne okazują się również elementy wywodu argumentacyjnego. Dobrze napisana praca powinna więc łączyć te wszystkie składniki w taki sposób, żeby nie zaburzać spójności kompozycji i aby charakterystyka pełniła zawsze funkcję nadrzędną. Tegoroczni gimnazjaliści w zdecydowanej większości mieścili się w ramach wymaganej formy, dlatego prace w innej formie zdarzały się sporadycznie.

b) bohater nieliteracki

W pracach uczniowskich można było zauważyć kilka kategorii bohaterów nieliterackich: bohater filmowy, postać wymyślona (zdarzało się nawet, że uczniowie przedstawiali bohatera napisanej przez siebie książki), postać pisarza lub poety błędnie nazwana postacią literacką oraz przedstawiony w sposób ogólny pewien typ bohatera (takie prace zdarzały się najczęściej), który w mniemaniu ucznia byłby reprezentatywny dla grupy bohaterów walczących o wolność.

c) brak odniesienia do wolności jako nadrzędnej wartości w życiu bohatera

Nawet pełna i szczegółowa charakterystyka postaci literackiej nie zapewniała sukcesu, jeśli nie uwzględniała niezwykle istotnego elementu tematu – znaczenia wolności w życiu bohatera. Pominięcie tego aspektu dyskwalifikowało pracę, ponieważ jej treść nie stanowiła realizacji tematu.

4. Segmentacja

Poprawnie napisany tekst wypracowania, bez względu na formę, powinien być spójny i uporządkowany zarówno wewnątrz jak i zewnątrz. Logiczny podział zewnętrzny (wcięcia, bloki lub interlinie) powinien odzwierciedlać wewnętrzną strukturę treści podporządkowaną zasadzie trójdzielności kompozycji. Istotne też jest zachowanie właściwych proporcji między wyodrębnionymi częściami pracy, a także funkcjonalne rozpoczęcie i zakończenie wypowiedzi. 73% piszących spełniło określone wymagania, zastosowana przez nich segmentacja najczęściej była konsekwentna i celowa.

5. Poprawność stylistyczna i językowa

77% gimnazjalistów w swoich pracach konsekwentnie stosowało styl dostosowany do formy, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka.

W zakresie poprawności językowej gimnazjaliści zdobyli średnio 33% punktów. Podstawowym problemem językowym większości młodzieży gimnazjalnej jest ubogi zasób słów. Stosunkowo niewiele było prac wyróżniających się bogatym, literackim językiem. Na podstawie lektury wypracowań uczniowskich można również zauważyć duże dysproporcje w poziomie opanowania przez uczniów kompetencji językowych oraz szeroko pojętej wiedzy literackiej.

Gimnazjaliści popełniali różnorodne błędy językowe. Niecelowe powtórzenia (zaliczane do błędów językowych) zdarzały się dość często być może dlatego, że w charakterystyce czasowniki „być” i „mieć” okazują się niezwykle przydatne i wielu uczniów nie potrafiło uniknąć rażących powtórzeń tych wyrazów. Oto fragment pracy ilustrujący ten problem: *Jego przewisko wzięło się z tego, że był po prostu rudy. Nie był on dobrze zbudowany, ale był bardzo sprytny. We wszystkim był najlepszy.* Raziły też inne powtórzenia, np. *Wolność jest bardzo cenną wartością. Każdy powinien ją doceniać. Niektórzy ludzie o tym zapominają, ale niektórzy uznają wolność za najważniejszą wartość.* Wśród błędów językowych przeważały jednak składniowe, naruszające poprawną konstrukcję zdania. Dotyczyły one przede wszystkim składni zdań rozwiniętych, zwłaszcza złożonych, np. *Walczy o to, żeby siostra nie przerobiła umysłów tych ludzi, robiąc z nich niewolników dzisiejszej społeczności, gdzie każdy myśli tak samo.*

Osobną grupę błędów składniowych stanowiły te, które zaburzały związki zgody i rzędu, np. *Jan Bytnar razem z Zośką i Alkiem pokazał, jak pięknie żyć i pięknie umierać* lub *Dziewczyna jest bardzo uparta i zawsze stawia na swoje.*

Dość często zdarzały się też błędy fleksyjne, polegające na zastosowaniu niewłaściwego rodzaju gramatycznego, np. *Gdy Chilon odnajduje obóz, gdzie ów kobieta się znajduje* lub *Dzięki pomysłowi zbudowania przez Dedala skrzydeł oboje z Ikarem planują ucieczkę z Krety.*

Równie często uczniowie popełniali błędy leksykalne, np. *Zośka miał ładne włosy i przystojną twarz* czy też *Alek był osobą bardzo rozbudowaną, jeśli chodzi o charakter.*

Problem z wyznaczeniem granicy zdania (tzw. potok składniowy) można było zauważyć raczej tylko u uczniów z dysleksją.

6. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna

Na tegorocznym egzaminie 50% gimnazjalistów otrzymało punkt za poprawność ortograficzną. Gimnazjaliści popełniali różne błędy ortograficzne, ale szczególnie wyróżniały się błędy w pisowni tytułów utworów – uczniowie mają tendencję do pisania wszystkich wyrazów w tytułach (oprócz przyimków) wielką literą. Zdecydowanie dominował tu niepoprawny zapis tytułu *Kamienie na szaniec*, w którym błędnie pisano słowo *szaniec*. Ponieważ młodzież najczęściej odwoływała się w swoich pracach do utworu Aleksandra Kamińskiego, błąd w zapisie tytułu *Kamienie na szaniec* pojawiał się nagminnie. Podobny błąd uczniowie popełniali w zapisie tytułu *Quo vadis* Henryka Sienkiewicza.

O niedostatecznej znajomości zasad stosowania wielkiej litery świadczą też dość często popełniane błędy w zapisie nazw mieszkańców państw i miast (np. *Niemiec*, warszawiak) oraz przymiotników utworzonych od tych nazw (np. *niemiecki*, *polski*). Problemem jest również zapis

niektórych przyimków złożonych (np. *znad, spod, spoza, poprzez, spośród*) i części wyrażen przyimkowych (np. *w ogóle, przede wszystkim, ponadto, ode mnie, od razu*).

Błędy pojawiały się także w zapisie czasowników, których pisownia nie do końca zgodna jest z wymową (np. *stanęła, zaczęło, zajął*) albo w końcówkach rzeczowników w mianowniku takich jak *książę* lub w końcówkach rzeczowników w przypadkach zależnych, takich jak *próbę, nadzieję, walkę*.

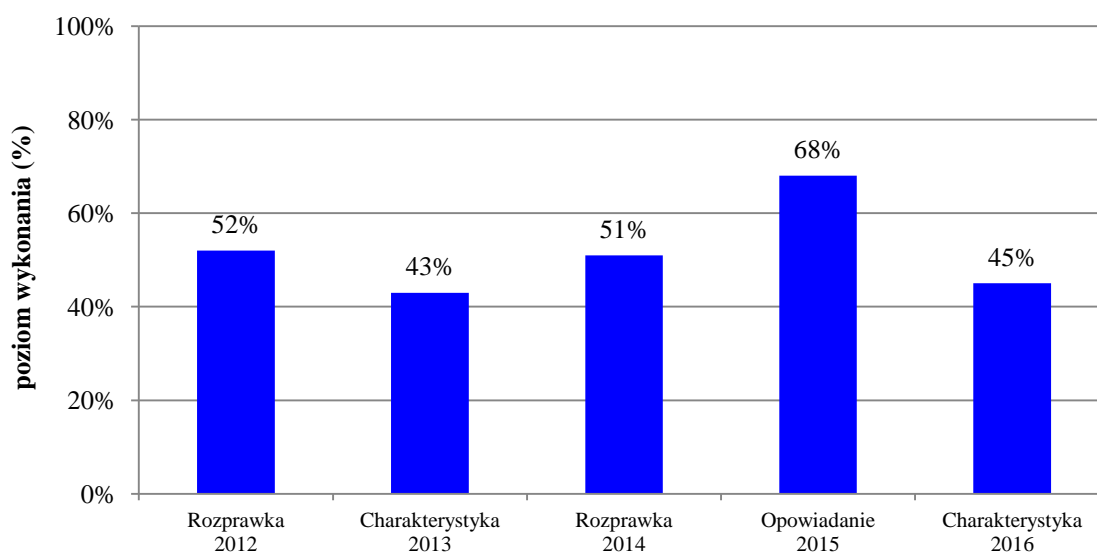
Poprawność interpunkcyjna nadal jest umiejętnością opanowaną na najniższym poziomie. W 2016 r. 30% gimnazjalistów wykazało się dobrą znajomością zasad interpunkcji (w minionych latach – około 20% uczniów – przy innej formie wypowiedzi, tj. rozprawka czy opowiadanie). Błędy interpunkcyjne najczęściej wynikały z braku znajomości struktury zdań, zwłaszcza tych o złożonej konstrukcji. Świadczy o tym zarówno brak przecinków (najczęściej) jak i ich nadmiar. Oto przykłady zapisu zdań, które potwierdzają tę opinię: *Robił wszystko co mógł aby przyspieszyć wyzwolenie swojego kraju.* lub *Osobą której charakterystykę będę pisał jest Aleksy Dawidowski z utworu Aleksandra Kamińskiego, pod tytułem „Kamienie na szaniec” albo Pomimo tortur nie wydał kolegów umożliwiając im pozostanie na wolności.*

Tylko funkcjonalne nauczanie składni może zmienić ten stan rzeczy.

„Pod lupą” – Jakie treści zawierał temat charakterystyki i co znaczyło „pisać na temat”?

Na podstawie analizy wyników egzaminów gimnazjalnych z języka polskiego na przestrzeni lat 2012–2016 można zauważyć, że gimnazjalistom najtrudniej było w pełni **zrealizować temat** wypracowania, kiedy pisali charakterystykę.

Treść – poziom realizacji

W odpowiedzi na pytanie, dlaczego realizacja treści jest dla gimnazjalistów umiejętnością opanowaną na niższym poziomie w charakterystyce niż w opowiadaniu czy nawet w rozprawce, pomocna będzie szczegółowa analiza tematu. Brzmiał on: *Napisz charakterystykę bohatera literackiego, który wolność uznał za najważniejszą wartość.* Od uczniów oczekiwano uwzględnienia **trzech zasadniczych elementów** zawartych w poleceniu:

1. formy charakterystyki,
2. wyboru bohatera literackiego,
3. ukazania wolności jako wartości nadrzędnej w życiu charakteryzowanej postaci.

Poniżej zamieszczono pracę, która spełnia kryterium realizacji treści.

Przykład 9.

..... Frodo Baggins, bohater powieści J.R.R. Tolkiena, pod
 .. tytułem „Władca Pierścieni”, to Hobbit zamieszkujący spokojną
 .. i beztrudną wioskę Shire. Kiedy spotyka czarodzieja Gandalfa
 .. i dowiaduje się, że światu grozi niebezpieczeństwo ^{oraz} i zagłada,
 .. decyduje się na heroiczną walkę o wolność, wyruszając
 .. w podróż pełną poświęceń i trudów.....

..... Frodo, tak jak inni hobbiti, jest niskiego wzrostu,
 .. ma gęste, kręcone włosy i duże, owłosione stopy. Jego
 .. oczy są jasne, w odcieniu błękitu. Wbiera się w
 .. proste spodnie i koszulę, a jego nogi zawsze pozostają
 .. bez obuwia.....

..... Ten niepozorny mieszkaniec Shire o ogromnym
 .. sercu, kieruje się godnymi podziwu i naśladowania
 .. wartościami. Kocha swoich przyjaciół i dba o nich. Jest
 .. dzielny, swoją odwagę przemusza każdego wyszkolonego
 .. Mycena czy wojownika. ^{Jest} Był zdeterminowany w wybrze-
 .. jące i wyjątkowo niebezpiecznej wędrówce do celu. Jest
 .. ~~nie~~ ^{skromny} to wytrwały, nie oczekuje wsparcia, podziwu
 .. czy nawet uwagi. To jednak ogromne umiowanie wolności
 .. sprawia, że hobbit z tak wielkim zaangażowaniem i poświę-
 .. ceniem oddaje się powierzonej mu misji. Frodo kocha
 .. swoją krainę i istoty, które w niej żyją. Ceni sobie ich..

bezpieczeństwo... i... niezależność... dlatego... kiedy... Śródziemiem.....
 zagrożają... orkowie... z... rannoksiężnikiem... Sauronem... na... wale.,
 oddaje... się... dobrowolnej... walce... Zawsze... pozostaje... dumny
 z... tego... kim... jest... z... ogromnym... wrozeniem... i... tęsknotą.....
 wspomina... rodziną... wioskę... To... właśnie... ze... względu
 na... Shire, miasteczko... pełne... pokoju... i... dobroci..., tak... bardzo
 nie... ~~mógł~~ ^{może} ~~znieść~~ ^{nie}... myśli... o... możliwości... odebrania... mu.....
 własności... Frodo ^{bien} ~~wzięt~~ ^{biene}... udział... w... wielu... walkach... bitwach
 i... pojedynkach..., aby... ostatecznie... wywalczyć... niezależność.
 i... bezpieczeństwo... swojej... krajny:.....
 Uważam, że... Frodo Baggins... to... postać... posia-
 dająca... wiele... pozytywnych... cech... Tak... jak... on... chce.....
 wznawać... .. wolność... za... najważniejszą... wartość..., od najdu-
 jej... w... Polsce... snucie... własne... Shire.....

1. Realizacja formy

Gimnazjaliści mieli napisać pracę w formie charakterystyki, ale posłuzenie się prostą, schematyczną formą tej wypowiedzi, w której wymaga się od uczniów szablonowego ujęcia treści (przedstawienie bohatera, opis wyglądu, wymienienie cech osobowości i ocena postaci), nie spełniało oczekiwań merytorycznych zawartych w temacie, ponieważ jego realizacja wymagała ukierunkowanego wyboru bohatera i rzeczowego uzasadnienia tego wyboru.

Z treści tematu wynikało, że chodzi o takiego bohatera, dla którego najważniejszą wartością w jego życiu była wolność. Wygląd postaci nie miał więc tutaj znaczenia, dlatego pominięcie go nie skutkowało obniżeniem punktacji.

Charakterystyka jako forma wypowiedzi pisemnej nie ma sztywnych ram strukturalnych. Znaczna jej część zwykle stanowi forma opisu przydatna zwłaszcza przy prezentacji wyglądu postaci, sposobu ubierania się czy cech usposobienia (temperamentu). Dobór cech wewnętrznych bezpośrednio zależy od sformułowania tematu. Jeśli temat wymaga pełnej charakterystyki, powinny być uwzględnione wszystkie zaobserwowane przez autora wypracowania cechy według ustalonego porządku (np. od tych, które uważa on za najważniejsze do tych najmniej istotnych). Jeśli natomiast temat wymaga treści podporządkowanej jakiemuś zagadnieniu, do jego realizacji nie jest potrzebna pełna charakterystyka postaci (tak było w tym wypadku). Wystarczy wtedy wziąć pod uwagę cechy ukazujące bohatera w aspekcie omawianego zagadnienia i w uzasadnieniu posłużyć się pogłębioną argumentacją.

W pracy należało zatem skupić uwagę na tych cechach osobowości, które pomagały bohaterowi w dążeniu do wolności. Wybraną postać uczeń powinien więc ukazać w taki sposób, żeby wykspionować wszelkie działania, które dowodzą jej wolnościowej postawy. Wiąże się to z potrzebą

uzasadnienia wyboru postaci oraz wykazania, że jej postępowanie jest świadomie obroną drogą ku wolności. Sformułowaną w ten sposób argumentację oceniano jako **trafną**. Mogła ona przybrać formę **wnikliwą**, badawczą lub **prostą**, zdawkową. Zawsze stanowiła jednak istotny element treści, a poziom wnikliwości uzasadnienia miał bezpośredni wpływ na ocenę realizacji tematu. Z tego powodu formą, która pozwalała na pełną realizację tematu, była charakterystyka z elementami wywodu argumentacyjnego.

2. Bohater literacki

Możliwość wyboru charakteryzowanej postaci ograniczono w poleceniu zadania 22. do **bohatera literackiego**. Wybrany bohater powinien być przedstawiony z imienia i nazwiska ze wskazaniem, z jakiego **utworu literackiego** pochodzi (autor, tytuł).

Warto zauważyć, że pojęcia *bohater literacki* czy *postać literacka* bywają błędnie rozumiane przez niewielką część uczniów, czego dowodzą ich prace egzaminacyjne, w których jako bohaterów literackich uczniowie przywołują postacie poetów i pisarzy. Jak wiadomo, są oni postaciami literackimi tylko wtedy, kiedy stają się bohaterami utworów im poświęconych.

3. Wolność jako wartość nadrzędna w życiu wybranego bohatera.

Temat ukierunkowywał ucznia – powinien wybierać on te postacie, dla których wartością nadrzędną w ich życiu była wolność. Aby uzasadnić, że rzeczywiście jest to najwyższej ceniona wartość przez wybranego bohatera literackiego, należało **dobrze zrozumieć i szczegółowo zanalizować motywy jego postępowania**. Dlatego niezmiernie ważne, obok znajomości lektury, były tu wyobrażenia i intuicja autora charakterystyki, które pomagały przedstawić prawdziwy obraz charakteryzowanej postaci. Nietrafne odczytanie motywów postępowania bohatera literackiego skutkowało ukazaniem zdeformowanego lub całkowicie zafalszowanego obrazu. Oto przykład pracy z rzetelną analizą postępowania postaci w kontekście umiłowania przez nią wolności.

Przykład 10.

Szukając niepoś, bardzo często znajdujemy coś innego, niż to, czego pragnęliśmy.
 Takimi słowami opisał... można by... powieści... J.R.R. Tolkiena... ^{Hobbit}... z powrotem?
 Główny bohater książki, Bilbo Baggins, jest spokojnym hobbitem, dla którego wartością nadrzęd-
 ną jest pięć smacznych posiłków dziennie, dobre małta, fajki i ciepła, schludna noc.
 Jednak wszystko zmienia się wraz z przybyciem ^{zwi post jest dnu} maga Gandalfa i kompanii niedźwiedzi
 krasnoludów. To właśnie dzięki nim Bilbo decyduje się na szalenie leniwy wyjazd na
 wielką przygodę. W czasie trwania tej niezwykłej wyprawy hobbit przechodzi metamorfozę,
 Bilbo ^{porostaje} ~~staje~~ myśląc, kochałym mężczyzną, ze stopami często podnieconymi i wspaniałymi włosami;
 wciąż jest amatorem smacznej kawy i kupałnic, jakada tytanów, nadal bardzo ceni
 sobie cichy, przytulny łóżko w Pajęczku. Jednak wyprawa to niesamowita przygoda,
 która, hobbit odczuwa coś więcej niż prawdziwych kompanów i ^{lepsze warunki} ~~starego~~
 znajduje to, co zawsze było głęboko ukryte w nim samym: umiłowanie wolności.
 Jest to najcenniejszy skarb, jaki Baggins może zdobyć i zrozumieć, a następnie
 nie przedać.

To właśnie ze względu na wolność niepodległości...
 hobbitów wymusił w tej chwili podjąć, to co nim podjął
 Bilbo, zdobywając wiektórą, przyjął i przede wszystkim -
 hart ducha. Głównie ze względu na Bilbo ukształtował swój
 charakter, stał się odważny, w udrękach, w drodze do
 jaskini Smauga, pomyślny - ta cecha ukształtowała się, wpadając
 na plan ucieczki w baryłkach, a przede wszystkim - nieważność
 talie -

Ważny
 Właśnie nimie w nimie z kompaniami, stalić całą
 wężem, nieprzyjemnym, eltom, gigantycznym pajakiem,
 o, przede wszystkim - samemu sobie. Idąc za głosem serca,
 odcucić ~~ciężki~~ i wygodne życie, decydując się na własną
 drogę za wolność. Jakiś czas w przygodzie, zawsze ufać
~~sercu i drożnie, w ujęcie w swój ulubionej piosenki Tolkiena~~
 ujęcie w ulubionej piosenki swojego bohatera: ~~Właśnie owa talia~~
 "A waga wiecie w przed i w przed, choć w cęsta nie już za przycię,
 i udel przede mną, bliźnie na siedzieć - ja za nie, też, jeśli mogę.
 Słonymi stopy, za nią w ślad, aż w końcu się rozpięć. Choć
 gdzie strumień liczący, choć już upadł - gdzie dalej? -
 nieć nie mogę".
 ⇒ Wymagając po staro, Bilbo, odnalazł coś, czego nie można
 odnaleźć w żadnym kufre - dzięki miłośnik dotarł do
 najcenniejszej wartości. Owa cenne miłośnik stał się wolny.

Bardzo istotne było więc, aby treść wypracowania podporządkować zagadnieniu wolności jako najważniejszej wartości w życiu bohatera. Krótka wzmianka na ten temat nie dawała podstaw do uznania pracy za merytoryczną. W takim wypadku zakładano, że problem wolności został przywołany tylko formalnie i nie jest on tematem rozważań, a jedynie próbą realizacji tematu.

Uczniowie mieli dużą możliwość wyboru bohaterów, ponieważ wolność może być pojmowana wieloaspektowo - nie tylko jako dążenie do niepodległości, ale także jako niezależność od kogoś (współtowarzysza życia, rodziców, społeczeństwa), wolność słowa, wolność wyznania, wolność poglądów. Przy ocenianiu treści pracy żaden z aspektów wolności nie był faworyzowany, wszystkie traktowane były równorzędnie.

Na podstawie przedstawionej analizy można stwierdzić, że charakterystyka, w której oczekiwano od uczniów rozważenia postawy bohatera we wskazanym aspekcie, wymagała, po pierwsze – dokładnej analizy tematu i trafnego wyboru bohatera, po drugie – oderwania się od schematycznej struktury charakterystyki ukazującej postać w sposób bardziej ogólny, a po trzecie – wycucia i dużej samodzielności w myśleniu, ponieważ z całej wiedzy o wybranej postaci należało umiejętnie wyselekcjonować treści funkcjonalne wobec tematu, a więc te, które pomogły ukazać dążenie bohatera do wolności. Uczniom, którzy ćwiczyli w szkole pisanie charakterystyki tylko według najprostszego szablonu, z pewnością trudniej było odnaleźć się w tej bardziej złożonej formie, w której przy tworzeniu wypowiedzi – podstawowej umiejętności – pomocna okazywała się umiejętność analizy i interpretacji. Warto jednak zauważyć, że w podstawie programowej dla gimnazjum jest zapis: *Uczeń [...] doskonali sprawność analizy i interpretacji tekstów kultury, a także zyskuje nowe narzędzia, dzięki którym jego lektura jest coraz dojrzalsza, bardziej świadoma i samodzielna*. W pracach uczniowskich poziom opanowania ww. umiejętności miał wpływ na sposób argumentowania i jego wnikliwość.

Wnioski i rekomendacje

Gimnazjaliści, przystępujący do egzaminu z języka polskiego w 2016 roku, najczęściej otrzymywali wynik 78% punktów możliwych do uzyskania. Analiza szczegółowych wyników jest niezbędna do stwierdzenia, czy wszystkie wymagania zapisane w podstawie programowej uczniowie opanowali w zadowalającym stopniu oraz jest podstawą do stwierdzenia, czy uczniowie na dobrym poziomie ukształtowali te umiejętności, które pozwolą im swobodnie funkcjonować na kolejnych etapach kształcenia.

Ważną potrzebą współczesności jest umiejętność korzystania z informacji, które otrzymujemy w ogromnych ilościach. Przygotowanie uczniów do odbioru i wykorzystywania informacji, pochodzących z różnych źródeł oraz poddania ich krytycznej analizie, jest umiejętnością rozwijaną na wszystkich etapach kształcenia, a na podstawie analizy wyników egzaminu można uznać, że uczniowie opanowali ją na wysokim poziomie. 73% uczniów poprawnie rozwiązało zadania, za pomocą których sprawdzano takie umiejętności jak wyszukiwanie w wypowiedzi potrzebnych informacji oraz wnioskowanie na podstawie przesłanek zawartych w różnych tekstach kultury.

W 2016 roku na najwyższym poziomie gimnazjaliści opanowali umiejętności dotyczące analizy i interpretacji tekstów kultury (rozpoznawaniem składniowych środków stylistycznych, charakteryzowanie i ocenianie bohaterów) oraz odbioru tekstów kultury na poziomie przenośnym czy z przedstawianiem propozycji odczytania konkretnego tekstu kultury.

Należy podkreślić, że zapisy podstawy programowej w swoich założeniach akcentują konieczność kształcenia i doskonalenia umiejętności złożonych, takich jak argumentowanie, wnioskowanie czy rozumowanie. Z diagnostycznego punktu widzenia bardzo ważne dla rozwoju i kształcenia umiejętności złożonych jest redagowanie przez uczniów (na każdym etapie kształcenia) wypowiedzi pisemnych w różnych formach gatunkowych. Gimnazjaliści tym razem redagowali krótką formę argumentacyjną oraz charakterystykę bohatera literackiego. Za pomocą tych zadań oraz jednego z zadań zamkniętych (zadanie 6.) sprawdzano poziom opanowania umiejętności w zakresie tworzenia wypowiedzi. Ponad połowa uczniów opanowała umiejętność tworzenia wypowiedzi.

Na szczególną uwagę w rozwiązaniach zadania krótkiej odpowiedzi zasługiwała bogata argumentacja i umiejętność uzasadnienia swojego stanowiska przy pomocy trafnych odniesień do tekstu i do własnych obserwacji.

Redagując charakterystykę, uczniowie stworzyli pokaźną galerię postaci literackich, która mogłaby posłużyć jako argument w dyskusji na temat poziomu czytelnictwa naszej młodzieży, a nawet obalić być może krzywdzące młodzież stereotypowe opinie o nieoczytaniu. Gimnazjaliści udowodnili też, że posługują trafnymi przykładami literackimi i potrafią dobrze ukierunkować argumentację.

Uczniowie w większości stosowali reguły segmentacji tekstu, zachowując jego trójdzielność i właściwe proporcje między poszczególnymi częściami kompozycyjnymi, zastosowali właściwy styl.

Na najniższym poziomie gimnazjaliści opanowali umiejętność argumentacji. Często argumentacja, chociaż trafna i dobrze ukierunkowana, okazywała się zbyt ogólnikowa, co miało niekorzystny wpływ na realizację treści prac.

Na podstawie analizy poziomu rozwiązań zadań można stwierdzić, że trudne dla uczniów są wymagania z zakresu szeroko pojętej świadomości językowej, w tym dotyczące poprawności językowej, ortografii czy interpunkcji, której zasady uczniowie ciągle znają bardzo słabo. Prawie co drugi uczeń nie rozpoznał w tekście zdań pojedynczych i równoważników zdań, a także nie potrafił nazwać formy czasownikowej.

W praktyce szkolnej warto więc:

- uczyć rzetelnej analizy tematu pracy pisemnej i planowania jej treści,
- ukazywać uczniom wieloaspektowość utworów literackich, ćwiczyć umiejętność funkcjonalnego wykorzystywania w wypracowaniach informacji z różnych tekstów literackich (analiza utworów pod kątem wyszukiwania argumentów, porządkowanie informacji, formułowanie wniosków i oceny),
- zwracać uwagę na poziom argumentacji, która jest ważną częścią nie tylko rozprawki, ale także innych form wypowiedzi pisemnych i ustnych (wnikliwa argumentacja zgłębia i wyczerpuje temat, prosta – posługuje się ogólnikami),
- ćwiczyć różne formy wypowiedzi w jednakowym stopniu, ponieważ jest to jedyna droga do tego, aby uczniowie wykształcili umiejętność sprawnego posługiwania się językiem pisanym w różnych formach gatunkowych,
- pracować nad wzbogacaniem języka uczniów i jego poprawnością, zwracając uwagę na funkcjonalność stylów i ich zależność od formy,
- dopracować rozumienie pojęć „bohater literacki”, „postać literacka” – uczniowie nie mogą błędnie posługiwać się nimi w odniesieniu do poetów i pisarzy,
- pracować w sposób funkcjonalny nad składnią języka ojczystego, aby młodzież dostrzegała zależność struktury wypowiedzenia od zawartego w niej sensu; dobra znajomość składni ma wpływ nie tylko na poprawność językową i klarowność wypowiedzi, ale także niejako wymusza poprawną interpunkcję,
- pracować nad ortografią m.in. w zakresie pisowni tytułów utworów, a także nazw własnych i pochodzących od nich przymiotników.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań z zakresu języka polskiego dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera (GH-P2-162) został przygotowany na podstawie arkusza GH-P1-162, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem merytorycznym: wyjaśniono słownictwo do tekstów źródłowych, uproszczono polecenia zadań, oraz graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Tabela 12. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
12	-	-	-	-	50,50	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 12 uczniów z autyzmem.

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze z zakresu języka polskiego dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych (GH-P4-162, GH-P5-162, GH-P6-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GH-P4-162 – Arial 16 pkt, GH-P5-162 – Arial 24 pkt. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusz w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Tabela 13. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
G4- 22	-	-	-	-	60,86	-
G5- 4	-	-	-	-	38,25	-
G6- 1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 4 uczniów słabowidzących i jeden uczeń niewidomy.

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-P7-162. Podstawę zadań stanowiły teksty literackie i publicystyczne, w których uproszczono słownictwo lub wyjaśniono je oraz plakat. Arkusz składał się z 22 zadań – 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwartych. Zadanie otwarte krótkiej odpowiedzi polegało na sformułowaniu uzasadnienia odpowiedzi *Czy Twoim zdaniem warto wziąć udział w takiej imprezie jak Noc Muzeów, czy też lepiej zwiedzać muzeum w dzień*, a zadanie rozszerzonej odpowiedzi – na napisaniu charakterystyki bohatera literackiego, dla którego wolność była najważniejszą wartością.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Tabela 14. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne*

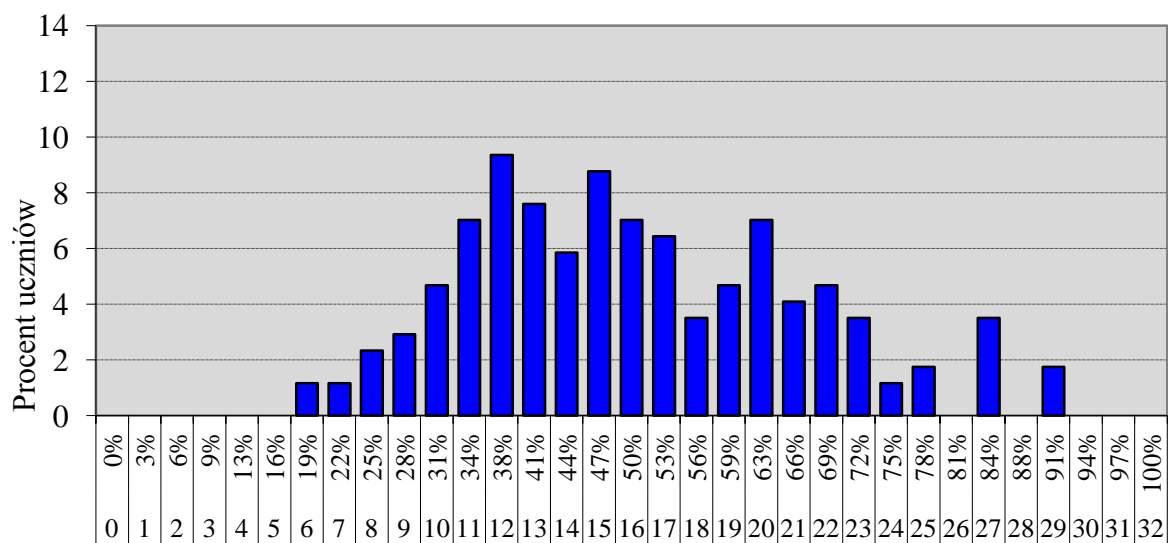
Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
14	-	-	-	-	58,79	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 14 uczniów słabosłyszących i niesłyszących.

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-P8-162. Podstawę zadań stanowiły krótkie fragmenty tekstów literackich i tekstu popularnonaukowego, w których uproszczono lub wyjaśniono słownictwo. Arkusz zawierał 22 zadania – 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwarte. Jedno z zadań otwartych polegało na uzasadnieniu odpowiedzi na pytanie *Jaka jest Twoja ulubiona książka?*, zaś drugie – rozszerzonej odpowiedzi – na napisaniu charakterystyki bohatera literackiego, którego warto naśladować. Polecenie zostało dodatkowo opatrzone szczegółową instrukcją, która ułatwiała uczniowi wykonanie zadania. Treści zadań zamieszczonych w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających, a polecenia do nich sformułowane prosto i zrozumiale.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Wynik uzyskany w % i w punktach

Wykres 5. Rozkład wyników uczniów

Tabela 15. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
171	19	91	47	38	50,40	16,15

Opis arkusza dla uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Uczniowie, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy) rozwiązywali zadania w arkuszu GH-PC-162, który został dostosowany w taki sposób, aby ograniczona znajomość języka polskiego zdających pozwoliła zrozumieć czytany tekst (teksty źródłowe oraz polecenia zadań). Arkusz ten składał się z 22 zadań – 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwartych. Podstawą zadań był fragment *Krzyżaków* Henryka Sienkiewicza, plakat oraz tekst Julii Hartwig *Magia zdjęć*. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem merytorycznym oraz leksykalnym – wyjaśniono słownictwo do tekstów źródłowych i uproszczono polecenia zadań.

Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Tabela 16. Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy) – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpił jeden uczeń, o którym mowa w art. 94a. ust.1. ustawy.

Historia i wiedza o społeczeństwie

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie z dysleksją rozwojową rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu standardowym.

Arkusz egzaminacyjny składał się z 25 zadań zamkniętych różnego typu: 20 zadań z historii i 5 z wiedzy o społeczeństwie. Dominowały zadania wyboru wielokrotnego, w których uczeń wybierał jedną z podanych odpowiedzi. Podstawę zadań stanowiły teksty kultury m.in.: teksty historyczne, ilustracje, mapy, tablica genealogiczna i diagram.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 17. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		8781
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	7559
	z dysleksją rozwojową	1222
	dziewczęta	4275
	chłopcy	4506
	ze szkół na wsi	1748
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3261
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1513
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2259
	ze szkół publicznych	8237
	ze szkół niepublicznych	544

Z egzaminu zwolniono 30 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 18. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	12
	słabowidzący i niewidomi	27
	słabosłyszący i niesłyszący	14
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	171
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)	1
	Ogółem	225

3. Przebieg egzaminu

Tabela 19. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

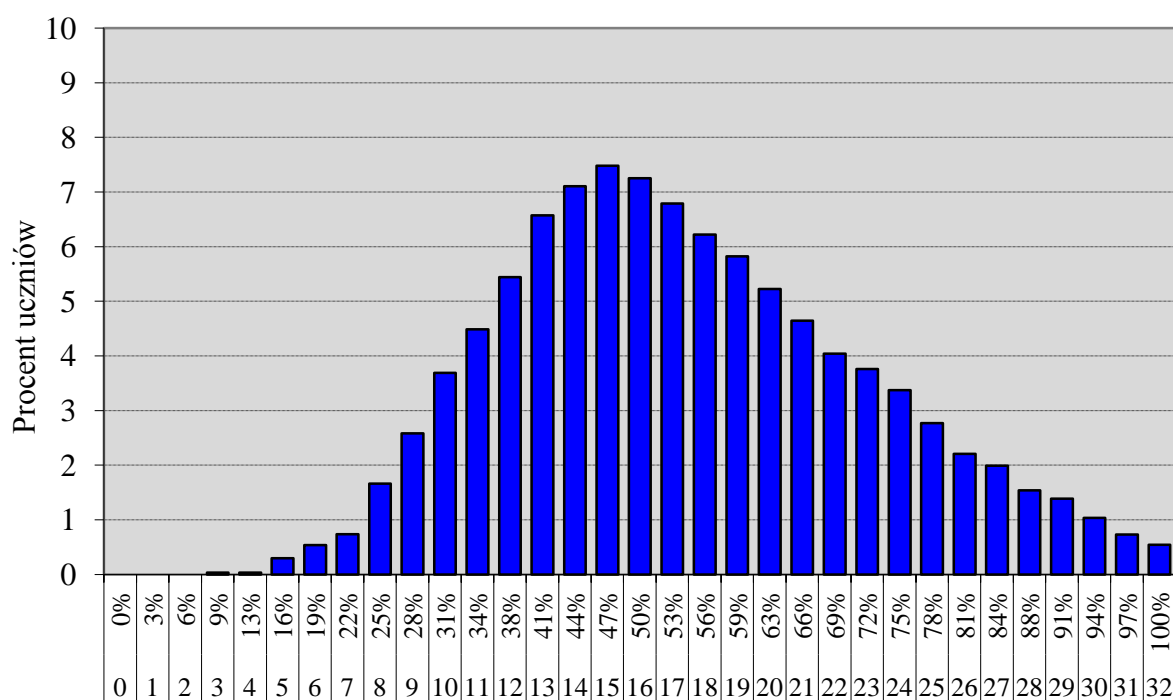
Termin egzaminu		18 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		170	
Liczba zespołów egzaminatorów		nie dotyczy	
Liczba egzaminatorów		nie dotyczy	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		3	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	nie dotyczy
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		nie dotyczy
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		-	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wynik uzyskany w % i w punktach

Wykres 6. Rozkład wyników uczniów

Tabela 20. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
8781	9	100	53	47	54,52	17,39

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 21. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli oraz wyniki na skali staninowej

Część humanistyczna – historia i wiedza o społeczeństwie		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
6	1	
9	1	
13	1	
16	1	
19	1	
22	2	
25	3	
28	6	
31	9	2
34	13	3
38	18	
41	24	
44	30	4
47	37	5
50	44	
53	50	
56	56	
59	62	
63	68	6
66	73	
69	78	
72	82	7
75	85	
78	89	
81	92	8
84	94	
88	96	
91	98	9
94	99	
97	100	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z historii i wiedzy o społeczeństwie uzyskał 78% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 89% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 11% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

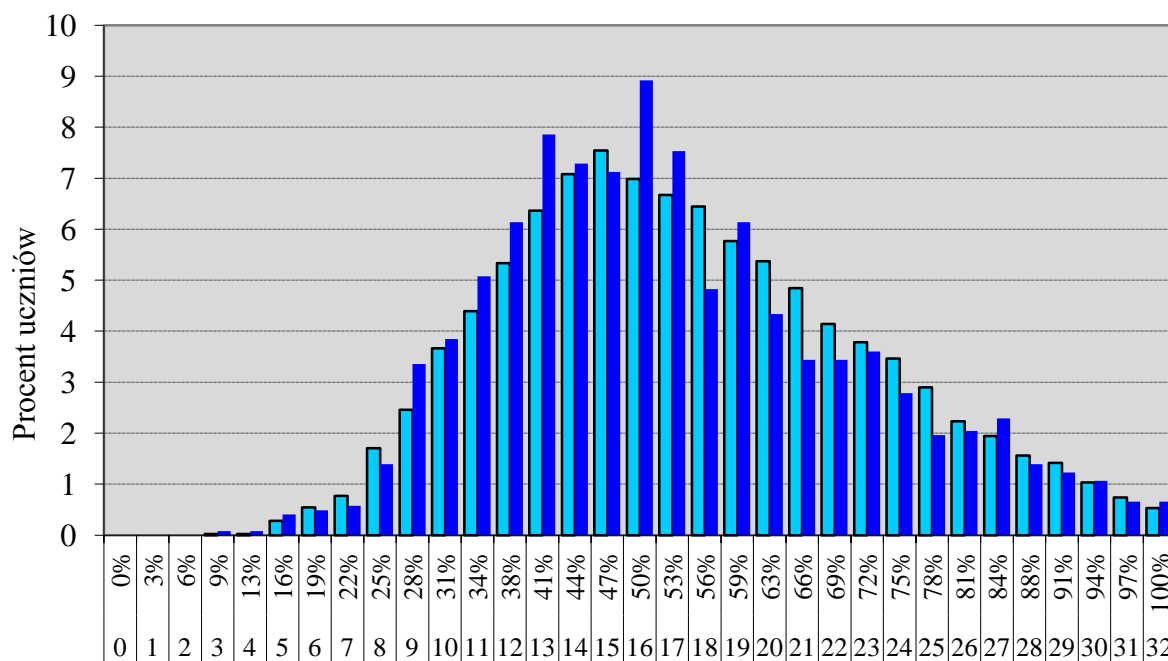
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 22. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	25–37
2	38–46
3	47–50
4	51–53
5	54–56
6	57–59
7	60–64
8	65–73
9	74–92

Skala staninowa umożliwia porównanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Wynik uzyskany w % i w punktach

■ uczniowie bez dysleksji ■ uczniowie z dysleksją

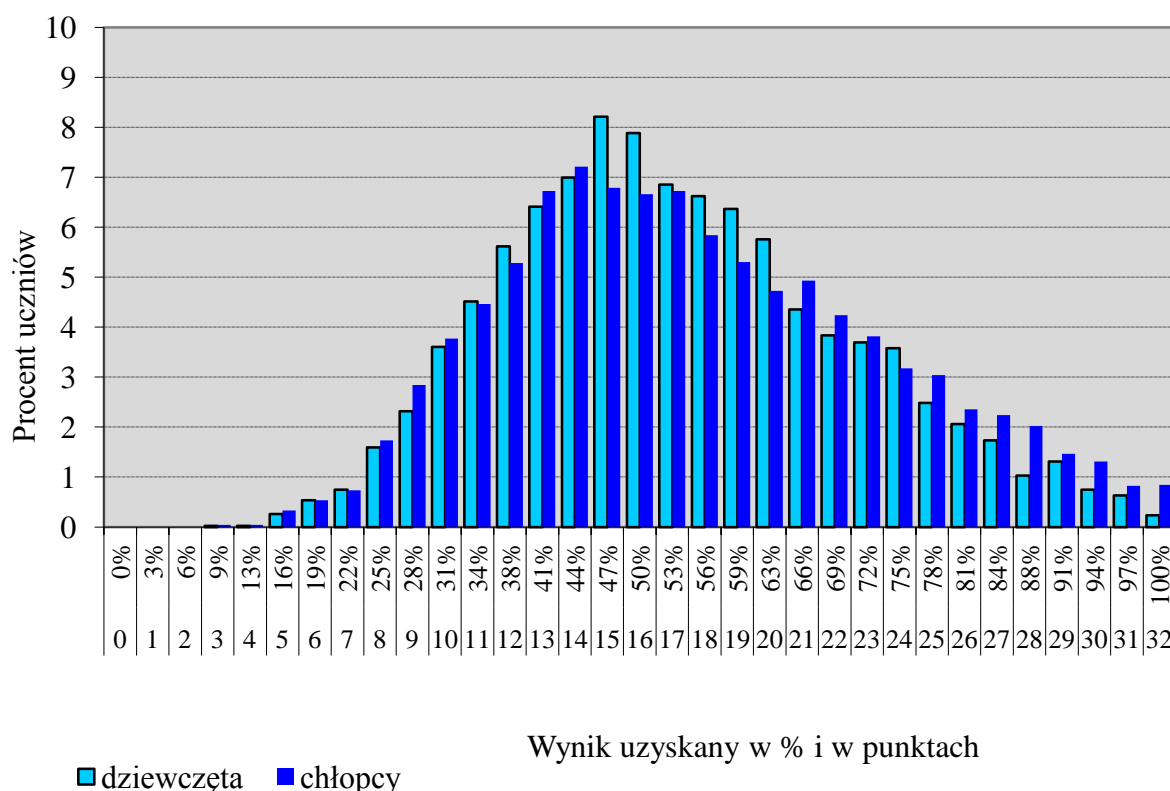
Wykres 7. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GH-H1-162.

Tabela 23. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	7559	9	100	53	47	54,74	17,39
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1222	9	100	50	50	53,18	17,36

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 8. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 24. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	4275	9	100	53	47	53,94	16,59
Chłopcy	4506	9	100	53	44	55,08	18,11

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 25. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	1748	9	100	50	44	52,32	16,23
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3261	9	100	50	47	53,28	17,10
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1513	16	100	53	50	55,05	18,17
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2259	13	100	56	50	57,68	17,71

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 26. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	8237	9	100	53	47	54,43	17,03
Szkoła niepubliczna	544	9	100	53	31	55,99	22,21

Poziom wykonania zadań

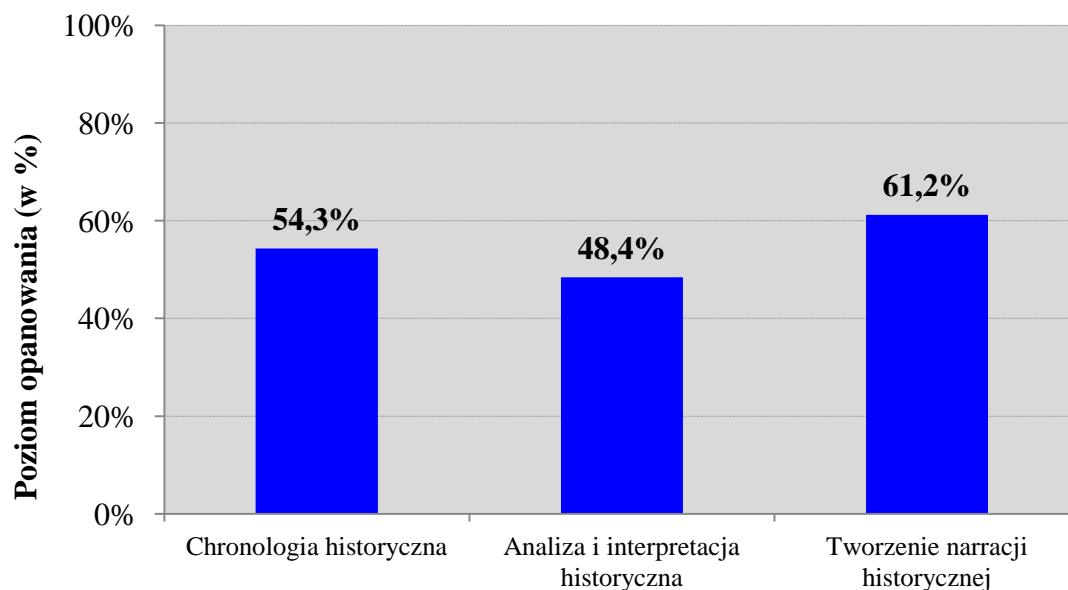
Tabela 27. Poziom wykonania zadań

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	2. Cywilizacje Bliskiego Wschodu. Uczeń: 1) lokalizuje w czasie i przestrzeni cywilizacje starożytnej Mezopotamii [...]. 4. Cywilizacja grecka. Uczeń: 1) wyjaśnia wpływ środowiska geograficznego na gospodarkę [...] starożytnej Grecji.	54%
2.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	6. Dziedzictwo antyku. Uczeń: 1) charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej antycznego świata w różnych dziedzinach: [...] architekturze, sztuce [...].	90%
3.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	5. Cywilizacja rzymska. Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i charakteryzuje system sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w Rzymie republikańskim [...].	55%
4.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	9. Początki cywilizacji zachodniego chrześcijaństwa. Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i przestrzeni monarchię Karola Wielkiego [...].	32%
5.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna. III. Tworzenie narracji historycznej.	14. Polska dzielnicowa i zjednoczona. Uczeń: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni Polskę okresu rozbicia dzielnicowego; 2) opisuje postanowienia statutu Bolesława Krzywoustego.	72%

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
6.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	14. Polska dzielnicowa i zjednoczona. Uczeń: 5) ocenia dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej (system obronny, urbanizacja kraju [...]).	47%
7.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	15. Polska w dobie unii z Litwą. Uczeń: 2) porządkuje i sytuuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w epoce Jagiellonów.	29%
8.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	16. Wielkie odkrycia geograficzne. Uczeń: 2) ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe [...] Nowego Świata.	65%
9.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	11. Społeczeństwo średniowiecznej Europy. Uczeń: 3) charakteryzuje funkcje gospodarcze [...] miast. 16. Wielkie odkrycia geograficzne. Uczeń: 2) ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze [...] Europy [...].	83%
10.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	19. Polska i Litwa w czasach ostatnich Jagiellonów. Uczeń: 2) przedstawia okoliczności zawarcia unii realnej pomiędzy Polską a Litwą i jej główne postanowienia [...].	56%
11.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	20. Społeczeństwo i ustrój Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Uczeń: 1) wymienia instytucje ustrojowe demokracji szlacheckiej [...].	59%
12.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	24. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVIII w. Uczeń: 3) [...] dostrzega przejawy ożywienia w gospodarce i kulturze czasów saskich.	27%
13.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	27. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII w. Uczeń: 1) sytuuje w czasie I, II i III rozbiór Rzeczypospolitej i wskazuje na mapie zmiany terytorialne po każdym rozbiorze.	48%
14.	I. Chronologia historyczna.	29. Epoka napoleońska. Uczeń: 1) opisuje zmiany w Europie w okresie napoleońskim w zakresie stosunków [...] politycznych; 2) wyjaśnia okoliczności utworzenia [...] Księstwa Warszawskiego [...]. 30. Europa po kongresie wiedeńskim. Uczeń: 1) przedstawia zasady i postanowienia kongresu wiedeńskiego [...].	37%
15.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	30. Europa po kongresie wiedeńskim. Uczeń: 1) przedstawia zasady i postanowienia kongresu wiedeńskiego [...].	45%
16.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	30. Europa po kongresie wiedeńskim. Uczeń: 2) wyjaśnia główne założenia idei liberalizmu [...] w Europie w I połowie XIX w.	45%
17.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	34. Społeczeństwo dawnej Rzeczypospolitej w okresie powstań narodowych. Uczeń: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni powstanie listopadowe i powstanie styczniowe. 35. Życie pod zaborami. Uczeń: 3) porównuje warunki życia społeczeństwa w trzech zaborach w II połowie XIX w. [...].	59%

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
18.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna. III. Tworzenie narracji historycznej.	35. Życie pod zaborami. Uczeń: 3) porównuje warunki życia społeczeństwa w trzech zaborach w II połowie XIX w., uwzględniając możliwości [...] rozwoju narodowego.	50%
19.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	35. Życie pod zaborami. Uczeń: 4) przedstawia główne nurty życia politycznego pod zaborami w końcu XIX w.	63%
20.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	37. I wojna światowa i jej skutki. Uczeń: 1) wymienia główne przyczyny narastania konfliktów pomiędzy mocarstwami europejskimi na przełomie XIX i XX w. [...].	35%
21.	V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	14. Władza wykonawcza. Uczeń: 1) wskazuje najważniejsze zadania prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i wyszukuje w środkach masowego przekazu informacje o działaniach urzędującego prezydenta.	52%
22.	IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	23. Problemy współczesnego świata. Uczeń: 5) ocenia sytuację imigrantów i uchodźców we współczesnym świecie.	31%
23.	V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	15. Władza sądowa. Uczeń: 1) przedstawia [...] zasady, wedle których działają sądy ([...] dwuinstancyjność) [...].	63%
24.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	20. Integracja europejska. Uczeń: 1) przedstawia [...] etapy integracji europejskiej [...].	53%
25.	VI. Rozumienie zasad gospodarki rynkowej.	26. Gospodarstwo domowe. Uczeń: 4) wyjaśnia, jakie prawa mają konsumenci i jak mogą ich dochodzić.	84%

Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych z historii

Wykres 9. Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych z historii

Komentarz

Egzamin gimnazjalny z historii i wiedzy o społeczeństwie badał poziom opanowania przez gimnazjalistów umiejętności zapisanych w podstawie programowej dla III etapu edukacyjnego. Z historii badano umiejętności chronologii, analizy i interpretacji historycznej, a z wiedzy o społeczeństwie m.in. znajomość zasad i procedur demokracji, podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej i rozumienia zasad gospodarki rynkowej. Średni wynik egzaminu na poziomie 54,5% punktów świadczy o tym, że dla tegorocznych gimnazjalistów egzamin był umiarkowanie trudny.

Wysoki poziom wykonania osiągnęło zadanie 2., które poprawnie rozwiązało 90% uczniów. Za pomocą zadania sprawdzano umiejętność analizy ikonografii. Uczniowie powinni rozpoznać, że obiekt przedstawiony na ilustracji nawiązywał do formy amfiteatru greckiego. Za pomocą zadania 9. oraz 5. sprawdzano nie tylko umiejętność analizy historycznej, ale także chronologię historyczną. W zadaniu 9. gimnazjaliści, na podstawie zawartych w diagramie informacji o liczbie mieszkańców Krakowa od XV do XVII wieku oraz danych w tablicy genealogicznej Jagiellonów, powinni wskazać władcę, za panowania którego w Krakowie mieszkało najwięcej ludzi. 83% piszących wskazało właściwą odpowiedź. Do rozwiązania zadania 5. niezbędne było odczytanie podstawowych informacji z mapy, przedstawiającej początki rozbicia dzielnicowego Polski. 69% gimnazjalistów poprawnie określiło wiek na podstawie roku podanego w legendzie mapy, 74% stwierdziło, że podział państwa dokonany został przez Bolesława Krzywoustego oraz 73% uczniów wskazało, że w skład dzielnicy senioralnej wchodziły grody: Gniezno i Kraków.

Umiarkowanie trudne dla uczniów były zadania reprezentujące zakres wymagań związanych z analizą i interpretacją tekstów historycznych oraz materiałów ikonograficznych. Po analizie fragmentu encykliki *Sublimus Dei* papieża Pawła III (zadanie 8.) 65% uczniów poprawnie ustaliło intencję twórcy źródła (chrystianizacja nowo odkrytych terenów bez użycia siły) i określiło okres powstania źródła (po odkryciach dokonanych przez Krzysztofa Kolumba). Zadanie 19. odwoływało się do materiału ilustracyjnego, przedstawiającego winiętę pisma *Proletaryat*, organu pierwszej polskiej partii socjalistycznej. 63% uczniów poprawnie stwierdziło, że źródło odnosi się do dziejów ruchu robotniczego. Warto jednak dodać, że około 27% uczniów połączyło je z ugrupowaniami konserwatywnymi i ludowymi. W zadaniu 11., pomimo trudnego tekstu z epoki, 59% gimnazjalistów poprawnie oceniło prawdziwość zdań charakteryzujących sejm walny. Aby udzielić poprawnej odpowiedzi, uczniowie musieli wykorzystać posiadaną wiedzę o polskim parlamentarzmie. W zadaniu 17. udzielenie poprawnej odpowiedzi wymagało najpierw wyszukania w tekstach odpowiednich informacji na temat powstania Mostu Kierbedzia, Kanału Augustowskiego, cytadeli warszawskiej i warszawskiego Kościoła św. Aleksandra, a następnie wskazania budowli, która powstała najwcześniej i budowli powstałej najpóźniej. Za pomocą tego zadania badano poziom opanowania umiejętności analizy tekstu oraz umiejętności z zakresu chronologii historycznej (uczniowie powinni znać daty polskich powstań narodowych). Umiarkowanie trudne dla uczniów było wskazanie, która budowla powstała chronologicznie najpóźniej – dobrze wskazało ją 49%. Budowlę powstałą najwcześniej wskazało 69%. Całe zadanie poprawnie rozwiązało 59% gimnazjalistów.

Za pomocą zadania 18. sprawdzano umiejętność analizy i interpretacji fragmentu wspomnień opisujących życie w Krakowie w latach 80-tych i 90-tych XIX wieku. Mimo, że tekst zawierał wiele informacji pomocnych do rozwiązania zadania (np. używanie języka polskiego w życiu publicznym, nazwiska Polaków pełniących funkcje państwowe, czy wreszcie nazwy instytucji edukacyjnych i kulturalnych, które istniały w ówczesnym Krakowie), 44% gimnazjalistów nie wiedziało, że tekst dotyczył autonomii i zaboru austriackiego, 70% nie potrafiło umieścić opisywanych wydarzeń we właściwym przedziale czasu. Całe zadanie poprawnie rozwiązało 50% uczniów.

W zadaniu 6. uczniowie na podstawie analizy dołączonych źródeł mieli wskazać władcę, którego dokonania są przedstawione w tekście i na fotografii. Mimo informacji zawartych we fragmencie kroniki Jana z Czarnkowa (np.: *Naprzeciw zaś zamku krakowskiego, po drugiej stronie Wisły, wymurował miasto*) i podpisu pod zdjęciem (*Zamek w Łęczycy; zbudowany w II połowie XIV wieku*) 32% piszących stwierdziło, że są to osiągnięcia Kazimierza Odnowiciela, a 14% –

że Zygmunta Starego. Na dokonania Kazimierza Wielkiego wskazało 47% gimnazjalistów. Na podstawie analizy odpowiedzi udzielanych przez uczniów można sądzić, że połowa z nich albo nie zwróciła uwagi na podany wiek powstania obiektu, albo nie wiedziała, kiedy panował Kazimierz Wielki.

Trudne dla uczniów było wskazanie nazwy sojuszu, którego fragment aktu założycielskiego mieli przeanalizować (zadanie 15.). 44% z nich wskazało na Święte Przymierze, a ponad 34% pomyliło je z trójprzymierzem, chociaż wyraźnie w tekście była informacja, że sojusz zawierają *ich Cesarskie i Królewskie wysokości: Cesarz Austrii, Król Prus i Cesarz Rosji*. Trudne dla uczniów było także zadanie 16., za pomocą którego sprawdzano umiejętność analizy tekstu J.S. Milla opisującego zasady wolności człowieka i możliwości decydowania jednostki o sobie. Uczniowie mieli wskazać nazwę opisanego ideologii i uzasadnienie wyboru. Większość piszących (60%) właściwie odczytała tekst i wskazała ideologię liberalną, jednak prawie 11% z nich nie potrafiło poprawnie uzasadnić wyboru i wybierało stwierdzenie, że *najważniejszą wartością jest szczęście wszystkich ludzi, a nie – tylko jednostki*. Zadanie prawidłowo rozwiązało 45% gimnazjalistów.

Trudne dla uczniów było także zadanie 13., za pomocą którego sprawdzano umiejętność analizy źródła kartograficznego i danych zawartych w tabeli. Na podstawie mapy Rzeczypospolitej z okresu rozbiorów (mapa nie posiadała tytułu i dat poszczególnych rozbiorów) oraz tabeli, zawierającej imiona i lata panowania władców Austrii uczniowie musieli rozstrzygnąć, czy *Lublin włączono do Austrii za panowania Marii Teresy* oraz czy *wszyscy władcy wymienieni w tabeli panowali w Austrii w czasach, których dotyczyła powyższa mapa*. Zadanie poprawnie rozwiązało 48% uczniów. Można przyjąć, że udzielenie przez ponad 50% piszących błędnych odpowiedzi wynikało z braku znajomości dat rozbiorów Polski. Trudne dla uczniów było również zadanie 4., wymagające analizy źródeł kartograficznych. Ocena prawdziwości pierwszego zdania wymagała rozstrzygnięcia, czy *państwo Karola Wielkiego obejmowało obszar współczesnej Polski*. Uczniowie musieli przeanalizować przebieg granic państwa. Do oceny drugiego zadania niezbędne było powiązanie opisu określonego obszaru z jego położeniem na mapie. Po uważnej lekturze dołączonego fragmentu *Żywota Karola Wielkiego*, w którym Einhard opisał opanowanie przez Franków północno-wschodniej części Półwyspu Iberyjskiego, należało prawidłowo zlokalizować te tereny na mapie. W związku z tym, że 32% piszących dokonało poprawnej oceny stwierdzeń, można przypuszczać, że trudne dla nich było zlokalizowanie na dołączonej mapie Hiszpanii.

W grupie zadań najtrudniejszych znalazły się zadania reprezentujące zakres wymagań dotyczący chronologii historycznej. Aby rozwiązać zadanie 14., uczniowie mieli wskazać właściwą kolejność wydarzeń z okresu napoleońskiego w Europie. Zaledwie 37% wskazało poprawną odpowiedź. Jedną z odpowiedzi, w której uporządkowano wydarzenia następująco: *klęska Napoleona w Rosji, rozpoczęcie obrad kongresu wiedeńskiego, powstanie Księstwa Warszawskiego* była wskazana przez 28% trzecioklasistów. Może to świadczyć o tym, że gimnazjaliści mylą Księstwo Warszawskie z Królestwem Polskim. Za pomocą zadania 7. sprawdzano umiejętność analizy tekstu i kompetencje z zakresu chronologii historycznej. Uczniowie musieli rozpoznać wydarzenie opisane we fragmencie kroniki Jana Długosza, a następnie umiejscowić je na taśmie chronologicznej. Wszystkie informacje niezbędne do wykonania tego zadania znajdowały się w tekście, więc gimnazjaliści nie powinni mieć problemów z identyfikacją wydarzenia. Zadanie to poprawnie wykonało 29% piszących. Pozostali nie potrafili usytuować w czasie bitwy pod Grunwaldem prawdopodobnie dlatego, że nie znali najważniejszych wydarzeń związanych z relacjami polsko-krzyżackimi. W zadaniu 12. tylko 27% piszących wskazało, że m.in. działalność Stanisława Konarskiego i braci Załuskich to przykład ożywienia kulturalnego na ziemiach polskich w czasach saskich. Pomimo tego, że tekst osadzał opisywane wydarzenia w czasie (w tekście występuje określenie *w połowie XVIII wieku*), około 53% uczniów uważało, że miało to miejsce w czasach napoleońskich albo w okresie po powstaniu listopadowym.

Spośród zadań z wiedzy o społeczeństwie na szczególną uwagę zasługuje zadanie 21., za pomocą którego sprawdzano znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej. Uczniowie mieli dopasować do dwóch opisanych sytuacji właściwe uprawnienia Prezydenta Rzeczypospolitej

Polskiej. Łatwe dla uczniów było ustalenie, że Prezydent jest reprezentantem państwa w stosunkach zewnętrznych (81% poprawnych odpowiedzi), ale zdecydowanie trudniejsze okazało się ustalenie, że opisana sytuacja (nadanie oficerom stopni generalskich i admirałskich) wynika z uprawnień Prezydenta w dziedzinie bezpieczeństwa państwa (23% poprawnych odpowiedzi). Umiarkowanie trudne dla piszących było zadanie 23., które poprawnie rozwiązało 63% uczniów. Za pomocą zadania sprawdzano znajomość zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego.

Najłatwiejsze dla uczniów było zadanie 25. Prawidłowej interpretacji fragmentu ustawy o usługach turystycznych i wykresu ilustrującego stan wiedzy konsumentów na temat możliwości reklamacji nieudanego wyjazdu turystycznego dokonało 84% gimnazjalistów.

Wnioski i rekomendacje

W oparciu o powyższą analizę zachęcamy nauczycieli, aby:

- 1) kształcili u uczniów umiejętność posługiwania się posiadanymi informacjami do rozwiązywania określonych problemów, np.: datowania źródeł, ustalania kolejności wydarzeń,
- 2) poświęcili więcej czasu na pracę z mapą historyczną, na uważne odczytywanie informacji umieszczonych na mapie i w legendzie oraz sytuowanie zmian politycznych, których dotyczy mapa w kontekście wydarzeń w Polsce i na świecie,
- 3) na konkretnych przykładach omawiali uprawnienia najwyższych władz w państwie.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie (GH-H2-162), został przygotowany na podstawie arkusza GH-H1-162, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstęp między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Tabela 28. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
12	-	-	-	-	56,42	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 12 uczniów z autyzmem.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie (GH-H4-162, GH-H5-162, GH-H6-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza GH-H1-162. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki – odpowiednio Arial 16 pkt i Arial 24 pkt, uproszczono mapy oraz taśmę chronologiczną, tablicę genealogiczną zastąpiono opisem, powiększono ilustracje, a gdy było to konieczne dodano opis. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusz w brajlu.

Tabela 29. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
G4-22	-	-	-	-	48,77	-
G5-4	-	-	-	-	43,00	-
G6 -1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 26 uczniów słabowidzących i jeden uczeń niewidomy.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i uczniowie niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-H7-162, który został przygotowany na podstawie arkusza GH-H1-162. Trzony zadań i polecenia uproszczono, ograniczając je do niezbędnych informacji. W arkuszu skrócono teksty źródłowe, zachowując pierwotną ich treść i znaczenie, a także wyjaśniono trudne słownictwo. Zadania, w miarę możliwości, wzbogacono o dodatkowe materiały ilustracyjne ułatwiające jego wykonanie.

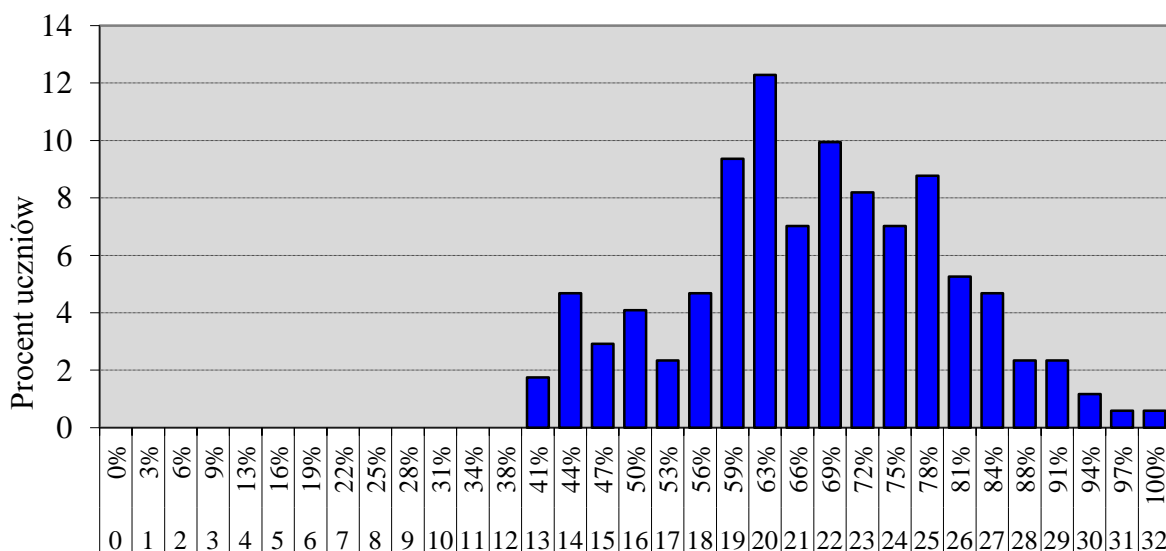
Tabela 30. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
14	-	-	-	-	50,21	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 14 uczniów słabosłyszących i niesłyszących.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-H8-162. Arkusz zawierał 20 zadań zamkniętych różnego typu. Podstawę zadań stanowiły teksty źródłowe m.in.: teksty historyczne, ilustracje, mapa i tablica genealogiczna. Zadania zamieszczone w arkuszu były przyjazne uczniowi w formie i treści, w miarę możliwości odnosiły się do sytuacji życiowych. Teksty były krótkie, miały uproszczone słownictwo. Polecenia były proste, zrozumiałe dla ucznia.

Wynik uzyskany w % i w punktach

Wykres 10. Rozkład wyników uczniów

Tabela 31. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
171	41	100	69	63	67,44	12,83

Opis arkusza dla uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Uczniowie, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy) rozwiązywali zadania w arkuszu GH-HC-162, który składał się z 25 zadań zamkniętych różnego typu. W zadaniach uproszczono polecenia, ograniczając je do niezbędnych informacji oraz dostosowano słownictwo. Zadania, w miarę możliwości, wzbogacono o dodatkowe materiały ilustracyjne ułatwiające jego wykonanie.

Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Tabela 32. Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy) – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpił jeden uczeń, o którym mowa w art.94a. ust. 1. ustawy.

II. CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA

Matematyka

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie z dysleksją rozwojową rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-M1-162.

Arkusz zawierał 23 zadania: 20 zamkniętych i 3 otwarte. Dominowały zadania wyboru wielokrotnego, w których uczeń wybierał jedną z podanych odpowiedzi. W pięciu zadaniach typu prawda-fałsz należało ocenić prawdziwość podanych zdań. Zadania otwarte wymagały od gimnazjalistów samodzielnego sformułowania rozwiązania. W zadaniach wykorzystano tabele, rysunki i wykresy.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		8778
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	7557
	z dysleksją rozwojową	1221
	dziewczęta	4271
	chłopcy	4507
	ze szkół na wsi	1747
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3260
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1511
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2260
	ze szkół publicznych	8233
	ze szkół niepublicznych	545

Z egzaminu zwolniono 16 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	12
	słabowidzący i niewidomi	27
	słabosłyszacy i niesłyszący	14
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	170
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)	1
	Ogółem	221

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

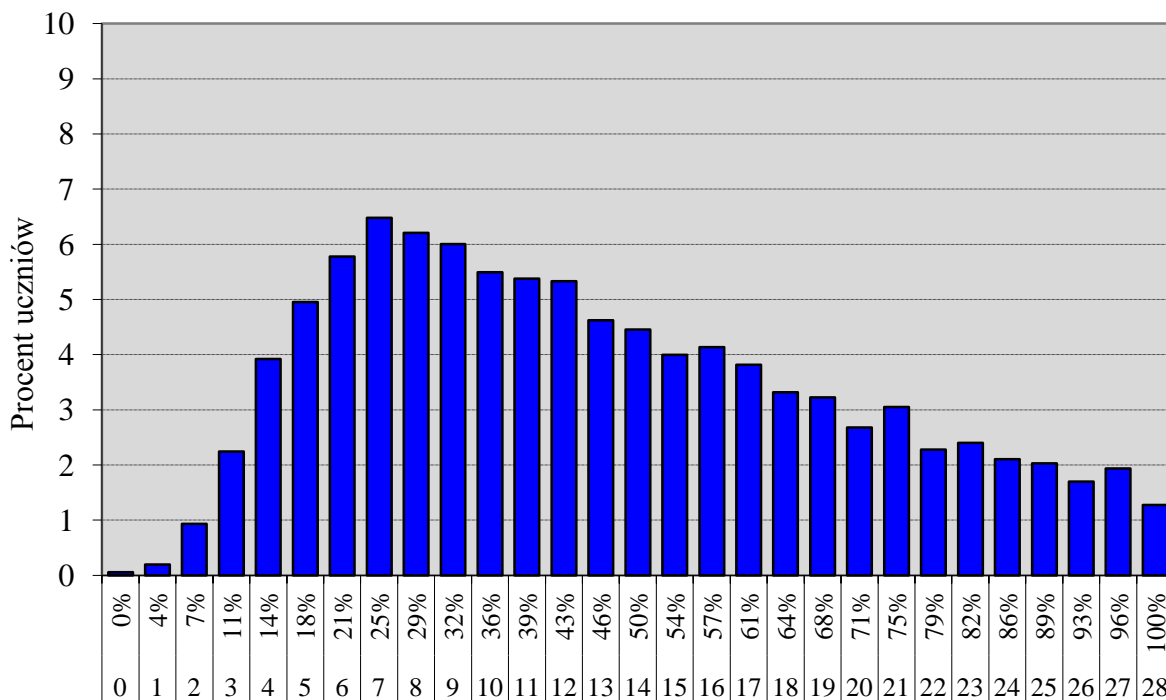
Termin egzaminu		19 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		170	
Liczba zespołów egzaminatorów (e-ocenie)		3	
Liczba egzaminatorów (e-ocenie)		45	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		8	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	1
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	nie dotyczy
inne (np. złe samopoczucie ucznia)			nie dotyczy
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		1	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wynik uzyskany w % i w punktach

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
8778	0	100	43	25	46,49	23,75

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Część matematyczno-przyrodnicza – matematyka		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
4	1	
7	2	
11	3	
14	7	2
18	11	
21	17	3
25	23	
29	28	4
32	34	
36	40	
39	45	5
43	50	
46	54	
50	59	
54	63	6
57	67	
61	71	
64	74	
68	78	
71	81	7
75	84	
79	87	
82	89	
86	92	8
89	94	
93	97	
96	99	9
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z matematyki uzyskał 75% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 84% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 16% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

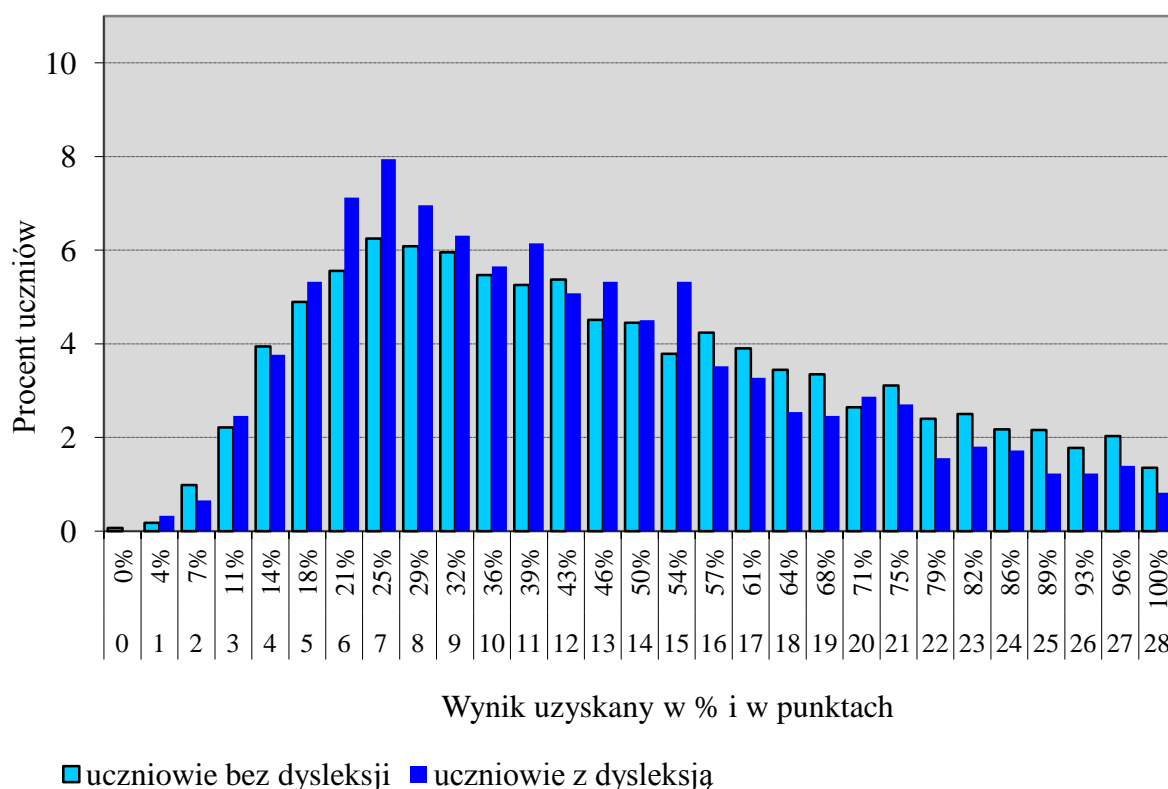
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	12–21
2	22–33
3	34–39
4	40–43
5	44–48
6	49–53
7	54–60
8	61–72
9	73–96

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

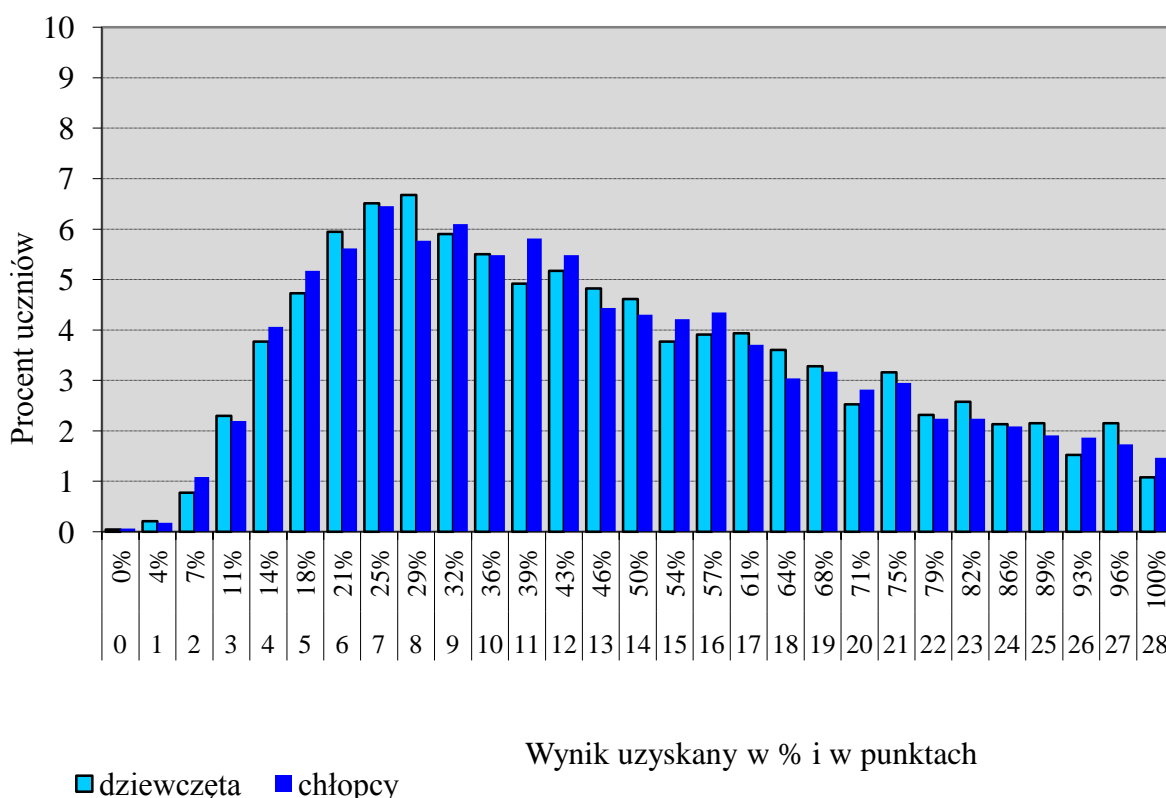
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

³ Ilekcioć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GM-M1-162.

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	7557	0	100	43	25	46,98	23,95
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1221	4	100	39	25	43,46	22,23

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	4271	0	100	43	29	46,66	23,73
Chłopcy	4507	0	100	43	25	46,32	23,77

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	1747	0	100	39	25	43,11	21,53
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3260	0	100	39	25	44,47	23,05
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1511	0	100	39	25	45,84	24,61
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2260	0	100	50	43	52,45	24,74

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	8233	0	100	43	25	46,33	23,34
Szkoła niepubliczna	545	0	100	46	18	48,87	29,13

Poziom wykonania zadań

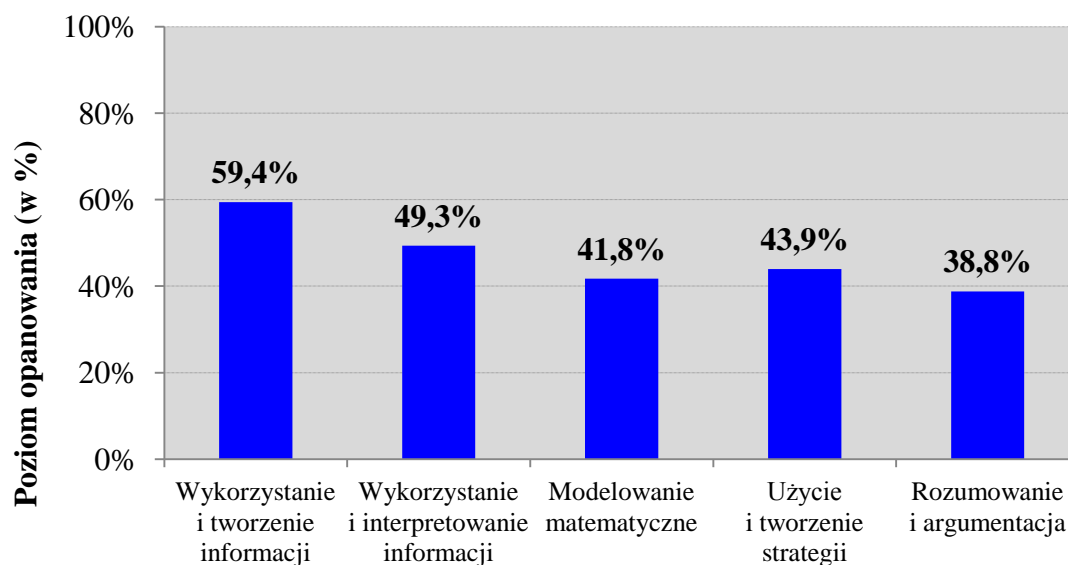
Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	8. Wykres funkcji. Uczeń: 4) odczytuje i interpretuje informacje przedstawione za pomocą wykresów funkcji (w tym wykresów opisujących zjawiska występujące w [...] życiu codziennym).	76%
2.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	2. Liczby wymierne (dodatnie i niedodatnie). Uczeń: 1) interpretuje liczby wymierne na osi liczbowej. Oblicza odległość między dwiema liczbami na osi liczbowej.	44%
3.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Działania na liczbach naturalnych. Uczeń: 7) rozpoznaje liczby naturalne podzielne przez [...] 3, 5 [...]. 14. Zadania tekstowe. Uczeń: 2) wykonuje wstępne czynności ułatwiające rozwiązanie zadania [...].	68%
4.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	3. Potęgi. Uczeń: 3) porównuje potęgi o różnych wykładnikach naturalnych i takich samych podstawach oraz porównuje potęgi o takich samych wykładnikach naturalnych i różnych dodatnich podstawach.	36%

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
5.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	4. Pierwiastki. Uczeń: 1) oblicza wartości pierwiastków drugiego i trzeciego stopnia z liczb, które są odpowiednio kwadratami lub sześciانami liczb wymiernych; 2) wyłączy czynnik przed znak pierwiastka [...].	45%
6.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	5. Procenty. Uczeń: 4) stosuje obliczenia procentowe do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym, np. oblicza ceny po podwyżce lub obniżce o dany procent [...].	50%
7.	V. Rozumowanie i argumentacja.	6. Wyrażenia algebraiczne. Uczeń: 2) oblicza wartości liczbowe wyrażeń algebraicznych.	34%
8.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym [...].	50%
9.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	5. Procenty. Uczeń: 3) oblicza liczbę na podstawie danego jej procentu.	67%
10.	III. Modelowanie matematyczne.	7. Równania. Uczeń: 1) zapisuje związki między wielkościami za pomocą równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, w tym związki między wielkościami wprost proporcjonalnymi i odwrotnie proporcjonalnymi.	37%
11.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	8. Wykres funkcji. Uczeń: 3) odczytuje z wykresu funkcji: wartość funkcji dla danego argumentu, [...], dla jakich argumentów funkcja przyjmuje wartości dodatnie, [...] a dla jakich zero.	52%
12.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	10. Figury płaskie. Uczeń: 22) rozpoznaje wielokąty foremne i korzysta z ich podstawowych własności. 8. Wykresy funkcji. Uczeń: 2) odczytuje współrzędne danych punktów.	49%
13.	V. Rozumowanie i argumentacja.	10. Figury płaskie. Uczeń: 22) rozpoznaje wielokąty foremne i korzysta z ich podstawowych własności. 6. Wyrażenia algebraiczne. Uczeń: 1) opisuje za pomocą wyrażeń algebraicznych związki między różnymi wielkościami.	33%
14.	III. Modelowanie matematyczne.	9. Statystyka opisowa i wprowadzenie do rachunku prawdopodobieństwa. Uczeń: 4) wyznacza średnią arytmetyczną [...] zestawu danych.	44%
15.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	9. Statystyka opisowa i wprowadzenie do rachunku prawdopodobieństwa. Uczeń: 5) analizuje proste doświadczenia losowe (np. rzut kostką, [...]) i określa prawdopodobieństwa najprostszych zdarzeń w tych doświadczeniach (prawdopodobieństwo wypadnięcia [...], dwójki lub szóstki w rzucie kostką, itp.).	75%
16.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	10. Figury płaskie. Uczeń: 3) korzysta z faktu, że styczna do okręgu jest prostopadła do promienia poprowadzonego do punktu styczności. <i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 9. Wielokąty, koła, okręgi. Uczeń: 3) stosuje twierdzenie o sumie kątów trójkąta.	60%

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
17.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	10. Figury płaskie. Uczeń: 9) oblicza pola [...] trójkątów i czworokątów. <i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 9. Wielokąty, koła, okręgi. Uczeń: 5) zna najważniejsze własności kwadratu [...].	49%
18.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	10. Figury płaskie. Uczeń: 7) stosuje twierdzenie Pitagorasa. 4. Pierwiastki. Uczeń: 3) mnoży [...] pierwiastki drugiego stopnia.	28%
19.	V. Rozumowanie i argumentacja.	10. Figury płaskie. Uczeń: 22) rozpoznaje wielokąty foremne i korzysta z ich podstawowych własności.	40%
20.	III. Modelowanie matematyczne.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 10. Bryły. Uczeń: 3) rozpoznaje siatki graniastosłupów prostych [...].	74%
21.	V. Rozumowanie i argumentacja.	9. Statystyka opisowa i wprowadzenie do rachunku prawdopodobieństwa. Uczeń: 5) analizuje proste doświadczenia losowe [...].	43%
22.	III. Modelowanie matematyczne.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym [...]. 7. Równania. Uczeń: 7) za pomocą równań lub układów równań opisuje i rozwiązuje zadania osadzone w kontekście praktycznym.	32%
23.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	11. Bryły. Uczeń: 2) oblicza [...] objętość [...] walca, [...] kuli (także w zadaniach osadzonych w kontekście praktycznym).	36%

Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych

Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych

Komentarz

Egzamin gimnazjalny w części matematyczno-przyrodniczej z zakresu matematyki badał poziom opanowania przez gimnazjalistów umiejętności zapisanych w podstawie programowej z matematyki dla II i III etapu edukacyjnego.

Uczniowie mieli do rozwiązania 23 zadania, spośród których trzy okazały się łatwe, pozostałe były umiarkowanie trudne (6 zadań) i trudne (14 zadań). Nie było zadań bardzo łatwych, ani bardzo trudnych. Za rozwiązanie wszystkich zadań gimnazjalista mógł otrzymać 28 punktów. Za rozwiązanie zadań zamkniętych gimnazjaliści uzyskali średnio 50% punktów, a za rozwiązanie zadań otwartych średnio 37% punktów możliwych do zdobycia.

Na najwyższym poziomie uczniowie rozwiązali zadania, za pomocą których sprawdzano umiejętność *wykorzystania i tworzenia informacji*, uzyskując w tym zakresie średnio 59% punktów możliwych do zdobycia. Poziom wykonania zadań dotyczących *wykorzystywania i interpretowania reprezentacji* to średnio 49% punktów. Zadania reprezentujące te dwa wymagania ogólne okazały się umiarkowanie trudne dla tegorocznych gimnazjalistów.

Za rozwiązanie zadań, za pomocą których sprawdzano umiejętność *modelowania matematycznego, użycia i tworzenia strategii* oraz *rozumowania i argumentacji*, uczniowie uzyskali odpowiednio 42%, 44% i 39% punktów możliwych do zdobycia. Oznacza to, że zadania te były się dla nich trudne.

Na najwyższym poziomie gimnazjaliści rozwiązyali zadania, za pomocą których sprawdzano *wykorzystanie i tworzenie informacji*, czyli umiejętności interpretowania i tworzenia tekstów o charakterze matematycznym, używania języka matematycznego do opisu rozumowania i uzyskanych wyników. Za pomocą zadań 1. i 11. sprawdzano umiejętność odczytywania oraz interpretowania wykresu funkcji, przy czym zadanie 1. okazało się najłatwiejsze dla uczniów w całym arkuszu. Jego treść nawiązywała do sytuacji praktycznej. Informacje o wędrownicy harcerzy zaprezentowano za pomocą wykresu zależności między odległością harcerzy od obozowiska a czasem wędrowki. Najtrudniejsza dla uczniów była interpretacja fragmentu wykresu w postaci odcinka równoległego do osi czasu, który ilustrował odległość harcerzy od obozowiska podczas postoju. Zdecydowana większość gimnazjalistów poprawnie odczytała czas wędrowki oraz poprawnie zinterpretowała odległość harcerzy od obozowiska w różnych okresach czasowych.

Trudniejsze dla uczniów było zadanie 11., w którym należało wykazać się umiejętnością analizy wykresu funkcji, który nie opisywał sytuacji realistycznej. Nieco więcej niż połowa piszących poprawnie odczytała argumenty, dla których funkcja przyjmuje wartość 0 oraz wartości funkcji dla wskazanych argumentów. Średnio co piąty uczeń nie potrafił wskazać argumentów dla podanej wartości funkcji, a 16% gimnazjalistów zarówno nie odczytało argumentów, dla których funkcja przyjmuje wartość 0, jak i niepoprawnie określiło argument, dla którego funkcja przyjmuje wartość największą. Mimo, iż zadania dotyczą tego samego wymagania ogólnego i tych samych treści nauczania, poziomy wykonania znacznie się różnią – zadanie 1. poprawnie rozwiązało 76% uczniów, a zadanie 11. – 52% piszących. Różnica w poziomie wykonania omawianych zadań może być związana z faktem osadzenia pierwszego z nich w kontekście praktycznym, w przeciwieństwie do drugiego, którego treść sformułowano z użyciem pojęć matematycznych. Można przypuszczać, że dla znacznej grupy uczniów treści te okazały się niezrozumiałe lub niewystarczająco utrwalone.

Trudniejsze dla piszących było zadanie 6. (poziom wykonania 50%), w którym umiejętność wykonywania działań na liczbach wymiernych była przydatna do rozwiązania problemu związanego z życiem codziennym. Poprawne ustalenie różnicy cen biletu w sezonie letnim i zimowym wymagało analizy informacji o cenach biletu na prom oraz rozumienia pojęć *o ile więcej*, *o ile mniej* w celu obliczenia wysokości obniżki lub podwyżki ceny podstawowej biletu na prom w sezonie zimowym oraz letnim. Okazało się, że uczniowie obliczyli procent danej liczby, a zasadniczą trudność stanowiło dla nich właściwe rozumienie pojęć: *o 20% mniej* (błędnie zinterpretowało je 16% piszących), *o 200% więcej* (niepoprawnie określiło je 29% uczniów), co skutkowało wyborem niepoprawnych odpowiedzi.

Najłatwiejszym zadaniem z zakresu geometrii płaskiej, za pomocą którego sprawdzano umiejętność *tworzenia i wykorzystywania informacji*, było zadanie 16. (poziom wykonania 60%).

W celu ustalenia miary wskazanego kąta gimnazjaliści powinni skorzystać z faktu, że styczna do okręgu jest prostopadła do promienia poprowadzonego do punktu styczności oraz zastosować twierdzenie o sumie kątów w trójkącie. Średnio co piąty uczeń nie wykorzystał własności stycznej, a swoje rozwiązanie oparł na błędnym założeniu, że przedstawiony na rysunku trójkąt jest równoramienny.

Zadania, za pomocą których sprawdzano umiejętności *wykorzystywania i interpretowania reprezentacji*, zostały rozwiązane na poziomie 49%, co oznacza, że niespełna połowa uczniów poprawnie użyła prostych, dobrze znanych obiektów matematycznych, poprawnie zinterpretowała pojęcia matematyczne. Wśród tych zadań znajduje się zadanie 15. (poziom wykonania 75%), w którym wymagano określenia prawdopodobieństwa wyrzucenia określonej liczby oczek w rzucie nietypową kostką sześcienną. Gimnazjaliści musieli zastosować definicję prawdopodobieństwa w mniej spotykanym kontekście oraz rozpoznać obiekt matematyczny spełniający zadane warunki. Dwa inne zadania: 4. i 23., w których należało m.in. zastosować algorytmy, zostały rozwiązane na poziomie o wiele niższym niż zadanie 15. W zadaniu 4. (poziom wykonania 36%) należało wskazać liczbę największą wśród liczb zapisanych w postaci potęg o różnych podstawach i wykładnikach. Podjęcie decyzji wymagało sprowadzenia potęg do jednakowych podstaw lub jednakowych wykładników. Taki sam poziom wykonania miało zadanie 23., w którym należało obliczyć, ile razy objętość półkuli jest mniejsza od objętości walca przy podanym promieniu jego podstawy i wysokości oraz promieniu półkuli. W zadaniu tym wystarczyło zastosować wzory na objętość tych brył, a następnie porównać ilorazowo obie wielkości (podzielić jedną z otrzymanych wielkości przez drugą). Niektórzy uczniowie utrudniali sobie rozwiązanie zadania, podstawiając w miejsce π wartość liczbową, co często było źródłem błędów rachunkowych.

Na podstawie analizy rozwiązań tego zadania można stwierdzić, że uczniowie nie znali wzorów potrzebnych do obliczenia objętości kuli i walca. Średnia punktów, uzyskanych za rozwiązanie zadania, jest równa 1,09 punktu na 3 możliwe. Przykład 1. jest ilustracją często popełnianego przez uczniów błędu – zastosowanie niepoprawnego wzoru na objętość kuli.

Przykład 1.

$$\pi r^2 \cdot H$$

$$4^2 \pi \cdot 4,5 = 16\pi \cdot 4,5 = 42\pi$$

$$\frac{4}{3} \pi r^2$$

$$\frac{4}{3} \pi \cdot 3^2 = \frac{4}{3} \pi \cdot \frac{8^3}{1} = 12\pi \quad 12\pi : 2 = 6\pi$$

$$42\pi : 6\pi = 12$$

Objętość tej półkuli jest 12 razy mniejsza od objętości walca.

Kolejny rodzaj błędu wynikał z niepoprawnej interpretacji polecenia. Uczniowie obliczali, ile razy objętość kuli jest mniejsza od objętości walca albo objętość półkuli jest mniejsza od objętości części walca pozostałej po wycięciu półkuli.

Przykład 2.

$H = 4,5 \text{ cm}$
 $r_w = 4 \text{ cm}$
 $R = 3 \text{ cm}$

$V_p = \frac{1}{2} \pi R^3$
 $\frac{2}{3} \pi 3^3 = \frac{2}{3} \cdot 27 \pi = 18\pi$

$V_w = 18\pi \cdot 4,5 = 81\pi$

$P_{pwr} = \pi r_w^2 = 16\pi$

$\frac{54\pi}{18\pi} = \frac{54}{18} = 3$

$\frac{18}{3} = 6$
 $\frac{64}{4} = 16$
 $\frac{64}{72}$

$\frac{18}{54} = \frac{1}{3}$

$\frac{18}{54} = \frac{1}{3}$

$\frac{18}{54} = \frac{1}{3}$

odp.: Objętość tej półkuli jest 3 razy mniejsza od objętości walca.

w - wałek
p - półkula

Niektórzy piszący, budując model rozwiązania, niepoprawnie zinterpretowali pojęcie „ile razy” i zamiast porównywać ilorazowo, porównali różnicowo objętość walca i półkuli.

W zadaniu 2. (poziom wykonania 44%) uczniowie na konkretnym przykładzie mieli wskazać wyrażenie opisujące odległość na osi liczbowej między dwoma punktami, których współrzędne mają różne znaki. Można przypuszczać, że 19% uczniów dokonało mechanicznego wyboru odpowiedzi w myśl zasady, że ustalając tę odległość wystarczy od większej z liczb odjąć liczbę mniejszą, przy równoczesnym pominięciu reguły, że odjąć liczbę to znaczy dodać liczbę do niej przeciwną. Z kolei blisko co czwarty piszący niepoprawnie wskazał wyrażenie opisujące poszukiwaną odległość. Należy zauważyć, że około 40% piszących wybrało odpowiedzi, których wynikiem jest liczba ujemna. Prawdopodobnie część z nich zaniechała weryfikacji, jaki znak będzie miała różnica lub nie potrafiła go określić.

Poziom wykonania pozostałych zadań (3., 5., 9.), za pomocą których sprawdzano umiejętności z zakresu *wykorzystywania i interpretowania reprezentacji*, mieści się w przedziale 45%–67% punktów możliwych do uzyskania.

Poziom wykonania zadań, za pomocą których sprawdzano umiejętność dobrania lub zbudowania modelu matematycznego do sytuacji przedstawionej w zadaniach, czyli badające umiejętności *modelowania matematycznego*, mieści się w przedziale 32%–74%. Jedynym zadaniem otwartym w tej grupie było zadanie 22. (poziom wykonania 36%), w którym należało ustalić liczbę uczestników wycieczki szkolnej przy podanych zależnościach między liczbą przedziałów ośmio- i sześćoosobowych a liczbami osób w przedziale. Dla uczniów gimnazjum, którzy potrafili rozwiązywać równania, układy równań liniowych i wykorzystywać je do rozwiązywania zadań tekstowych, było to zadanie algorytmiczne – wymagało jednak stworzenia odpowiedniego modelu matematycznego. Zadanie można było również rozwiązać bez użycia algebry, przy czym konieczna była umiejętność analizy sytuacji oraz dostrzegania zależności pomiędzy obiektami. Wystarczyło np. zauważyć, że uczniów z trzech przedziałów ośmioosobowych można umieścić w czterech przedziałach sześćoosobowych, lub że liczba przedziałów sześćoosobowych w każdym rozpatrywanym przypadku musi być o trzy większa od liczby przedziałów ośmioosobowych, lub liczba uczestników wycieczki musi być liczbą podzielną przez 6 i przez 8 oraz sprawdzić warunki

zadania dla wspólnych wielokrotności tych liczb. Sposób sformułowania zadania sprawił, że uczniowie zaprezentowali całe spektrum możliwych strategii rozwiązania: od metody prób i błędów poprzez metody graficzne, rozwiązania arytmetyczne do zastosowania równań albo układów równań liniowych (Przykłady 3.–6.).

Przykład 3.

$y = 8$	$y + 3 = 6$
1 · 8 = 8	4 · 6 = 24 -
2 · 8 = 16	5 · 6 = 30 -
3 · 8 = 24	6 · 6 = 36 -
4 · 8 = 32	7 · 6 = 42 -
5 · 8 = 40	8 · 6 = 48 -
6 · 8 = 48	9 · 6 = 54 -
7 · 8 = 56	10 · 6 = 60 -
8 · 8 = 64	11 · 6 = 66 -
9 · 8 = 72	12 · 6 = 72 ✓

Odp: Na tę wycieczkę pojechało 72 uczniów.

Przykład 4.

$8 - 2 = 6 \Rightarrow$ ilość uczniów po zabranie 2 uczniów

$$3 \cdot 6 = 18$$

ty przedmiotowy cały 6 osób = 18 osób w 3 przedmiotach

$18 : 2 = 9 \in$ liczba przedmiotów z których wziął po 2 uczniów

$$(9 \cdot 6) + (9 \cdot 6) = 54 + 18 = 72$$

Odp: Na wycieczkę pojechało 72 uczniów.

Przykład 5.

tylko uczniów
miesi się w przedziale
|||||

1 - jeden uczeń

||||| (1) → uczniowie idący
||||| (1) → do następnego
||||| (1) → przedmiotu,
~~|||||~~ zajmą oni jeden
8-osobowy przedział
w 6 osób

$8 \cdot 3 = 24$ uczniów do zaplecza
następnego
1 przedmiotu
w 6 osób

$24 \cdot 3 = 72$

↑
warto przedmiotów
do zaplecza

$$\begin{array}{r} 1 \\ 24 \\ - 3 \\ \hline 72 \end{array}$$

Odp: Na wycieczkę pojechało 72 uczniów.

Przykład 6.

$$\begin{array}{l}
 x - \text{liczba uczniów} \\
 y - \text{ilość zajętych przedziałów} \\
 \begin{cases} y = \frac{x}{8} \quad / \cdot 8 \\ y + 3 = \frac{x}{6} \quad / \cdot 6 \end{cases} \\
 \begin{cases} 8y = x \\ 6y + 18 = x \end{cases} \quad \text{3 wz.} \\
 \begin{cases} 8y = x \\ 6y + 18 = x \end{cases} \quad / \cdot (-3) \\
 \begin{cases} 8y = x \\ 6y + 18 = x \end{cases} \quad / \cdot 4 \\
 + \begin{cases} -24y = -3x \\ 24y + 72 = 4x \end{cases} \\
 \hline
 \begin{cases} x = 72 \\ y = 42 : 8 = 9 \end{cases} \\
 \begin{cases} x = 72 : 1 = 9 \\ y + 3 = 9 + 3 = 12 \\ p = \frac{x}{6} = 72 : 6 = 12 \end{cases}
 \end{array}$$

Odp.: Na tę wycieczkę pojechało 72 uczniów.

Zadanie to okazało się trudne dla uczniów. Pomimo, że większość z nich podjęła próbę jego rozwiązania, właściwą odpowiedź uzyskaną w drodze zastosowania poprawnej metody otrzymali stosunkowo nieliczni. Na uwagę zasługuje fakt, że część uczniów poprzestawała na wypisaniu jednej, spełniającej warunki zadania odpowiedzi. Może to świadczyć o tym, że uczniowie stosunkowo rzadko mają do czynienia z zadaniami, w których rozwiązanie polega na poszukiwaniu zależności między wielkościami odwrotnie proporcjonalnymi, a więc mają zbyt mało doświadczeń w szukaniu i zapisywaniu związków między nimi.

Nieznacznie wyższy wynik uczniowie uzyskali za rozwiązanie zadanie 10. (poziom wykonania 37%), w którym należało wybrać równanie opisujące zależność między liczbą dni potrzebnych na realizację zamówienia a liczbą pracowników. Z kolei w zadaniu 14. (poziom wykonania 44%) należało ustalić średnią arytmetyczną wieku trzech uczniów, gdy podana była średnia arytmetyczna dwóch spośród nich i wiek trzeciego. Częstym błędem było ustalanie średniej arytmetycznej wieku trzech osób jako średniej arytmetycznej danego w zadaniu średniego wieku dwóch osób i wieku trzeciej.

Najłatwiejsze dla uczniów było zadanie 20. (poziom wykonania 74%). Gimnazjaliści musieli wyobrazić sobie model sześcianu na podstawie jego siatki i wskazać punkty, które pokryją się ze sobą po złożeniu tej siatki.

Za rozwiązanie zadań, za pomocą których sprawdzano umiejętności z zakresu *użycia i stosowania strategii*, uczniowie uzyskali od 28% do 50% punktów możliwych do zdobycia.

Za pomocą zadania 8. (poziom wykonania 50%) sprawdzano, czy uczeń potrafił zastosować strategię jasno wynikającą z treści zadania, lecz nie mieszczącą się w ramach rutynowego algorytmu. Rozumienie, czym jest stosunek dwóch liczb, było niezbędne do rozwiązania problemu osadzonego w kontekście praktycznym. Punktem wyjścia do rozwiązania tego zadania było poprawne zinterpretowanie informacji zawartej w treści zadania, że liczba dziewcząt stanowi $\frac{2}{3}$ liczby wszystkich uczniów w tej klasie. Należało podany stosunek wykorzystać, by powiązać ze sobą dwie niewiadome: liczbę dziewcząt i liczbę chłopców. Ważne więc było zauważenie, że skoro wśród trojga uczniów tej klasy są dwie dziewczyny, to co trzeci uczeń jest chłopcem. Około 17% piszących ustaliło niepoprawną zależność między liczbą chłopców a liczbą dziewcząt, która była efektem błędnej interpretacji ilorazowego odniesienia liczby dziewcząt do liczby wszystkich uczniów w tej klasie.

Rozwiązanie zadania 17. (poziom wykonania 49%) polegało na ustaleniu, jakie części pola kwadratu stanowią pola trójkąta oraz czworokąta utworzonych wewnątrz kwadratu. Rozwiązanie

zadania wymagało wykorzystania własności kwadratu, rozumienia pojęcia pola figury oraz umiejętności jego określania bez użycia danych liczbowych.

Na najniższym poziomie gimnazjaliści rozwiązyali zadanie 18. (poziom wykonania 28%), w którym należało zaplanować i wykonać ciąg czynności, niewynikający wprost z treści zadania. Najpierw należało zauważyć, że odcinek AB jest przeciwprostokątną trójkąta prostokątnego BOA , którego przyprostokątne OA i OB są przekątnymi odpowiednio danego kwadratu i prostokąta. Aby wyznaczyć długości tych odcinków, należało zastosować twierdzenie Pitagorasa i wykonać obliczenia z użyciem pierwiastków. Należy zwrócić uwagę na fakt, że blisko 70% piszących nie zauważyło potrzeby wykorzystania twierdzenia Pitagorasa do obliczenia długości odcinka AB . Prawdopodobnie warunki zadania, brak gotowego trójkąta, sprawił uczniom trudność na etapie budowania modelu rozwiązania problemu. Należy dodać, że 19% uczniów popełniło błędy przy wyznaczaniu długości odcinków OB i AB oraz niepoprawnie wykonało działania na pierwiastkach.

„Pod lupą” – Jak rozumują i argumentują gimnazjaliści?

Umiejętności z zakresu *rozumowania i argumentacji* sprawdzane były za pomocą czterech zadań, w tym 3 zamkniętymi (7., 13., 19.) i jednym otwartym (21.). Najtrudniejsze w tej grupie okazały się zadania wymagające umiejętności wnioskowania. W zadaniu 13. (poziom wykonania 33%) uczeń powinien na podstawie analizy opisu słownego i rysunku odkryć prawidłowość i zrozumieć regułę, a następnie ustalić wzór określający pierwszą współrzędną wierzchołka wielokąta foremnego. Prawie co trzeci uczeń, przy prawidłowo ustalonej wartości pierwszej współrzędnej drugiego z kolei sześciokąta, nie potrafił poprawnie uogólnić, wyznaczając ją dla n -tego sześciokąta. Podobny poziom wykonania miało zadanie 7. (poziom wykonania 34%), w którym należało ustalić znak ilorazu i różnicy dwóch liczb, które spełniały określone nierówności. Mniejszą trudność (poziom wykonania 40%) miało zadanie 19., w którym należało ustalić własność ośmiokąta utworzonego wewnątrz kwadratu. Prawie co trzeci uczeń niepoprawnie wywnioskował, że ośmiokąt ten jest foremny, a 16% piszących uznało, że wszystkie boki ośmiokąta mają taką samą długość.

W tej grupie było również zadanie 21. (poziom wykonania 43%), w którym na podstawie opisu doświadczenia losowego należało wywnioskować, jaka jest najmniejsza liczba piłek, które należy wyjąć, aby mieć pewność, że wśród nich przynajmniej jedna będzie miała numer parzysty. Poziom wykonania tego zadania był stosunkowo wysoki w grupie zadań z zakresu rozumowania i argumentacji. Zadanie otwarte, za pomocą którego sprawdzano umiejętność argumentacji, okazało się tym razem wcale nie najtrudniejszym dla uczniów zadaniem w arkuszu. Problem został osadzony w kontekście bliskim doświadczeniom uczniów. Zadanie rozwiązyali również uczniowie, którzy niekoniecznie sprawnie operują językiem matematycznym. Rozwiązanie zadania wymagało przeprowadzenia rozumowania i podania argumentów uzasadniających jego poprawność. Trudne dla uczniów było sformułowanie wniosku po dokonaniu analizy prostego doświadczenia losowego. Poniżej przedstawiono przykład ilustrujący uczniowskie rozumowanie (Przykład 7.).

Przykład 7.

1,3,5,7,9,11 - piłeczki ponumerowane liczbami nieparzystymi, łącznie jest ich 6 sztuk
2,4,6,8,10 - piłeczki ponumerowane liczbami parzystymi, łącznie jest ich 5 sztuk

Skoro w pudełku jest 11 piłeczek ponumerowanych kolejno liczbami naturalnymi od 1 do 11, to żałuję aby mieć pewność, że przynajmniej jedna z nich jest parzysta liczbą parzystą, musi wyjąć 7 sztuk. Dzieje się tak, ponieważ gdyby wyjął 6 lub mniej piłeczek, to byłaby możliwość, że wszystkie byłyby nieparzyste, ponieważ w pudełku jest 6 kulcelek z nieparzystym numerem oraz 5 z parzystym.

Odp. Musi wyjąć minimalnie 7 sztuk.

Niektórzy uczniowie, podając uzasadnienie, że minimalna liczba wylosowanych piłek to 7, obliczali prawdopodobieństwo zdarzeń lub interpretowali treść graficznie (Przykłady 8.–11.).

Przykład 8.

$\frac{6}{11}$ - nieparzyste $\frac{5}{11}$ - parzyste

Janek musi wyjąć co najmniej 7 piłeczek, ponieważ ~~każda~~ pierwsze sześć piłeczek może być nieparzystych.

Przykład 9.

① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩ ⑪

Op. W tym zbiorze liczb $\{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11\}$ jest 6 liczb nieparzystych. Żeby Janek miał pewność, że przynajmniej jedna wyjęta piłka jest oznaczona liczbą parzystą, musi wyjąć 6 piłek + 1 piłkę, czyli w sumie 7 piłek.

bo tyle jest nieparzystych bo każda kolejna będzie parzysta.

Przykład 10.

① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩ ⑪

W takim przypadku prawdopodobieństwo wygrania z parzystą wynosi $\frac{5}{7}$.

Przyjmując, że będzie miał pecha i że każdym razem będzie wygrywał nieparzystą, po 6 wygraniach trójką już wygrywane parzystą, jednak gdy 6 razy nie wygrywie parzystej w swoim zbiorze będzie miał wyłączenie i nieparzyste, lecz gdy sięgnie po piłeczkę po raz 7 ma już 100% pewności, że w jego zbiorze przynajmniej jedna piłeczka jest parzysta.

Odpowiedź: Jeśli Janek chce mieć całkowitą pewność wygrania parzystej musi sięgnąć po piłeczkę przynajmniej 7 razy.

Przykład 11.

P - piłeczka z literą parzystą
 N - piłeczka z literą nieparzystą
 Liczba piłeczek P - 5
 N - 6

Odp. Janek musi wyjąć co najmniej
 7 piłeczek, ostatnim razem
 prawdopodobieństwo wyjęcia
 P - piłeczki będzie wynosiło 100%,
 co wykazatem na drzewku dook.

Uzasadnienie 2: jest 6 piłeczek N. Jeżeli cały czas Janek wyjmowałby
 kuleczki N, to ^(jest 6 kulczył) kiedyś się skończy, więc 7 piłeczka
 będzie z pewnością oznaczona literą parzystą.

Warto zauważyć, że tegoroczne zadanie otwarte, za pomocą których sprawdzano umiejętność argumentacji, osiągnęło wyraźnie wyższy poziom rozwiązywalności w porównaniu do tego typu zadań egzaminacyjnych z lat ubiegłych. Znacząca grupa uczniów przedstawiła w pełni poprawne rozwiązanie. Należy dodać, iż za poprawne uznawane były również te odpowiedzi, z których jasno wynikało, że uczeń dostrzega fakt konieczności wyjęcia o jedną piłeczkę więcej niż jest piłeczek o numerach nieparzystych lub zauważa, iż można najpierw wyjąć wszystkie piłeczki o numerach nieparzystych (Przykłady 12., 13.).

Przykład 12.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
 podkreślone liczby są parzyste i stanowią $\frac{5}{11}$ wszystkich
 piłeczek.

$\frac{6}{11}$ - piłeczki nieparzyste

Odp. Aby mieć pewność, że przynajmniej jedna wyjęta
 piłeczka jest oznaczona literą parzystą, musi
 wyjąć 6 piłeczek. Dla kiedy już ^{nie} pudełko pozostanie
 najmniej
 się w najgorszym przypadku tych sześciu nieparzystych
 będzie miała pewność, że kolejna jest ta parzystą.

Przykład 13.

11 - piątek
 6 - nieparzyste
 5 - parzyste

Janek musiałby wyjąć 6 piątek, w tym celu o numerach nieparzystych, aby zostały tylko o numerach parzystych.

Warto nadmienić, że spora grupa uczniów podała prawidłową odpowiedź z niejasnym lub niepełnym uzasadnieniem (Przykłady 14. i 15.).

Przykład 14.

Janek Będlak miał wyjąć z każdego piąteczki aby mieć pewność że przynajmniej jedno będzie parzyste.

11 piątek w pudełku
 $5 + 6 = 11$ więc ponad połowa to niedłone.

Przykład 15.

1 2
 3 4
 5 6
 7 8
 9 10
 11

siódmiok $= \frac{5}{11}$
 siódmiok $= \frac{6}{11}$

jak dlanie to już po 3 mam 45% szans ale wam to nie stonczy. Wiede po obliczeniu tll tego w głowie to 66 będzie 70. ale jeszcze musze to udowodnić :)

Wynik to 70 piątek

Tego typu odpowiedzi świadczyć mogą o tym, że uczeń intuicyjnie ustalił liczbę piłek, ale ma problem ze sformułowaniem uzasadnienia lub właściwym zaprezentowaniem swoich rozważań. Rzadko pojawiały się odpowiedzi bez jakiegokolwiek uzasadnienia. Być może uczniowie, którzy podawali tylko odpowiedź uważali, że uzasadnienie jest zbyt oczywiste. Poniżej przykład niepoprawnej odpowiedzi bez uzasadnienia (Przykład 16.).

Przykład 16.

Handwritten student answer for Example 16: "Muszę wyjąć 6 piłeczek aby mieć pewność że w pudełku na pewno są wszystkie piłeczki."

Nie brakowało również błędnych rozumowań (Przykład 17.).

Przykład 17.

Handwritten student answer for Example 17: "Liczby naturalne od 1 do 11: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11. Liczba parzystych = 5, Liczba nieparzystych = 6. Prawdopodobieństwo że wylosuję piłeczkę z parzystą liczbą wynosi $\frac{5}{11}$ więc musi wylosować przynajmniej 5 piłeczek."

Część uczniów nie podjęła próby rozwiązania tego zadania. Być może wynika to z faktu, że zadanie wymagało argumentowania, a w szkolnej matematyce jest stosunkowo mało zadań na dowodzenie. Wiadomo, że gimnazjaliści obawiają się takich zadań, gdyż wymagają postawy twórczej, a do ich rozwiązania niezbędne są umiejętności złożone. Uczniowie czują się zagubieni wobec takich problemów, ponieważ nie potrafią oderwać się od myślenia schematycznego. Prawdopodobnie część uczniów, nie widząc od razu sposobu rozwiązania, opuszczała to zadanie.

Wnioski i rekomendacje

W tegorocznym arkuszu egzaminacyjnym nie brakuje zadań wymagających pragmatycznego podejścia do problemu oraz zadań badających sprawność zarówno w zakresie obliczeń, jak i stosowania algorytmów, odkrywania związków i zależności, wnioskowania, argumentowania. Warto zauważyć, że poziom opanowania wiadomości i umiejętności matematycznych opisanych w podstawie programowej utrzymuje się od kilku lat na tym samym poziomie – łatwość arkusza egzaminacyjnego w bieżącym roku wyniosła 446,5% (2014 r. – 45,6%, 2015 r. – 45,8%). Poziom wykonania poszczególnych zadań jest zróżnicowany – od 28% do 76%.

Na wyższym poziomie niż w latach ubiegłych, uczniowie rozwiązywali zadania związane z geometrią. Trudne dla piszących były jednak zadania wymagające *modelowania matematycznego* oraz *użycia i tworzenia strategii*. Umiejętności z tych zakresów wciąż nie zostały opanowane i wymagają ciągłych ćwiczeń podczas dalszej edukacji. Nadal na najniższym poziomie uczniowie opanowali umiejętność *rozumowania i argumentacji*. Na podstawie analizy wyników tegorocznego egzaminu można stwierdzić, że uczniowie podejmują, z różnym rezultatem, coraz więcej prób rozwiązania zadań badających tę umiejętność.

Traktując wnioski z tegorocznego egzaminu jako pewien rodzaj motywacji, warto zwrócić uwagę w pracy szkolnej na:

- poziom rozumienia pojęć przez uczniów, gdyż świadome posługiwanie się nimi w trakcie rozwiązywania problemów zarówno praktycznych, jak i teoretycznych, pomaga w osiągnięciu sukcesów,
- rozwiązywanie zadań dotyczących uogólniania i wnioskowania, które umożliwiają ustalanie zależności między wielkościami oraz wdrażają do zapisywania zależności za pomocą wzorów,
- wdrażanie uczniów do tworzenia i zapisywania planu rozwiązania zadania złożonego, co pomoże im planować i nazywać kolejne czynności, które należy wykonać, aby rozwiązać całe zadanie,
- rozwiązywanie zadań o wyraźnie różnych treściach, a bardzo pokrewnych metodach rozwiązania, co pozwoli uczniom zobaczyć omawiane zagadnienia w szerszym kontekście,
- ćwiczenie umiejętności wyciągania wniosków wynikających z przesłanek zawartych w tekście, tworzenia wypowiedzi argumentacyjnej,
- ćwiczenia w budowaniu modelu matematycznego dla danego kontekstu, w tym praktycznego stwarzanie okazji do wyzwiania samodzielności poprzez rozwiązywanie zadań, które nie mają jedynego poprawnego rozwiązania.

E-ocenie egzaminu gimnazjalnego z zakresu matematyki

W tym roku po raz pierwszy rozwiązania zadań otwartych z egzaminu gimnazjalnego z matematyki w całym kraju zostały ocenione z wykorzystaniem elektronicznego systemu oceniania (tzw. e-ocenie). Egzaminatorzy, korzystając ze specjalnego oprogramowania (*scoris® Assessor*), pracując w domu, oceniali na ekranach komputerów rozwiązania zadań, udostępnione w formie skanów prac. W sesji e-ocenie wzięło udział 1378 egzaminatorów. Przed przystąpieniem do oceniania prac każdy egzaminator uczestniczył w szkoleniu dotyczącym zasad oceniania zadań oraz korzystania z programu komputerowego. Praca egzaminatorów była na bieżąco monitorowana przez przewodniczących zespołów egzaminatorów oraz koordynatorów oceniania poszczególnych zadań.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu matematyki (GM-M2-162) został dostosowany na podstawie arkusza standardowego GM-M1-162, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali arkusze dostosowane pod względem graficznym: dodano i powiększono rysunki, wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach, zastosowano – jednolity w całym arkuszu – pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Tabela 12. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
12	-	-	-	-	47,25	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 12 uczniów z autyzmem.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu matematyki (GM-M4-162, GM-M5-162, GM-M6-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza GM-M1-162. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki (odpowiednio Arial 16 pkt i Arial 24 pkt), uproszczono i powiększono formy graficzne. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusz w brajlu.

Tabela 13. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
G4- 22	-	-	-	-	37,45	-
G5-4	-	-	-	-	18,50	-
G6- 1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 26 uczniów słabowidzących i jeden uczeń niewidomy.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i uczniowie niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-M7-162, który został przygotowany na podstawie arkusza GM-M1-162. Arkusz egzaminacyjny składał się z 23 zadań: 20 zamkniętych i 3 otwartych. Trzono zadań i polecenia uproszczono, ograniczając je do niezbędnych informacji oraz dostosowano słownictwo. W miarę możliwości przerezegowano treści zadań, wykorzystując znany uczniowi kontekst praktyczny lub dodając rysunki.

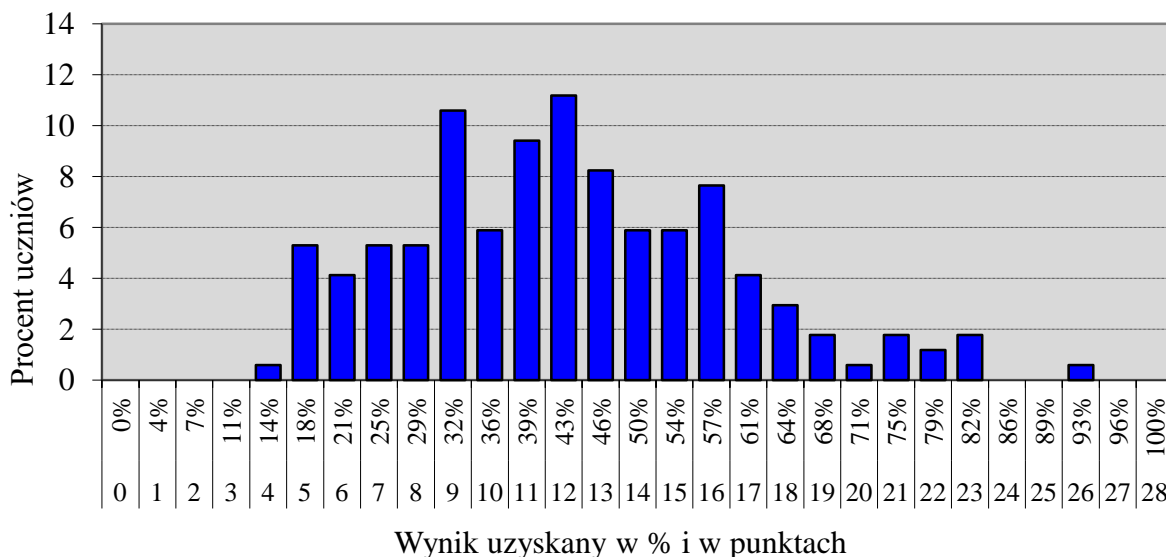
Tabela 14. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
14	-	-	-	-	44,79	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 14 uczniów słabosłyszących i niesłyszących.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-M8-162. Arkusz egzaminacyjny zawierał 20 zadań: 17 zamkniętych i 3 otwarte, które wymagały od uczniów samodzielnego sformułowania rozwiązania. Treści wielu zadań odnosiły się do sytuacji życiowych bliskich uczniowi. W zadaniach wykorzystano rysunki, które ułatwiały udzielenie poprawnych odpowiedzi.

Wykres 5. Rozkład wyników uczniów

Tabela 15. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
170	14	93	43	43	43,26	15,70

Opis arkusza dla uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Uczniowie (cudzoziemcy) rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-MC-162. Arkusz ten składał się z 23 zadań: 20 zamkniętych oraz 3 otwartych i był dostosowany do potrzeb zdających, którym ograniczona znajomość języka polskiego utrudnia zrozumienie czytanego tekstu. Trzynaście zadań i polecenia zapisano prostym językiem, ograniczając je do niezbędnych informacji. Treści zadań nawiązywały do sytuacji praktycznych a dodatkowo większość z nich zilustrowano różnymi formami graficznymi.

Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Tabela 16. Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy) – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpił 1 uczeń, o którym mowa w art.94a ust.1. ustawy.

Przedmioty przyrodnicze

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie z dysleksją rozwojową rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-P1-162.

Arkusz egzaminacyjny zawierał 24 zadania zamknięte z biologii, chemii, fizyki i geografii. Każdy z przedmiotów reprezentowany był przez sześć zadań różnego typu: wyboru wielokrotnego, prawda-falsz, na dobieranie.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 17. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		8781
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	7560
	z dysleksją rozwojową	1221
	dziewczeta	4274
	chłopcy	4507
	ze szkół na wsi	1747
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3262
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1511
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2261
	ze szkół publicznych	8235
	ze szkół niepublicznych	546

Z egzaminu zwolniono 56 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 18. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	12
	słabowidzący i niewidomi	27
	słabosłyszący i niesłyszący	14
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	170
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)	1
	Ogółem	224

3. Przebieg egzaminu

Tabela 19. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

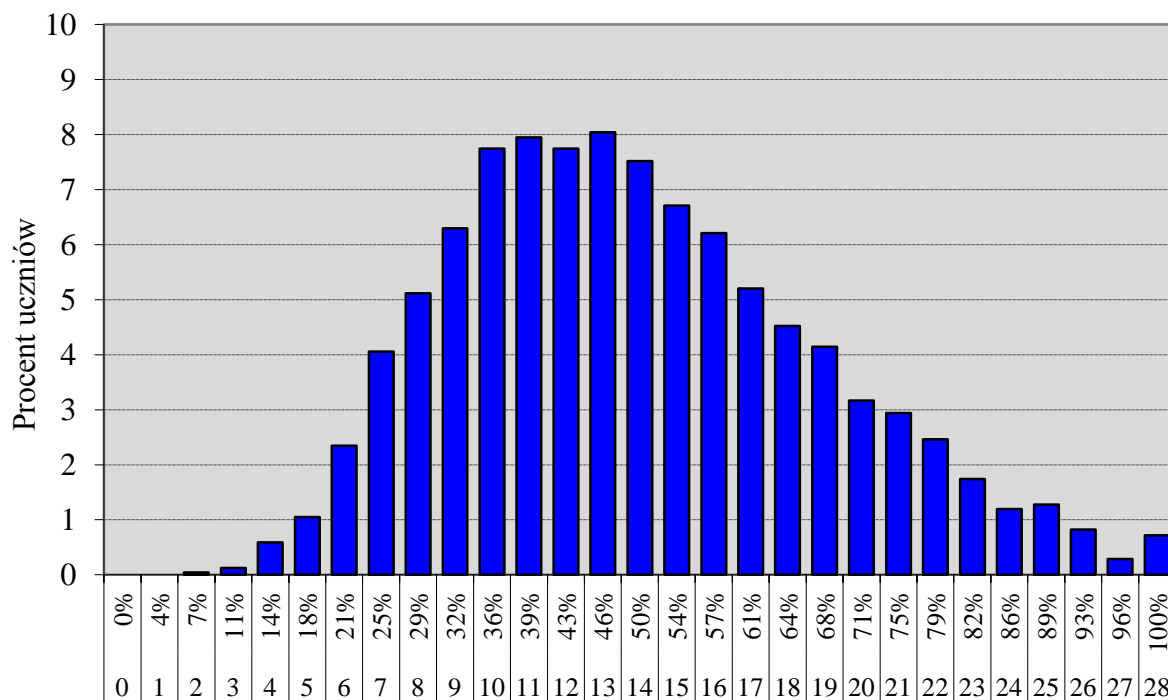
Termin egzaminu		19 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		170	
Liczba zespołów egzaminatorów		nie dotyczy	
Liczba egzaminatorów		nie dotyczy	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		2	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	nie dotyczy
inne (np. złe samopoczucie ucznia)			nie dotyczy
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		1	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wynik uzyskany w % i w punktach

Wykres 6. Rozkład wyników uczniów

Tabela 20. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
8781	7	100	46	46	49,75	17,79

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 21. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Część matematyczno-przyrodnicza – przedmioty przyrodnicze		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
4	1	
7	1	
11	1	
14	1	
18	2	
21	4	
25	7	2
29	12	3
32	18	
36	25	4
39	32	
43	40	5
46	48	
50	56	
54	63	6
57	69	
61	75	
64	80	7
68	84	
71	88	
75	91	8
79	93	
82	95	
86	97	9
89	98	
93	99	
96	100	
100	100	

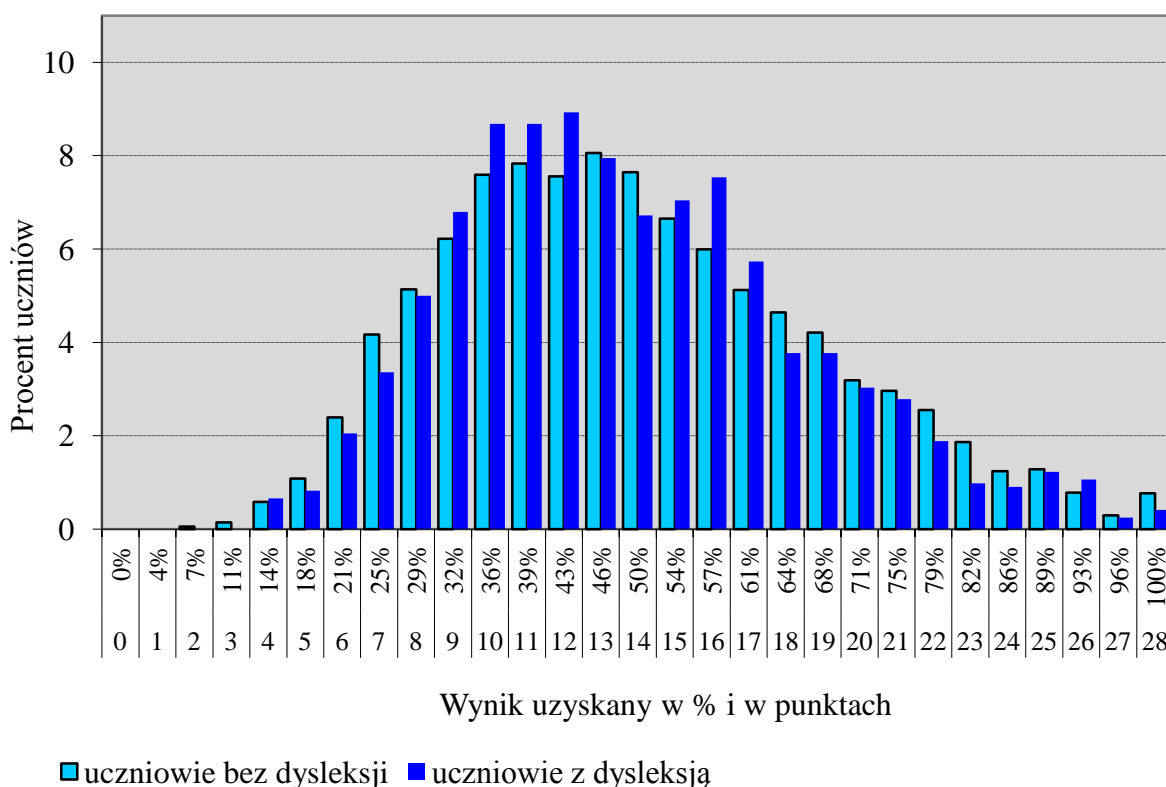
Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z przedmiotów przyrodniczych uzyskał 75% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 91% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 9% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 22. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	20–32
2	33–40
3	41–44
4	45–47
5	48–51
6	52–54
7	55–59
8	60–70
9	71–92

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

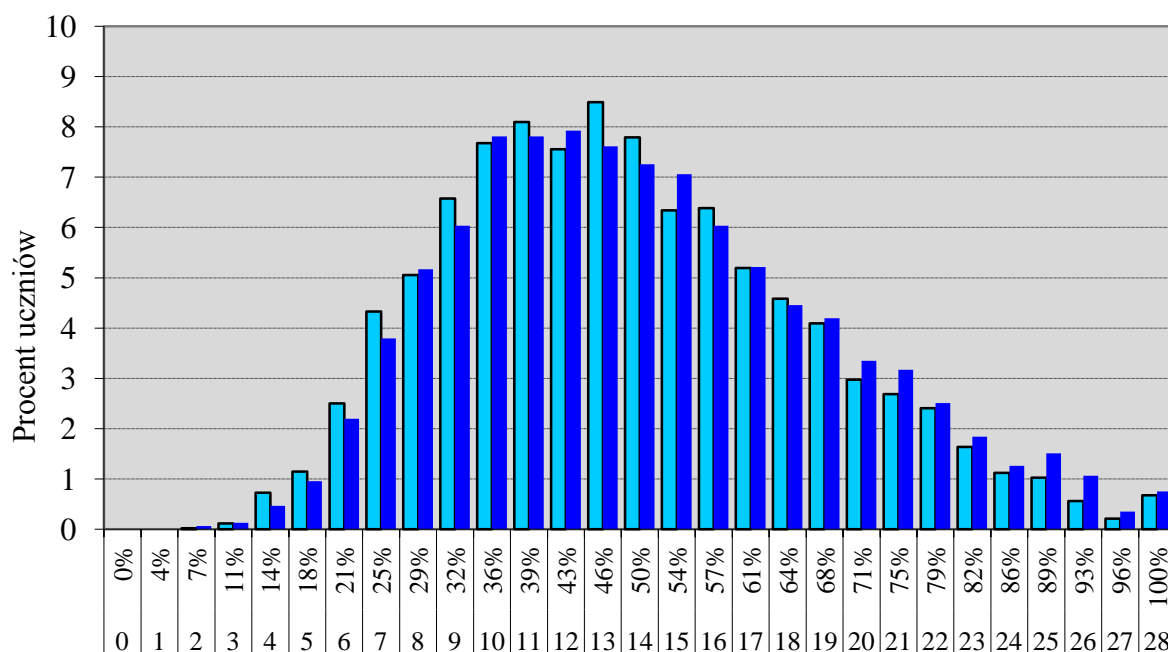
Wykres 7. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GM-P1-162.

Tabela 23. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	7560	7	100	46	46	49,86	17,93
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1221	14	100	46	43	49,10	16,89

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wynik uzyskany w % i w punktach

■ dziewczęta ■ chłopcy

Wykres 8. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 24. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	4274	7	100	46	46	49,08	17,49
Chłopcy	4507	7	100	50	43	50,39	18,06

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 25. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	1747	7	100	46	36	47,06	16,00
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3262	7	100	46	43	48,06	17,09
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1511	11	100	46	36	50,12	18,55
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2261	7	100	54	39	54,04	18,78

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 26. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	8235	7	100	46	46	49,59	17,47
Szkoła niepubliczna	546	11	100	50	29	52,18	21,94

Poziom wykonania zadań

Tabela 27. Poziom wykonania zadań

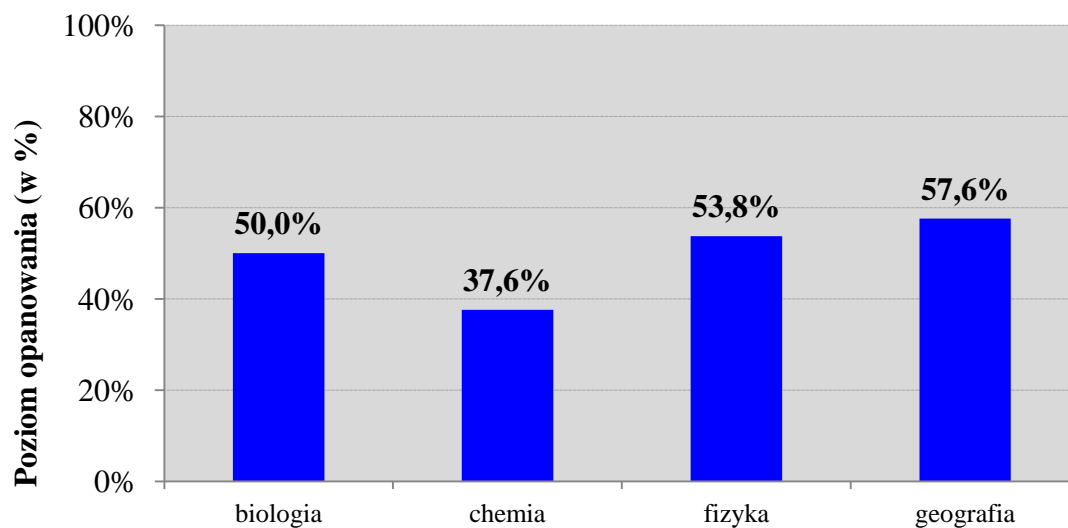
Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	I. Znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych.	III. Systematyka – zasady klasyfikacji, sposoby identyfikacji i przegląd różnorodności organizmów. Uczeń: 7) [...] identyfikuje nieznaną organizm jako przedstawiciela grzybów na podstawie obecności tych cech [...].	39%
2.	I. Znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych.	III. Systematyka – zasady klasyfikacji, sposoby identyfikacji i przegląd różnorodności organizmów. Uczeń: 9) wymienia cechy umożliwiające zaklasyfikowanie organizmu do [...] płazów, gadów [...] oraz identyfikuje nieznaną organizm jako przedstawiciela jednej z wymienionych grup na podstawie obecności tych cech; 10) porównuje cechy morfologiczne, środowisko i tryb życia grup zwierząt wymienionych w pkt 9, w szczególności porównuje grupy kręgowców pod kątem pokrycia ciała, narządów wymiany gazowej, [...], rozmnażania i rozwoju.	57%
3.	III. Poszukiwanie, wykorzystanie i tworzenie informacji.	IV. Ekologia. Uczeń: 7) wykazuje, na wybranym przykładzie, że symbioza (mutualizm) jest wzajemnie korzystna dla obu partnerów.	69%

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
4.	III. Poszukiwanie, wykorzystanie i tworzenie informacji.	VI. Budowa i funkcjonowanie organizmu człowieka. 8. Układ nerwowy. Uczeń: 3) opisuje łuk odruchowy [...].	56%
5.	IV. Rozumowanie i argumentacja.	VI. Budowa i funkcjonowanie organizmu człowieka. 9. Narządy zmysłów. Uczeń: 3) przedstawia przyczyny powstawania [...] wad wzroku (krótkowzroczność, [...], astygmatyzm).	35%
6.	IV. Rozumowanie i argumentacja.	VIII. Genetyka. Uczeń: 5) przedstawia dziedziczenie cech jednogenowych, posługując się podstawowymi pojęciami genetyki (fenotyp, genotyp, [...], allel, homozygota, heterozygota, dominacja, recesywność).	38%
7.	I. Pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji. II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	2. Wewnętrzna budowa materii. Uczeń: 1) odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach (symbol, nazwę, [...], masę atomową [...]). 7) [...] interpretuje zapisy H_2 , $2H$, $2H_2$, itp. 3. Reakcje chemiczne. Uczeń: 4) oblicza masy cząsteczkowe [...] związków chemicznych dokonuje prostych obliczeń związanych z zastosowaniem prawa stałości składu [...].	43%
8.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów. III. Opanowanie czynności praktycznych.	6. Kwasy i zasady. Uczeń: 3) planuje [...] doświadczenia, w wyniku których można otrzymać wodorotlenek, [...] (np. $NaOH$ [...]) [...].	15%
9.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	6. Kwasy i zasady. Uczeń: 6) wskazuje na zastosowania wskaźników [...], różni doświadczalnie kwasy i zasady za pomocą wskaźników. 8) interpretuje wartość pH w ujęciu jakościowym (odczyn kwasowy, zasadowy [...]) [...].	59%
10.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów. III. Opanowanie czynności praktycznych.	7. Sole. Uczeń: 5) [...] na podstawie tabeli rozpuszczalności soli [...] wnioskuje o wyniku reakcji strąceniowej.	28%
11.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	8. Węgiel i jego związki z wodorem. Uczeń: 4) [...] opisuje właściwości fizyczne [...] alkanów [...]. 5) wyjaśnia zależność pomiędzy długością łańcucha węglowego a stanem skupienia alkanu.	56%
12.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	3. Reakcje chemiczne. Uczeń: 2) [...] wskazuje substraty i produkty [...] w równaniach reakcji chemicznych [...]. 9. Pochodne węglowodorów. Substancje chemiczne o znaczeniu biologicznym. Uczeń: 5) [...] opisuje właściwości kwasu octowego ([...] reakcja z zasadami, metalami [...]). 6) [...] zapisuje równania reakcji pomiędzy prostymi kwasami karboksylowymi i alkoholami jednowodorotlenowymi [...].	20%

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
13.	III. Wskazywanie w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą praw i zależności fizycznych.	1. Ruch prostoliniowy i siły. Uczeń: 6) posługuje się pojęciem przyśpieszenia do opisu ruchu [...] jednostajnie przyśpieszonego.	86%
14.	III. Wskazywanie w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą praw i zależności fizycznych.	2. Energia. Uczeń: 8) wyjaśnia przepływ ciepła w zjawisku przewodnictwa cieplnego oraz rolę izolacji cieplnej.	55%
15.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych. III. Wskazywanie w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą poznanych praw i zależności fizycznych.	7. Fale elektromagnetyczne i optyka. Uczeń: 4) opisuje skupianie promieni w zwierciadle wklęsłym, posługując się pojęciami ogniska i ogniskowej, rysuje konstrukcyjnie obrazy wytworzone przez zwierciadła wklęsłe.	59%
16.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych.	4. Elektryczność. Uczeń: 7) posługuje się pojęciem natężenia prądu elektrycznego. 10) posługuje się pojęciem pracy i mocy prądu elektrycznego.	47%
17.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych. II. Przeprowadzanie doświadczeń i wyciąganie wniosków z otrzymanych wyników.	1. Ruch prostoliniowy i siły. Uczeń: 9) posługuje się pojęciem siły ciężkości. 9. Wymagania doświadczalne. Uczeń: 3) dokonuje pomiaru siły wyporu za pomocą siłomierza [...].	47%
18.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych.	6. Ruch drgający i fale. Uczeń: 2) posługuje się pojęciami [...] okresu, częstotliwości do opisu drgań [...].	35%
19.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej. III. Stosowanie wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce.	1. Mapa – umiejętności czytania, interpretacji i posługiwania się mapą. Uczeń: 6) określa położenie [...] matematyczno-geograficzne punktów [...]. 2. Kształt, ruchy Ziemi i ich następstwa. Uczeń: 2) posługuje się ze zrozumieniem pojęciami: [...] czas słoneczny [...].	44%
20.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	3. Wybrane zagadnienia z geografii fizycznej. Uczeń: 2) charakteryzuje na podstawie wykresów [...] przebieg temperatury powietrza i opadów atmosferycznych w ciągu roku w wybranych stacjach meteorologicznych [...]; oblicza amplitudę i średnią temperaturę powietrza [...].	61%
21.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	5. Ludność Polski. Uczeń: 1) [...] poprawnie stosuje podstawowe pojęcia z zakresu demografii: przyrost naturalny, urodzenia i zgonu [...]. 2) odczytuje z różnych źródeł informacji (m.in. rocznika statystycznego [...]) dane dotyczące: [...] urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego [...].	64%

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
22.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	7. Regiony geograficzne Polski. Uczeń: 1) wskazuje na mapie główne regiony geograficzne Polski. 1. Mapa – umiejętności czytania, interpretacji i posługiwania się mapą. Uczeń: 2) odczytuje z map informacje przedstawione za pomocą różnych metod kartograficznych.	71%
23.	III. Stosowanie wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce.	9. Europa. Relacje przyroda – człowiek – gospodarka. Uczeń: 1) wykazuje się znajomością podziału politycznego Europy.	52%
24.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej. II. Identyfikowanie związków i zależności oraz wyjaśnianie zjawisk i procesów.	10. Wybrane regiony świata. Relacje: człowiek – przyroda – gospodarka. Uczeń: 5) wskazuje związek pomiędzy rytmem upraw i „kulturą ryżu” a cechami klimatu monsunowego w Azji Południowo-Wschodniej.	51%

Średnie wyniki uczniów z podziałem na przedmioty

Wykres 9. Średnie wyniki uczniów z podziałem na przedmioty

Komentarz

Za pomocą zadań z zakresu przedmiotów przyrodniczych sprawdzano treści zapisane w podstawie programowej z czterech przedmiotów: biologii, chemii, fizyki i geografii. Szczegółowy wykaz sprawdzanych umiejętności podano w Tabeli 27. Średni wynik uzyskany za rozwiązanie zadań to 49,8% punktów.

Zadania z biologii

Z biologii badano *znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych, umiejętność poszukiwania, wykorzystania i tworzenia informacji oraz rozumowania i argumentacji*. Pytania dotyczyły treści z zakresu systematyki, ekologii, budowy i funkcjonowania organizmu człowieka oraz genetyki. Poziom wykonania poszczególnych zadań wahał się od 35% do 75%.

Gimnazjaliści na najwyższym poziomie rozwiązyli zadania, za pomocą których sprawdzano umiejętność korzystania z informacji. W zadaniu 3. uczniowie mieli ustalić, jaki rodzaj zależności między populacyjnymi występuje pomiędzy tropikalnymi akacjami a mrówkami atakującymi szkodniki akacji i szukającymi schronienia w jej cierniach. Zadanie poprawnie wykonało 69% uczniów.

Umiarkowanie trudne (57% poprawnych odpowiedzi) było zadanie 2., w którym należało zakwalifikować salamandrę plamistą do właściwej gromady zwierząt, a następnie uzasadnić wybór. Na podstawie uzyskanych wyników można sądzić, że uczniowie opanowali umiejętność korzystania z informacji podanych w treści zadania oraz potrafili odróżnić przedstawiciela płazów od gadów. Podobną łatwość jak zadanie 2. miało zadanie 4., za rozwiązanie którego łącznie można było uzyskać 2 punkty. Dotyczyło ono prostego łuku odruchowego występującego jako reakcja na ukłucie skóry szpilką. Zadanie 4.1., typu prawda-falsz, było dla uczniów łatwe. Po dokonaniu analizy przedstawionych w zadaniu schematów łuku odruchowego, uczniowie poprawnie ocenili zdanie, które dotyczyło kierunku przewodzenia impulsu. Również łatwe dla uczniów było ustalenie słuszności twierdzenia mówiącego, że odruch ten jest wrodzoną, niezależną od woli reakcją obronną organizmu. Zadanie 4.1. poprawnie rozwiązało 75% uczniów. Znacznie trudniejsze okazało się zadanie 4.2. Niewielu uczniów (37%) wiedziało, że w powyższym łuku odruchowym uczestniczy rdzeń kręgowy. Oznacza to, że uczniowie nie potrafili rozpoznać przedstawionych na schemacie elementów łuku odruchowego, a ich wiedza dotycząca reakcji odruchowych jest powierzchowna. Zadania 4.1. i 4.2. poprawnie rozwiązało 56% uczniów.

Pozostałe zadania (1., 5. i 6.) były dla piszących trudne. 39% uczniów wiedziało, które organizmy mają ciało zbudowane ze strzępek (zadanie 1.). 38% uczniów poprawnie rozwiązało zadanie, dotyczące zasad dziedziczenia cechy jednogenowej i znajomości podstawowej terminologii genetycznej (zadanie 6.). Prawie tyle samo piszących (40 na 100) wybierało błędną odpowiedź oraz błędne uzasadnienie, co może świadczyć o tym, że sprawdzane za pomocą zadania umiejętności są opanowane przez uczniów na niskim poziomie.

Niski poziom wykonania, równy 35%, miało zadanie 5., za pomocą którego sprawdzano, czy uczniowie wiedzieli, na czym polega astygmatyzm. Trudności uczniów z rozwiązaniem tego zadania mogły wynikać z niedostatecznej znajomości budowy i sposobu działania narządu wzroku.

Zadania z chemii

Umiejętności uczniów z chemii sprawdzane były za pomocą zadań reprezentujących wszystkie wymagania ogólne podstawy programowej, przy czym skupiono się przede wszystkim na sprawdzeniu umiejętności dotyczących *rozumowania i zastosowania nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów oraz opanowania czynności praktycznych*. Zakres treści obejmował zagadnienia dotyczące wewnętrznej budowy materii, reakcji chemicznych, właściwości związków nieorganicznych oraz budowy i właściwości węglowodorów i ich jednofunkcyjnych pochodnych. Poziom wykonania poszczególnych zadań wahał się od 15% do 60%.

Do rozwiązania zadań 7.1. i 7.2. niezbędna była umiejętność interpretacji zapisów oznaczających liczbę atomów lub cząsteczek oraz obliczania mas cząsteczkowych związków chemicznych, a także dokonywania prostych obliczeń związanych z zastosowaniem prawa stałości składu. Zadanie 7.1. dotyczyło wskazania poprawnego dokończenia zdania stanowiącego ilościową i jakościową interpretację równania reakcji termicznego rozkładu nadtlenu wodoru H_2O_2 . Poprawnej odpowiedzi udzieliło 25% gimnazjalistów. Co trzeci uczeń błędnie interpretował zapis „ O_2 ” jako dwie cząsteczki tlenu. Za pomocą zadania 7.2. sprawdzano umiejętność obliczania masy cząsteczkowej nadtlenu wodoru oraz umiejętność wyznaczania stosunku masowego pierwiastków w tym związku. Umiejętności te opanowało 60% uczniów.

Umiarkowanie trudne dla uczniów było zadanie 9. Poprawnie wykonało je 59% piszących. Za pomocą zadania sprawdzano umiejętność wnioskowania na podstawie analizy informacji podanych w tekście wprowadzającym. Większość uczniów potrafiła stwierdzić, że opisany napar może być wykorzystywany jako wskaźnik kwasowo-zasadowy, natomiast co czwarty uczeń błędnie określił wpływ dodania soku z cytryny (substancji o charakterze kwasowym o $pH = 2,4$) na zabarwienie naparu. Może to świadczyć o braku umiejętności interpretacji wartości pH w ujęciu jakościowym. Do zadań umiarkowanie trudnych należało również zadanie 11. Wymagało ono od gimnazjalistów przeanalizowania zamieszczonych w tabeli danych, dotyczących temperatury topnienia i wrzenia wybranych węglowodorów o prostych łańcuchach węglowych oraz umiejętności uogólniania i formułowania wniosków dotyczących zależności pomiędzy długością łańcucha węglowego a stanem skupienia alkanu. Zadanie poprawnie rozwiązało 56% uczniów.

Trudne dla uczniów było zadanie 10. W tekście wprowadzającym opisano doświadczenie, którego celem było usunięcie z roztworu jonów baru Ba^{2+} przez wytrącenie trudno rozpuszczalnego osadu, a pozostawienie w roztworze jonów żelaza(III) Fe^{3+} . Zadanie uczniów polegało na wskazaniu wzoru sumarycznego soli, po dodaniu której w badanym roztworze pozostaną tylko jony Fe^{3+} . Zadanie poprawnie rozwiązało 28% gimnazjalistów. Na podstawie analizy wyników można przypuszczać, że uczniowie pobieżnie czytali informacje i polecenia zamieszczone w zadaniu. Prawdopodobnie wybierali błędne odpowiedzi, sugerując się występującym we wzorze sumarycznym soli atomem żelaza, natomiast nie zwracali uwagi na kolejny warunek, aby za pomocą roztworu wybranej soli można było usunąć kationy baru.

Znajomość właściwości chemicznych kwasu etanowego (octowego) oraz pojęcia *reakcji estryfikacji* potrzebne były do rozwiązania zadania 12. Na podstawie analizy schematu przebiegu reakcji uczniowie mieli dokonać identyfikacji substancji Y, stanowiącej substrat oraz określić grupę związków chemicznych, do której należy jeden z produktów reakcji – pochodna kwasu etanowego (octowego). Ponad 60% uczniów poprawnie uzupełniło pierwsze zdanie (wskazali wodorotlenek potasu jako substancję X), błędnie natomiast określiło produkt reakcji jako ester. Zadanie poprawnie rozwiązało 20% uczniów.

Najtrudniejsze dla uczniów było zadanie 8., dotyczące znajomości metod otrzymywania wodorotlenków. Na podstawie schematu doświadczenia i obserwacji należało wskazać substancję X (symbol pierwiastka lub wzór związku chemicznego), której dodanie do wody spowoduje otrzymanie zasady i wydzielenie wodoru. Blisko trzykrotnie wyższa wybieralność błędnej odpowiedzi (NaOH), w stosunku do wybieralności odpowiedzi poprawnej (Na), może świadczyć o mało wnikliwej analizie treści zadania oraz automatyzmie działań podczas jego rozwiązywania. Uczniowie, wskazujący wzór wodorotlenku sodu jako poprawną odpowiedź, pominieli ważną informację, niezbędną do poprawnego rozwiązania tego zadania, a dotyczącą wydzielania pęcherzyków gazu (wodoru). 15% uczniów udzieliło poprawnej odpowiedzi.

Zadania z fizyki

Za pomocą zadań z fizyki sprawdzano poziom opanowania umiejętności dotyczących *wykorzystania wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk oraz wskazywania w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą poznanych praw i zależności fizycznych.*

Zakres treści obejmował zagadnienia dotyczące ruchu prostoliniowego, przepływu ciepła, skupiania promieni w zwierciadle wklęsłym, wielkości fizycznych charakteryzujących prąd elektryczny oraz ruch drgający. Poziom wykonania poszczególnych zadań wahał się od 35% do 86%.

Uczniowie na najwyższym poziomie rozwiązali zadanie 13., za pomocą którego sprawdzano rozumienie pojęcia *przyśpieszenie*. 86% gimnazjalistów poprawie zinterpretowało informacje zawarte w treści zadania i wskazało właściwą odpowiedź. Zadanie było dla uczniów najłatwiejsze w całym arkuszu.

Zadania 14., 15., 16.1. oraz 17. okazały się dla uczniów umiarkowanie trudne. Do poprawnego rozwiązania zadania 14. konieczna była analiza wykresu przedstawiającego zależność temperatury od czasu dla dwóch jednakowych mas wody. Woda znajdowała się w kubkach wykonanych z różnych materiałów: jeden kubek wykonany był z metalu, który jest dobrym przewodnikiem ciepła, drugi – z porcelany, która należy do izolatorów. Po wskazaniu kubka, w którym woda stygnie wolniej, należało poprawnie uzasadnić wybór. Średnio co piąty uczeń poprawnie zinterpretował wykres, nie potrafił jednak wskazać właściwego uzasadnienia wybranej odpowiedzi prawdopodobnie dlatego, że nie odróżniał izolatorów i przewodników ciepła. 55% uczniów wybrało poprawną odpowiedź.

W zadaniu 15. uczniowie musieli wskazać rysunek, na którym poprawnie przedstawiono bieg promienia odbitego od zwierciadła. 59% piszących wiedziało, że promień równoległy do osi optycznej zwierciadła, po odbiciu przechodzi przez ognisko zwierciadła. Średnio co trzeci uczeń uznał, że po odbiciu, promień przechodzi przez środek krzywizny zwierciadła. Może to oznaczać, że umiejętności dotyczące konstruowania obrazów w zwierciadłach nie zostały opanowane w stopniu zadowalającym, co utrudnia zarówno konstruowanie, jak i rozpoznawanie cech obrazów powstających w zwierciadłach wklęsłych.

Rozwiązując zadania 16., uczniowie musieli przeanalizować informacje zamieszczone na rysunku, przedstawiającym tabliczkę znamionową. Do poprawnego rozwiązania zadania niezbędne było również rozumienie pojęć: *natężenie prądu elektrycznego*, *moc prądu* i *praca prądu elektrycznego* oraz znajomość związków między tymi wielkościami fizycznymi. Zadanie poprawnie rozwiązało 47% gimnazjalistów.

Za pomocą zadania 17., w którym opisano zalecane przez podstawę programową doświadczenie – *dokonywanie pomiaru siły wyporu za pomocą siłomierza (dla ciała wykonanego z jednorodnej substancji o gęstości większej od gęstości wody)*, sprawdzano umiejętność wnioskowania. Zadaniem uczniów była ocena prawdziwości dwóch zdań związanych z przeprowadzonym doświadczeniem. Aby poprawnie wykonać zadanie, gimnazjaliści musieli rozumieć pojęcie *siła wyporu* i wiedzieć, że wyznacza się ją jako różnicę wskazań siłomierza (na którym zawieszono aluminiowy obciążnik) przed i po zanurzeniu obciążnika w wodzie. Prawie połowa piszących (47%) poprawnie rozwiązała zadanie.

Najtrudniejsze dla gimnazjalistów było zadanie 18., za pomocą którego sprawdzano, czy uczniowie poprawnie posługiwali się wielkościami fizycznymi charakteryzującymi ruch drgający i potrafili wyznaczyć liczbę drgań w czasie jednej minuty (znając częstotliwość drgań) oraz obliczyć częstotliwość drgań (znając okres drgań). Średnio co trzeci uczeń właściwie wskazał liczbę drgań pierwszej kulki w ciągu jednej minuty, jednak błędnie wyznaczył częstotliwość drgań drugiej kulki. 35% uczniów udzieliło poprawnej odpowiedzi. Właściwe rozumienie pojęć i związków między wielkościami jest niezbędne do opisu ruchu.

Zadania z geografii

Zadania z geografii służyły do sprawdzenia przede wszystkim stopnia opanowania umiejętności korzystania z podstawowych źródeł informacji geograficznej: mapy, wykresu i danych statystycznych. Poziom wykonania poszczególnych poleceń wahał się od 42% do 81%.

Gimnazjaliści na najwyższym poziomie rozwiązali zadanie 20.1. Uczniowie, korzystając z klimatogramu, musieli wykazać się umiejętnością charakteryzowania przebiegu temperatury

powietrza i opadów atmosferycznych w ciągu roku oraz obliczania amplitudy temperatury powietrza. Poprawną odpowiedź wskazało 81% piszących.

Umiarkowanie trudne okazały się dla uczniów zadania: 21., 22., 23., i 24. Do rozwiązania zadania 21. potrzebne były umiejętność poprawnego stosowania pojęć z zakresu demografii oraz umiejętność odczytywania danych statystycznych. 64% gimnazjalistów poprawnie oceniło informacje odnoszące się do wielkości przyrostu naturalnego w Polsce w podanych latach. Znajomość zagadnień z geografii Polski sprawdzano również za pomocą zadania 22. Aby poprawnie je rozwiązać, uczniowie musieli znać położenie regionów geograficznych Polski oraz wykazać się umiejętnością odczytywania z mapy informacji, przedstawionej za pomocą metody izolinii. 71% uczniów poprawnie odczytało z mapy liczbę dni z opadem śniegu i właściwie określiło położenie Tatr i Karkonoszy.

Poprawne rozwiązanie zadania 23. wymagało od gimnazjalistów znajomości aktualnego podziału politycznego Europy. 52% uczniów, korzystając z mapy konturowej, poprawnie rozpoznała państwa Europy Środkowo-Wschodniej.

Poziom wykonania zadania 24. wyniósł 51%. Za pomocą zadania sprawdzano, czy uczniowie potrafili właściwie interpretować dane statystyczne, odnoszące się do wielkość zbiorów i plonów ryżu w wybranych państwach świata. Ponad 84% uczniów obliczyło poprawnie wielkość zbiorów ryżu w Chinach i Indiach i porównało tę wartość z produkcją światową ryżu. Ale już tylko ponad połowa piszących wykazała się znajomością położenia Egiptu – trudne dla gimnazjalistów było określenie zasięgu występowania klimatu monsunowego.

Najtrudniejsze dla uczniów było rozwiązanie zadań 19. i 20.2. Za pomocą zadania 19. sprawdzano umiejętność określania położenia matematyczno-geograficznego punktów oraz rozumienie pojęcia *czas słoneczny*. Uczniowie mieli zapoznać się ze współrzędnymi geograficznymi dwóch miejscowości i zdecydować, czy południe słoneczne występuje w nich w tym samym momencie czy nie. O ile większość uczniów (77%) nie miała problemu z podjęciem właściwej decyzji, o tyle już jej uzasadnienie okazało się dla uczniów trudne. Zadanie poprawnie rozwiązało 44% uczniów. Można stwierdzić, że gimnazjaliści nie potrafili wskazać konsekwencji ruchu obrotowego Ziemi.

W zadaniu 20.2. uczniowie, na podstawie interpretacji klimatogramu, musieli dokonać właściwego wyboru stacji meteorologicznej i wskazać poprawne uzasadnienie wyboru wynikające z interpretacji wykresu. 42% piszących poprawnie rozwiązało zadanie.

Wnioski i rekomendacje

Na podstawie wyników tegorocznego egzaminu gimnazjalnego można stwierdzić, że:

1. łatwe dla uczniów okazały się zadania nawiązujące do sytuacji typowych oraz sprawdzające umiejętności odczytywania informacji,
2. trudne dla uczniów były zadania wymagające obliczeń (zasadniczą trudność stanowi znajomość podstawowych pojęć fizycznych oraz związków między wielkościami fizycznymi),
3. najtrudniejsze dla piszących okazały się zadania, w których odwoływano się do analizy doświadczeń i interpretacji wyników.

Sukces egzaminacyjny zależy od wielu umiejętności uczniów. Należą do nich m.in. umiejętności ponadprzedmiotowe takie jak wykorzystywanie informacji, analizowanie wyników doświadczeń oraz formułowanie wniosków na podstawie przeprowadzonego rozumowania. Jednak aby te umiejętności mogły być kształcone i rozwijane, niezbędne jest właściwe rozumienie pojęć, praw oraz związków przyczynowo-skutkowych. W nauczaniu fizyki, chemii i biologii ważne jest wdrażanie uczniów do samodzielnego projektowania i przeprowadzania doświadczeń oraz analizy ich wyników. W nauczaniu geografii nacisk powinien być kładziony na pracę z mapą. W wielu przypadkach mapa ilustruje treści, na podstawie których uczeń powinien dostrzegać prawidłowości i związki przyczynowo-skutkowe.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu przedmiotów przyrodniczych (GM-P2-162) został dostosowany na podstawie arkusza GM-P1-162 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali arkusz, w którym została wyróżniona informacja o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie. W tekstach do zadań i między odpowiedziami zwiększono interlinię oraz zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Uczniowie wybrane odpowiedzi zaznaczali w arkuszu, poprzez otoczenie ich kółkiem.

Tabela 28. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
12	-	-	-	-	54,42	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 12 uczniów z autyzmem.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu przedmiotów przyrodniczych (GM-P4-162, GM-P5-162, GM-P6-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki – odpowiednio Arial 16 pkt i Arial 24 pkt. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusz w brajlu.

Tabela 29. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
G4-22	-	-	-	-	43,00	-
G5-4	-	-	-	-	40,25	-
G6-1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 26 uczniów słabowidzących i jeden uczeń niewidomy.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i uczniowie niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-P7-162, który został przygotowany na podstawie arkusza standardowego. Arkusz egzaminacyjny składał się z 24 zadań. Polecenia uproszczono, ograniczając je do niezbędnych informacji oraz dostosowano słownictwo. W miarę możliwości przeredagowano treści zadań, wykorzystując znany uczniowi kontekst praktyczny lub ilustrując treść rysunkami.

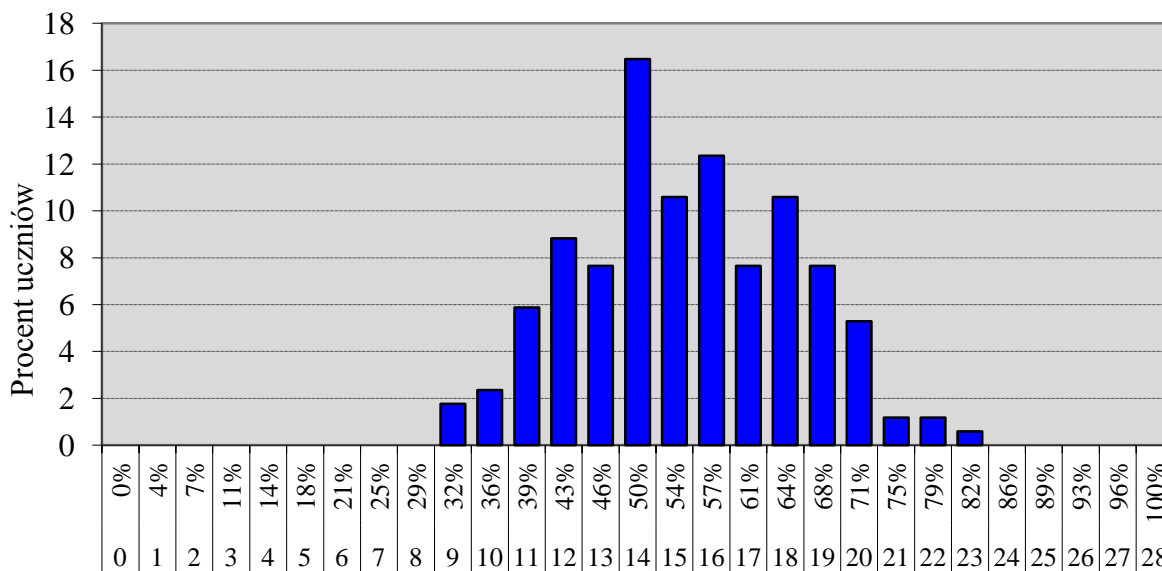
Tabela 30. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
14	29	68	43	32	45,29	14,45

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 14 uczniów słabosłyszących i niesłyszących.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-P8-162. Arkusz egzaminacyjny zawierał 20 zadań zamkniętych. W zadaniach wykorzystano rysunki, schematy, tabele, opisy doświadczeń i mapy.

Wynik uzyskany w % i w punktach

Wykres 10. Rozkład wyników uczniów

Tabela 31. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
170	32	82	54	50	54,71	10,52

Opis arkusza dla uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Uczniowie, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy) rozwiązywali zadania w arkuszu GM-PC-162, który składał się z 24 zadań zamkniętych różnego typu. W zadaniach uproszczono polecenia, ograniczając je do niezbędnych informacji oraz dostosowano słownictwo. W miarę możliwości przereklamowano treści zadań, wykorzystując znany uczniowi kontekst praktyczny lub ilustrując treść rysunkami.

Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)

Tabela 32. Wyniki uczniów, o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy) – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpił jeden uczeń, o którym mowa w art. 94a ust.1. ustawy.

III. JĘZYKI OBCE

Język angielski – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		6662
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	5716
	z dysleksją rozwojową	946
	dziewczeta	3151
	chłopcy	3511
	ze szkół na wsi	1210
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	2374
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1150
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1928
	ze szkół publicznych	6318
	ze szkół niepublicznych	344

Z egzaminu zwolniono 13 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	11
	słabowidzący i niewidomi	24
	słabosłyszący i niesłyszący	13
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	80
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	Ogółem	128

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

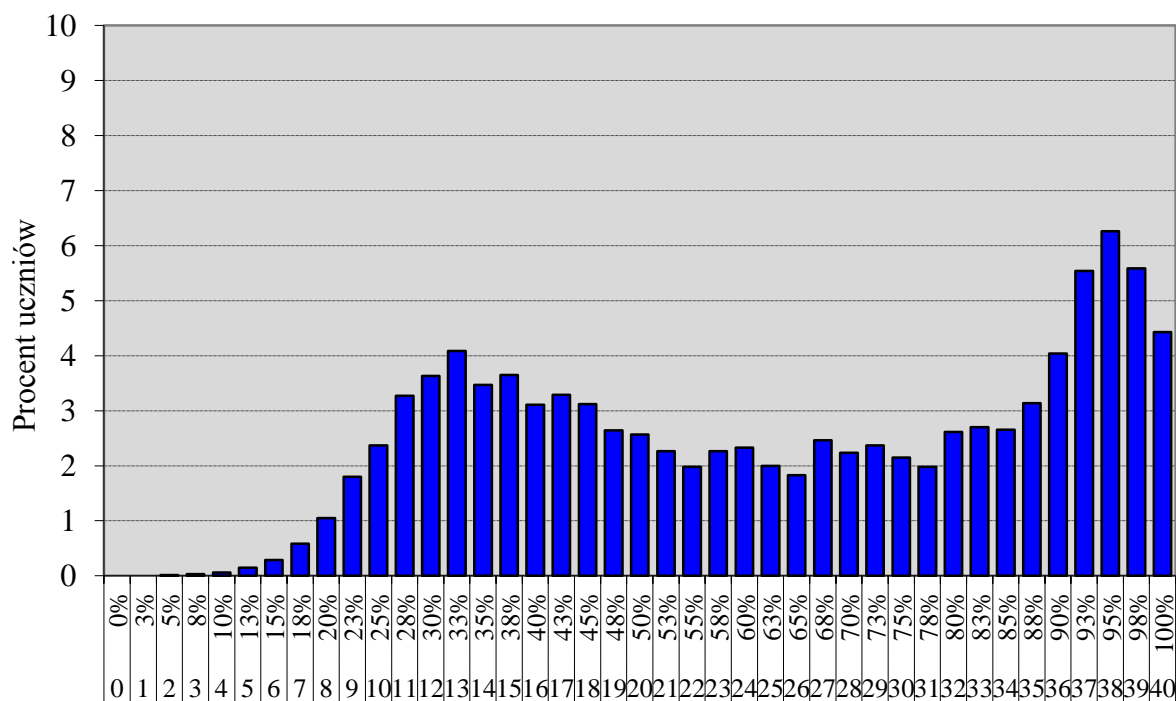
Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		162	
Liczba zespołów egzaminatorów		nie dotyczy	
Liczba egzaminatorów		nie dotyczy	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		-	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	12 (jedna sala egzaminacyjna)
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	nie dotyczy
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		nie dotyczy
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		1	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wynik uzyskany w % i w punktach

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
6662	5	100	63	95	63,52	25,75

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język angielski – poziom podstawowy		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	1	
13	1	
15	1	
18	2	
20	3	
23	4	
25	7	2
28	10	
30	13	
33	17	3
35	21	
38	24	
40	28	4
43	31	
45	34	
48	36	
50	39	
53	41	
55	44	5
58	46	
60	48	
63	50	
65	52	
68	54	
70	56	
73	58	
75	60	6
78	62	
80	65	
83	67	
85	70	
88	74	7
90	78	
93	84	8
95	90	
98	96	9
100	100	

Wyniki na skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład jeśli uczeń z języka angielskiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 65% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 35% zdających i znajduje się on w 6. staninie.

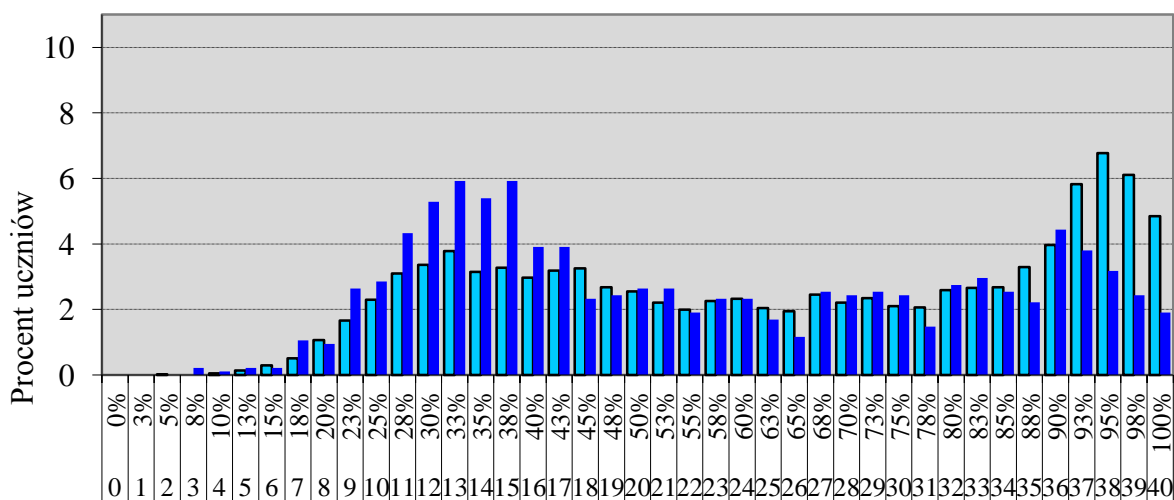
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	25–36
2	37–45
3	46–51
4	52–57
5	58–63
6	64–70
7	71–79
8	80–91
9	92–99

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Wynik uzyskany w % i w punktach

■ uczniowie bez dysleksji ■ uczniowie z dysleksją

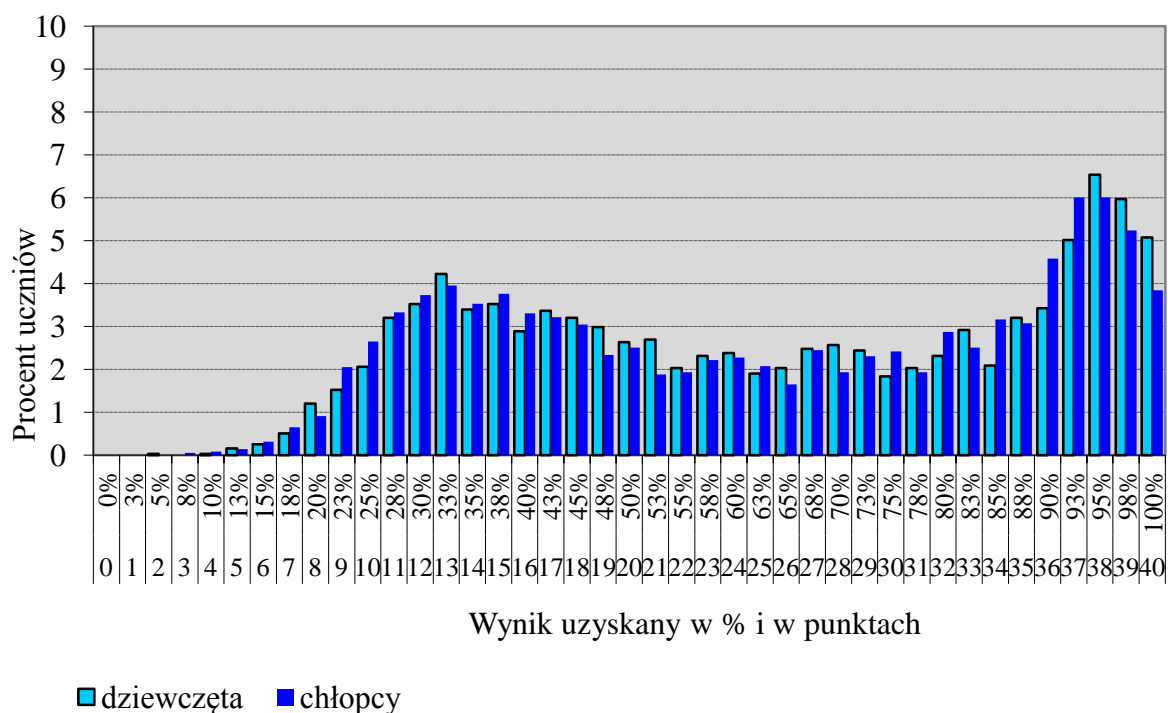
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	5716	5	100	65	95	64,71	25,73
Uczniowie z dysleksją rozwojową	946	8	100	50	33; 38	56,33	24,74

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z zestawu GA-P1-162.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	3151	5	100	63	95	63,76	25,64
Chłopcy	3511	8	100	65	93; 95	63,30	25,86

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	1210	13	100	48	30	54,88	24,37
Miasto do 20 tys. mieszkańców	2374	8	100	60	93	60,71	25,43
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1150	13	100	68	95	65,18	25,24
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1928	5	100	80	95	71,40	24,97

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	6318	5	100	63	95	62,58	25,64
Szkoła niepubliczna	344	23	100	90	95	80,72	21,45

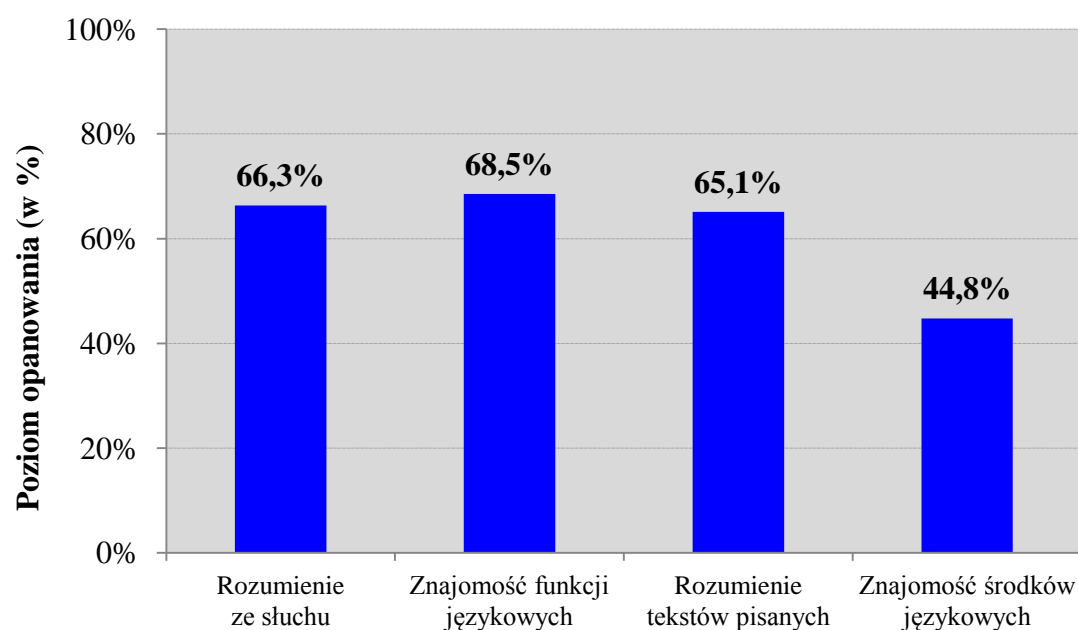
Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	75%
	1.2.		61%
	1.3.		86%
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	76%
	1.5.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	70%
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	44%
	2.2.		65%
	2.3.		51%
	2.4.		53%
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	80%
	3.2.		76%
	3.3.		2.2) Uczeń określa główną myśl tekstu. 60%
IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Znajomość funkcji językowych	4.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	49%
	4.2.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	62%
	4.3.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	49%
	4.4.	6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	63%
	5.1.	6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	87%
	5.2.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	75%
	5.3.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	73%
	6.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	64%
	6.2.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	73%
	6.3.	6.6) Uczeń wyraża swoje emocje.	91%
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	7.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	53%
	7.2.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	68%
	7.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	62%
	7.4.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	57%
	8.1.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	60%
	8.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	79%
	8.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	67%
	8.4.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	79%
	9.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	66%
	9.2.		64%
	9.3.		78%
	9.4.		47%

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	22%
	10.2.		45%
	10.3.		48%
	11.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	65%
	11.2.		39%
	11.3.		50%

Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Język angielski – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązek zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 12. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		5138
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	4447
	z dysleksją rozwojową	691
	dziewczeta	2499
	chłopcy	2639
	ze szkół na wsi	743
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	1579
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	965
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1851
	ze szkół publicznych	4845
	ze szkół niepublicznych	293

Z egzaminu zwolniono 13 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 13. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	10
	słabowidzący i niewidomi	20
	słabosłyszący i niesłyszący	10
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	5
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	Ogółem	45

3. Przebieg egzaminu

Tabela 14. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

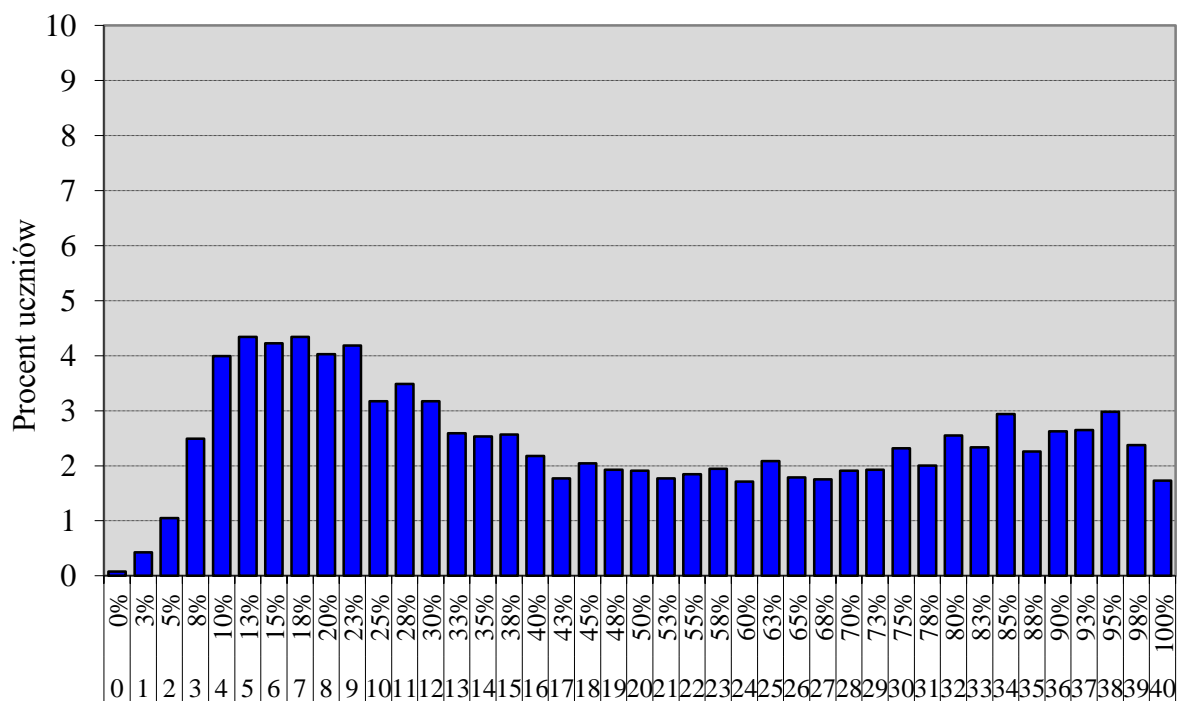
Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		152	
Liczba zespołów egzaminatorów		2	
Liczba egzaminatorów		50	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		-	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	nie dotyczy
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		nie dotyczy
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		1	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wynik uzyskany w % i w punktach

Wykres 5. Rozkład wyników uczniów

Tabela 15. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
5138	0	100	43	13; 18	48,28	29,34

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 16. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język angielski – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	3	
8	6	
10	11	2
13	16	3
15	22	
18	27	
20	31	4
23	35	
25	38	
28	42	
30	44	5
33	47	
35	49	
38	52	
40	54	
43	56	
45	58	
48	60	
50	62	6
53	63	
55	65	
58	67	
60	68	
63	70	
65	72	
68	73	
70	75	7
73	77	
75	79	
78	80	
80	82	
83	85	8
85	87	
88	89	
90	91	9
93	94	
95	96	
98	99	9
100	100	

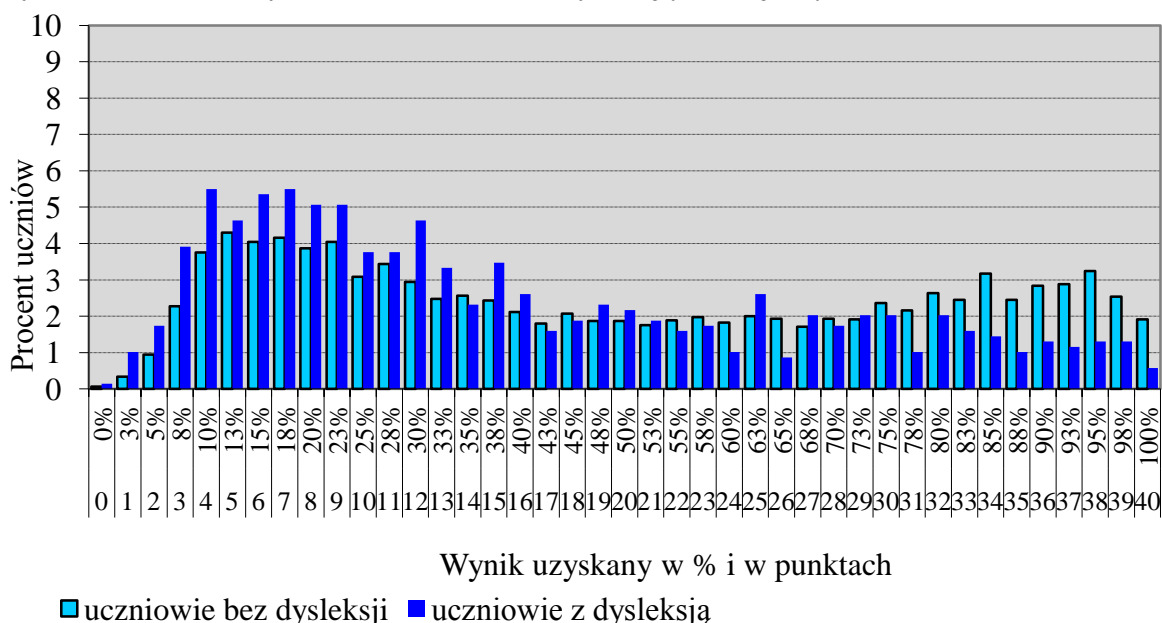
Wyniki na skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład jeśli uczeń z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 82% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 18% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 17. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	8–16
2	17–25
3	26–31
4	32–36
5	37–44
6	45–51
7	52–63
8	64–81
9	82–98

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

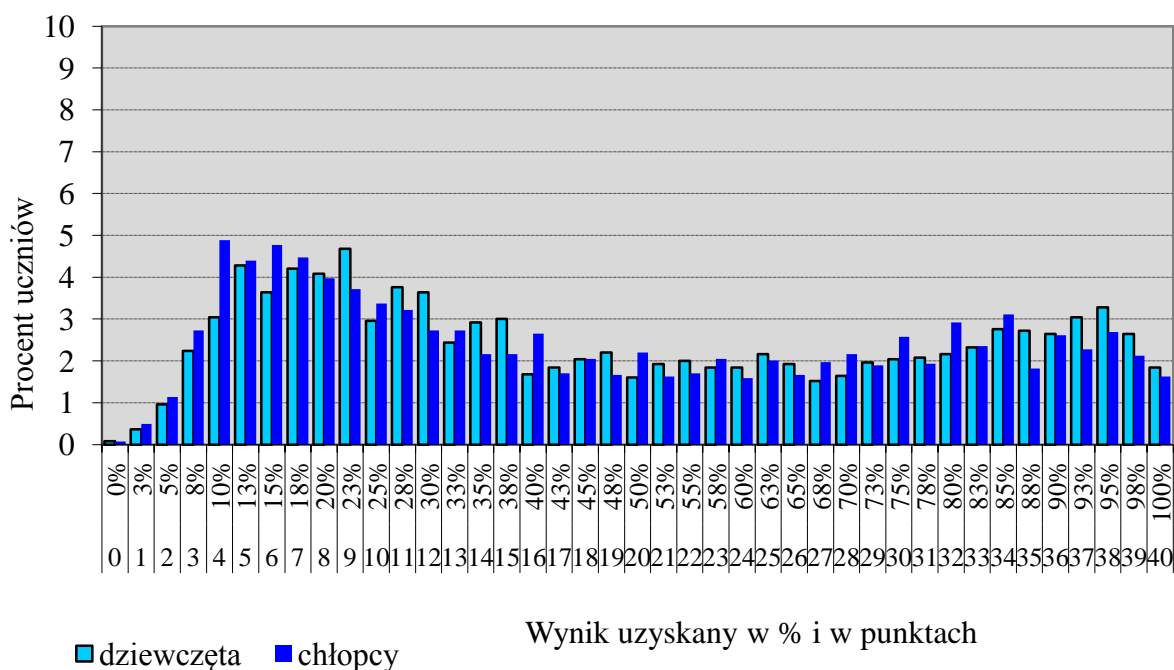
Wykres 6. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 18. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	4447	0	100	45	13	49,66	29,55
Uczniowie z dysleksją rozwojową	691	0	100	30	10; 18	39,42	26,34

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GA-R1-162.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 7. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 19. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	2499	0	100	45	23	49,20	29,31
Chłopcy	2639	0	100	43	10	47,40	29,35

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 20. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	743	3	100	33	13	39,64	26,30
Miasto do 20 tys. mieszkańców	1579	0	100	40	13	46,44	29,15
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	965	0	100	45	28	48,53	28,55
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1851	0	100	53	95	53,18	30,11

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 21. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	4845	0	100	40	18	47,00	29,06
Szkoła niepubliczna	293	5	100	75	100	69,43	25,77

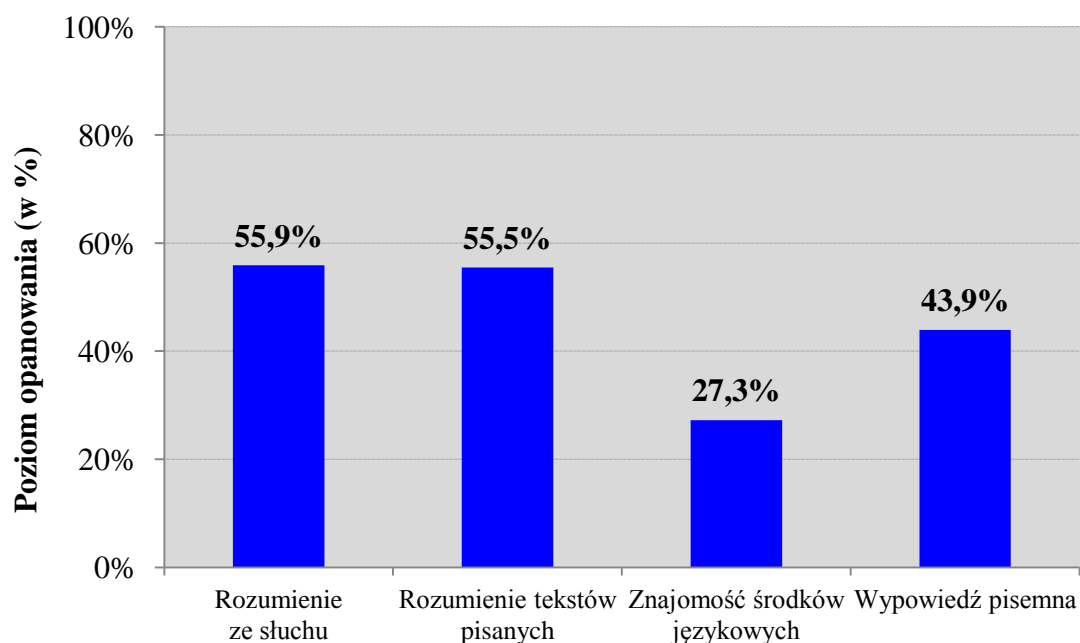
Poziom wykonania zadań

Tabela 22. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	77%	
	1.2.		38%	
	1.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	66%	
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	36%	
	1.5.		53%	
	1.6.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	62%	
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	49%	
	2.2.		54%	
	2.3.		59%	
	2.4.		64%	
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	44%	
	3.2.		75%	
	3.3.		68%	
	4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	53%	
	4.2.		64%	
	4.3.		49%	
	4.4.		57%	
	5.1.		51%	
	5.2.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	54%	
5.3.	41%			
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	37%	
	6.2.		27%	
	6.3.		42%	
	6.4.		22%	
	6.5.		37%	
	7.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	15%	
	7.2.		34%	
	7.3.		20%	
	7.4.		24%	
	7.5.		15%	
I. Znajomość środków językowych	8.	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości	treść	53%

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
III. Tworzenie wypowiedzi		4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji. 7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego, np. e-mail, w typowych sytuacjach: 2) [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.	spójność i logika wypowiedzi	60%
		IV. Reagowanie na wypowiedzi	zakres środków językowych	53%
			poprawność środków językowych	48%
tj. Wypowiedź pisemna		1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów: 2) dom 5) życie rodzinne i towarzyskie.		

Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Wykres 8. Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Komentarz

Poziom podstawowy

Gimnazjaliści przystępujący do egzaminu z języka angielskiego na poziomie podstawowym uzyskali średnio 64% punktów. Trzecioklasiści najwyższe wyniki uzyskali za zadania sprawdzające znajomość funkcji językowych (średni wynik – 69%), nieco niższe wyniki uzyskali w obszarach: rozumienie ze słuchu (średni wynik – 66%) i rozumienie tekstów pisanych (średni wynik – 65%). Najtrudniejsze dla gimnazjalistów były zadania sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik – 45%).

Z analizy wyników za zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu wynika, że uczniowie w porównywalnym stopniu opanowali umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 66%) oraz umiejętność ogólnego rozumienia tekstu, czyli określania kontekstu wypowiedzi, określania intencji nadawcy/autora tekstu oraz określania głównej myśli tekstu (średni wynik – 69%).

Największą trudność rozwiązującym sprawiło zadanie 2., które sprawdzało umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 53%).

Zadanie 2.

Usłyszysz dwukrotnie rozmowę na temat planów na weekend. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu dopasuj do każdej osoby (2.1.–2.4.) czynność, którą ta osoba będzie wykonywać w weekend (A–E). Wpisz odpowiednią literę w każdą kratkę.

Uwaga! Jedna czynność została podana dodatkowo i nie pasuje do żadnej z osób.

Who?		What?
2.1. Lisa	<input type="text" value="E"/>	A. taking part in a sports event
2.2. Paul	<input type="text" value="B"/>	B. helping his/her parents
2.3. Philip	<input type="text" value="A"/>	C. going to a concert
2.4. Jack	<input type="text" value="C"/>	D. preparing for a test
		E. taking care of a member of his/her family

Transkrypcja (fragment):

Boy: Hi, Lisa. How are you?

Girl: Hi, Jack. I'm tired. I've been preparing for a test. Fortunately, it wasn't as difficult as I expected. Listen, I forgot to tell you I can't go to the *Lions* concert with you on Saturday. My grandma has broken her leg and I've got to do some shopping for her. She lives close to us so it won't take much time to do it, but I want to spend the whole weekend with her.

Boy: I'm sorry to hear about your grandma. Maybe I should ask Paul? He is mad about the band.

Piszącym trudność sprawiło wskazanie czynności, którą będzie wykonywać w weekend Lisa (zadanie 2.1.). Poprawnej odpowiedzi **E.** udzieliło 44% uczniów. W rozmowie z kolegą Lisa wspomina o przygotowywaniu się do testu, o wyjściu na koncert oraz o konieczności pomocy babci, ale jedynie ta ostatnia czynność pojawia się w kontekście planów na weekend. Z wypowiedzi dziewczyny wynika, że test już się odbył, a w koncercie nie będzie mogła uczestniczyć, ponieważ musi opiekować się babcią i chce spędzić z nią cały weekend.

Zdecydowanie wyższe wyniki uzyskali uczniowie za pozostałe zadania sprawdzające umiejętność wskazania w tekście określonych informacji. W zadaniach 1.1. – 1.3. oraz 3.1. – 3.2. poprawnych odpowiedzi udzieliło od 61% do 86% trzecioklasistów.

Rozwiązując zadania sprawdzające ogólne rozumienie tekstu, lepsze wyniki uzyskali za zadanie 1.4. sprawdzające umiejętność określania kontekstu sytuacyjnego (76% poprawnych odpowiedzi) niż za zadanie 1.5., które wymagało wskazania intencji nadawcy tekstu (70% poprawnych odpowiedzi). Najtrudniejsze było zadanie 3.3. sprawdzające umiejętność określania głównej myśli tekstu.

3.3.	The speaker is talking about his climbing experience.	P	F
-------------	---	----------	----------

Transkrypcja:

Man: May I have your attention, please? The sports teachers want to start a climbing club in our school. The club meetings will be held once a week. We won't have to go outside the school to practise because, as you have probably seen, we have just installed a climbing wall in our gym. Last week the school also bought helmets, ropes and backpacks. Next year, when you are ready for a challenge, we'll travel to the mountains to do some real climbing. We will go there two times a year: once in September and once in April. Of course, we will start with easy tasks, so don't be afraid. If you are interested, see your PE teacher to sign up. Everyone is invited.

Poprawnie rozwiązało to zadanie 60% uczniów. Gimnazjaliści, którzy udzielili błędnej odpowiedzi, uznając zdanie 3.3. za prawdziwe, prawdopodobnie zasugerowali się słowem *climbing* występującym w zadaniu i powtarzającym się kilkakrotnie w nagraniu. Tymczasem kluczowe dla poprawnego rozwiązania zadania było zrozumienie całego zwrotu *his climbing experience*. Wypowiedź mężczyzny była ogłoszeniem o rozpoczęciu działalności szkolnego klubu wspinaczkowego, jednak w tekście nie było żadnych informacji o doświadczeniu wspinaczkowym osoby mówiącej.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych, podobnie jak w części rozumienie ze słuchu, średnie wyniki uzyskane przez gimnazjalistów za zadania sprawdzające znajdowanie w tekście określonych informacji oraz za zadania sprawdzające ogólne rozumienie tekstu są porównywalne (odpowiednio 65% oraz 66%). Jednak poziom wykonania poszczególnych zadań był zróżnicowany (od 44% do 86% poprawnych odpowiedzi). Co ciekawe, zarówno najłatwiejsze, jak i najtrudniejsze zadanie w tej części arkusza sprawdzało umiejętność znajdowania określonych informacji w tekście (zadania 8.2. oraz 9.4.).

Największą trudność sprawiło piszącym zadanie 7. wymagające dobrania właściwego zdania do każdego tekstu (średni wynik – 60%). Sprawdzało ono dwie umiejętności: znajdowanie określonych informacji oraz określanie kontekstu sytuacyjnego. Przyjrzyjmy się dwóm tekstom z tego zadania.

Fragment zadania:**7.1.****CYCLISTS' CORNER**

- Is your club organising a ride or a race? Let us know about it. Add the information [here](#).
- Are you worried about safety? Look for advice [here](#).
- Do you need information about bike events? Click [here](#).

7.4.**RIDE A BICYCLE!**

On Wednesday, May 8, students of our school are welcome to join the Madison Police for a special bike ride.

We meet at 8 a.m. at the stadium and plan to come back at 5 p.m.

The police officers will give useful safety tips for bikers of all ages.

This text

A. is an invitation to an event.

B. tells bikers where they can post a message.

7.1.	7.4.
B	A

W zadaniu 7.1. poprawną odpowiedź wybrało 53% gimnazjalistów. Skojarzyli oni miejsce wskazane w ogłoszeniu na zamieszczanie informacji o organizowanych imprezach ze zdaniem **B.** *tells bikers where they can post a message*. Wśród niepoprawnych odpowiedzi dominowała odpowiedź **A.**, którą wybrało około 19% zdających. Uczniowie, którzy wskazali tę wersję, prawdopodobnie zasugerowali się fragmentem zdania z tekstu *...club organising a ride or a race* i uznali, że tekst jest zaproszeniem na to wydarzenie. Jednak wyrażenie to pojawiło się w pytaniu skierowanym do potencjalnych organizatorów wyścigów lub wycieczek rowerowych i zachęcało te osoby do zamieszczania informacji na forum. Zdanie **A.** było poprawną odpowiedzią do zadania 7.4. Tekst był informacją o specjalnej przejażdżce rowerowej organizowanej we współpracy z policją. Kluczowym dla rozwiązania zadania było zdanie *On Wednesday, May 8, students of our school are welcome to join the Madison Police for a special bike ride*. W tym przypadku poprawnej odpowiedzi udzieliło 57% uczniów.

Wśród zadań sprawdzających ogólne rozumienie tekstu łatwiejsze było zadanie 8.4., które wymagało wskazania intencji autora tekstu (79% poprawnych odpowiedzi) niż zadanie 8.1. sprawdzające umiejętność określania głównej myśli tekstu (60% poprawnych odpowiedzi).

W części arkusza sprawdzającej znajomość funkcji językowych stosunkowo łatwe dla trzecioklasistów były zadania, które wymagały uzupełnienia minidialogów w języku angielskim oraz dobrania właściwej reakcji do sytuacji opisanych w języku polskim (średni wynik za zadanie 5. oraz zadanie 6. odpowiednio 78% oraz 76%). Znacznie trudniejsze było zadanie 4., które wymagało wybrania właściwej reakcji na wypowiedzi wysłuchane z płyty CD (średni wynik – 56%).

Zadanie 4.

Usłyszysz dwukrotnie cztery wypowiedzi (4.1.–4.4.). Do każdej z nich dobierz właściwą reakcję (A–E). Wpisz rozwiązania do tabeli.

Uwaga! Jedna reakcja została podana dodatkowo i nie pasuje do żadnej wypowiedzi.

- A. Thanks, I'll try.
- B. Better than I did.
- C. Sure, help yourself.
- D. It was my pleasure.
- E. No, my mum helped me.

4.1.	4.2.	4.3.	4.4.
E	D	C	A

Transkrypcja:

Wypowiedź 1.

Did you do all the cleaning by yourself?

Wypowiedź 2.

Thank you for your help.

Wypowiedź 3.

Can I have one of these cookies, please?

Wypowiedź 4.

Come to my party if you can, please.

Najwięcej trudności sprawiło uczniom zadanie 4.1. Poprawną odpowiedź wybrało 49% gimnazjalistów. Zauważyli oni, że odpowiedź E. spełnia warunki poprawności gramatycznej do zadanego pytania ogólnego, a wyjaśnienie, kto pomógł w sprzątanii, jest logiczną reakcją na to pytanie, w sytuacji, gdy ta osoba nie sprzątała sama. Najczęściej wybieraną błędną, odpowiedzią w zadaniu 4.1. była odpowiedź C. Uczniowie sugerowali się być może wyrazem *yourself*, występującym zarówno w wypowiedzi 1., jak i w błędnie wybranej reakcji. Zwrot *help yourself*, który jest typowym wyrażeniem używanym przy częstowaniu kogoś, nie jest znany dużej części gimnazjalistów. W zadaniu 4.3., do którego trafnym wyborem był ten zwrot, poprawną odpowiedź wybrało 49% uczniów. Najłatwiejsze dla gimnazjalistów było rozwiązanie zadania 4.4., w którym właściwą reakcją na propozycję przyjścia na przyjęcie było podziękowanie za to zaproszenie (63% poprawnych odpowiedzi).

Ostatnia część arkusza egzaminacyjnego składała się z dwóch zadań sprawdzających znajomość środków językowych. Pierwsze z nich (zadanie 10.) sprawdzało przede wszystkim znajomość leksyki, a drugie (zadanie 11.) znajomość struktur gramatycznych. Zadanie 10. sprawiło uczniom – w tej części arkusza – największą trudność. Za jego rozwiązanie gimnazjaliści uzyskali średnio 38% punktów.

Zadanie 10.

Przeczytaj tekst. Spośród wyrazów podanych w ramce wybierz te, które poprawnie uzupełniają luki 10.1.–10.3. Wpisz odpowiednią literę (A–F) obok numeru każdej luki.

Uwaga! Trzy wyrazy zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej luki.

A. dishes	B. habits	C. introduce	D. learn	E. tradition	F. vegetables
-----------	-----------	--------------	----------	--------------	---------------

COOKING LESSONS IN ENGLISH SCHOOLS

Fifty years ago cooking was an important part of education. Kids learnt how to cook both at home and at school. Today, eating **10.1. B** have changed. Young people who can't cook often eat junk food and become overweight. Some schools are trying to change this situation and **10.2. C** cooking lessons for all pupils. Children should learn to make simple **10.3. A** and discover the joy of preparing food. What do you think?

Najniższe wyniki uzyskali uczniowie za zadanie 10.1. Prawidłową odpowiedź **B.** zaznaczyło 22% gimnazjalistów. Większość piszących, którzy niepoprawnie rozwiązali to zadanie, wybrała opcję odpowiedzi E. Najprawdopodobniej nie zwrócili oni uwagi na liczbę mnogą czasownika, występującego po luce, która determinowała też liczbę mnogą podmiotu, więc słowo *tradition* w liczbie pojedynczej nie mogło być poprawnym uzupełnieniem tej luki.

W zadaniu 11. najtrudniejszym dla trzecioklasistów było uzupełnienie zdania *It's not so bad but I really miss friends _____ are my age.* poprawnym zaimkiem względnym (zadanie 11.2.). Prawidłową odpowiedź **A.** *who* wskazało 39% gimnazjalistów. Łatwiejsze były zadania wymagające uzupełnienia luki konstrukcją *there is/there are* oraz użycia czasu *Past Simple* – zadania 11.1. oraz 11.3 rozwiązała poprawnie większość uczniów (odpowiednio 65% i 50% poprawnych odpowiedzi).

Poziom rozszerzony

Za rozwiązanie zadań na poziomie rozszerzonym uczniowie uzyskali średnio 48% punktów. Podobnie jak na poziomie podstawowym, średnie wyniki za zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych są do siebie zbliżone (56%). Uczniowie uzyskali nieco niższy średni wynik za tworzenie wypowiedzi pisemnej (44%). Najwięcej trudności sprawiły uczniom zadania sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik – 30%).

W zakresie rozumienia ze słuchu najczęściej zadań (8 z 10) sprawdzało umiejętność wskazania określonych informacji. Z analizy wyników za 8 zadań wynika, że poziom wykonania tych zadań był bardzo zróżnicowany (od 31% do 81% poprawnych odpowiedzi).

Uczniowie uzyskali najwyższy wynik za zadanie 1.1.

Tekst 1.

Usłyszysz rozmowę ojca z córką.

1.1. What was damaged by the storm?

- A. the roof
- B. the fence
- C. the window

Transkrypcja (fragment):

Man: Well, the storm is over. We can go out now and look around.

Girl: Oh, these flowers are completely ruined. Mum will be unhappy. Look, there's a hole in the fence.

Man: Yes, but it's been there for a few weeks now. I just haven't had the time to repair it.

Girl: A lot of branches have fallen and there's a lot of glass on the ground.

Man: Oh dear, it's from the attic window. It's broken.

Girl: Don't you think we should sweep up the pieces of glass?

Man: Not yet. We'll do it later. Let's go round the garden before we start cleaning up.

Girl: Dad, there's a large branch up there. The roof may be damaged!

Man: Let's have a look.

Girl: Can you see anything up there?

Man: Fortunately, the roof is fine. It would cost a fortune to repair it.

Zadanie poprawnie rozwiązało 77% uczniów, którzy zrozumieli, że skutkiem burzy było rozbite okno. Jednak dla części zdających atrakcyjna okazała się odpowiedź B. Gimnazjaliści, którzy wskazali na uszkodzenie ogrodzenia, prawdopodobnie skoncentrowali się na pierwszej usłyszanej informacji o usterce, czyli zauważonej przez dziewczynkę dziurze w płocie. Tymczasem z wypowiedzi ojca jasno wynika, że ogrodzenie było już uszkodzone zanim zaczęła się burza.

Znacznie trudniejsze okazało się zadanie 1.4.

Tekst 2.

Usłyszysz wypowiedź kobiety.

1.4. Before the speaker went on the tour, she

- A. had chosen her clothes in a hurry.
- B. had carefully planned what to pack for her holiday.
- C. had packed her suitcase without checking the weather forecast.

Transkrypcja (fragment):

Man: Hello listeners! Today we're talking about the worst holiday ever. Here is our first caller.

Woman: Good afternoon! I'm Lucy. I bought a coach tour of Norway two months ago. Of course, I had enough time to think about what to take with me, but instead of careful planning, I began packing my suitcase just before leaving. I had no idea what clothes I should take with me, so I decided to check the weather forecast. I turned on the TV and found out it was going to be quite cold and rainy most of the time, so I quickly packed a few warm sweaters, two raincoats, three pairs of boots and my umbrella.

Zadanie poprawnie rozwiązało 36% zdających. Podkreślone fragmenty wskazują, że kobieta pakowała się w pośpiechu tuż przed wyjazdem. Fakt, że tak wielu uczniów wybrało odpowiedź B. lub C. pokazuje, że wielu gimnazjalistów kierowało się pojedynczymi słowami z zadania, usłyszczanymi w nagraniu, np. *weather forecast*, *careful planning*, nie rozumiejąc kontekstu, w jakim te słowa są użyte.

Dwa zadania sprawdzały ogólne rozumienie tekstu słuchanego, w tym przypadku umiejętność określania kontekstu wypowiedzi (zadanie 1.3.) oraz umiejętność określania intencji nadawcy/autora tekstu (zadanie 1.6.). Wyniki gimnazjalistów w obydwu zadaniach były porównywalne (odpowiednio 66% i 62% poprawnych odpowiedzi).

W obszarze rozumienia tekstów pisanych, oprócz szerszego niż na poziomie podstawowym zakresu środków językowych, podstawa programowa wymienia dwa wymagania dodatkowe, które powinni opanować uczniowie na poziomie rozszerzonym, tj. określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu (umiejętność sprawdzana w zadaniu 3.) oraz rozpoznawanie związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (umiejętność sprawdzana w zadaniu 4.). Wyższe wyniki uzyskali uczniowie za umiejętność określenia głównej myśli poszczególnych części tekstu. Średni wynik za zadanie 3. był wyższy niż za zadanie 4. – odpowiednio 62% oraz 56%.

Najtrudniejsze w obszarze rozumienia tekstów pisanych było zadanie 5., sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 48%).

Zadanie 5.

Przeczytaj informacje o trzech osobach (5.1.–5.3.) oraz opisy czterech sklepów oferujących pamiątki (A–D). Do każdej osoby dopasuj sklep, który najbardziej by jej odpowiadał. Wpisz odpowiednią literę obok numeru każdej osoby.

Uwaga! Jeden opis został podany dodatkowo i nie pasuje do żadnej osoby.

5.1. D

I've got many friends and I'd like to buy souvenirs for them. I could get them English tea in special boxes, but the boxes aren't cheap. I want to spend as little money as possible. That's why I think nice postcards showing London attractions will do.

5.2. B

When my best friends are on holidays, they buy me quite expensive things. I've decided to get them some clothes with pictures of London sights. I have little time, so the shop must be in central London.

5.3. A

I collect tea boxes, but as I've already got many boxes with London sights on them, I'm going to buy a painting of my favourite place – the London Eye. I'll look for it in shops in the suburbs. Shops outside the centre of the city sell souvenirs cheaper.

A.

Always London is a gift shop in a quiet area, far from the noise of the city centre. You can take your time looking for souvenirs. Instead of postcards which you can buy in many shops in the area, they offer quality T-shirts and paintings of London sights.

B.

How Are You? offers gifts like tea tins with excellent English tea. You can also buy posters and T-shirts showing London sights, like the London Eye or the Houses of Parliament. The shop's location in the heart of London is convenient for tourists, but makes the prices quite high.

C.

The gift shop *Great Time* specializes in tea. You can buy tea in tins and boxes with famous London sights on them. Apart from tea, they sell paintings of London attractions. The shop is conveniently located in central London, next to the Trafalgar Square underground station.

D.

In *Good Choice* there are many small items like miniature London cabs and pictures of the Royal Family. Other souvenirs, like postcards, pencils and mugs, show the pictures of famous London sights. The shop is located far from the busy city centre, so it offers good value and low prices.

Poprawne rozwiązanie zadania wymagało zestawienia ze sobą informacji na temat preferencji poszczególnych osób z opisami sklepów z pamiątkami. Aby dobrać właściwy sklep do danej osoby, należało zwrócić uwagę na informacje szczegółowe dotyczące asortymentu sklepów, ich lokalizacji i cen oferowanych tam towarów. Najtrudniejsze spośród wszystkich zadań sprawdzających rozumienie tekstu pisanego było dla piszących zadanie 5.3. Uczniowie musieli w nim dobrać sklep do osoby, która chce nabyć obraz z widokiem swojego ulubionego miejsca – London Eye (jedna z atrakcji turystycznych Londynu) i zamierza kupić go na przedmieściach, ponieważ tam pamiątki są tańsze. Poprawną odpowiedź A. wybrało 41% gimnazjalistów. Dla wielu uczniów atrakcyjne okazały się pozostałe odpowiedzi, prawdopodobnie dlatego, że w każdym z opisywanych sklepów sprzedawane są jakieś pamiątki z widokami Londynu. Osoby, które wybrały odpowiedzi B. lub C., nie zwróciły uwagi na to, że opisywane sklepy znajdują się w centrum miasta, natomiast sklep oznaczony literą D. nie spełniał wymagań osoby 5.3., ponieważ wśród sprzedawanych przez ten sklep pamiątek, z widokiem znanych miejsc w Londynie, nie ma obrazów.

Mniej trudności sprawiło uczniom rozwiązanie zadania 5.2. W zadaniu tym należało dobrać sklep do osoby, która zamierza kupić znajomym coś do ubrania w sklepie w centrum miasta. Poprawną odpowiedź **B.** wybrało 54% gimnazjalistów, jednak wielu uczniów wskazało odpowiedź A. lub D. Mogli się oni zasugerować obecnością w obydwu tekstach słów *city centre* (*centrum miasta*), natomiast prawdopodobnie ich uwadze umknęło poprzedzające te słowa wyrażenie *far from* (*z dala od*). Sklepy oznaczone literami A. i D. nie spełniały wymagań kupującego ze względu na swoją lokalizację poza centrum miasta. Ponadto w sklepie oznaczonym literą D. nie sprzedawano żadnych ubrań.

Najtrudniejsza dla gimnazjalistów była część arkusza sprawdzająca znajomość środków językowych (średni wynik – 27%). Zdecydowana większość uczniów nie potrafiła poprawnie uzupełnić odpowiednimi strukturami leksykalno-gramatycznymi tekstu w zadaniu 6. oraz zdań w zadaniu 7.

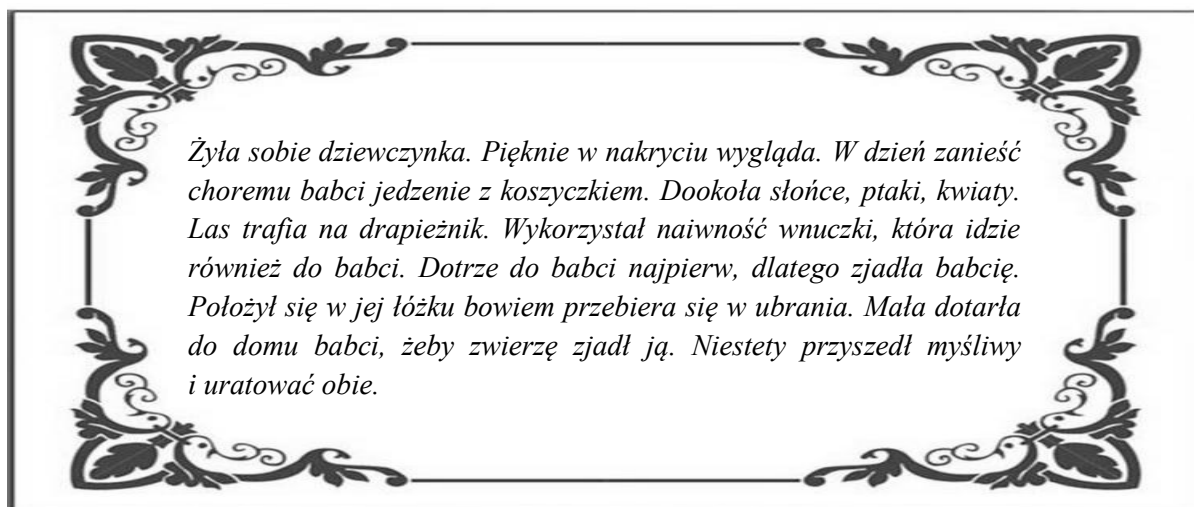
Średni wynik za zadanie 6. wyniósł 33%. Najwyższy wynik, za to trudne zadanie, uzyskali gimnazjaliści za uzupełnienie luki 6.3. czasownikiem *find* w czasie przeszłym. Poprawnej odpowiedzi udzieliło w tym zadaniu 42% piszących. Wśród niepoprawnych odpowiedzi dominowały propozycje zawierające błędy ortograficzne, niepoprawnie utworzone formy przeszłe z regularną końcówką *-ed* oraz wyraz *fond*, który ma zupełnie inne znaczenie. Najtrudniejsze okazało się natomiast zadanie 6.4., które wymagało uzupełnienia luki wyrazem *irritating* utworzonym od czasownika *irritate*. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 22% gimnazjalistów. Często wpisywane były formy niepoprawne pod względem ortograficznym lub imiesłów bierny *irritated*.

W zadaniu 7. poszczególne zdania poprawnie uzupełniło od 15% do 34% trzecioklasistów. Najtrudniejsze okazało się zadanie 7.5., w którym należało utworzyć pytanie z konstrukcją modalną *have to* w czasie *Past Simple* oraz zadanie 7.1. polegające na uzupełnieniu zdania czasownikiem *live* w czasie *Present Perfect* lub *Present Perfect Continuous*. Obydwa zadania poprawnie rozwiązało 15% gimnazjalistów. Najłatwiejsze było zadanie 7.2. (34%), w którym należało uzupełnić lukę w zdaniu konstrukcją z czasownikiem modalnym *should*.

W zadaniu 8. uczniowie mieli napisać krótką wiadomość e-mail na wskazany temat. Sprawdzane było opanowanie przez piszących kilku wymagań z podstawy programowej. Temat wymagał wykazania się umiejętnością opisywania miejsc i czynności, relacjonowania wydarzeń z przeszłości oraz przedstawiania faktów z przeszłości i teraźniejszości. Średni wynik za to zadanie wyniósł 54%. Stosunkowo niski wynik uzyskany przez uczniów w zakresie treści (53% punktów) wskazuje, że wielu z nich ma problemy z komunikatywnym przekazaniem informacji i rozwinięciem swoich wypowiedzi. Stosunkowo niskie były także wyniki uzyskane za kryterium z zakresu środków językowych (53% punktów) oraz poprawności środków językowych (48% punktów). Niewłaściwy dobór słownictwa i błędy gramatyczne bardzo często uniemożliwiały lub znacznie utrudniały komunikatywne przekazanie treści. Nieco wyższe wyniki uczniowie uzyskali za spójność i logikę tworzonych wypowiedzi (60% punktów). W wypowiedziach gimnazjalistów występowało kilka charakterystycznych usterek, które szerzej zostały omówione w sekcji „pod lupą”.

„Pod lupą” – spójność i logika wypowiedzi

Wszystkim nam jest dobrze znana bajka o Czerwonym Kapturku. A gdyby ta historia brzmiała tak:

Bez wątpienia można w tym tekście rozpoznać bajkę o Czerwonym Kapturku, ale nie wszystko w tej historii jest jasne i czytelne. Tekst jest chaotyczny, pełen sprzeczności i niekonsekwencji oraz błędów językowych. Gdybyśmy nie znali przebiegu wydarzeń w bajce o Czerwonym Kapturku, to czytając powyższy tekst, nie bylibyśmy w stanie ich odtworzyć.

W niektórych wypowiedziach pisemnych gimnazjalistów również można zauważyć podobne usterki w spójności i logice, a jest to jedno z kryteriów oceny prac uczniów. Z analizy egzaminu wynika, że uczniowie na dobrym poziomie opanowali wymagania w tym zakresie. Średni wynik uzyskany przez zdających za to kryterium to 60%. Przyjrzyjmy się, jakie problemy dotyczące spójności i logiki zaobserwowano w pracach gimnazjalistów.

Polecenie do zadania 8. w arkuszu egzaminacyjnym brzmiało:

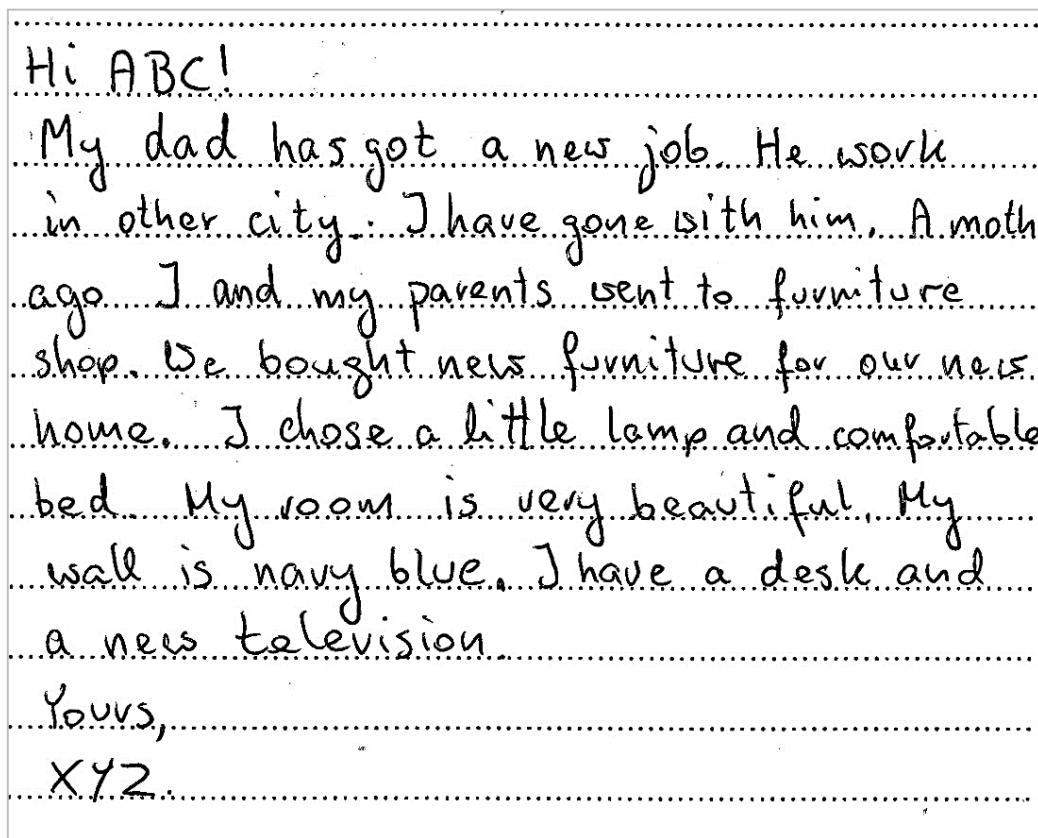
Kilka dni temu przeprowadziłeś/aś się do nowego domu/mieszkania. W e-mailu do kolegi/koleżanki z Londynu:

- **wyjaśnij, dlaczego Twoja rodzina zmieniła miejsce zamieszkania**
- **zrelacjonuj wydarzenie, które miało miejsce podczas przeprowadzki**
- **opisz swój nowy pokój.**

Oceniając wypowiedzi pisemne w kryterium spójności i logiki, egzaminatorzy zwracają przede wszystkim uwagę na to, czy i w jakim stopniu tekst funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniem/akapitami tekstu, czy poszczególne zdania są zrozumiałe i czy są ze sobą w klarowny sposób powiązane, a odbiorca nie gubi się czytając tekst.

Czy poniższa praca spełnia te warunki?

Przykład 1.

Powyższa wypowiedź w zasadzie składa się ze zrozumiałych zdań, ale brak jest jasnych połączeń między fragmentami odnoszącymi się do kolejnych podpunktów polecenia. Uczeń napisał e-mail tak, jakby odpowiadał na pytania, podczas gdy jego zadaniem było napisanie spójnej wiadomości, dotyczącej przeprowadzki do nowego miejsca zamieszkania.

Czytając tę wypowiedź odbiorca często traci wątek i zastanawia się, co autor miał na myśli. Nie do końca wiadomo, jak zinterpretować zdanie *I have gone with him*. Trudno wywnioskować z tego zdania, że kluczowym elementem jest przeprowadzka. Nie wiadomo też, czy nowa praca taty była powodem wyjazdu do innego miasta, czy raczej jej skutkiem. W dalszej części tekstu autor wspomina o wizycie w sklepie meblowym. Prawdopodobnie miała to być informacja o zdarzeniu, które miało miejsce w czasie przeprowadzki, jednak w połączeniu z wcześniejszym fragmentem nie można wywnioskować, że opis wizyty w sklepie jest realizacją drugiego podpunktu polecenia. Dopiero użyte w dalszym fragmencie wiadomości wyrażenie *our new home* sprawia, że czytający zaczyna się domyślać, że chodzi o zmianę miejsca zamieszkania. Opis pokoju jest najbardziej spójną częścią pracy, jednak nie mamy pewności, że uczeń opisuje swój pokój w nowym domu. Znając polecenie, egzaminator może się domyślić, co chciał przekazać zdający, ale nie może takiej pracy uznać za spójną, ponieważ dla kogoś, kto nie znałby polecenia i otrzymałby taki list, byłby on w wielu miejscach niejasny.

Przygotowując uczniów do tworzenia wypowiedzi pisemnej, należy pokazywać im, w jaki sposób można poprawić spójność wypowiedzi. Jak możemy uporządkować informacje w tej wiadomości? Ilustruje to przykład 2.

Przykład 2.

Hi ABC,

My dad has got a new job. He works in other city now. That's why my family moved here with him a month ago.

There was one big problem when we came here. I and my parents went to furniture shop but we couldn't get interesting furniture for our new home. We had to visit many shops so we were very tired on that day.

I was lucky. I found a beautiful lamp and a comfortable bed. They are in my room now. I also have a new desk and a big television. My room is wonderful.

Yours,

XYZ

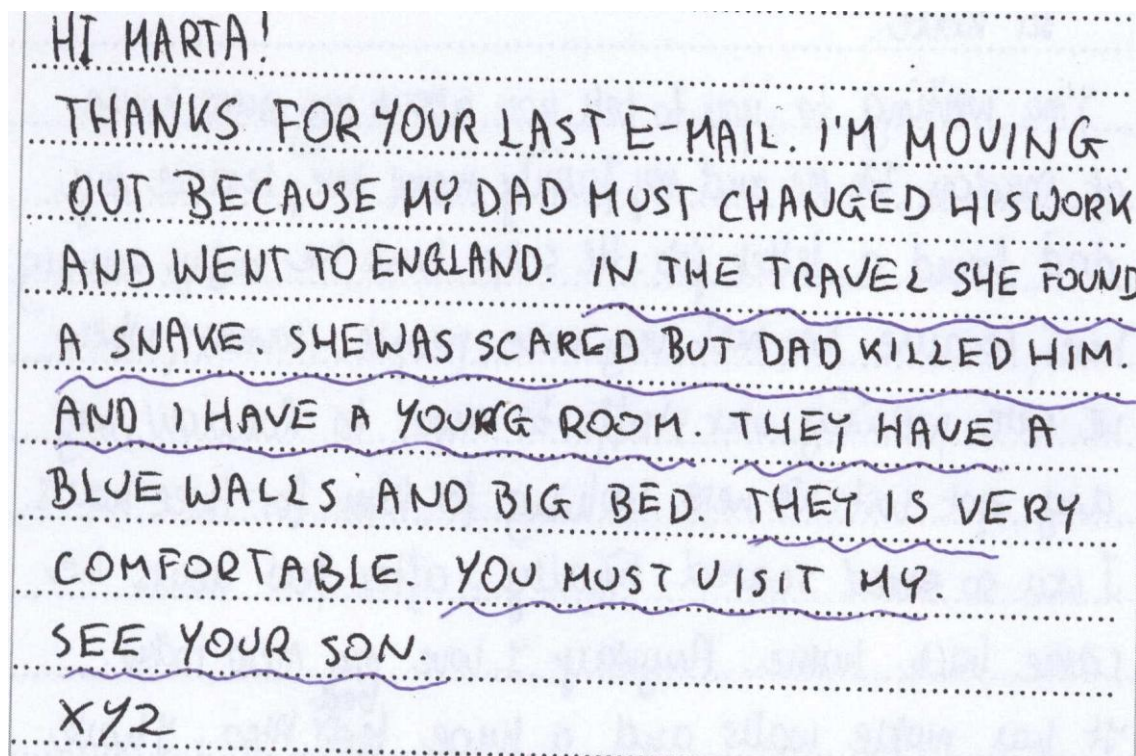
Powyższy przykład ilustruje, jak stworzyć taki kontekst wypowiedzi, który nie budzi wątpliwości odbiorcy i brzmi naturalnie. Praca nie jest pozbawiona błędów i usterek, jednak jest jasne, że autor tej wiadomości informuje o przeprowadzce. Wiemy też, że praca ojca była powodem przeprowadzki rodziny do innego miasta, a w czasie tej przeprowadzki problemem było wybranie i zakup mebli. Na koniec autor opisuje swój nowy pokój, łącząc ten fragment z wcześniej wspomnianym zakupem mebli. Każdy element polecenia jest zrealizowany w taki sposób, aby egzaminator nie miał wątpliwości, którego podpunktu dany fragment tekstu dotyczy, a wyrażenia takie jak *that's why, so, here* pomagają w zachowaniu logiki wypowiedzi.

Warto też zwrócić uwagę uczniów na to, że istnieje bardzo ścisły związek między błędami językowymi a spójnością tekstu. Błędy, które najczęściej zaburzają spójność tekstu, to:

- brak konsekwencji w stosowaniu czasów gramatycznych, np. *We live in a new place. My father had a better job now.*
- używanie niewłaściwych zaimków, np. *My mum was worried about my father because she works too much.*
- odwoływanie się w tekście do czegoś, co nie zostało wcześniej wspomniane, np. *We had an accident on the way here. It broke down.*
- nieumiejętne łączenie zdań/części zdań, zwłaszcza używanie niewłaściwych leksykalnych wskaźników zespolenia (tzw. konektorów), np. *We were tired so we worked long hours.*

Wiele z wyżej wymienionych problemów ilustruje przykład 3. Autor podjął próbę zrealizowania poszczególnych podpunktów polecenia, jednak ze względu na liczne błędy językowe oraz niejasne połączenia między zdaniami i częściami tekstu, duża część pracy jest niejasna dla odbiorcy (linią falistą zaznaczone są niekomunikatywne fragmenty tekstu oraz inne usterki w spójności i logice).

Przykład 3.

Użycie czasu *Present Continuous* w drugim zdaniu powoduje, że nie mamy pewności, czy przeprowadzka już się odbyła, czy właśnie trwa. Nie wiemy też, kim jest kobieta, która bała się węża i dokąd jechała. Następnie uczeń opisuje jakiś pokój, ale użycie niewłaściwego związku wyrazowego (*a young room*) oraz błędy w użyciu zaimków i form czasowników sprawiają, że fragment staje się zupełnie niejasny.

Jakich prac oczekuje się od uczniów? Najlepszą wskazówką jest opis najwyższej kategorii punktowej w skali oceniania.

2 p.	wypowiedź jest w całości lub w znacznej większości spójna i logiczna zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu
-------------	---

Przyjrzyjmy się pracy, która nie jest pozbawiona usterek, ale zasługuje na przyznanie maksymalnej liczby punktów w kryterium spójności i logiki (Przykład 4.).

Przykład 4.

Hi Kate!

I'm writing to you to tell you about my new house at Romolow. ~~We~~ Me and my family moved here, because my dad found a better job. He says that he enjoys working here, because he met very nice people. However, when we were packing our stuffs to move to Romolow, my dog got lost. We were looking for him for three hours. I was so ~~sored~~ scared. Finally, after few hours he came back home. Anyway, I love my new room. It has purple walls and a huge ~~bed~~^{bed}. Also, I have on my walls posters of my favourite music bands. I can't wait to see you. ~~Write~~^{write} back soon.

Xys xyz

W tej pracy zdający umiejętnie łączy poszczególne części wypowiedzi. Każdy podpunkt polecenia jest zrealizowany w sposób przemyślany. Uczeń na wstępie informuje adresata, w jakiej sprawie pisze, następnie wyjaśnia przyczyny przeprowadzki i relacjonuje wydarzenie, które miało miejsce w czasie pakowania rzeczy (zaginięcie psa). Na koniec opisuje swój pokój, w którym po przeprowadzce mieszka. Płynny przepływ informacji wynika też z odpowiedniego łączenia poszczególnych części tekstu i zdań, przy pomocy wyrażen takich jak *however*, *finally*, *anyway*. W rezultacie, egzaminator nie musi zastanawiać się, czego dotyczy każdy fragment, ani interpretować intencji autora. Wypowiedź jest jasna i pozwala podążać za tokiem myśli piszącego. Chociaż w pracy występują błędy językowe, wypowiedź ta spełnia wymagania w kryterium spójności i logiki na 2 punkty.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka angielskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków.

- ❖ Na podstawie wyborów dokonanych przez uczniów w zadaniach zamkniętych można stwierdzić, że uczniowie bardzo często udzielają odpowiedzi sugerując się pojedynczymi słowami występującymi w tekstach, a za mało uwagi zwracają na kontekst, w jakim te słowa są użyte. Bardzo ważne jest, aby analizować z uczniami powiązania tekstu z poszczególnymi opcjami odpowiedzi w zadaniu. Wskazane jest, by rozwiązując zadania zamknięte, uczniowie potrafili uzasadnić zarówno wybór poprawnej odpowiedzi, jak i powody odrzucenia odpowiedzi, które są dystraktorami w zadaniu. Ważne jest też, aby zdający po wybraniu odpowiedzi upewnili się, że żaden jej element nie jest sprzeczny z tekstem, ponieważ, aby odpowiedź była uznana za poprawną, musi w pełni wynikać z tekstu.
- ❖ Największym wyzwaniem dla gimnazjalistów są zadania otwarte występujące w arkuszu na poziomie rozszerzonym. Wielu trzecioklasistów uzyskuje bardzo niskie wyniki, a czasem nie podejmuje w ogóle próby ich rozwiązania. Zarówno na poziomie podstawowym, jak i rozszerzonym, trudniejsze dla uczniów są zwykle zadania, które sprawdzają zagadnienia leksykalne niż te dotyczące struktur gramatycznych. Ograniczony zasób słownictwa wpływa zwykle nie tylko na wynik osiągnięty przez gimnazjalistów w zadaniach sprawdzających znajomość środków językowych, ale bardzo często powoduje też zakłócenie komunikacji, a tym samym uzyskanie mniejszej liczby punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej. Pośrednio może też to powodować błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych, ponieważ brak znajomości słownictwa znacznie utrudnia lub uniemożliwia zrozumienie fragmentów tekstu kluczowych do rozwiązania zadania.
- ❖ Redagując wypowiedź pisemną, wielu uczniów nie przywiązuje wagi do spójności i logiki tworzonego tekstu, co często skutkuje trudnościami w odbiorze przekazywanych w tekście informacji oraz rzutuje na wyniki egzaminacyjne nie tylko w kryterium spójności i logiki, ale też w kryterium treści. Niektórzy piszący tworzą tekst w taki sposób, jakby zapisywali niepowiązane ze sobą odpowiedzi na pytania, co również utrudnia jego zrozumienie. Dlatego należy zwracać uwagę uczniów na konsekwencję w doborze stosowanych środków językowych, używanie choćby najprostszych spójników, które łączą myśli i zdania w logiczną całość. Ważne jest też, aby w takiej kolejności realizowali poszczególne podpunkty polecenia, aby tworzyły logiczny ciąg. Pozytywnie na spójność tekstu wpływa też przywołanie w tworzonym tekście odpowiednich elementów polecenia, ponieważ tworzy to kontekst niezbędny do jasnego przekazania poszczególnych informacji.
- ❖ Sprawą bardziej techniczną niż merytoryczną jest zwrócenie uwagi uczniów na konieczność uważnego czytania poleceń, zwłaszcza w zadaniach sprawdzających znajomość środków językowych. Te zadania są zwykle układane w taki sposób, aby wymusić zastosowanie konkretnej struktury gramatycznej lub wyrażenia leksykalnego. W związku z tym polecenia zawierają często dodatkowe warunki, które należy spełnić, aby otrzymać punkt za rozwiązanie zadania (np. ograniczenie liczby słów, konieczność przekształcenia lub zachowania w niezmienionej formie podanych wyrazów). Pominięcie któregokolwiek z takich warunków oznacza zwykle utratę punktów.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Poziom podstawowy

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka angielskiego (GA-P2-162) został przygotowany na podstawie arkusza GA-P1-162 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. W związku z wydłużonym czasem trwania egzaminu na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Przy każdym zadaniu umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Tabela 23. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
11	-	-	-	-	64,91	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 11 uczniów z autyzmem.

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka angielskiego (GA-P4-162, GA-P5-162, GA-P6-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GA-P4-162 – Arial 16 pkt, GA-P5-162 – Arial 24 pkt. W arkuszu GA-P5-162 materiał ikonograficzny został dodatkowo opisany. Na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Tabela 24. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
G4-19	-	-	-	-	45,89	-
G5-4	-	-	-	-	39,50	-
G6-1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 23 uczniów słabowidzących i jeden uczeń niewidomy.

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-P7-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 9 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz znajomość funkcji językowych.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Tabela 25. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne*

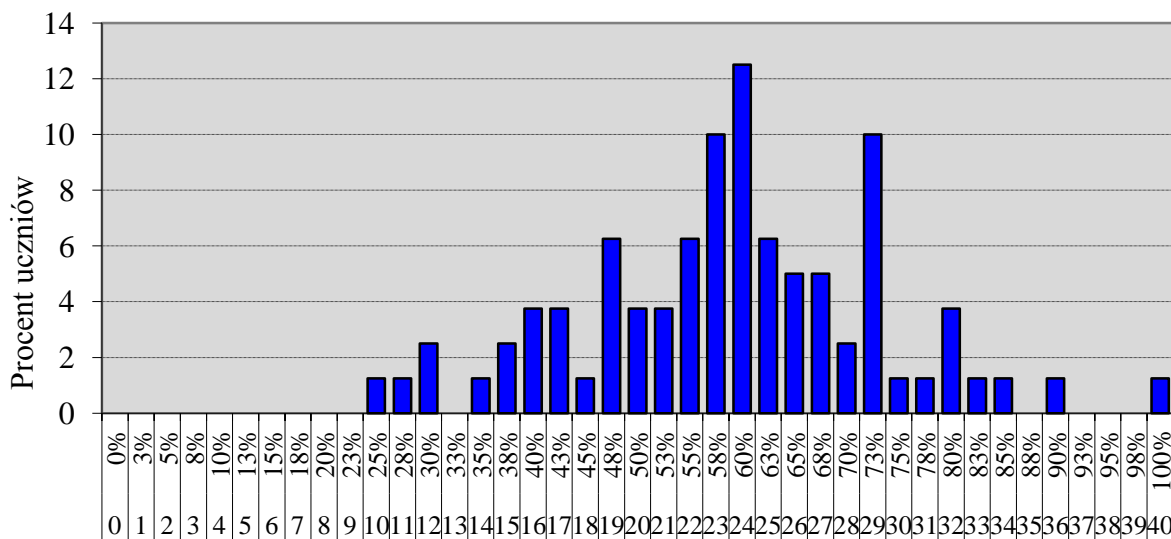
Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
13	-	-	-	-	70,38	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 13 uczniów słabosłyszących i niesłyszących.

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-P8-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów słuchanych, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Wynik uzyskany w % i w punktach

Wykres 9. Rozkład wyników uczniów

Tabela 26. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
80	25	100	60	60	59,10	14,47

Poziom rozszerzony

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka angielskiego (GA-R2-162) został przygotowany na podstawie arkusza GA-R1-162 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Zmodyfikowany został także temat wypowiedzi pisemnej. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Tabela 27. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
10	-	-	-	-	41,50	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 10 uczniów z autyzmem.

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka angielskiego (GA-R4-162, GA-R5-162, GA-R6-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GA-R4-162 – Arial 16 pkt, GA-R5-162 – Arial 24 pkt. Na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Tabela 28. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
G4-16	-	-	-	-	25,69	-
G5-3	-	-	-	-	11,00	-
G6-1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 19 uczniów słabowidzących i jeden uczeń niewidomy.

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-R7-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 7 zadań (4 zadania zamknięte i 3 zadania otwarte), sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz wypowiedź pisemna.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Tabela 29. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
10	-	-	-	-	53,30	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 10 uczniów słabosłyszących i niesłyszących.

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-R8-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań (10 zadań zamkniętych oraz 3 zadania otwarte) sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz wypowiedź pisemna. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Tabela 30. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne *

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
5	-	-	-	-	42,00	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 5 uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim.

Język niemiecki – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań). Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		2093
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	1819
	z dysleksją rozwojową	274
	dziewczeta	1102
	chłopcy	991
	ze szkół na wsi	535
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	888
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	348
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	322
	ze szkół publicznych	1895
	ze szkół niepublicznych	198

Z egzaminu zwolniono 4 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	1
	słabowidzący i niewidomi	3
	słabosłyszący i niesłyszący	1
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	85
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	Ogółem	90

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

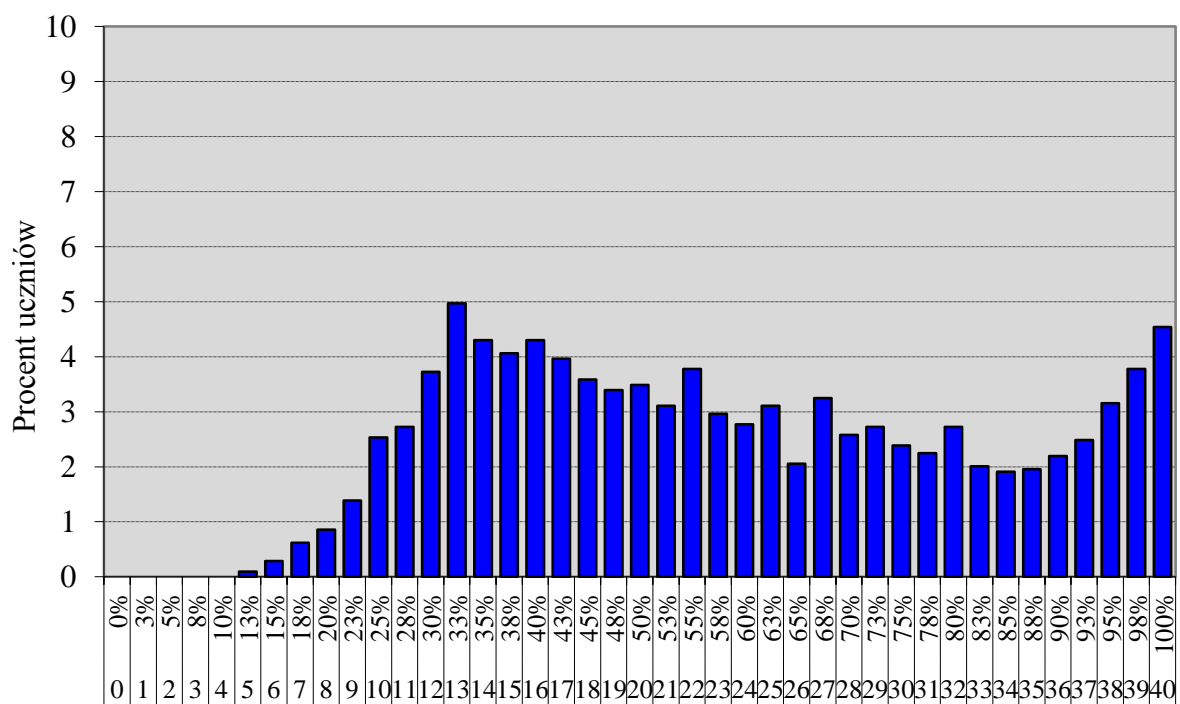
Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		152	
Liczba zespołów egzaminatorów		nie dotyczy	
Liczba egzaminatorów		nie dotyczy	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		-	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	nie dotyczy
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		-	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wynik uzyskany w % i w punktach

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
2093	13	100	55	33	58,93	23,62

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język niemiecki – poziom podstawowy		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	1	
13	1	
15	1	
18	1	
20	2	
23	4	
25	6	2
28	9	3
30	13	
33	18	
35	23	4
38	28	
40	33	
43	38	5
45	42	
48	46	
50	49	
53	53	
55	56	6
58	59	
60	62	
63	65	
65	68	
68	70	
70	72	
73	75	7
75	77	
78	79	
80	81	
83	83	
85	84	8
88	86	
90	88	
93	90	9
95	93	
98	95	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka niemieckiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 81% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 19% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

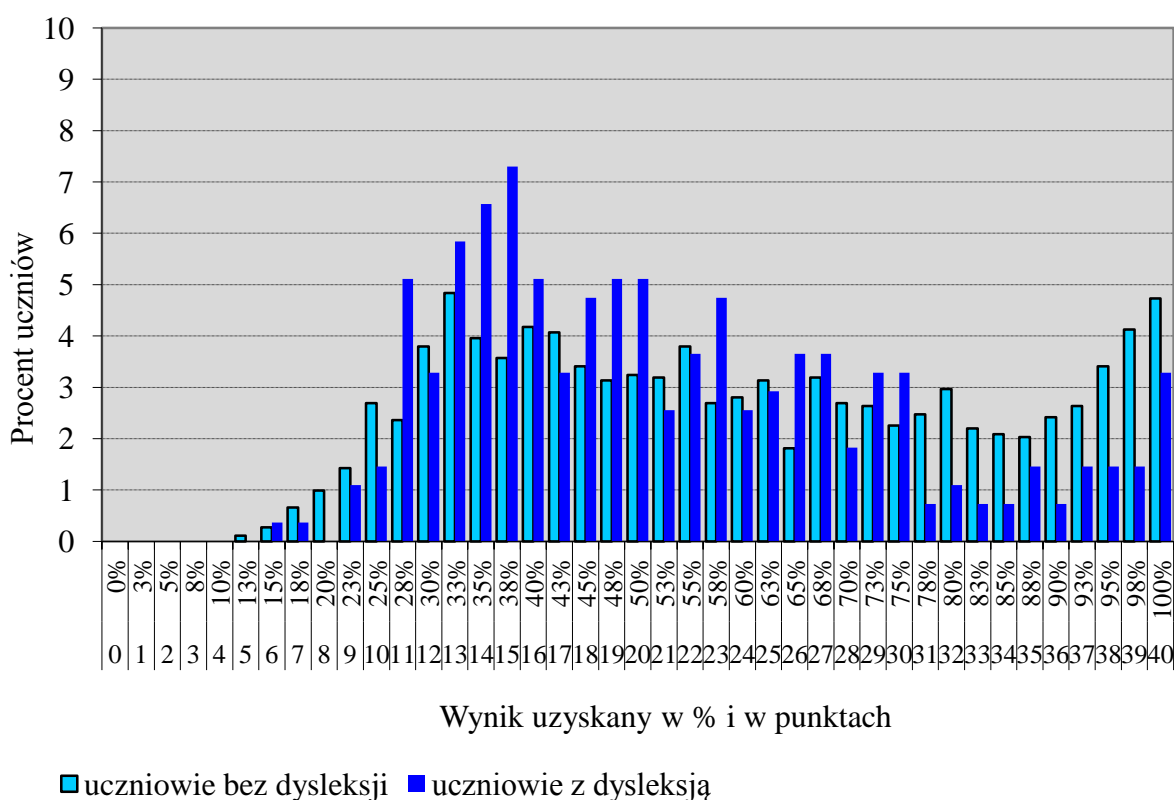
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	26–33
2	34–38
3	39–43
4	44–50
5	51–59
6	60–66
7	67–75
8	76–85
9	86–100

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

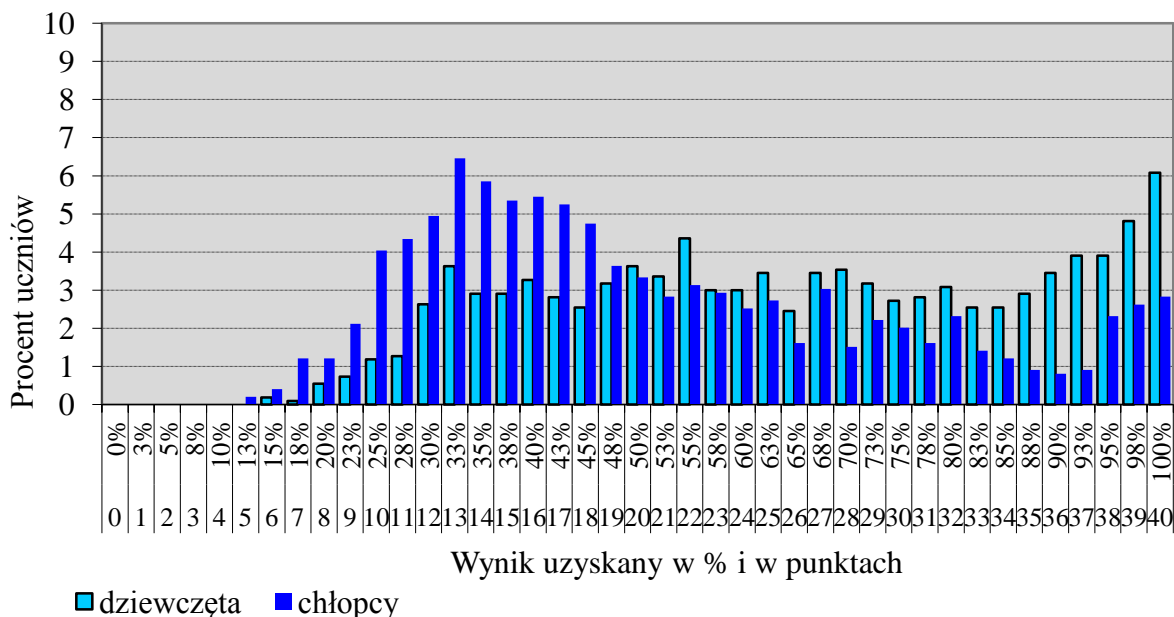
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GN-P1-162.

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	1819	13	100	58	33	59,77	23,95
Uczniowie z dysleksją rozwojową	274	15	100	50	38	53,30	20,46

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	1102	15	100	65	100	65,45	22,85
Chłopcy	991	13	100	45	33	51,67	22,31

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	535	13	100	58	50; 55	59,66	21,55
Miasto do 20 tys. mieszkańców	888	18	100	55	40	59,63	23,25
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	348	13	100	50	38	54,51	24,45
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	322	15	100	55	100	60,55	26,38

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	1895	15	100	58	100	60,53	22,85
Szkoła niepubliczna	198	13	100	33	33	43,53	25,32

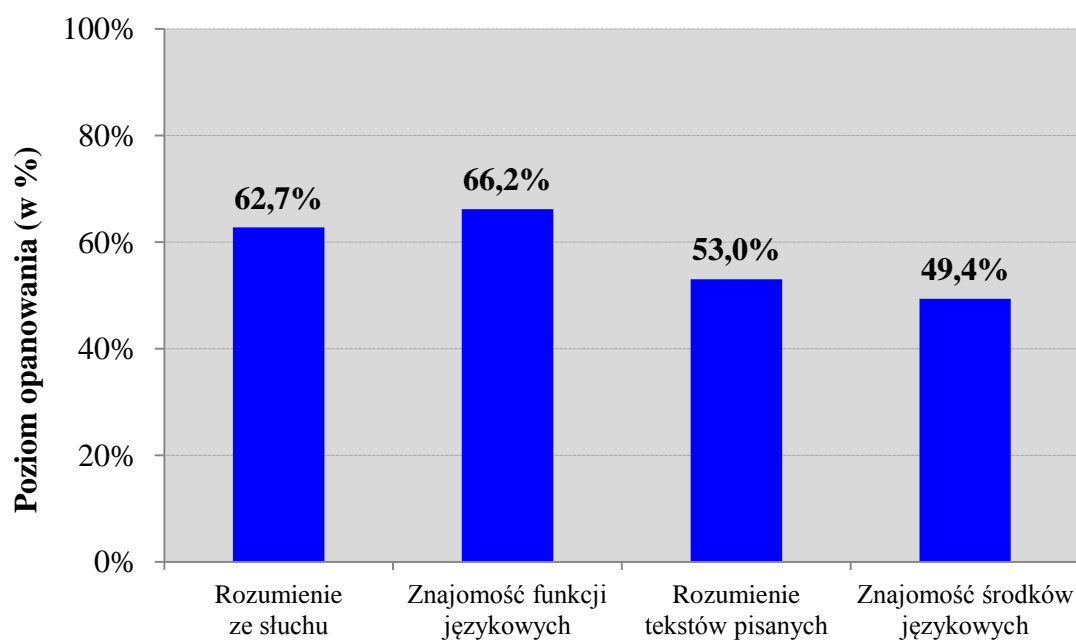
Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	81%
	1.2.		78%
	1.3.		77%
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	83%
	1.5.	2.2) Uczeń określa główną myśl tekstu.	32%
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	61%
	2.2.		61%
	2.3.		67%
	2.4.		38%
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	45%
	3.2.		65%
	3.3.		66%
IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Znajomość funkcji językowych	4.1.	6.5) Uczeń wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych.	75%
	4.2.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	56%
	4.3.	6.5) Uczeń wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych.	48%
	4.4.	6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	58%
	5.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	59%
	5.2.	6.8) Uczeń prosi o powtórzenie bądź wyjaśnienie tego, co powiedział rozmówca.	69%
	5.3.	6.5) Uczeń wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych.	72%
	6.1.	6.5) Uczeń wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych.	75%
	6.2.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	68%
6.3.	6.1) Uczeń nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby [...]).	81%	
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	7.1.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	41%
	7.2.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	53%
	7.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	48%
	7.4.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	49%
	8.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	71%
	8.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	54%
	8.3.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	63%
	8.4.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	63%

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
	9.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	44%
	9.2.		41%
	9.3.		61%
	9.4.		48%
I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych)	52%
	10.2.		39%
	10.3.		53%
	11.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych)	58%
	11.2.		46%
	11.3.		48%

Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Język niemiecki – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązki zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie). Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 12. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		1199
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	1059
	z dysleksją rozwojową	140
	dziewczeta	677
	chłopcy	522
	ze szkół na wsi	375
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	518
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	139
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	167
	ze szkół publicznych	1117
	ze szkół niepublicznych	82

Z egzaminu zwolniono 3 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 13. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący i niewidomi	2
	słabosłyszący i niesłyszący	1
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	Ogółem	3

3. Przebieg egzaminu

Tabela 14. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

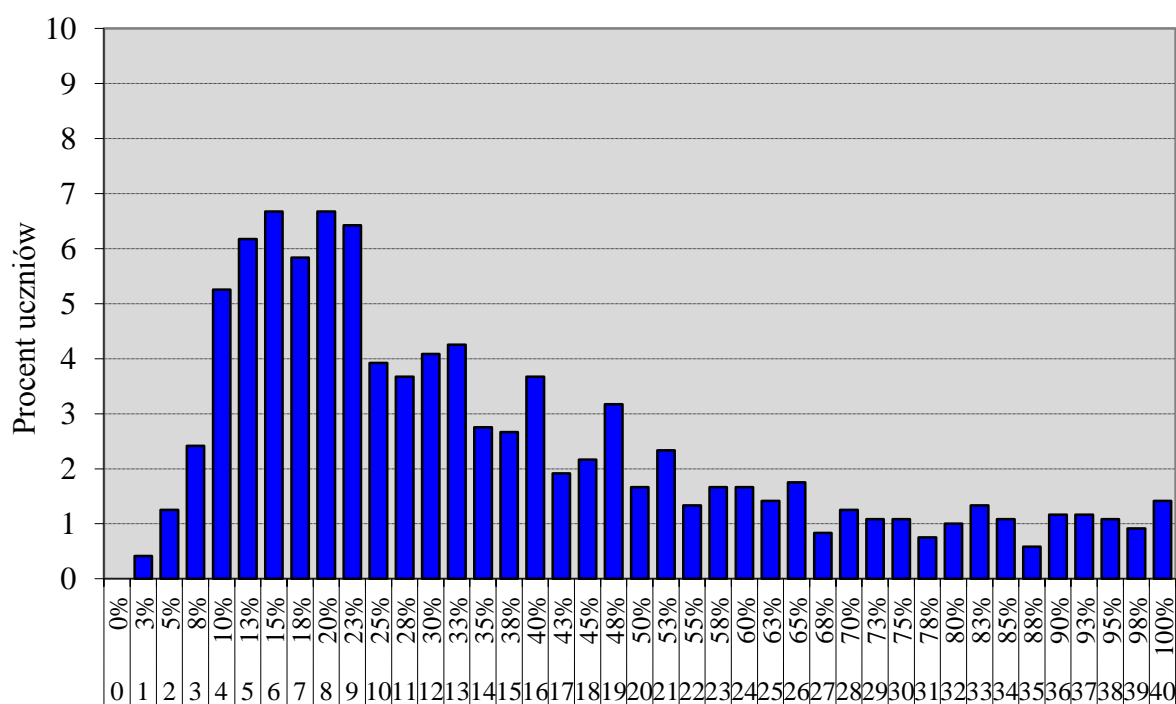
Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		121	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		19	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		-	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	nie dotyczy
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		nie dotyczy
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		-	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wynik uzyskany w % i w punktach

Wykres 5. Rozkład wyników uczniów

Tabela 15. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1199	3	100	30	15; 20	37,13	24,80

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 16. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język niemiecki – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	2	
8	4	
10	8	2
13	12	
15	19	3
18	24	
20	30	4
23	35	
25	39	
28	43	5
30	46	
33	50	
35	52	
38	55	
40	58	
43	60	
45	62	6
48	64	
50	66	
53	68	
55	69	
58	71	
60	73	
63	74	
65	76	7
68	77	
70	79	
73	80	
75	81	
78	83	
80	84	
83	85	8
85	87	
88	89	
90	90	9
93	92	
95	94	
98	96	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład jeśli uczeń z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 84% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 16% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

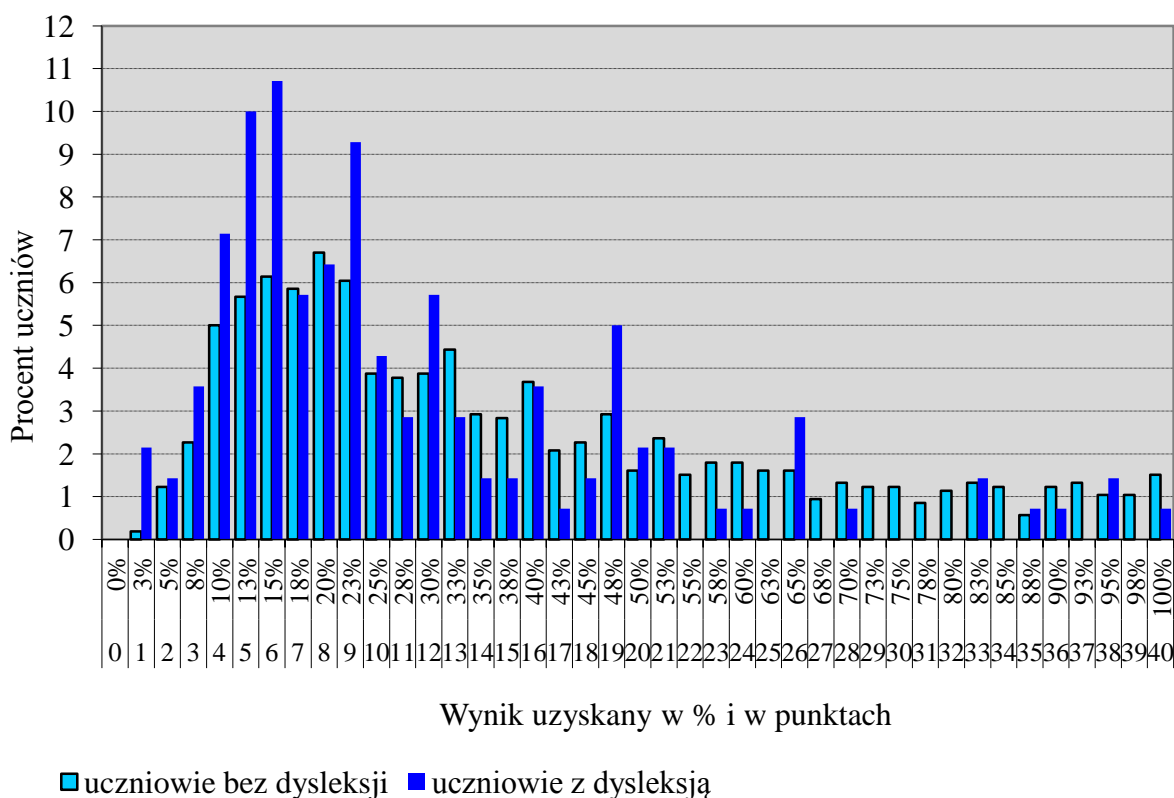
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 17. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	11–14
2	15–20
3	21–25
4	26–33
5	34–42
6	43–53
7	54–75
8	76–89
9	90–96

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

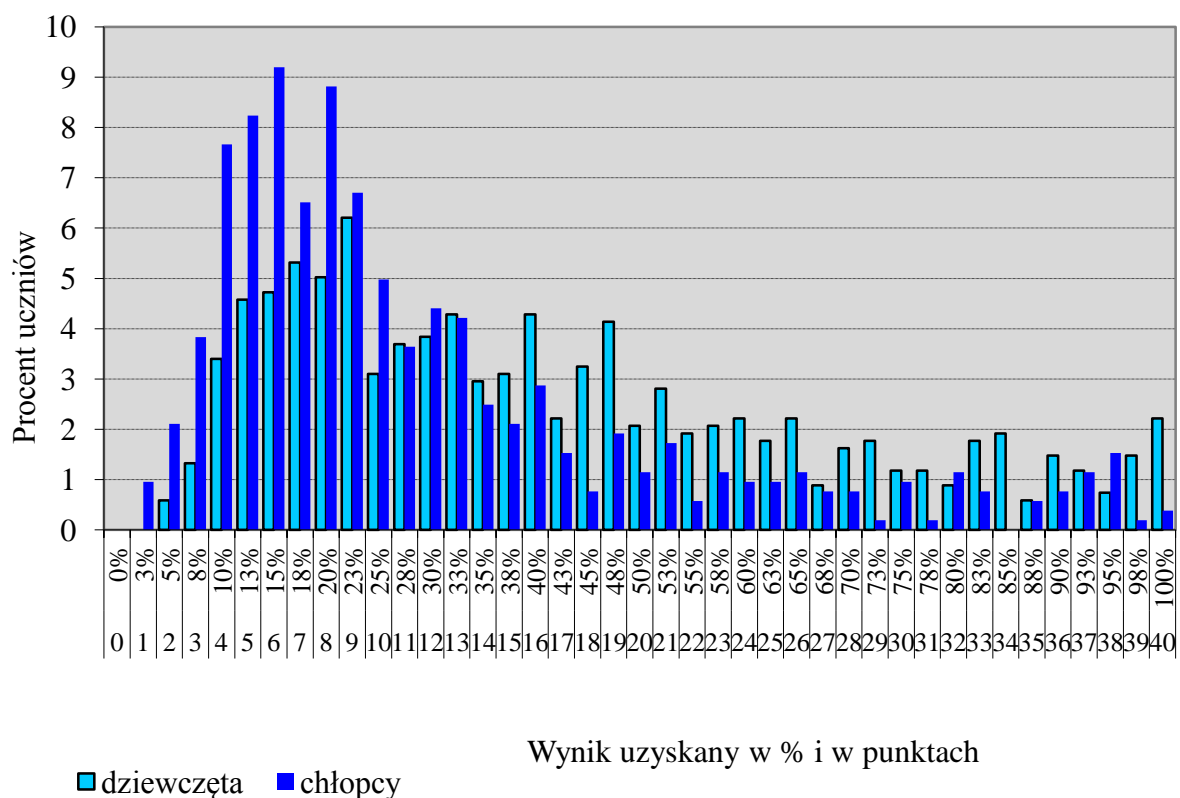
Wykres 6. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GN-R1-162.

Tabela 18. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	1059	3	100	30	20	38,23	25,08
Uczniowie z dysleksją rozwojową	140	3	100	23	15	28,78	20,85

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 7. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 19. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	677	5	100	38	23	42,50	25,28
Chłopcy	522	3	100	23	15	30,16	22,33

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 20. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	375	3	100	30	23	35,41	20,92
Miasto do 20 tys. mieszkańców	518	3	100	29	20	35,58	23,75
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	139	3	100	23	18	38,26	30,29
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	167	5	100	38	13	44,86	29,28

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 21. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	1117	3	100	30	20	37,04	24,02
Szkoła niepubliczna	82	3	100	18	13	38,38	33,83

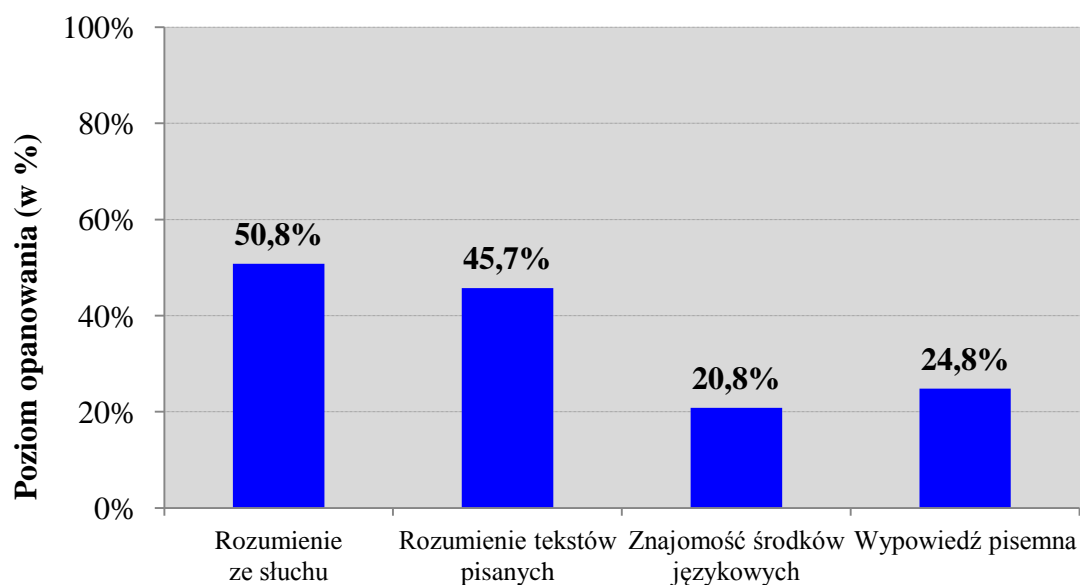
Poziom wykonania zadań

Tabela 22. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych)	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	81%	
	1.2.		67%	
	1.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	66%	
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	34%	
	1.5.		48%	
	1.6.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	31%	
	tj. Rozumienie ze słuchu	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	37%
		2.2.		57%
		2.3.		45%
		2.4.		42%
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych)	3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	31%	
	3.2.		45%	
	3.3.		37%	
	4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	35%	
	4.2.		68%	
	4.3.		63%	
	4.4.		30%	
	tj. Rozumienie tekstów pisanych	5.1.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	48%
		5.2.		42%
5.3.		59%		

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	38%	
	6.2.		12%	
	6.3.		24%	
	6.4.		18%	
	6.5.		10%	
	7.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	34%	
	7.2.		15%	
	7.3.		18%	
	7.4.		19%	
	7.5.		19%	
I. Znajomość środków językowych	8.	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje [...] przedmioty, miejsca [...] 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości 5) wyraża i uzasadnia swoje poglądy [...] 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji. 7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego, np. e-mail, w typowych sytuacjach: 2) [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.	treść	28%
III. Tworzenie wypowiedzi		spójność i logika wypowiedzi	36%	
IV. Reagowanie na wypowiedzi		1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów: 3) szkoła 5) życie [...] towarzyskie [...].	zakres środków językowych	32%
tj. Wypowiedź pisemna		poprawność środków językowych	27%	

Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Wykres 8. Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Komentarz

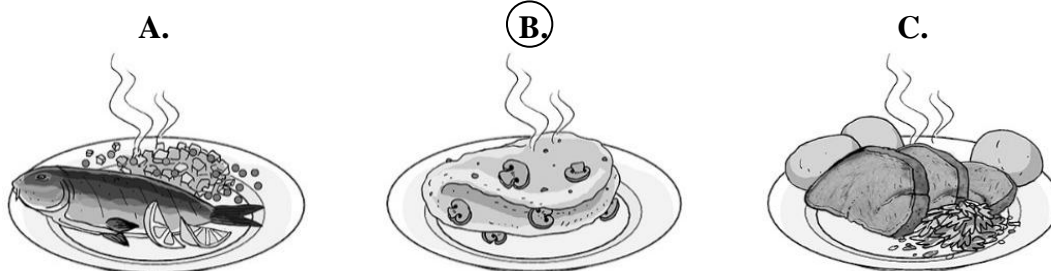
Poziom podstawowy

Za rozwiązanie zadań z języka niemieckiego na poziomie podstawowym gimnazjaliści uzyskali średnio 59% punktów.

Tegoroczni gimnazjaliści najwyższe wyniki osiągnęli za rozwiązanie zadań, poprzez które sprawdzano znajomość funkcji językowych. Uczniowie uzyskali w tej części arkusza najwyższy średni wynik – 66% punktów. Za rozwiązanie zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu gimnazjaliści uzyskali nieco niższy wynik – 63% punktów. Najtrudniejsze dla nich były natomiast zadania sprawdzające znajomość środków językowych. Za rozwiązanie tych zadań uczniowie otrzymali średnio 49% punktów. Wyższy wynik – 53% punktów gimnazjaliści uzyskali za rozwiązanie zadań sprawdzających rozumienie tekstów pisanych.

W obszarze rozumienia ze słuchu najmniej problemów sprawiły uczniom zadania, za pomocą których sprawdzano umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji. Nie oznacza to jednak, że wszystkie zadania sprawdzające tę umiejętność były dla trzecioklasistów jednakowo łatwe. Poniżej przedstawiono dwa zadania: zadanie 1.1., które było dla uczniów najłatwiejsze i zadanie 2.4., które było dla nich najtrudniejsze.

1.1. Was hat der Mann gegessen?

Transkrypcja

Tekst 1.

Kobieta: Guten Tag, Sie wünschen?

Mężczyzna: Guten Tag. Was empfehlen Sie?

Kobieta: Schweinebraten mit Kartoffeln und Salat.

Mężczyzna: Und haben Sie Fisch? Ich esse kein Fleisch.

Kobieta: Tut mir leid. Wir haben keinen Fisch. Vielleicht möchten Sie ein Omelett mit Champignons?

Mężczyzna: Ja, gut, das nehme ich.

Zdecydowana większość uczniów (81%) udzieliła w tym zadaniu poprawnej odpowiedzi **B**. Aby prawidłowo rozwiązać to zadanie, należało zrozumieć nazwy potraw występujące w nagraniu oraz informacje o odrzuceniu przez mężczyznę propozycji podania mięsa i ryby. Wskazanie poprawnego rozwiązania uwarunkowane było także zrozumieniem przez uczniów reakcji mężczyzny na propozycję kelnerki podania omeletu z pieczarkami: *Ja, gut, das nehme ich*.

Zadanie 2. (fragment)

Person		Aktivitäten
2.4. Max	☒ A	A. Geschirr spülen C. das Zimmer aufräumen

Transkrypcja (fragment):**Zadanie 2.**

Mężczyzna: Alles klar. Und Max? Vielleicht kann er aufräumen?

Dziewczyna: Papa, zu Hause haben wir doch Ordnung. Max kann nach dem Essen die Teller abwaschen.

Mężczyzna: Er macht das sicher gern. Diana, ich freue mich, dass ich so eine liebe Tochter habe.

W przypadku tego zadania poprawną odpowiedź **A.** – czynność, którą będzie wykonywać Max w związku z wizytą dziadków – wskazało 38% uczniów. Wielu trzecioklasistów wybrało błędnie odpowiedź **C.**, co mogło wynikać z zasugerowania się przez nich usłyszonym wyrazem *aufräumen*. Gimnazjaliści nie zwrócili uwagi, że dziewczyna informuje, iż w domu jest porządek.

W obszarze rozumienia ze słuchu największą trudność sprawiło uczniom rozwiązanie zadania, za pomocą którego sprawdzano opanowanie przez gimnazjalistów umiejętności określania głównej myśli tekstu. Zadanie 1.5. było dla nich najtrudniejszym w całym arkuszu egzaminacyjnym.

1.5. Worüber spricht das Mädchen?

- A. Über einen Morgen zu Hause.
 B. Über die Fächer in der Schule.
 C. Über das Frühstück mit der Mutter.

Transkrypcja:

Dziewczyna:

Mein Unterricht beginnt um acht Uhr. Meinen Wecker höre ich wie immer nicht und es ist schon so spät. So ein Pech! Ich dusche und ziehe mich schnell an. Ich habe leider keine Zeit für mein Frühstücksbrot. Mama kommt in die Küche und macht das Radio an. Sie ist böse auf mich! Ich sage nichts und laufe schnell in die Schule.

Poprawną odpowiedź na pytanie, o czym mówi dziewczyna wskazało 32% gimnazjalistów. Opis wykonywanych czynności (późna pobudka, prysznic, ubieranie się, brak czasu na zjedzenie śniadania) wyraźnie dotyczył poranka w domu. Wielu uczniów wybrało błędne odpowiedzi **B.** lub **C.**, kierując się zapewne podobnie do nich brzmiącymi wyrażeniami *in die Schule* (do szkoły) oraz *für mein Frühstücksbrot* (na moje śniadanie). W nagraniu użyte one były w kontekście pospiesznego wyjścia do szkoły i niemożności zjedzenia śniadania, zaś w odpowiedzi **B.** i **C.** dotyczyły przedmiotów szkolnych oraz wspólnego śniadania z mamą.

Wyższe wyniki gimnazjaliści uzyskali za rozwiązanie zadania 1.4., poprzez które sprawdzano opanowanie umiejętności określania kontekstu wypowiedzi. Zadanie to poprawnie rozwiązało 83% uczniów. Trafnie połączyli oni informacje dotyczące treningów na pływalni z ilustracją chłopaka na basenie.

Opanowanie przez uczniów umiejętności określania kontekstu wypowiedzi sprawdzane było także poprzez zadanie 3.3. Treść tekstu dotyczyła usług świadczonych w centrum handlowym i udzielanych rabatów. 66% trzecioklasistów udzieliło poprawnej odpowiedzi, uznając zdanie *Die Information kann man in einem Einkaufszentrum hören.* za prawdziwe.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych uczniowie mieli trudności z rozwiązaniem zadań sprawdzających znajdowanie w tekście określonych informacji. Przykładem może być zadanie 9., w którym należało wybrać odpowiednią ofertę lokalu gastronomicznego, odpowiadającą preferencjom wskazanych w zadaniu osób. Średni wynik za to zadanie wyniósł 49% punktów i był jednym z najniższych ze wszystkich jedenastu zadań egzaminacyjnych.

Zadanie 9. (fragment)		
A.	In unserem Restaurant am See können Sie bei Musik lecker essen. Samstags spielen Musikgruppen für unsere Gäste. Ein echter Italiener kocht viele originelle Speisen für Sie. An Wochenenden haben wir tolle Rabatte für Schüler und Studenten. Sie können gern telefonisch einen Tisch reservieren. Wir bringen kein Essen nach Hause.	
B.	Liebe Gäste, suchen Sie uns nicht mehr am Strand. Unser neues Lokal ist im Zentrum am Musiktheater. Besuchen Sie uns. Bringen Sie Ihre CDs mit. Gern hören wir Ihre Lieblingsmusik mit Ihnen. Möchten Sie zu Hause bleiben? Rufen Sie uns einfach an und wir bringen unsere Gerichte zu Ihnen. Schnell und direkt auf Ihren Tisch.	
C.	Unsere Spezialität sind verschiedene Fischgerichte nach besten Rezepten. Freitags organisiert unser Chefkoch kulinarische Shows. Er zeigt Ihnen, wie Sie Fisch zu Hause machen können. Und Sie machen mit! Ein schöner Saal und leise Musik vom Grammophon garantieren eine besondere Atmosphäre in unserem Lokal.	
9.1.	Peter bestellt gern Essen nach Hause.	B
9.2.	Max sucht ein Lokal am Wasser.	A

Najwięcej trudności sprawiły uczniom zadania 9.1. i 9.2. Rozwiązując zadanie 9.1., gimnazjaliści powinni wyszukać w tekście informacje dotyczące możliwości zamówienia posiłku do domu. 44% uczniów wybrało odpowiedź **B.**, prawidłowo odczytując informację z tekstu o możliwościach dostarczania posiłku do klienta. Duża część gimnazjalistów wskazywała jednak tekst **A.** Prawdopodobnie sugerowali się oni wyrażeniem *Essen nach Hause*, które pojawia się również w zadaniu 9.1., jednak z tekstu wynika, że jedzenie nie jest dostarczane do domu.

W zadaniu 9.2., trzecioklasiści powinni wskazać lokal położony nad wodą. Prawidłową odpowiedź **A.** wybrało 41% uczniów, nieznacznie mniejszy odsetek piszących wybrał tekst **B.**, sugerując się prawdopodobnie występującym w nim słowem *Strand*. Tymczasem w tekście podana była informacja o zmianie dotychczasowego położenia lokalu: *Suchen Sie uns nicht mehr am Strand. Unser Lokal ist im Zentrum am Musiktheater.* Na podstawie analizy wyników tego zadania można stwierdzić, że uczniowie czytając teksty często skupiają się jedynie na pojedynczych słowach i wyrażeniach, nie rozumiejąc kontekstu, w którym one się pojawiają.

W zadaniach 7. i 8. były sprawdzane różnorodne umiejętności. Trudne dla gimnazjalistów były zadania 7.1. i 7.2. sprawdzające opanowanie umiejętności określania kontekstu wypowiedzi (odpowiednio 41% i 53% poprawnych odpowiedzi). Wyższe wyniki uczniowie uzyskali w zadaniach, w których należało określić intencje autora tekstu (zadanie 8.3.) lub określić główną myśl tekstu (zadanie 8.4.). Średni wynik wynosi w obu zadaniach 63% punktów.

Zadania, za pomocą których sprawdzano znajomość funkcji językowych sprawiły uczniom najmniej trudności. Średnie wyniki uzyskane przez trzecioklasistów za rozwiązanie zadania 5. i 6. wynoszą odpowiednio 67% i 75% punktów.

Najłatwiejszym dla gimnazjalistów było zadanie 6.3., w którym należało wybrać właściwe powitanie gości. 81% piszących nie miało trudności ze wskazaniem poprawnego wyrażenia **B. Herzlich willkommen!**.

W obszarze zadań sprawdzających znajomość funkcji językowych najczęściej problemów sprawiło uczniom rozwiązanie zadania 4., w którym należało wskazać właściwą reakcję do wypowiedzi, odtworzonych dwukrotnie z płyty CD (średni wynik – 59% punktów). Warto zauważyć, że zdania, których słuchali uczniowie, dotyczyły różnorodnych sytuacji, m.in. opinii na temat zespołu muzycznego czy propozycji spróbowania ciasta.

Zadanie 4.

- A. Aber natürlich. Wir kommen nie zu spät.
- B. Mir auch, ich war in ihrem Konzert.
- C. Sehr gerne, er schmeckt fantastisch.
- D. Danke, sie sind sehr schön.
- E. Danke, es geht ihm gut.

4.1.	4.2.	4.3.	4.4.
B	D	C	A

Transkrypcja:

Wypowiedź 1.

Die Musikgruppe gefällt mir sehr.

Wypowiedź 2.

Die Blumen sind für dich.

Wypowiedź 3.

Möchtest du noch ein Stück Apfelkuchen?

Wypowiedź 4.

Kommt morgen bitte pünktlich!

Najtrudniejsze dla tegorocznych trzecioklasistów w obszarze znajomości funkcji językowych było zadanie 4.3. Poprawnie rozwiązało je 48% uczniów. Użyty w wypowiedzi 4.3. rzeczownik *Apfelkuchen* należy, tak jak zastosowany w poprawnej odpowiedzi **C.** czasownik *schmecken* do tego samego zakresu tematycznego, związanego z jedzeniem. Co piąty uczeń wybrał jednak odpowiedź **E.** *Danke, es geht ihm gut.* Gimnazjaliści sugerowali się występującym w tym zdaniu podziękowaniem, jednak odnosiło się ono do samopoczucia kolegi i nie było właściwą reakcją na propozycję poczęstunku szarlotką. Inną błędną odpowiedź **A.** wybrało 16% uczniów. Odpowiedź *Aber natürlich.* mogła wydać się im spontaniczną odpowiedzią na zadane pytanie. Gimnazjaliści nie uwzględnili jednak dalszej części wypowiedzi, która nie pasowała do pytania.

Dwa ostatnie zadania w arkuszu egzaminacyjnym dotyczyły znajomości środków językowych. Zarówno zadanie 10. sprawdzające znajomość leksyki, jak i 11. sprawdzające znajomość struktur gramatycznych były dla uczniów trudne (średni wynik odpowiednio 48% i 51% punktów).

Zadanie 10.

A. Ärztin	B. besucht	C. geht	D. Fieber	E. Thermometer	F. Operation
-----------	------------	---------	-----------	----------------	--------------

Hallo Eva!

Ich hoffe, du fühlst dich schon besser. Hast du noch **10.1. D** und Kopfschmerzen? Ich kann heute nicht zu dir kommen. Tante Monika **10.2. B** uns am Nachmittag. Kennst du sie? Sie ist **10.3. A** und arbeitet in einem Krankenhaus. Ich rufe dich heute Abend an.

Viele Grüße

Markus

Na podstawie analizy udzielanych przez uczniów odpowiedzi w zadaniu 10., można stwierdzić, iż mają oni problemy ze zrozumieniem tekstu. Tegoroczni trzecioklasiści nie potrafili określić, jaka część mowy pasuje do danej luki. Dla przykładu, w zadaniu 10.3. można było się spodziewać, że uczniowie wybiorą jeden z rzeczowników, gdyż w zdaniu brakowało podmiotu, Tymczasem duża część gimnazjalistów wybierała czasownik B. *besucht*.

Natomiast w zadaniu 10.2., którego prawidłowym rozwiązaniem była odpowiedź B., często wpisywano któryś z proponowanych rzeczowników. Jednak aż 32% gimnazjalistów, mimo że trafnie rozpoznało konieczność użycia czasownika, wskazało niepoprawny w tym miejscu czasownik C. *geht*. Prawdopodobnie nie zwrócili oni uwagi na występujące po luce dopełnienie w bierniku *uns*, które jest obligatoryjne dla czasownika *besuchen*, a użyte po czasowniku *gehen* zaburza budowę całego zdania.

Zadanie 11.

Hallo, Isabel,

es geht **11.1. A** gut. Ich möchte mit vielen Schülern aus meiner Schule bei einem 5-Kilometer-Lauf in Berlin starten. Alle Schüler **11.2. C** super T-Shirts! Ich trainiere intensiv. Ich laufe dreimal in der Woche 10 Kilometer. Ein idealer Joggingpartner ist **11.3. B** Hund – ein Husky. Er heißt Dito und ist so schnell wie der Wind.

Bis bald

Jens

11.1.	A. mir	B. mich	C. ich
11.2.	A. bekommt	B. bekommst	C. bekommen
11.3.	A. meine	B. mein	C. meinen

W wiązce zadania 11. najłatwiejsze dla gimnazjalistów było rozwiązanie zadania 11.1., w którym sprawdzano umiejętność zastosowania właściwej formy zaimka osobowego *ich* w celowniku. 58% uczniów wskazało poprawną odpowiedź A. *mir*. Pytanie o samopoczucie *Wie geht es dir?* było znane tegorocznym trzecioklasistom, zatem uzupełnienie tego zwrotu nie sprawiło im trudności. Zadania 11.2. i 11.3. rozwiązał poprawnie podobny odsetek uczniów (46% i 48%), przy czym warto zauważyć, iż w zadaniu 11.3. 35% gimnazjalistów wybrało odpowiedź A. (*meine*), co świadczy o ich dużych trudnościach z odmianą zaimka dzierżawczego, jak również oznacza nieznaną odmianę rodzaju jednego z podstawowych rzeczowników *Hund*. Taki wybór odpowiedzi wskazuje także na nieprzywiązywanie wagi przez uczniów do konieczności deklinacji rzeczownika.

Poziom rozszerzony

Uczniowie przystępujący do egzaminu gimnazjalnego z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym uzyskali średnio 37% punktów za rozwiązanie wszystkich zadań w arkuszu.

Na podstawie analizy wyników za poszczególne obszary zadań można stwierdzić, że uczniowie w wyższym stopniu opanowali umiejętności receptywne niż produktywne. Średni wynik za zadania zamknięte sprawdzające rozumienie ze słuchu wyniósł 51% punktów, a za zadania sprawdzające rozumienie tekstów pisanych 46% punktów. Znacznie trudniejsze dla uczniów były zadania sprawdzające umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej (średni wynik – 25% punktów) oraz sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik – 21% punktów).

W obszarze rozumienia ze słuchu podstawa programowa określa te same umiejętności zarówno dla poziomu podstawowego, jak i rozszerzonego. Różnice pomiędzy poziomem podstawowym a rozszerzonym wynikają przede wszystkim z długości tekstów, tempa odtwarzanych nagrań oraz wymaganego do ich rozwiązania zakresu środków językowych.

Zadania w tym obszarze sprawdzały umiejętność wyszukiwania w wysłuchanym tekście określonych informacji, określania kontekstu sytuacyjnego tekstu oraz określania intencji osoby mówiącej. Najwyższe wyniki uczniowie uzyskali za rozwiązanie zadania 1.3. sprawdzającego opanowanie umiejętności określania kontekstu sytuacyjnego, trafnie wskazując dom jako miejsce prowadzonej rozmowy (66% poprawnych odpowiedzi).

Najtrudniejszym dla gimnazjalistów spośród zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu było zadanie 1.6., sprawdzające umiejętność określania intencji nadawcy tekstu.

Zadanie 1. (fragment):

1.6. Warum ruft der Junge Julia an?

- A. Er möchte ihr zum Geburtstag gratulieren.
- B. Er möchte sie zum Einkaufen einladen.
- C. Er möchte sich entschuldigen.

Transkrypcja

Tekst 2.

Sei mir, bitte, nicht böse, dass ich gestern nicht angerufen habe, Julia, aber mein Handy war weg. Stell dir vor, was gestern passiert ist. Ich war mit meiner Schwester im Kaufhaus. Sie wollte einen Schal für Oma zum Geburtstag und ich eine Jacke für mich kaufen. Ich habe auch eine schöne gefunden und anprobiert.

Ich war in der Umkleidekabine, da hat mich meine Mutter angerufen. Als ich noch mit ihr gesprochen habe, hat meine Schwester eine Hose für mich gebracht. Deshalb habe ich das Telefongespräch schnell beendet und mein Handy wie immer in die Jackentasche gesteckt.

Die Jacke war zu klein und ich habe sie nicht genommen. Ich habe die Hose anprobiert. Sie war perfekt. Ich habe die Hose gleich bezahlt. Erst zu Hause habe ich bemerkt: Mein Handy war weg! Leider war es schon sehr spät und das Geschäft war zu. Heute früh bin ich hingefahren. Zum Glück war die Jacke immer noch da und mein Handy war in der Jackentasche. Da habe ich die Nachricht von dir gelesen und deshalb rufe ich erst jetzt an. Verstehst du mich? Verzeih mir, bitte!

Poprawnej odpowiedzi C. udzieliło 31% uczniów, wskazując jako powód rozmowy telefonicznej chęć usprawiedliwienia się chłopaka przed koleżanką. Wskazywały na to następujące zdania: *Sei mir, bitte, nicht böse.* oraz *Verzeih mir, bitte!*. Znaczna część trzecioklasistów udzieliła jednak błędnej odpowiedzi B. sugerując się być może znanym im określeniem *zum Einkaufen*, które skojarzono z wyrażeniami: *im Kaufhaus, eine Jacke für mich kaufen, gleich bezahlt* i *das Geschäft war*

zu, występującymi w tekście a związanymi z zakupami. Prawdopodobnie uczniowie ci nie zrozumieli czasownika *sich entschuldigen*, który był użyty w poprawnej odpowiedzi.

Umiejętność wyszukiwania określonych informacji w tekście słuchanym była sprawdzana w ośmiu zadaniach. Najłatwiejsze dla piszących było zadanie 1.1. (81% poprawnych odpowiedzi), w którym należało określić jeden ze składników sałatki. Najwięcej trudności sprawiło gimnazjalistom wyszukanie określonych informacji w zadaniach 2.1. (37% poprawnych odpowiedzi) oraz 1.4. (34% poprawnych odpowiedzi). W zadaniu 1.4. uczniowie powinni po wysłuchaniu monologu (tekst 2., przytoczony powyżej), wskazać mamę jako osobę, która zadzwoniła do chłopaka, kiedy był on w sklepie. Mniej niż połowa trzecioklasistów udzieliła poprawnej odpowiedzi **B.**, a co drugi gimnazjalista wskazał siostrę jako rozmówczynię, kierując się prawdopodobnie jednym z pierwszych zdań słuchanego tekstu: *Ich war mit meiner Schwester im Kaufhaus.*

W obszarze rozumienia tekstów pisanych, oprócz szerszego niż na poziomie podstawowym zakresu środków językowych, podstawa programowa wymienia dwa wymagania dodatkowe, które powinni opanować uczniowie na poziomie rozszerzonym, tj. określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu (umiejętność sprawdzana w zadaniu 3.), oraz rozpoznawanie związków między poszczególnymi częściami tekstu (umiejętność sprawdzana w zadaniu 4.). Zadanie 5. natomiast sprawdza umiejętność wyszukiwania informacji szczegółowych. Za zadanie 4. oraz za zadanie 5. uczniowie uzyskali porównywalny średni wynik (odpowiednio 49% i 50% punktów).

Najtrudniejsze dla nich w tym obszarze było zadanie 3. (średni wynik – 38% punktów).

Zadanie 3.

- A. Ein Gast kommt unerwartet.
- B. Ich schreibe an meinen Freund.
- C. Mama wünscht mir alles Gute.
- D. Ein Freund bringt Medikamente mit.
- E. Eine nicht komplette Nachricht geht an Robert.

3.1. A

Freitag, 18.30 Uhr: Im Pyjama und mit Fieber liege ich auf dem Sofa. Es klingelt. Ich stehe auf, mache die Tür auf und höre: *Zum Geburtstag viel Glück!* Vor mir steht Robert, mein Freund, will mich küssen, wünscht alles Gute und dankt für die Einladung. Was ist los?

3.2. B

Gestern, am Donnerstag, war ich schon krank, aber ich wollte meine Freunde über meine Geburtstagsparty informieren. Ich habe einen Satz an Robert geschrieben: *Komm am Freitag zu meinem Geburtstag, ...* In diesem Moment hat Mama mir Tabletten gebracht und mich ins Bett geschickt. Ich wollte die E-Mail am nächsten Tag zu Ende schreiben und bin eingeschlafen.

3.3. E

Mama hat die E-Mail gesehen und *Senden* gedrückt, danach hat sie den Computer ausgeschaltet. Sie wusste nicht, dass die E-Mail nicht fertig war. Ich wollte doch noch schreiben, dass die Party nicht morgen, sondern erst am Freitag in zwei Wochen ist. Robert hat die E-Mail bekommen und ihr wisst schon, was passiert ist.

Prawdopodobnie trudność w tym zadaniu sprawił piszącym inny niż zwykle rodzaj tekstu. Zastosowana retrospekcja wydarzeń wymagała od uczniów uważnego odczytania występujących kolejno informacji.

Najtrudniejszym dla trzecioklasistów było zadanie 3.1. 31% gimnazjalistów wskazało poprawną odpowiedź **A.** Większość uczniów nie zrozumiała słowa *unerwartet*, które wystąpiło w tym zadaniu i w konsekwencji nie dopasowywała tego nagłówka do żadnej wypowiedzi. Na podstawie

analizy wyborów poszczególnych odpowiedzi można przypuszczać, że uczniowie nie rozumieli czytanego tekstu i wyszukiwali w poszczególnych jego akapitach pojedyncze słowa z nagłówków. Przykładem takiej sytuacji może być wskazywanie przez nich odpowiedzi E. Stanowiła ona poprawne rozwiązanie zadania 3.3. (37% poprawnych odpowiedzi). Ze względu jednak na fakt, że informacja o Robercie występowała we wszystkich fragmentach tekstu, była ona błędnie wybierana najczęściej po prawidłowej.

Umiejętnością opanowaną przez gimnazjalistów w niskim stopniu było stosowanie środków językowych. W tym obszarze średni wynik uzyskany przez trzecioklasistów to 21% punktów. Większość uczniów nie potrafiła poprawnie uzupełnić tekstu w zadaniu 6. oraz zdań w zadaniu 7.

Najwięcej trudności w zadaniu 6. sprawiło im uzupełnienie luki w zadaniu 6.5., w którą należało wpisać stopień wyższy przymiotnika *lang*. Tylko 10% piszących poprawnie dobrało wyraz z ramki i prawidłowo utworzyło wymaganą formę *länger*. Trudne było dla tegorocznych trzecioklasistów także zapisanie poprawnie odmienionego rodzajnika określonego przy rzeczowniku *Fernsehturm* w celowniku (zadanie 6.4.) oraz przymiotnika w tym samym przypadku (zadanie 6.2.).

W zadaniu 7. najłatwiejsze dla gimnazjalistów było zadanie 7.1., które zostało rozwiązane poprawnie przez 34%. Uczniowie ci prawidłowo utworzyli zdanie z czasownikiem *kommen*, trafnie dobierając przyimek, z którym ten czasownik się łączy.

Największą trudność w tym zadaniu sprawiło natomiast piszącym zadanie 7.2., w którym należało utworzyć liczbę mnogą dwóch podstawowych rzeczowników: *Buch* oraz *Heft*. Prawidłowej odpowiedzi udzieliło 15% uczniów.

W zadaniach 6. i 7. wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych odpowiedzi, a błędy ortograficzne popełniane przez gimnazjalistów są częstą przyczyną ich niepowodzeń w rozwiązywaniu zadań otwartych.

Dużym wyzwaniem dla uczniów było zadanie 8., które polegało na stworzeniu krótkiej wypowiedzi pisemnej. Średni wynik uzyskany za to zadanie wyniósł 25% punktów. Najwyższe wyniki uczniowie uzyskali w kryterium oceny spójności i logiki wypowiedzi (średni wynik – 36% punktów) oraz zakresu środków językowych (średni wynik – 32% punktów). Niższe wyniki uzyskane przez uczniów w zakresie treści oraz poprawności językowej (średni wynik wynosi odpowiednio 28% punktów i 27% punktów) wskazują, że wielu gimnazjalistów miało problem z wyrażeniem wymaganych w poleceniu informacji, rozwinięciem swoich wypowiedzi i poprawnym użyciem środków językowych. Duża część uczniów w ogóle nie podjęła próby napisania własnej wypowiedzi.

Wnioski

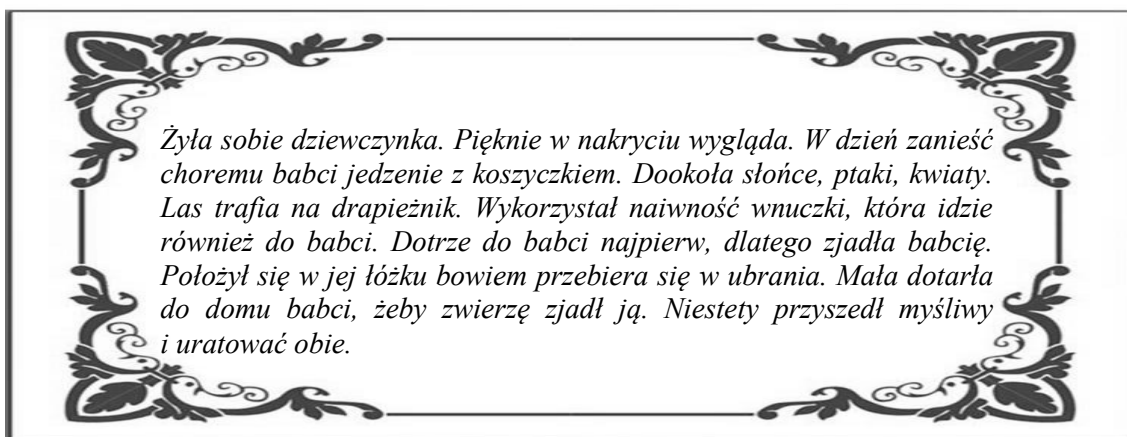
Analiza wyników egzaminu z języka niemieckiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z gimnazjalistami w kolejnych latach.

- ❖ Uczniowie bardzo często udzielają odpowiedzi sugerując się pojedynczymi słowami występującymi w tekstach. Bardzo ważne jest zatem zwracanie im uwagi na kontekst, w jakim poszczególne słowa są użyte i ich powiązanie z opcjami w zadaniu. Wykonanie zadania z podręcznika nie powinno polegać jedynie na sprawdzeniu rozwiązań poprzez odczytanie poprawnych odpowiedzi. Dobrą praktyką jest wymaganie od uczniów, aby potrafili uzasadnić zarówno wybór opcji właściwej, jak i podać powody odrzucenia opcji, które są dystraktorami w zadaniu. Dzięki temu bardziej świadomie będą wybierać odpowiedzi na egzaminie.
- ❖ Znajomość środków językowych to od lat część arkusza, w której zadania są największym wyzwaniem dla uczniów. Duży odsetek gimnazjalistów nie podejmuje próby ich rozwiązania albo uzyskuje bardzo niskie wyniki. Wskazywać to może na zbyt duże skupienie się na umiejętnościach receptywnych i mniej intensywnej pracy nad jakością języka uczniów. Tymczasem brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych lub bardzo ograniczony zasób słownictwa wpływa nie tylko na wynik zadań sprawdzających znajomość środków językowych, ale bardzo często powoduje zaburzenie komunikacji, a tym samym uzyskanie mniejszej liczby punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej (np. na skutek użycia niewłaściwego

czasu lub słowa). Co więcej, bardzo często pośrednio powoduje to też błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu i rozumienie tekstów pisanych, ponieważ brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych znacznie utrudnia lub uniemożliwia zrozumienie fragmentów tekstu kluczowych do rozwiązania zadania.

- ❖ Trudne dla trzecioklasistów na poziomie podstawowym jest oparte na tekście zadanie 10., wymagające uzupełnienia luk. Na podstawie analizy udzielanych przez uczniów odpowiedzi można stwierdzić, że nie zawsze wiedzą oni, jaka część mowy jest wymagana do uzupełnienia danej luki. Warto więc zwracać uwagę gimnazjalistów, że w sytuacji, kiedy mają problem z wyborem właściwej odpowiedzi mogą podzielić pracę nad tym zadaniem na dwa etapy. Najpierw powinni zapoznać się z danym fragmentem tekstu i określić, której część mowy brakuje w zdaniu, a następnie spośród wyrazów będących tymi częściami mowy wybrać ten, który pasuje logicznie i znaczeniowo do danego tekstu.
- ❖ W wypowiedzi pisemnej niezwykle istotną kwestią jest tworzenie spójnego i logicznego tekstu. Aby poprawić spójność wypowiedzi uczniów warto ćwiczyć z nimi różne sposoby realizowania poszczególnych podpunktów polecenia i wykorzystywać na zajęciach lekcyjnych zadania polegające na łączeniu w odpowiedni sposób poszczególnych części tworzonego tekstu.

„Pod lupą” – spójność i logika wypowiedzi

Czy ta historia brzmi znajomo? Niektórzy bez wątplenia poznają w niej znaną z dzieciństwa bajkę o Czerwonym Kapturku. Ale czy wszystko w tej historii jest takie jasne i czytelne? Niestety nie. Tekst jest chaotyczny, pełen sprzeczności i niekonsekwencji. Duża liczba błędów językowych w tekście sprawia, że trudno jest połączyć sens poszczególnych zdań w jedną całość. Gdybyśmy nie znali prawdziwego przebiegu wydarzeń w bajce o Czerwonym Kapturku, to czytając powyższy tekst na każdym kroku musielibyśmy się zastanawiać, co autor miał na myśli.

W niektórych wypowiedziach pisemnych gimnazjalistów również można zauważyć podobne braki w spójności i logice. Tymczasem jest to jedno z kryteriów oceny tego zadania na poziomie rozszerzonym. Średni wynik uzyskany przez trzecioklasistów w tym kryterium wyniósł 44% punktów. Przyjrzyjmy się więc, jakie problemy dotyczące spójności i logiki występowały w pracach egzaminacyjnych.

Tegoroczne polecenie do zadania 8. brzmiało:

Rozpocząłeś/Rozpoczęłaś naukę w nowej szkole. W e-mailu do kolegi/koleżanki z Niemiec:

- wyjaśnij, dlaczego wybrałeś(-aś) właśnie tę szkołę
- opisz salę lekcyjną, która najbardziej Ci się podoba
- zrelacjonuj wydarzenie, które miało miejsce w szkole w pierwszym dniu nauki.

Oceniając wypowiedź pisemną w kryterium spójności, egzaminatorzy przede wszystkim zwracają uwagę na to, czy i w jakim stopniu tekst funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami/akapitami tekstu. W ocenie logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna (np. czy nie jest jedynie zbiorem przypadkowo zebranych myśli).

Czy poniższa praca spełnia te warunki?

Ich gehe in diese Schule, weil ich hier viele Fremdsprachen lerne.
Das Deutschzimmer gefällt mir am besten.
Dort ist eine moderne Tafel.
Am ersten Tag habe ich meinen alten Freund getroffen.

Ta wypowiedź składa się w zasadzie ze zrozumiałych zdań, uczeń zrealizował wszystkie podpunkty polecenia, jednak w pracy nie ma żadnych połączeń między fragmentami odnoszącymi się do kolejnych podpunktów polecenia. Uczeń napisał list tak, jakby odpowiadał na pytania, podczas gdy jego zadaniem było napisanie spójnej wiadomości, dotyczącej nauki w nowej szkole. Realizując zadanie, zapomniał on o tym, że tekst musi funkcjonować jako całość, a odbiorca nie powinien tracić wątku przy czytaniu i zastanawiać się nad tym, co autor miał na myśli. W wielu miejscach tekst jest niejasny. Odbiorca nie rozumie, do której szkoły idzie piszący. Nie ma pewności, czy możliwość nauki wielu języków obcych była powodem wyboru szkoły. Zdanie, mówiące o pierwszym dniu w szkole, nie stanowi żadnego następstwa wypowiedzi o sali języka niemieckiego, nie jest logicznym zakończeniem wypowiedzi. Czytając opis sali języka niemieckiego, zastanawiamy się, dlaczego ona podoba się piszącemu i co wyróżnia tablicę, która się tam znajduje. Nie jest jasne, czy jakieś cechy tablicy spowodowały, że ta sala podoba się mu najbardziej. Ogólnie wiadomość pozostawia wrażenie tekstu nienaturalnie skróconego i złożonego z niepowiązanych ze sobą fragmentów. Tylko znając treść polecenia, można uporządkować informacje i domyślić się, co autor listu chciał przekazać. Przygotowując uczniów do pisania wiadomości, należy omówić z nimi podstawowe wyrażenia i zwroty budujące spójność wypowiedzi.

Hallo Anna! Wie geht's?

Jetzt besuche ich eine neue Schule. Ich habe sie gewählt, denn man hat da Deutsch-, Schwedisch- und Englischunterricht. Du weißt, dass ich die Sprachen sehr mag. Ich gehe also in diese Schule, weil ich hier viele Fremdsprachen lerne.

Es gibt in der Schule Klassenräume mit den neuesten Geräten. Das Deutschzimmer gefällt mir am besten. Dort ist eine moderne Tafel, an die wir mit speziellen Stiften schreiben.

Am ersten Tag habe ich meinen alten Freund vor der Schulaula getroffen. Wir haben kurz gesprochen, dann hat er im Schultheater gespielt. Seine Rolle war wunderbar!

Bis dann

XYZ

Powyższy przykład pokazuje, jak można uniknąć niejasności, jeżeli piszący do każdej realizacji podpunktu polecenia stworzy odpowiedni kontekst oraz użyje wyrażen, pozwalających łączyć ze sobą akapity i zdania. Na przykład, aby przedstawić kolejność wydarzeń, można użyć takich wyrażen, jak *jetzt, dann, danach, früher, später, endlich*; aby pokazać związki przyczynowo-skutkowe można wykorzystać wyrażenia *denn, weil, dass, also, deshalb*. Miejsce lub kierunek, o którym jest mowa w poprzednim zdaniu, można zastąpić określeniami *hier, dort, da, nicht weit von, hinten*. Warto też zwrócić uwagę uczniów na to, że istnieje bardzo ścisły związek między błędami językowymi a spójnością tekstu. Błędy, które najczęściej zaburzają spójność tekstu, to:

- nieumiejętne łączenie zdań/części zdań, zwłaszcza używanie niewłaściwych leksykalnych wskaźników zespolenia (tzw. konektorów), np. *Ich gehe in die neue Schule, deshalb ist sie die beste in der Stadt.*
- stosowanie niewłaściwych słów i wyrażen, np. *Frau Kowalska lernt uns Chemie in diesem Raum.*
- brak kluczowych części zdania, jak podmiotu czy przymka w okoliczniku miejsca, np. *Ich bin neuer Schule, weil ist interessant.*
- błędy w odmianie rzeczownika lub czasownika, np. *Meine Freunde ist schnell gelaufen.*
- odwoływanie się w tekście do czegoś, co nie zostało wcześniej wspomniane, np. *Wir haben uns Filme gesehen, als er noch einmal das gemacht hat.*
- używanie niewłaściwych zaimków, np. *Am ersten Schultag haben meine Lehrer ihnen ein Buch gekauft.*
- brak konsekwencji w stosowaniu czasów gramatycznych, np. *Am ersten Tag bin ich schüchtern. Ich habe meinen Klassenraum nicht gefunden. Ein Mädchen möchte mir das sagen. Ich habe das nicht gehört.*

Wiele z wyżej wymienionych problemów ilustruje kolejna praca egzaminacyjna. Autor podjął próbę zrealizowania poszczególnych podpunktów polecenia, jednak ze względu na liczne błędy językowe oraz niejasne połączenia między zdaniami i częściami tekstu, duża część pracy jest nieczytelna dla odbiorcy (linią falistą zaznaczone są niekomunikatywne fragmenty tekstu oraz inne usterki w spójności i logice).

Von:	xyz@gmail.com
An:	abc@hotmail.com
Betreff:	

Hallo!

Wie geht es Dir? Ich muss Dir etwas Spannendes erzählen. Ich habe ein tolles Mädchen kennengelernt. Sie heißt Claudia ist sehr sympatisch und schön.

Ich gehe in eine neue Schule dass sie nicht weit von meinem Haus ist. Dort sind gute Jungen.

Die beste Lehrer ist Frau Kruger, er hat das Biologiezimmer. Sie gefällt mir, hat grüne Wälder.

Am ersten Tag haben sie Fußball gespielt. Meine Freunde ist da, denn es ist lustig.

Ich hoffe, dass du mich bald besuchst und Claudia kennenlernst.

Viele Grüße
XYZ

Błędy językowe sprawiają, że duża część pracy nie jest zrozumiała. Nie wiemy, jaki był powód wybrania przez piszącego nowej szkoły. Uczeń wybrał niewłaściwy spójnik *dass* zamiast *weil/denn* oraz użył wieloznacznego w tym kontekście wyrażenia *gute Jungen*, które sprawia, że nie jesteśmy w stanie zrozumieć powodu wyboru nowej szkoły. W drugim podpunkcie polecenia gimnazjalista miał opisać ulubioną salę lekcyjną. Ale poprzez zastosowanie zaimka *sie* spowodował wieloznaczność swojej wypowiedzi, ponieważ ten zaimek może się w tym kontekście odnosić tylko do nauczycielki, która „ma salę biologiczną”. Niejasne jest również sformułowanie, że „ona (nauczycielka?) ma zielone lasy”. Być może uczeń pomylił słowo *Wälder* (lasy) z *Wände* (ściany)? Sprawił jednak, że ta część wypowiedzi jest pozbawiona logiki. Jedyna czytelna informacja w trzecim akapicie dotyczy zorganizowania w pierwszym dniu meczu piłki nożnej. Piszący jednak użył niewłaściwego zaimka *sie*, więc nie wiemy, kto grał w piłkę. Poza tym źle odmienił rzeczownik lub czasownik, w ten sposób, że nie jesteśmy w stanie zrozumieć, kto był obecny w ten dzień. Uczeń błędnie zastosował również czas teraźniejszy zamiast przeszłego, co spowodowało niespójność wypowiedzi, nie wiemy dlaczego informacja, że jest wesoło miałyby być powodem obecności przyjaciół/przyjaciela/przyjaciółki na meczu, który się już odbył. Piszący wprowadził do pracy wstęp i zakończenie, w których nie ma błędów, jednak nie pasują one do rozwinięcia tej wypowiedzi. Nie wiemy, jaki sens ma informacja o nowej koleżance, jeżeli nie jest ona w ogóle powiązana z pozostałymi informacjami. Być może uczeń przygotował „uniwersalne” rozpoczęcie maila, którego chciał użyć bez względu na polecenie zadania? W rezultacie gubimy się w tekście, a to musi znaleźć odzwierciedlenie w ocenie spójności wypowiedzi.

Jakich prac oczekuje się od gimnazjalistów? Najlepszą wskazówką jest opis najwyższej kategorii punktowej w skali oceniania.

2 p.

wypowiedź jest w całości lub w znacznej większości spójna i logiczna zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu

Przyjrzyjmy się pracy, która nie jest pozbawiona usterek, ale zasługuje na przyznanie maksymalnej liczby punktów w kryterium spójności i logiki.

Von:	xyz@gmail.com
An:	abc@hotmail.com
Betreff:	Neue Schule

Hallo Nadia,

wie... habe... ich... dir... schon... gesagt... , ich... gehe... in... einer...
neue... Schule... Ich... habe... in... dieses... Schule... gegangen... , weil...
ich... habe... schon... gehört... , dass... die... am... besten... ist... Dort...
sind... auch... viele... Unterrichte... , die... mir... gefällt... zum... Beispiel:
Kunst... und... Schauspielkunst... Toll!... Keine... Lieblingsraum... ist... der...
Kunstraum... Es... ist... so... bunt!... Auf... dem... Boden... liegt... ein... rotes...
Teppich... Natürlich... hängen... hier... viele... Plakate... , die... Schüler... gemacht
haben... Es... tut... mir... leid... , dass... du... kannst... das... nicht... sehen!... Aber...
ich... muss... ein... Foto... machen... und... dir... senden!... Der... erste... Tag... war...
ganz... gut... , aber... ich... habe... noch... nicht... so... perfekt... Französisch...
gesprächen... und... auf... dem... Unterricht... Katharina... (meine... neue...
Freundin)... hat... sehr... gelacht... Ich... war... nicht... geneigt... , weil... ich...
habe... gewissen... , wie... viel... ich... ~~ich~~... lernen... um... gut... zu... sprechen...
Die... Schule... ist... ganz... ok... , aber... ich... finde... , dass... diese... Alter... besser...
Schreib... mir... bitte... ~~ich~~... ~~ich~~... wie... geht... es... dir... ?

Deine... Magda...

W tej pracy uczeń umiejętnie łączy poszczególne części wypowiedzi. Wszystkie podpunkty polecenia są zrealizowane w sposób przemyślany, więc egzaminator nie musi ani zastanawiać się, czego dotyczy każdy fragment, ani interpretować intencji autora. Wypowiedź jest jasna i pozwala czytającemu podążać za tokiem myśli piszącego. Choć w pracy występują błędy językowe, wypowiedź ta spełnia wymagania w kryterium spójności i logiki na 2 punkty.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Poziom podstawowy

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka niemieckiego (GN-P2-162) został przygotowany na podstawie arkusza GN-P1-162 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi.

W związku z wydłużonym czasem trwania egzaminu na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Tabela 23. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpił jeden uczeń z autyzmem.

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka niemieckiego (GN-P4-162, GN-P5-162, GN-P6-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GN-P4-162 – Arial 16 pkt, GN-P5-162 – Arial 24 pkt. W arkuszu GN-P5-162 materiał ikonograficzny został dodatkowo opisany. Na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Tabela 24. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
G4-3	-	-	-	-	32,67	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 3 uczniów słabowidzących.

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GN-P7-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 9 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz znajomość funkcji językowych.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Tabela 25. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne*

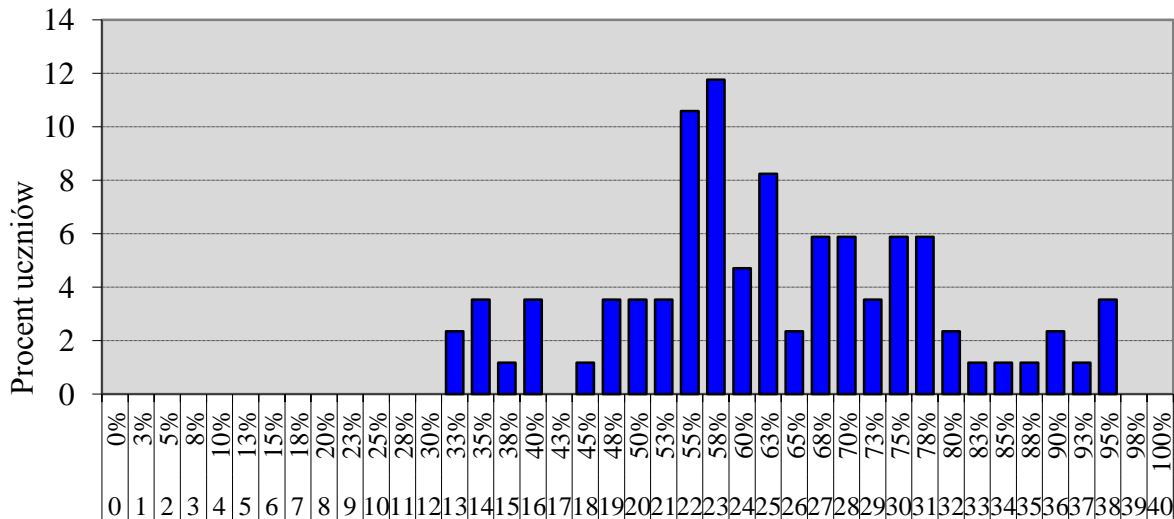
Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpił jeden uczeń słabosłyszący.

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GN-P8-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów słuchanych, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Wynik uzyskany w % i w punktach

Wykres 9. Rozkład wyników uczniów

Tabela 26. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
85	33	95	63	58	63,07	15,07

Poziom rozszerzony

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących

Arkusze dla uczniów słabowidzących z zakresu języka niemieckiego (GN-R4-162, GN-R5-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GN-R4-162 – Arial 16 pkt, GN-R5-162 – Arial 24 pkt. Na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie.

Wyniki uczniów słabowidzących

Tabela 27. Wyniki uczniów słabowidzących – parametry statystyczne *

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
2	-	-	-	-	18,00	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 2 uczniów słabowidzących.

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GN-R7-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 7 zadań (4 zadania zamknięte i 3 zadania otwarte), sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz wypowiedź pisemna.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Tabela 28. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpił jeden uczeń słabosłyszący.

Język rosyjski – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		3
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	3
	z dysleksją rozwojową	0
	dziewczeta	2
	chłopcy	1
	ze szkół na wsi	3
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	3
	ze szkół niepublicznych	0

Nie było laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący i niewidomi	0
	słabosłyszący i niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	5
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	Ogółem	5

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu	20 kwietnia 2016 r.		
Czas trwania egzaminu	60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem		
Liczba szkół	1		
Liczba zespołów egzaminatorów	nie dotyczy		
Liczba egzaminatorów	nie dotyczy		
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)	-		
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	nie dotyczy
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		nie dotyczy
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)	-		

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne *

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
3	-	-	-	-	63,00	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 3 uczniów.

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język rosyjski – poziom podstawowy			
wynik procentowy	wartość centyla	stanin	
0	1	1	
3	1		
5	1		
8	1		
10	1		
13	1		
15	1		
18	1		
20	2		
23	3		
25	5		
28	8		2
30	10		3
33	14		
35	17		
38	20		
40	24		
43	27	4	
45	31		
48	34		
50	38		
53	41	5	
55	45		
58	48		
60	51		
63	55		
65	59		
68	62		
70	65	6	
73	68		
75	71		
78	75		
80	78		
83	81	7	
85	85		
88	87		
90	90		
93	93	8	
95	96	9	
98	98		
100	100		

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 78% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 22% zdających i znajduje się on w 6. stanie.

Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	28–35
2	34–43
3	44–49
4	50–56
5	57–64
6	65–70
7	71–77
8	78–84
9	85–100

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	3	-	-	-	-	63,00	-
Uczniowie z dysleksją rozwojową	-	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 3 uczniów.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne*

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	2	-	-	-	-	-	-
Chłopcy	1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 3 uczniów.

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z zestawu GR-P1-162.

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	3	-	-	-	-	63,00	-
Miasto do 20 tys. mieszkańców	-	-	-	-	-	-	-
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	-	-	-	-	-	-	-
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	-	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 3 uczniów.

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	3	-	-	-	-	63,00	-
Szkoła niepubliczna	-	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 3 uczniów.

Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań (dla 3 uczniów przystępujących do egzaminu)

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	100%
	1.2.		67%
	1.3.		33%
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	100%
	1.5.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	33%
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	100%
	2.2.		67%
	2.3.		33%
	2.4.		33%
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	33%
3.2.	67%		
3.3.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.		0%
IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Znajomość funkcji językowych	4.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	100%
	4.2.		67%
	4.3.		33%
	4.4.		67%
	5.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	67%
	5.2.	6.5) Uczeń wyraża swoje opinie.	100%
	5.3.	6.4) Uczeń [...] udziela [...] pozwolenia.	33%

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
	6.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	100%
	6.2.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	100%
	6.3.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	67%
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	7.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	33%
	7.2.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	67%
	7.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	33%
	7.4.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	67%
	8.1.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	33%
	8.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	67%
	8.3.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	67%
	8.4.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	67%
	9.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	33%
	9.2.		67%
	9.3.		67%
	9.4.		67%
	I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków
10.2.		językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych)	100%
10.3.		[...].	33%
11.1.		1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków	100%
11.2.		językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych)	67%
11.3.		[...].	33%

Komentarz

(komentarz opracowany na podstawie wyników uzyskanych przez wszystkich przystępujących do egzaminu w kraju)

Poziom podstawowy

Średni wynik uzyskany przez gimnazjalistów przystępujących do egzaminu z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym wyniósł 61% punktów. Uczniowie najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi znajomość funkcji językowych, uzyskując średnio 67% punktów, nieco gorzej – z zadaniami sprawdzającymi umiejętność rozumienia ze słuchu i znajomość środków językowych (średni wynik odpowiednio 64% i 62%). Najwięcej trudności sprawiły zdającym zadania sprawdzające umiejętność rozumienia tekstów pisanych (średni wynik – 51%).

Analiza wyników uzyskanych w obszarze rozumienia ze słuchu pokazuje, że najmniej problemów sprawiły gimnazjalistom zadania sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 66%). Nie oznacza to jednak, że wszystkie zadania sprawdzające tę umiejętność okazały się dla zdających jednakowo łatwe. Zadanie 3.1., sprawdzające właśnie tę umiejętność, okazało się najtrudniejsze w tej części arkusza (38% poprawnych odpowiedzi).

3.1.

Оплату за проезд на сафари-автобусе по африканскому саду принимает экскурсовод.

P

F

Transkrypcja (fragment):

Дорогие друзья! Мы рады, что вы решили провести время в нашем зоопарке, и приготовили для вас много интересного! Для самых маленьких гостей экскурсоводы готовы провести тематические занятия, например, «Самые умные животные» или «Почему кошки не любят собак?». А вот посетители постарше могут прокатиться на специальном сафари-автобусе по африканскому саду. Билеты можно купить у водителя.

W zadaniu 3.1. należało określić, czy przewodnik przyjmuje opłatę za przejazd autobusem w ogrodzie afrykańskim. Wskazanie poprawnej odpowiedzi wymagało od uczniów zrozumienia zdania *Билеты можно купить у водителя.*, które jednoznacznie dowodzi, że bilety nabywa się u kierowcy autobusu. Prawdopodobnie zdający zwrócili uwagę na wyraz *экскурсоводы*, który pojawił się na początku nagrania i połączyli go z takim samym wyrazem w zadaniu. Oprócz tego możliwe, że uczniowie nie znali znaczenia słowa *водитель* i błędnie skojarzyli go z osobą prowadzącą wycieczki.

Za zadania sprawdzające umiejętność rozumienia tekstu jako całości uczniowie uzyskali nieco niższe wyniki (średni wynik – 60%). Zdający dobrze poradzili sobie z określaniem kontekstu wypowiedzi (zadanie 1.4.). 80% uczniów poprawnie wskazało przedział w pociągu (obrazek **B.**) jako miejsce, w którym odbywa się rozmowa. Uczniowie nie mieli problemów ze zrozumieniem kluczowych fragmentów dialogu *Мы ведь только сели... Сейчас ещё кондуктор придёт, начнёт билеты проверять.*

Więcej trudności sprawiło zdającym określanie intencji nadawcy/autora tekstu (zadania 1.5. i 3.3.).

1.5. Отец

- A.** хвалит дочь за уборку квартиры.
B. предлагает дочери свою помощь.
C. информирует дочь о визите гостей.

Transkrypcja:

Ну ты, дочь, и даёшь! И цветы полила, и посуду помыла, и даже окна вымыла – везде такой порядок, хоть гостей приглашай! Когда ты всё это успела сделать, помощница моя?! Просто молодец!

W zadaniu 1.5. poprawną odpowiedź **A.** wybrało 56% zdających. Dla prawie 25% uczniów atrakcyjny okazał się dystraktor B. Zdający prawdopodobnie skupili swoją uwagę tylko na słowie *помощница*, które mogło im się skojarzyć z rzeczownikiem *помощь* występującym w zadaniu i zasugerować, że chodzi o propozycję pomocy ze strony taty. Często wybierana była też odpowiedź C. Zapewne uczniowie kierowali się użytym w wypowiedzi wyrażeniem *хоть гостей приглашай*, nie rozumiejąc, że nawiązuje ono do czystości mieszkania: wszędzie jest taki porządek, że nawet gości można zaprosić.

Nieco niższe wyniki zdający uzyskali za zadanie 3.3.

3.3.	Автор текста знакомит с планом размещения животных в зоопарке.	P	F
-------------	--	----------	----------

Poprawną odpowiedź **F.** w tym zadaniu zaznaczyło 43% uczniów. Potrafili oni połączyć informacje z różnych części tekstu i prawidłowo określić intencję nadawcy/autora. Natomiast pozostali zdający prawdopodobnie zasugerowali się pojedynczymi wyrazami i wyrażeniami użytymi w nagraniu – *животные, кошки, собак, на территории зоопарка, вольеры* i nie zrozumieli, że intencją autora tekstu nie było zapoznanie gości z planem rozmieszczenia zwierząt, tylko przedstawienie im oferty oraz zasad zachowania się w zoo.

Za zadania sprawdzające znajomość funkcji językowych uczniowie uzyskali średnio 67% punktów. Największym wyzwaniem w tej części arkusza było dla zdających zadanie 4., w którym należało dobrać właściwą reakcję do usłyszanych wypowiedzi (średni wynik – 52%). W swojej formie zadanie to jest najbardziej zbliżone do warunków, w jakich odbywa się autentyczna rozmowa.

- F.** Чтобы не проспать в школу.
G. Не очень, но иногда бывает.
H. Вчера после обеда.
I. Новый будильник.
J. В супермаркет.

Transkrypcja:**Wypowiedź 1.**

Куда ты собираешься?

Wypowiedź 2.

А что ты хочешь купить?

Wypowiedź 3.

Зачем он тебе?

Wypowiedź 4.

Ты часто опаздываешь в школу?

Најтруднейшым для учніоў было добрае влascиwej реакции до wypowiedzi 3. Задание то розвiязало правiдлово 32% здаячых. Влascиwej реакцiя на пытанне о powод zakupu будзика была ответ A. Tymчасем для 29% гимназiалистоў атракцыйна оказалась ся ответ C., а prawie 23% здаячых выбрао ответ B. Moжливe, iз учнiоwие не зврoчили уваги, же пытанне zaczyna ся од wyразу *зачем*, вiец wymaga podania celu/powоду zakupu.

Задания 5. и 6. оказались ся zdecydowane латвейше (срeднi wыник – ответнiо 73% и 82%). Учнiоwие добре poradзили sobie з заданиями, sprawdzajacyми рoзнe wymagania з podstawy programowej: uzyskiwanie и przekazywanie prostych informacji, stosowanie form grzecznościowych, wyrażanie opinii, udzielanie pozwolenia. Najwyжшы wыник в tej części arkusza учнiоwие uzyskali за задание 6.1.

6.1. Musisz wyjść wcześniej od koleżanki. Co jej powiesz?

- A. Здорово, что я осталась!
- B. Жаль, что ты уже уходишь!
- C. Не сердись, но мне уже пора!

W tym zadaniu należało poinformować koleżankę о konieczności wcześniejszego wyjścia. 86% zdających poprawnie rozwiązało zadanie, wybierając odpowiedź C. Stało się tak prawdopodobnie dlatego, że zwroty в niej użyte kojarzą się з zwrotami в języку polskim (rozsierdzić się, на mnie czas, пора). Zdecydowana większość учнiоў zauważyła, że до sytuacji nie pasuje ani odpowiedź A. – radość з факту pozostania u koleżanki, ani odpowiedź B. – wyrażenie żalu, że koleżanka wychodzi.

Задания sprawdzające umiejętność rozumienia tekstów pisanych sprawiły гимназiалистам największy problem. W tym obszarze, podobnie jak в przypadku rozumienia ze słuchu, задания sprawdzające rozumienie tekstu jako całości okazały ся для учнiоў trudniejsze niż задания sprawdzające umiejętność znajdowania в tekście określonych informacji. Przyjrzyjmy ся заданиям 8.1. и 8.4.

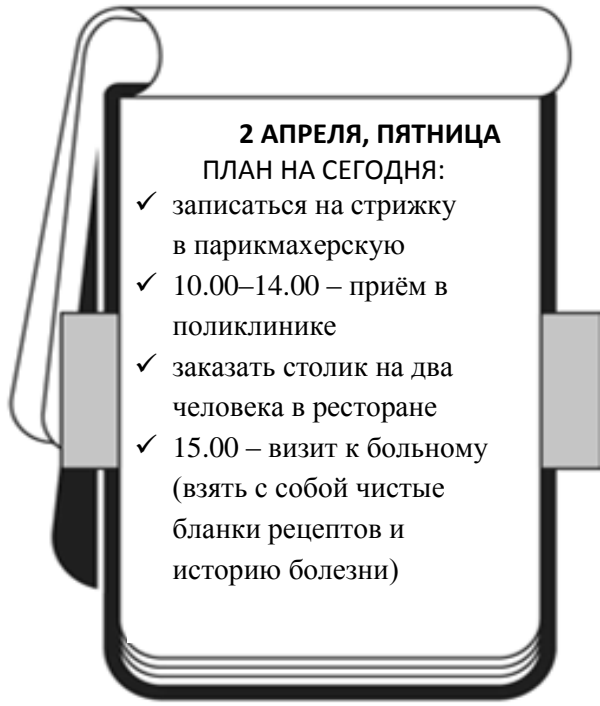

8.1. Антон пишет Валере о/об

- A. подготовке к чемпионату.
- B. победе в соревнованиях.
- C. участии в фотоконкурсе.

Zadanie 8.1., sprawdzające umiejętność rozumienia głównej myśli tekstu, okazało się dla uczniów dużym wyzwaniem. Było to najtrudniejsze zadanie w całym arkuszu na poziomie podstawowym. Prawidłową odpowiedź **B.** w tym zadaniu wybrało 26% zdających. Aby poprawnie rozwiązać to zadanie nie wystarczyło zrozumieć pojedyncze wyrazy w tekście. Należało przeanalizować całą sytuację przedstawioną w e-mailu i połączyć kluczowe fragmenty tekstu mówiące o wygranym meczu, strzelonych golach i otrzymaniu nagrody ze słowem *победа* występującym w prawidłowej odpowiedzi. Prawdopodobnie uczniowie zwrócili uwagę na słowa *фотография* oraz *чемпионом*, które pojawiły się w tekście, i dlatego wybrali błędne odpowiedzi A. i C., w których znalazły się słowa *к чемпионату* i *в фотоконкурсе*.

Uczniowie lepiej poradzi sobie z rozwiązaniem zadania 8.4., sprawdzającego umiejętność określania kontekstu wypowiedzi. W zadaniu tym należało stwierdzić, kto jest autorem tekstu.

2 АПРЕЛЯ, ПЯТНИЦА
ПЛАН НА СЕГОДНЯ:

- ✓ записаться на стрижку в парикмахерскую
- ✓ 10.00–14.00 – приём в поликлинике
- ✓ заказать столик на два человека в ресторане
- ✓ 15.00 – визит к больному (взять с собой чистые бланки рецептов и историю болезни)

8.4. Автор текста работает

A. врачом.

B. официантом.

C. парикмахером.

Poprawnej odpowiedzi udzieliło 47% gimnazjalistów. Wybranie prawidłowej odpowiedzi wymagało od zdających zrozumienia fragmentów, które wskazywały na to, że autor tekstu jest lekarzem, np. przyjmowanie [pacjentów] w przychodni, wizyta u chorego, konieczność zabrania ze sobą druków recept i historii choroby. Część uczniów nie rozumiała, że autor chce skorzystać z usług fryzjera i zamówić stolik w restauracji, ale nie ma to nic wspólnego z wykonywanym przez niego zawodem.

Chociaż uczniowie dobrze poradzi sobie z rozwiązaniem zadań sprawdzających umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (siedem zadań w tej części arkusza), wyniki były zróżnicowane i wahały się od 40% do 62%. Przeanalizujmy zadanie 7.1., które sprawiło zdającym najwięcej problemów.

7.1.

Клуб любителей кино приглашает на вечер «ЗА ЧАШКОЙ ЧАЯ»!

Ждём всех, кто любит комедии.
Мы гарантируем отличный фильм и ароматный чай.

А вы, пожалуйста, принесите с собой кусочек торта или пирога к чаю.

Начало 6 мая в 16.00.

Вход бесплатный!

Начало 6 мая в 16.00.

- C. Это объявление для тех, кто хочет сыграть в кино.
- D. В этом тексте есть информация о том, что взять на встречу.

Poprawną odpowiedź wybrało 40% uczniów. Gimnazjaliści słusznie zauważyli, że tekst 7.1. zawiera fragment o tym, co wziąć na spotkanie: *...принесите с собой кусочек торта или пирога к чаю* i dopasowali do niego odpowiedź **D**. Natomiast jedna trzecia zdających jako prawidłową odpowiedź wskazała zdanie C. Prawdopodobnie zasugerowali się oni rzeczownikiem *кино*, który występował zarówno w zdaniu, jak i w tekście. Ogłoszenie 7.1. jednak nie było skierowane do osób, które chcą zagrać w filmie, ale było zaproszeniem na wieczór filmowy, podczas którego można się napić herbaty i obejrzeć dobry film.

W arkuszu egzaminacyjnym były dwa zadania sprawdzające znajomość środków językowych. Uczniowie lepiej poradzili sobie z zadaniem 10., sprawdzającym znajomość leksyki, niż z zadaniem 11., sprawdzającym znajomość struktur gramatycznych (średni wynik odpowiednio 64% i 60%).

A. выставке	B. квартиру	C. свежие	D. скажет	E. спросит	F. старые
-------------	-------------	-----------	-----------	------------	-----------

ДРУЖЕЛЮБНАЯ ТЕХНИКА

Хочешь, чтобы телевизор говорил тебе: «Доброе утро!», а холодильник напоминал, когда **надо купить 10.1. _____ продукты?** Хочешь поговорить с тостером? Какой язык выбираешь: английский, японский или китайский? Это не фантастика. Это реальность! Домашнюю технику нового поколения **можно увидеть на 10.2. _____ новых технологий в Токио.** Среди экспонатов есть, например, **«умный» навигатор, который вовремя 10.3. _____ усталому водителю такси, что ему пора отдохнуть.**

Zdający dobrze poradzi sobie z uzupełnianiem luk 10.1. i 10.2. (71% poprawnych odpowiedzi). Wybór właściwego wyrazu *свежие* w zadaniu 10.1. wymagał znalezienia logicznego powiązania pomiędzy tym wyrazem a otoczeniem luki *надо купить* i *продукты*. Natomiast, aby poprawnie rozwiązać zadanie 10.2., należało wykazać się znajomością struktur leksykalnych i gramatycznych. Prawidłowa odpowiedź *выставке* logicznie pasowała do kontekstu danego zdania i gramatycznie do otoczenia luki *можно увидеть на* i *новых технологий*.

Trudniejszym dla zdających okazało się zadanie 10.3., które poprawnie rozwiązało 50% zdających. W tym zadaniu uzupełnienie luki było w większym stopniu uzależnione od zrozumienia tekstu niż od znajomości konkretnej struktury gramatycznej lub leksykalnej. Wskazanie poprawnej odpowiedzi *скажет* uwarunkowane było przede wszystkim zrozumieniem fragmentu *усталому водителю такси, что ему пора отдохнуть*. Również pomocna przy wyborze poprawnej odpowiedzi była znajomość rekcji czasowników *сказать* i *спросить*.

Poziom rozszerzony

Uczniowie przystępujący do egzaminu gimnazjalnego z języka rosyjskiego na poziomie rozszerzonym uzyskali średnio 44% punktów. Gimnazjaliści najlepiej poradzi sobie z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu (średni wynik – 53%), nieco gorzej – z zadaniami sprawdzającymi rozumienie tekstów pisanych i znajomość środków językowych (średni wynik odpowiednio 44% i 40%). Największym wyzwaniem dla zdających było natomiast tworzenie wypowiedzi pisemnej (średni wynik – 37%).

Analiza wyników uzyskanych przez uczniów w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu pokazuje, że uczniowie w porównywalnym stopniu opanowali umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji oraz umiejętność globalnego rozumienia tekstu (średni wynik odpowiednio 53% i 55%).

Podobnie jak na poziomie podstawowym, w zadaniach sprawdzających rozumienie tekstu jako całości zdający lepiej poradzi sobie z określaniem kontekstu wypowiedzi (zadanie 1.3.) niż z określaniem intencji nadawcy/autora tekstu (zadanie 1.6.). W zadaniu 1.3. 73% uczniów poprawnie wskazało, że przyjaciele rozmawiają koło domu (odpowiedź C.). Zdający nie mieli problemów ze zrozumieniem kluczowych fragmentów dialogu *Вот и стою на дворе... я лучше тут, на лавочке, около подъезда посижу*.

Większym wyzwaniem okazało się dla zdających zadanie 1.6., które wymagało określania intencji prowadzącego audycję radiową.

1.6. В конце ведущий

A. приглашает послушать рекламу.

B. предлагает выиграть телефон.

C. просит заказывать музыку.

Transkrypcja (fragment):

Будет мегаинтересно! И, как всегда, – никакой рекламы! А чтобы было ещё увлекательнее – наберите, пожалуйста, наш номер телефона, назовите песню, которую вы хотите услышать, и уже через несколько минут она прозвучит в эфире. Итак, ждём ваших звонков!

Poprawną odpowiedź C. wybrało 36% zdających. Prawidłowe rozwiązanie zadania wymagało zrozumienia fragmentu *...наберите, пожалуйста, наш номер телефона, назовите песню, которую вы хотите услышать, и уже через несколько минут она прозвучит в эфире...*. Dla prawie 42% uczniów atrakcyjny okazał się dystraktor B. *предлагает выиграть телефон*.

Пrawdopodobnie uczniowie kierowali się występującymi w nagraniu wyrażeniami *номер телефона, ждём ваших звонков*, które mogły im zasugerować, że chodzi o możliwość wygrania telefonu.

W zadaniach sprawdzających rozumienie tekstów pisanych zdający uzyskali średnio 44% punktów. Najwięcej problemów sprawiło gimnazjalistom zadanie 5., sprawdzające umiejętność wyszukiwania w tekście określonych informacji (średni wynik – 36%). W tym zadaniu zdający na podstawie informacji o trzech osobach mieli wskazać ofertę kursu gotowania, która byłaby najbardziej odpowiednia dla danej osoby.

5.1. C

Катя обожает готовить. Друзья хвалят её салаты, котлеты, супы. Свой кулинарный талант Катя совершенствовала на различных курсах. Вот и сейчас ищет уроки, на которых в короткий срок могла бы научиться печь торты, булочки, пирожные, пончики. Катя хочет заниматься в группе.

5.2. D

Даша никогда не интересовалась кухней. Дома хозяйка кухни – бабушка. Специально для неё Даша решила научиться готовить. Планирует начать с мясных блюд. Даша – занятой человек. Она хочет заниматься только по выходным и в компании, так как на индивидуальные занятия у неё нет денег.

5.3. A

Ксюша отлично готовит. В кухне нет для неё секретов. Тем не менее, девушка хотела бы найти курсы, которые позволят ей в своей кухне индивидуально поработать с мастером кулинарного дела, чтобы ещё лучше готовить блюда из свинины и говядины. Ксюша не может заниматься в уикенд.

A.

Вы уже умеете готовить и хотите повысить своё мастерство?

«Люкс» приглашает вас!

Темы занятий:

- ✓ рыбные закуски
- ✓ мясные блюда
- ✓ десерты.

Выберите тему и позвоните нам. Опытный повар приедет к вам на дом и только для вас проведёт занятия. Уроки организуем с понедельника по четверг.

B.

«Студия вкуса» приглашает тех, кто хочет научиться готовить вкусные овощные блюда: супы, гарниры, салаты. Их приготовление требует огромного мастерства. Предлагаем индивидуальный урок с поваром в нашей студии в выходной день.

C.

Занятия в «СМАК-е» заинтересуют тех, у кого мало свободного времени:

- темы (одна по выбору): «Мясо», «Салаты» или «Сладкие мучные блюда»
- только три урока (в понедельник, среду и четверг)
- приятная компания (8-10 человек).

Ждём мастеров кухни и тех, кто в кулинарии делает первые шаги.

D.

«VIP-МАСТЕР» учит как профессионалов, так и новичков. У нас вы узнаете секреты приготовления блюд из свинины, говядины, птицы, научитесь готовить гарниры. Курсы включают восемь групповых занятий по три часа по воскресеньям. Спешите – количество мест в группах ограничено!

Aby dobrać właściwą ofertę do danej osoby, należało zwrócić uwagę na informacje szczegółowe dotyczące tematu zajęć, ich terminu i czasu trwania oraz liczby osób na zajęciach. Najtrudniejsze dla zdających okazało się zadanie 5.2. Uczniowie musieli dobrać kurs do osoby, która chce nauczyć się przygotowywać dania mięsne na zajęciach grupowych w weekend. Poprawną odpowiedź **D.** wybrało 30% zdających. Dla 27% uczniów atrakcyjny okazał się dystraktor C., a 25% gimnazjalistów wybrało odpowiedź B. Osoby, które wybrały opcję C., prawdopodobnie nie zwróciły uwagi na to, że opisywane zajęcia odbywają się w dni robocze. Oczekiwań Daszy nie spełniała też propozycja B., gdyż oferowała indywidualne zajęcia o tematyce „dania warzywne”.

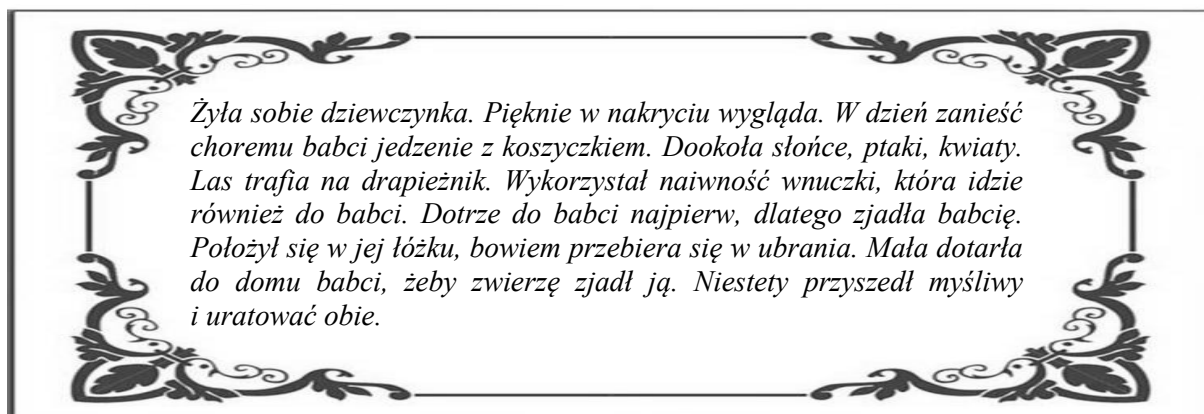
Uczniowie lepiej poradzi sobie z zadaniem 5.1., które poprawnie rozwiązało 40% zdających. W tym zadaniu należało dobrać ofertę do osoby, która w krótkim czasie na zajęciach grupowych chciałaby nauczyć się piec torty, bułeczki, ciastka i pączki. Wszystkie te wymagania spełniała oferta **C.** («Сладкие мучные блюда», только три урока, приятная компания). Jednak 22% zdających wybrało odpowiedź B. Prawdopodobnie nie zwrócili oni uwagi na to, że w ofercie B. proponowane są zajęcia indywidualne, na których można nauczyć się przygotowywać dania z warzyw. Możliwe, że uczniowie zasugerowali się słowami *супы, салаты*, które pojawiły się zarówno w zadaniu, jak i w ofercie.

Lepiej uczniowie poradzi sobie z zadaniem 3., sprawdzającym umiejętność określania głównej myśli poszczególnych części tekstu i z zadaniem 4., sprawdzającym umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (średni wynik odpowiednio 52% i 44%).

Średni wynik uzyskany przez gimnazjalistów za zadania sprawdzające umiejętność stosowania środków językowych wyniósł 40%. Większość uczniów nie potrafiła poprawnie uzupełnić tekstu w zadaniu 6. oraz przetłumaczyć zdań w zadaniu 7. W zadaniu 6. najtrudniejsze okazało się utworzenie formy 3. osoby liczby pojedynczej czasownika *заходумь* (19% poprawnych odpowiedzi – najniższy wynik w całym arkuszu). Czasownik ten jest bardzo podobny do polskiego *zachodzić*. Nawet jeśli uczniowie dopasowali go do odpowiedniej luki w tekście, to częstą przyczyną błędnych odpowiedzi była niezajomość odmiany czasownika. W zadaniu 7. uczniowie najslabiej poradzi sobie z zadaniem 7.5. (40% prawidłowych odpowiedzi), w którym trzeba było przetłumaczyć fragment *mam na imię*. Chociaż wyrażenie to jest dobrze znane zdającym, nie potrafili go poprawnie zapisać. Należy pamiętać, że w zadaniach 6. i 7. wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych fragmentów.

Ostatnie zadanie, z którym muszą zmierzyć się uczniowie piszący egzamin na poziomie rozszerzonym, polega na stworzeniu krótkiej wypowiedzi pisemnej na zadany temat. Średni wynik uzyskany za to zadanie wyniósł 37% punktów. Najwyższe wyniki uczniowie uzyskali za spójność i logikę wypowiedzi (średni wynik – 46%) oraz zakres środków językowych (średni wynik – 39%). Dość niski wynik uzyskany przez zdających w zakresie treści (35%) wskazuje, że wielu zdających ma problem z przekazywaniem wymaganych w poleceniu informacji i rozwinięciem swoich wypowiedzi. Najniższy wynik gimnazjaliści uzyskali w kryterium poprawności środków językowych (31%).

„Pod lupą” – spójność i logika wypowiedzi

Czy ta historia brzmi znajomo? Niektórzy bez wątpienia poznają w niej znaną z dzieciństwa bajkę o Czerwonym Kapturku. Ale nie wszystko w tej historii jest jasne i czytelne. Tekst jest chaotyczny, pełen sprzeczności i niekonsekwencji. Duża liczba błędów językowych w tekście sprawia, że trudno jest połączyć sens poszczególnych zdań w jedną całość. Gdybyśmy nie znali prawdziwego przebiegu wydarzeń w bajce o Czerwonym Kapturku, to czytając powyższy tekst na każdym kroku musielibyśmy się zastanawiać, co autor miał na myśli.

W wypowiedziach pisemnych gimnazjalistów często daje się zauważyć podobne braki w spójności i logice. Potwierdza to dość niski średni wynik uzyskany przez zdających w kryterium spójności i logiki wypowiedzi (46%). Przyjrzyjmy się więc, jakie problemy dotyczące spójności i logiki występowały w pracach egzaminacyjnych.

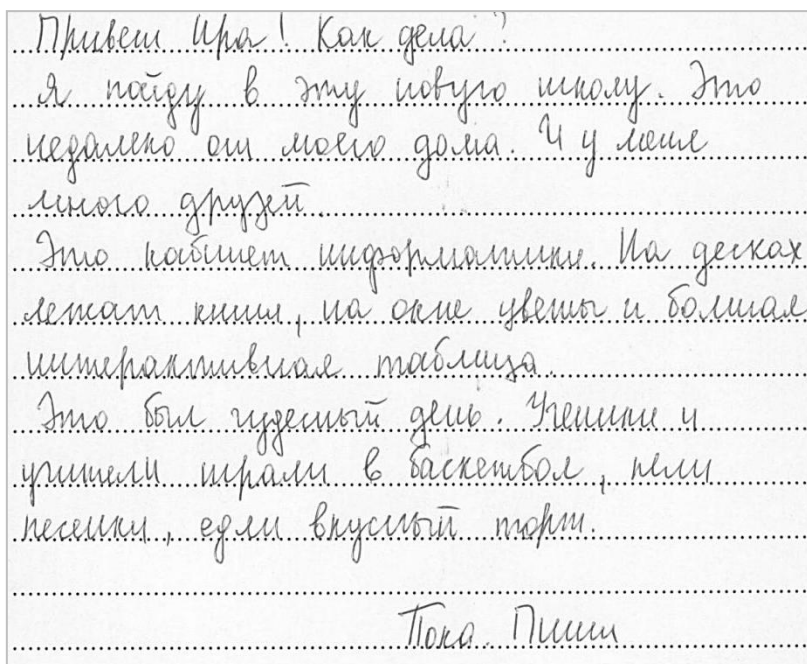
Tegoroczne polecenie do zadania 8. brzmiało:

Rozpocząłeś/Rozpoczęłaś naukę w nowej szkole. W e-mailu do kolegi/koleżanki z Rosji:

- **wyjaśnij, dlaczego wybrałeś(-aś) właśnie tę szkołę**
- **opisz salę lekcyjną, która najbardziej Ci się podoba**
- **zrelacjonuj wydarzenie, które miało miejsce w szkole w pierwszym dniu nauki.**

Oceniając wypowiedź pisemną w kryterium spójności, egzaminatorzy przede wszystkim zwracają uwagę na to, czy i w jakim stopniu tekst funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami/akapitami tekstu. W ocenie logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna (np. czy nie jest jedynie zbiorem przypadkowo zebranych myśli).

Czy poniższa praca spełnia te warunki?

Powyższa wypowiedź składa się w zasadzie ze zrozumiałych zdań, zdający zrealizował wszystkie podpunkty polecenia, jednak w pracy nie ma żadnych połączeń między fragmentami odnoszącymi się do kolejnych podpunktów polecenia. Uczeń napisał e-mail tak, jakby odpowiadał na pytania, podczas gdy jego zadaniem było napisanie spójnej wiadomości, dotyczącej nauki w nowej szkole. Czytając taką wypowiedź odbiorca często traci wątek i zastanawia się, co autor miał na myśli. W wielu miejscach tekst jest niejasny. Odbiorca nie rozumie, do której szkoły idzie piszący. Nie ma pewności, czy położenie szkoły blisko domu było powodem wyboru szkoły. Zdanie, mówiące o dużej liczbie przyjaciół, nie pasuje ani do zdania poprzedzającego, ani do zdania po nim następującego. Czytając opis sali informatycznej, trudno wywnioskować, że mowa jest o sali lekcyjnej, która najbardziej podoba się piszącemu. Zastanawiamy się też, o jakim cudownym dniu pisze zdający i dlaczego. Wiadomość sprawia wrażenie tekstu chaotycznego i złożonego z niepowiązanych między sobą fragmentów. Tylko znając treść polecenia, można uporządkować informacje i domyślić się, co autor e-maila chciał przekazać.

Kształtując umiejętność tworzenia prostej i zrozumiałej wypowiedzi pisemnej należy wyposażyć uczniów w podstawowe wyrażenia i zwroty budujące jej spójność.

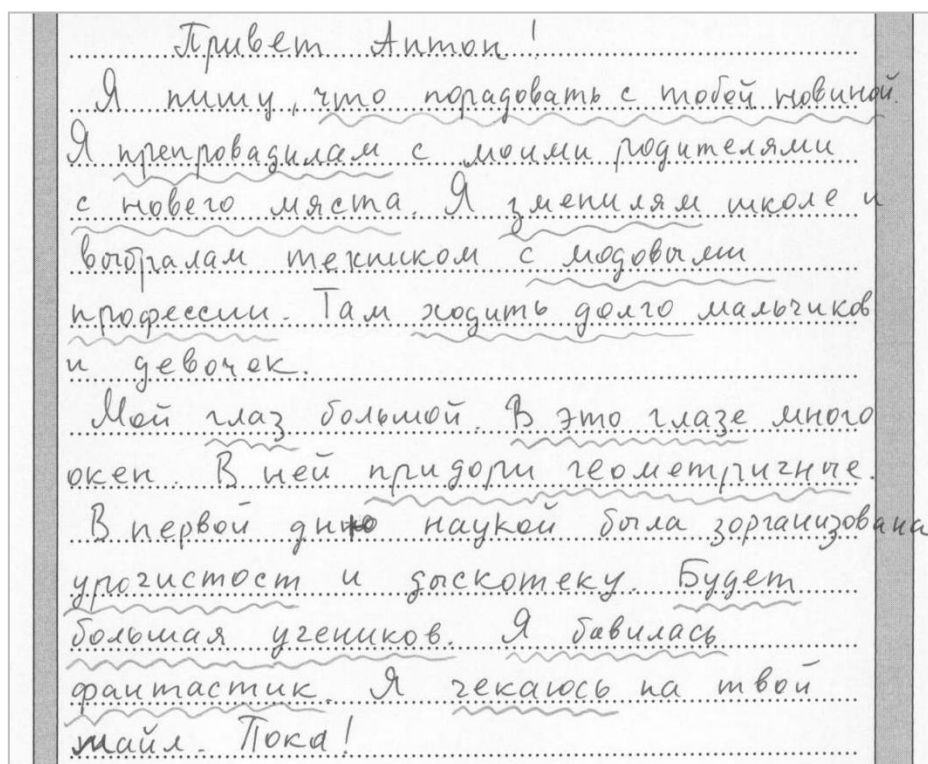
Привет Ира! Как дела?
 Сейчас я хожу в новую школу. Я выбрала её, потому что она недалеко от моего дома и у меня там много друзей.
 В моей школе красивые кабинеты. Мой любимый – это кабинет математики. На досках лежат книги, на окне цветы и большая интерактивная таблица.
 Моя новая школа супер. Я навсегда запомню свой первый день в ней. Это был чудесный день. Ученики и учителя играли в баскетбол, пели песенки и ели вкусный торт.
 Пока. Пиши.

Powyższy przykład pokazuje, jak stworzyć taki kontekst wypowiedzi, który nie budzi wątpliwości odbiorcy i brzmi naturalnie. Na przykład, aby przedstawić kolejność wydarzeń, można użyć takich wyrażen, jak *сейчас*, *теперь*, *сначала*, *потом*, *в конце*; aby pokazać związki przyczynowo-skutkowe można wykorzystać wyrażenia *потому что*, *так как*, *поэтому*. Miejsce lub kierunek, o którym jest mowa w poprzednim zdaniu, można zastąpić przysłówkami *там*, *здесь*, *туда*, *сюда*.

Warto też zwrócić uwagę uczniów na to, że istnieje bardzo ścisły związek między błędami językowymi a spójnością tekstu. Błędy, które najczęściej zaburzają spójność tekstu, to:

- nieumiejętne łączenie zdań/części zdań, zwłaszcza używanie niewłaściwych leksykalnych wskaźników zespolenia (tzw. konektorów), np. *В этом классе большое окно, потому что он очень светлый.*
- odwoływanie się w tekście do czegoś, co nie zostało wcześniej wspomniane, np. *Мы с одноклассниками играли в мяч на школьной площадке. Вдруг её собака укусила директора.*
- używanie niewłaściwych zaimków, np. *Мне нравится класс от химии. В ней мы делаем опыты.*
- brak konsekwencji w stosowaniu czasów gramatycznych, np. *В первый день был день спорта. Можно кататься на велосипеде и роликах. Будут разные конкурсы. Я выиграла сладкий приз.*

Wiele z wyżej wymienionych problemów ilustruje kolejna praca egzaminacyjna. Autor podjął próbę zrealizowania poszczególnych podpunktów polecenia, jednak ze względu na liczne błędy językowe oraz niejasne połączenia między zdaniami i częściami tekstu, duża część pracy jest nieczytelna dla odbiorcy (linią falistą zaznaczone są niekomunikatywne fragmenty tekstu oraz inne usterki w spójności i logice).

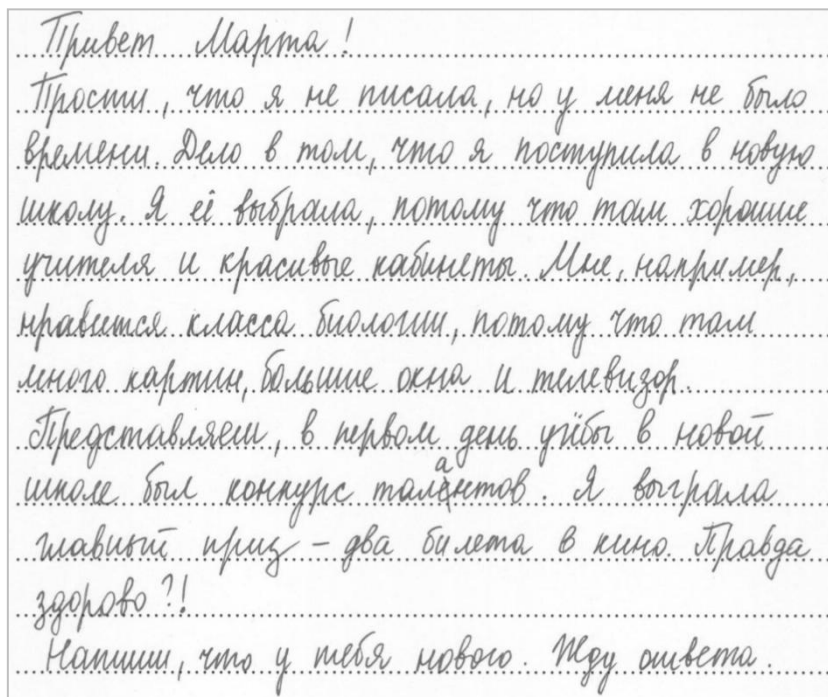

Błędy językowe sprawiają, że część pracy jest niekomunikatywna. Nie wiemy, jaki był powód wybrania przez piszącego nowej szkoły. W drugim podpunkcie polecenia zdający miał opisać ulubioną salę lekcyjną. Jednak nie jest jasne, do czego się odnosi wyraz *глаз* na początku drugiego akapitu. Możemy jedynie domyślać się z kontekstu, że słowo to zostało pomyłone przez piszącego ze słowem *класс*. Jedyna czytelna informacja w trzecim akapicie dotyczy zorganizowania w pierwszym dniu nauki dyskoteki. Natomiast reszta akapitu jest całkowicie niekomunikatywna. W rezultacie czytelnik gubi się w tekście na skutek braku spójności wypowiedzi.

Jakich prac oczekuje się od zdających? Najlepszą wskazówką jest opis najwyższej kategorii punktowej w skali oceniania.

2 p.	wypowiedź jest w całości lub w znacznej większości spójna i logiczna zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu
------	---

Przyjrzyjmy się pracy, która nie jest pozbawiona usterek, ale zasługuje na przyznanie maksymalnej liczby punktów w kryterium spójności i logiki.

W tej pracy zdający umiejętnie łączy poszczególne części wypowiedzi. Każdy podpunkt polecenia jest zrealizowany w sposób przemyślany. Egzaminator nie musi ani zastanawiać się, czego dotyczy każdy fragment, ani interpretować intencji autora. Wypowiedź jest jasna i pozwala czytającemu podążać za tokiem myśli piszącego. Choć w pracy występują błędy językowe, wypowiedź ta spełnia wymagania w kryterium spójności i logiki na 2 punkty.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka rosyjskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z gimnazjalistami w kolejnych latach.

- ❖ Zadania, które sprawdzają globalne rozumienie tekstu (główną myśl, intencję nadawcy, kontekst wypowiedzi), sprawiają zdającym trudności. Warto w procesie dydaktycznym zwracać uwagę na sformułowania występujące w trzonach zadań, np., „Ten tekst jest o...”, „Ania napisała tę wiadomość, żeby...”, „Rozmowa się odbywa w...”, które wskazują, że jest to zadanie sprawdzające ogólne rozumienie tekstu. Ważne jest, aby uczący się potrafili dokonać syntezy informacji, które pojawiają się w nagraniu bądź w tekście. Uczniowie powinni mieć świadomość, że dopiero po przeczytaniu całego akapitu lub tekstu można określić, co jest jego głównym tematem. Ponadto wskazanie prawidłowej odpowiedzi często wymaga nie tylko zrozumienia poszczególnych wyrażen, ale też łączenia różnych informacji. Prawdą jest, że zadania sprawdzające tę umiejętność rzadziej występują w podręcznikach, ale wiele tekstów wykorzystywanych na lekcjach może służyć jako doskonały materiał do ćwiczenia tych umiejętności, np. poprzez wymyślenie tytułu do całego tekstu lub jego części, zaznaczenie słów i wyrażen związanych z poprawną odpowiedzią.
- ❖ Inną ważną umiejętnością, która wymaga szczególnej uwagi podczas zajęć szkolnych jest umiejętność łączenia wyrażen synonimicznych. Identyfikowanie i zestawianie ze sobą wyrażen o podobnych znaczeniach jest szczególnie przydatne w rozwiązywaniu zadań wielokrotnego wyboru. Ponadto umiejętność wyrażania myśli przy pomocy różnorodnych środków językowych jest niezbędna przy formułowaniu płynnej wypowiedzi pisemnej.

- ❖ Znajomość środków językowych to od lat część arkusza, w której zadania są największym wyzwaniem dla zdających. Duży odsetek uczniów nie podejmuje próby ich rozwiązania albo uzyskuje bardzo niskie wyniki. Brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych lub bardzo ograniczony zasób słownictwa wpływa nie tylko na wynik zadań sprawdzających znajomość środków językowych, ale bardzo często powoduje zaburzenie komunikacji, a tym samym uzyskanie mniejszej liczby punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej (np. na skutek użycia niewłaściwego czasu lub słowa). Co więcej, bardzo często powoduje to też problemy z rozwiązywaniem zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu i rozumienie tekstów pisanych, ponieważ brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych znacznie utrudnia lub uniemożliwia zrozumienie fragmentów tekstu kluczowych do rozwiązania zadania.
- ❖ W wypowiedzi pisemnej niezwykle istotną kwestią jest tworzenie spójnego i logicznego tekstu. Aby poprawić spójność wypowiedzi zdających warto ćwiczyć z uczniami różne sposoby realizowania poszczególnych podpunktów polecenia i włączyć do zajęć lekcyjnych ćwiczenia polegające na łączeniu w odpowiedni sposób poszczególnych części tworzonego tekstu.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Poziom podstawowy

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GR-P8-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 17 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów słuchanych, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Tabela 12. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne *

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
5	-	-	-	-	86,80	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 5 uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim.

Język francuski – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		8
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	6
	z dysleksją rozwojową	2
	dziewczeta	7
	chłopcy	1
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	3
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	5
	ze szkół publicznych	7
	ze szkół niepublicznych	1

Z egzaminu zwolniono 3 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący i niewidomi	0
	słabosłyszący i niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	Ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		4	
Liczba zespołów egzaminatorów		nie dotyczy	
Liczba egzaminatorów		nie dotyczy	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		-	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	nie dotyczy
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		nie dotyczy
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		-	

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
8	-	-	-	-	77,63	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 8 uczniów.

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu gimnazjalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język francuski – poziom podstawowy			
wynik procentowy	wartość centyla	stanin	
0	1	1	
3	1		
5	1		
8	1		
10	1		
13	1		
15	1		
18	1		
20	1		
23	2		
25	3		
28	5		2
30	8		
33	10		
35	12	3	
38	15		
40	17		
43	19		
45	21		
48	23		
50	26	4	
53	27		
55	28		
58	30		
60	32		
63	34		
65	35		
68	37		
70	38		
73	40	5	
75	42		
78	45		
80	47		
83	49		
85	52		
88	54		
90	58	6	
93	61		
95	66	6	
98	74		
100	100	7, 8, 9	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka francuskiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 47% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 53% zdających i znajduje się on w 5. staninie.

Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	31–33
2	34–37
3	38–46
4	47–64
5	65–80
6	81–94
7	95–98
8	99–100
9	

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	6	-	-	-	-	88,50	-
Uczniowie z dysleksją rozwojową	2	-	-	-	-	45,00	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 8 uczniów.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne*

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	7	-	-	-	-	84,43	-
Chłopcy	1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 8 uczniów.

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GF-P1-162.

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	-	-	-	-	-	-	-
Miasto do 20 tys. mieszkańców	-	-	-	-	-	-	-
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	3	-	-	-	-	64,33	-
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	5	-	-	-	-	85,60	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 8 uczniów.

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	7	-	-	-	-	80,14	-
Szkoła niepubliczna	1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 8 uczniów.

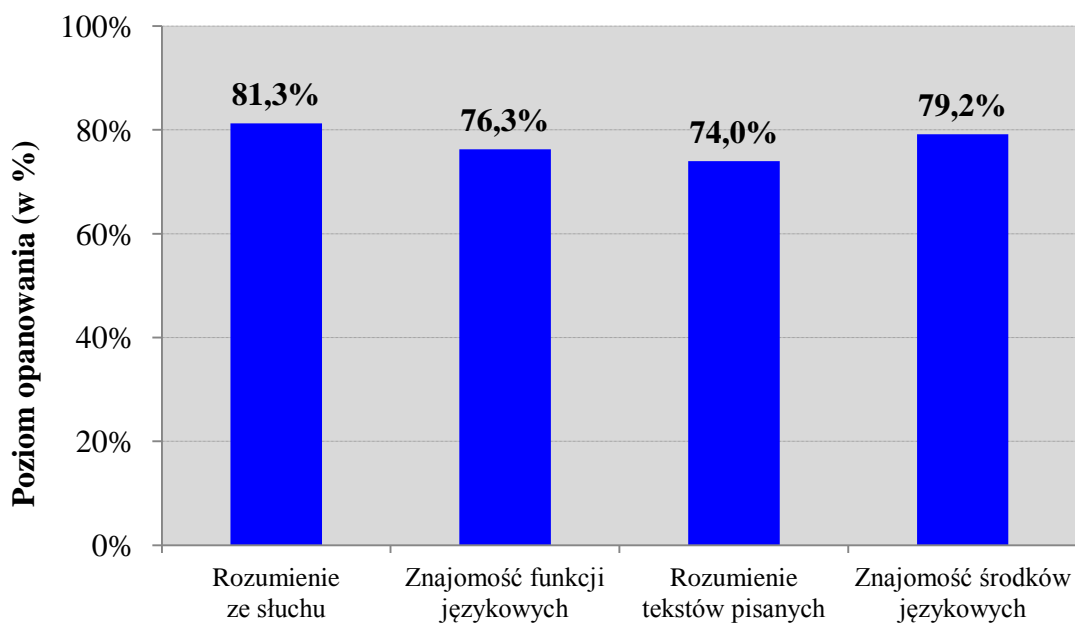
Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań (dla 8 uczniów przystępujących do egzaminu)

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.		75%
	1.2.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	63%
	1.3.		88%
	1.4.		100%
	1.5.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	75%
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	88%
	2.2.		75%
	2.3.		88%
	2.4.		75%
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	88%
	3.2.		100%
	3.3.		2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.
	IV. Reagowanie na wypowiedzi	4.1.	6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania [...].
4.2.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	75%
4.3.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	63%
4.4.		6.5) Uczeń wyraża swoje opinie [...].	75%

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)	
tj. Znajomość funkcji językowych	5.1.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	75%	
	5.2.	6.4) Uczeń prosi o pozwolenie [...].	63%	
	5.3.	6.5) Uczeń wyraża swoje opinie [...].	88%	
	6.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	75%	
	6.2.	6.7) Uczeń wyraża [...] zgodę lub odmowę wykonania prośby.	63%	
	6.3.	6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania [...].	100%	
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	7.1.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	88%	
	7.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	88%	
	7.3.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	63%	
	7.4.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	75%	
	8.1.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	88%	
	8.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	50%	
	8.3.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	100%	
	8.4.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	50%	
	9.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	75%	
	9.2.		75%	
	9.3.		88%	
	9.4.		50%	
	I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	88%
		10.2.		88%
10.3.			63%	
11.1.		1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	100%	
11.2.			50%	
11.3.			88%	

Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Wykres 1. Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Język francuski – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązki zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 12. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		3
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	3
	z dysleksją rozwojową	0
	dziewczeta	3
	chłopcy	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	3
	ze szkół publicznych	3
	ze szkół niepublicznych	0

Z egzaminu zwolniono 3 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 13. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący i niewidomi	0
	słabosłyszący i niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	Ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 14. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		2	
Liczba zespołów egzaminatorów		-	
Liczba egzaminatorów		1	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		-	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	nie dotyczy
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		-	

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Tabela 15. Wyniki uczniów – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
3	-	-	-	-	100,0	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 3 uczniów.

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 16. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język francuski – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	2	
13	3	
15	4	
18	4	
20	5	
23	6	2
25	6	
28	6	
30	7	
33	8	
35	8	
38	8	
40	8	
43	9	
45	10	
48	12	3
50	13	
53	13	
55	14	
58	15	
60	16	
63	17	
65	18	
68	20	
70	21	
73	22	4
75	24	
78	28	
80	30	
83	33	
85	38	5
88	42	
90	47	
93	53	
95	57	
98	60	6, 7, 8, 9
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka francuskiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 30% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 70% zdających i znajduje się on w 4. staninie.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 17. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	3	-	-	-	-	100,0	-
Uczniowie z dysleksją rozwojową	-	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 3 uczniów.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Tabela 18. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne *

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	3	-	-	-	-	100,0	-
Chłopcy	-	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 3 uczniów

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 19. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	-	-	-	-	-	-	-
Miasto do 20 tys. mieszkańców	-	-	-	-	-	-	-
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	-	-	-	-	-	-	-
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	3	-	-	-	-	100,0	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 3 uczniów.

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 20. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	3	-	-	-	-	100,0	-
Szkoła niepubliczna	-	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 3 uczniów.

Poziom wykonania zadań

Tabela 21. Poziom wykonania zadań (dla 3 uczniów – laureatów konkursu)

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	100,00%	
	1.2.		100,00%	
	1.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	100,00%	
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	100,00%	
	1.5.		100,00%	
	1.6.		2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	100,00%
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	100,00%	
	2.2.		100,00%	
	2.3.		100,00%	
	2.4.		100,00%	
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	100,00%	
	3.2.		100,00%	
	3.3.		100,00%	
	4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	100,00%	
	4.2.		100,00%	
	4.3.		100,00%	
	4.4.		100,00%	
	5.1.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	100,00%	
	5.2.		100,00%	
5.3.	100,00%			
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	100,00%	
	6.2.		100,00%	
	6.3.		100,00%	
	6.4.		100,00%	
	6.5.		100,00%	
	7.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	100,00%	
	7.2.		100,00%	
	7.3.		100,00%	
	7.4.		100,00%	
	7.5.		100,00%	
I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Wypowiedź pisemna	5.	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje [...] przedmioty, miejsca [...] 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości 5) wyraża i uzasadnia swoje poglądy [...] 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	treść	100,00%
		7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego, np. e-mail, w typowych sytuacjach: 2) [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.	spójność i logika wypowiedzi	100,00%
	8.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów: 3) szkoła 5) życie [...] towarzyskie [...].	zakres środków językowych	100,00%
			poprawność środków językowych	100,00%

Komentarz

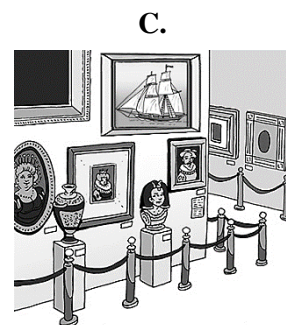
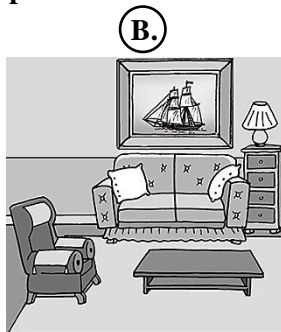
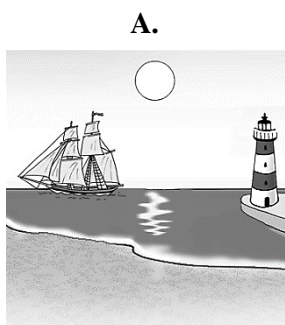
(komentarz opracowany na podstawie wyników uzyskanych przez wszystkich przystępujących do egzaminu w kraju)

Poziom podstawowy

Uczniowie klas trzecich przystępujący do egzaminu z języka francuskiego na poziomie podstawowym uzyskali średnio 75% punktów. Stopień opanowania przez zdających poszczególnych umiejętności sprawdzanych na egzaminie okazał się zbliżony. Uczniowie najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność rozumienia ze słuchu, uzyskując średnio 80% punktów, nieco gorzej – z zadaniami sprawdzającymi znajomość funkcji językowych (75% punktów). Najwięcej trudności sprawiły zdającym zadania sprawdzające umiejętność rozumienia tekstów pisanych i znajomość środków językowych. Średni wynik dla każdego z tych obszarów wyniósł 72%.

W części arkusza sprawdzającej umiejętność rozumienia ze słuchu uczniowie lepiej poradzili sobie z znajdowaniem w tekście określonych informacji niż z rozumieniem tekstu jako całości, czyli określaniem kontekstu wypowiedzi (zadania 1.4. i 3.3.) oraz intencji nadawcy/autora tekstu (zadanie 1.5.). Nie oznacza to jednak, że wszystkie zadania sprawdzające umiejętność globalnego rozumienia tekstu okazały się dla zdających jednakowo trudne. Przyjrzyjmy się dwóm zadaniom.

1.4. Où sont les deux personnes qui parlent ?

Transkrypcja

La fille : Quel beau bateau !

Le garçon : Il te plaît vraiment ?

La fille : Oui. Et regarde cette mer bleue. Que c'est beau ! Et toi ? Tu n'aimes pas ce tableau ?

Le garçon : Bof. Ma mère aime bien s'asseoir dans le fauteuil et le regarder. Elle l'adore.

La fille : Elle a raison. Il est très bien sur ce mur, au-dessus du canapé.

Le garçon : Viens maintenant dans la cuisine. On va boire quelque chose.

Spośród wszystkich zadań, które sprawdzały rozumienie tekstu jako całości, zadanie 1.4. wymagające umiejętności określania kontekstu wypowiedzi sprawiło uczniom najmniej problemów. Miejsce, w którym odbywa się rozmowa, poprawnie wskazało 84% gimnazjalistów. Zdecydowana większość zdających zwróciła uwagę na następujące fragmenty tekstu: *Il est très bien sur ce mur, au-dessus du canapé.* oraz *Viens maintenant dans la cuisine.* i wybrała poprawną odpowiedź B. Pomimo że rozmowa o obrazie mogła przywoływać na myśl galerię sztuki, a pojawiające się w dialogu zdania, takie jak *Quel beau bateau !* czy *Et regarde cette mer bleue.*, mogły wskazywać na morze, odpowiedzi A. i C. nie były często wybierane przez zdających.

Więszym wyzwaniem dla uczniów okazało się zadanie, które sprawdzało umiejętność określania intencji nadawcy/autora tekstu (1.5.). Poprawną odpowiedź A. wskazało 67% uczniów.

1.5. La femme est venue pour

- A. rendre un objet.
 B. offrir un cadeau.
 C. remercier d'un service.

Transkrypcja

La femme : Bonjour Sébastien, ta maman est là ?

Sébastien : Non, madame Polie. Elle est sortie acheter un cadeau pour ma sœur. Entrez, s'il vous plaît.

La femme : Non, non ! J'ai apporté ses lunettes. Elle les a oubliées chez moi.

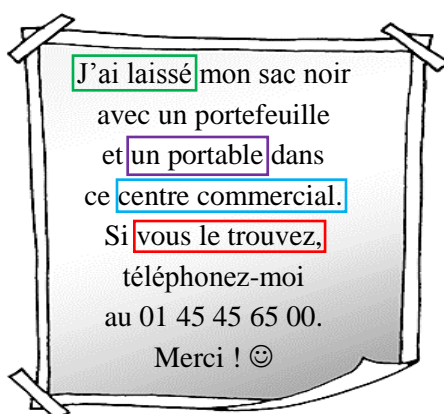
Sébastien : Merci madame, elle va être contente.

Kluczowym dla rozwiązania tego zadania był fragment *J'ai apporté ses lunettes. Elle les a oubliées chez moi.*, który informował o celu odwiedzin kobiety. Część uczniów nie zrozumiała prawdopodobnie czasownika *rendre* występującego w poprawnej odpowiedzi, który oznaczał zwrot pozostawionej przez kogoś rzeczy, w tym przypadku przez mamę chłopca. Ponad 15% zdających wybrało odpowiedź C. *remercier d'un service*. Można przypuszczać, że zasugerowali się oni występującym w nagraniu wyrazem *merci*. Z kolei na atrakcyjność odpowiedzi B. *offrir un cadeau*, którą wskazało jako poprawną prawie 18% zdających, prawdopodobnie miała wpływ obecność wyrazu *un cadeau* w słuchanym tekście. Ponadto cała przedstawiona sytuacja, w której ktoś przekazuje komuś jakiś przedmiot, a następnie otrzymuje podziękowania, mogła uczniom przywołać na myśl sytuację wręczania prezentu.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych zdający uzyskali niższe wyniki niż w obszarze rozumienia słuchu. Uczniowie w równym stopniu opanowali umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji oraz globalnego rozumienia tekstu.

Największym wyzwaniem okazało się dla uczniów zadanie 7., najtrudniejsze w całym arkuszu na poziomie podstawowym (średni wynik – 70%), a w szczególności zadanie 7.3., które sprawdzało umiejętność określania kontekstu wypowiedzi.

7.3.

- A. On peut prendre un rendez-vous à la maison.
 B. On a trouvé un portable dans un centre commercial.
 C. On offre un cadeau à la personne qui achète un produit.
 D. C'est l'annonce d'une personne qui a perdu quelque chose.
 E. L'annonce s'adresse aux personnes qui ont perdu leur téléphone.

Zadanie 7.3. rozwiązało poprawnie 56% zdających. Aby wskazać poprawną odpowiedź **D.**, należało zrozumieć, że autorem ogłoszenia jest osoba, która zgubiła torebkę w centrum handlowym i czeka na informację od kogoś, kto mógł ją znaleźć. Formą zwrócenia się o pomoc jest zdanie warunkowe adresowane do wszystkich osób czytających to ogłoszenie: *Si vous le trouvez, téléphonez-moi (...)*. W rozwiązaniu tego zadania pomocne było również zestawienie ze sobą synonimicznych w danym kontekście czasowników *laisser* i *perdre*, które wskazywały na poniesioną stratę. Jedna trzecia zdających wybrała odpowiedź B. Najprawdopodobniej uczniowie skupili swoją uwagę wyłącznie na wyrazach *portable*, *centre commercial* oraz na czasowniku *trouver*, które mogły im sugerować, że tekst informuje o znalezieniu telefonu w centrum handlowym. Wpływ na wybieralność zdania B. miała również prawdopodobnie forma graficzna ogłoszenia, sprawdzająca się równie dobrze jako zawiadomienie o zagubieniu przedmiotu, jak i o jego odnalezieniu.

Wśród zadań sprawdzających umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji jednym z trudniejszych było zadanie 7.4.

7.4.

Problèmes de virus ? Pas de **panique** !
 Ne bougez pas de chez vous
 et **contactez-moi** au 01 81 33 21 87.
 Plus de 15 ans d'expérience
 dans la réparation informatique.
 Déplacement sur Paris gratuit.

A. On peut **prendre un rendez-vous** **à la maison**.
 B. On a trouvé un portable dans un centre commercial.
 C. On offre un cadeau à la personne qui achète un produit.
 D. C'est l'annonce d'une personne qui **a perdu** quelque chose.
 E. L'annonce s'adresse aux personnes qui ont perdu leur téléphone.

Zadanie to poprawnie rozwiązało 68% zdających. Uczniowie właściwie przyporządkowali fragment tekstu *Ne bougez pas de chez vous et contactez-moi (...)*, mówiący o możliwości spotkania w domu po uprzednim umówieniu się, do zdania **A.** Atrakcyjna dla ponad 14% uczniów okazała się odpowiedź D. Uwaga zdających skoncentrowała się najprawdopodobniej na występujących w tekście wyrazach *problèmes* i *panique* oraz na wkomponowanym w obrazek wykrzyknieniu *À l'aide !*, mających – ich zdaniem – wskazywać na gorączkową próbę odzyskania zagubionego przedmiotu przez autora ogłoszenia.

W porównaniu do zadań z obszaru rozumienia tekstów pisanych zadania sprawdzające znajomość funkcji językowych okazały się dla uczniów łatwiejsze (średni wynik – 75%). Największym wyzwaniem dla zdających okazało się zadanie 4., które wymagało wybrania właściwej reakcji usłyszanej w nagraniu wypowiedzi. W swojej formie zadanie to jest najbardziej zbliżone do warunków, w jakich odbywa się autentyczna rozmowa. Najwięcej problemów sprawiło uczniom dobranie właściwej reakcji do wypowiedzi 2. *Monsieur, vous avez des fraises ?* Zadanie to rozwiązało prawidłowo 64% zdających. Właściwą reakcją na pytanie o dostępność danego towaru skierowane do sprzedawcy przez potencjalnego klienta była odpowiedź **D.** *Désolé, je n'en ai plus*. Tymczasem dla ponad 12% gimnazjalistów atrakcyjna okazała się odpowiedź B. *Non, merci, c'est tout*. Można przypuszczać, że uczniowie zasugerowali się przysłówkiem *non*, który rozpoczynał wypowiedź, nie rozumiejąc bądź nie zwracając uwagi na jej ciąg dalszy. Wzięcie pod uwagę całego zdania, w którym ten przysłówek funkcjonował, pozwoliłoby zdającym wykluczyć tę odpowiedź jako poprawną.

Uczniowie lepiej poradzi sobie z zadaniem 5., w którym należało uzupełnić minidialogi brakującymi wypowiedziami jednej z osób (średni wynik – 76%) oraz z zadaniem 6., w którym wybierali reakcje właściwe dla sytuacji opisanych w języku polskim (średni wynik – 78%). Spośród obu wymienionych zadań największym wyzwaniem dla uczniów okazały się sytuacje komunikacyjne 6.1. i 6.2. Każde z zadań poprawnie rozwiązało 70% uczniów.

6.1. W rozmowie telefonicznej chcesz zapytać mamę kolegi o to, czy zastałeś go w domu.

Co powiesz?

A. C'est Paul ?

B. Paul est là ?

C. Paul, tu es chez toi ?

6.2. Kolega zaprasza Cię do kawiarni. Co mu odpowiesz?

A. C'est un gâteau au café ?

B. Je te dérange ?

C. Pourquoi pas ?

Zadanie 6.1. wymagało od zdających uważnego przeczytania opisu sytuacji i zwrócenia szczególnej uwagi na adresata wypowiedzi, którym była mama kolegi. Poprawną odpowiedzią była reakcja **B.** Tymczasem ponad 24% zdających najprawdopodobniej nie zwróciło uwagi na okoliczności wskazane w trzonie zadania i wybrało odpowiedź **A.**, która nie jest możliwa w warunkach rozmowy telefonicznej z mamą kolegi. Zadanie 6.2. jest z kolei przykładem na to, że część uczniów gorzej sobie radzi z mniej standardowymi propozycjami odpowiedzi. Zadanie to wymagało od zdających przyporządkowania reakcji **C.** do zaproszenia do kawiarni. Blisko 19% uczniów wybrało odpowiedź **A.** *C'est un gâteau au café ?*, atrakcyjną ze względu na obecność wieloznacznego słowa *café*. Najprawdopodobniej uczniowie nie rozpoznali, że w tym przypadku wyraz ten oznacza kawę jako element składowy ciasta, a nie kawiarnię.

Znajomość środków językowych okazała się dla zdających jedną z dwóch najtrudniejszych umiejętności sprawdzanych na egzaminie na poziomie podstawowym. Średni wynik za zadania z tego obszaru umiejętności to 72% punktów, tyle samo co w przypadku zadań sprawdzających rozumienie tekstów pisanych. Stopień trudności zadania 10., które sprawdza przede wszystkim znajomość leksyki, był porównywalny ze stopniem trudności zadania 11., w którym kładzie się nacisk na znajomość struktur gramatycznych (średni wynik – odpowiednio 72% i 73%). Najtrudniejsze okazało się zadanie 11.2., które poprawnie rozwiązało 58% uczniów. W zdaniu z luką 11.2. wymienione zostały różnorodne gatunki zwierząt, które ludzie decydują się przyjąć pod swój dach. W zadaniu tym spośród trzech propozycji należało wybrać spójnik rozłączny *ou*, wykluczający kilka możliwości jednocześnie. Ponad jedna czwarta zdających wybrała spójnik przeciwstawny *mais* zestawiający dwie idee pozostające w opozycji, a 16% uczniów – spójnik wynikowy *donc*, co może sugerować, że uczniowie mieli trudność z rozpoznaniem związków logicznych w zdaniach.

Poziom rozszerzony

Uczniowie przystępujący do egzaminu gimnazjalnego z języka francuskiego na poziomie rozszerzonym uzyskali za zadania średnio 84% punktów. Gimnazjaliści poradzi sobie najlepiej z tworzeniem wypowiedzi pisemnej (średni wynik – 88%). Niższe wyniki uzyskali za zadania sprawdzające umiejętność rozumienia tekstów pisanych (średni wynik – 87%) oraz umiejętność rozumienia ze słuchu (średni wynik – 82%). Najslabiej opanowaną umiejętnością było stosowanie środków językowych (średni wynik – 76%).

Wyniki za zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu pokazują, że podobnie jak na poziomie podstawowym uczniowie lepiej opanowali umiejętność znajdowania określonych informacji niż umiejętność rozumienia tekstu jako całości. Wśród zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu najtrudniejszym okazało się zadanie 1.3., sprawdzające umiejętność określania kontekstu wypowiedzi.

1.3. La personne qui parle se trouve dans

A. un studio de télévision.

B. une salle de classe.

C. une librairie.

Transkrypcja

Voulez-vous apprendre à rédiger des SMS ? Voilà un manuel scolaire original qui va officiellement débarquer dans nos rayons lundi prochain. Chaque leçon raconte une petite histoire, puis présente une liste de vocabulaire, des exercices de traduction et de rédaction avec leurs corrections. C'est une œuvre à la fois sérieuse et drôle. Son auteur, Phil Marso, que je vous présente maintenant, est célèbre non seulement pour ses romans policiers mais aussi pour ses livres sur le langage SMS. En novembre dernier, pendant le Salon de l'Éducation à Paris, il a organisé pour les visiteurs une classe SMS pour expliquer toutes les subtilités et règles grammaticales de l'écriture texto. Hier soir, on a eu l'occasion de voir une émission télévisée sur son autre livre : ouvrage bilingue, page de gauche en français traditionnel et page de droite en texto. Bientôt, sur son site Internet, il va même organiser des cours d'écriture en langage SMS. Et tout à l'heure, il va nous apprendre quelques bases du langage SMS. Uniquement pour cette occasion, trois jours avant sa sortie, son nouvel ouvrage est en vente exclusive chez nous. À la fin de notre rencontre, Phil Marso va le signer dans le rayon des livres pour les adolescents, en face des caisses. Accueillez chaleureusement Monsieur Phil Marso !

Poprawną odpowiedź C. wybrało 60% gimnazjalistów. Zadanie polegało na wskazaniu, gdzie znajduje się nadawca tekstu. Przedstawioną wypowiedź można było usłyszeć w księgarni w trakcie spotkania autorskiego z czytelnikami, a jej autorem była osoba prowadząca to spotkanie. Elementami, które miały naprowadzać uczniów na właściwe rozwiązanie, były fragmenty tekstu zaznaczone powyżej. Część uczniów wybrała odpowiedź A., kierując się najprawdopodobniej występującym w nagraniu wyrażeniem *une émission télévisée*. Blisko 21% zdających mylnie uznała, że autor wypowiedzi znajduje się w sali lekcyjnej i wybrała odpowiedź B. Ich uwaga skoncentrowała się zapewne na pojedynczych wyrażeniach i wyrazach, które nawiązywały tematycznie do szkoły, np. *apprendre, un manuel scolaire, chaque leçon, des exercices, une classe* czy *des cours d'écriture*. Na podstawie wyborów dokonanych przez uczniów można sądzić, że u części z nich umiejętność rozumienia ze słuchu ogranicza się do rozpoznawania pojedynczych słów w tekście słuchanym.

W obszarze rozumienia ze słuchu nieznacznie trudniejsze od zadania 1. okazało się zadanie 2., które całości sprawdzało umiejętność znajdowania szczegółowych informacji i oparte było na czterech wypowiedziach na temat ochrony środowiska naturalnego. Poziom wykonania zadań, które ich dotyczyły, okazał się zróżnicowany.

- A. Il est nécessaire d'investir dans les nouvelles technologies.
- B. Il faut savoir sélectionner les déchets selon leur nature.
- C. Il est difficile de savoir comment protéger la Terre.
- D. Il est conseillé d'utiliser les transports en commun.
- E. Il y a des gestes simples pour économiser l'eau.

Fragment transkrypcji

Wypowiedź 2.

La pollution de l'air devient un problème important dans le monde. C'est le prix qu'il faut payer pour le progrès technologique et le développement du transport. Mais elle détruit notre planète bleue donc je pense qu'il faut agir. Comment ? La réponse n'est pas facile. Tout ça est compliqué. Je ne sais pas trop. Les gens veulent avoir de belles voitures, produire plus.

Wypowiedź 4.

Je pense que polluer, c'est montrer qu'on est égoïste, qu'on ne pense pas à l'avenir. Chacun devrait faire un petit geste tous les jours. On peut éteindre la lumière quand on sort d'une pièce ou apprendre à faire le tri pour le recyclage, comme ma famille et moi. C'est facile ! Vous avez juste besoin d'apprendre à mettre les ordures dans des conteneurs de différentes couleurs. Tout le monde doit faire comme nous !

Najlepszy wynik uczniowie uzyskali za zadanie 2.4. Rozwiązało je poprawnie 86% uczniów. Ci spośród zdających, którzy wskazali prawidłową odpowiedź **B.**, skojarzyli zapewne zwrot *sélectionner les déchets* z synonimicznym zwrotem *faire le tri pour le recyclage* występującym w tekście słuchanym. Uczniowie mogli również zwrócić uwagę na zdanie *Vous avez juste besoin d'apprendre à mettre les ordures dans des conteneurs de différentes couleurs.*, które w prosty sposób objaśniało, na czym polega segregacja śmieci. Zawarta w nim informacja o różnorodności kolorystycznej kontenerów stanowi nawiązanie do końcowego fragmentu zdania **B.** *selon leur nature*.

Najtrudniejsze okazało się zadanie 2.2. Rozwiązało je poprawnie 75% zdających. Wybranie właściwej odpowiedzi **C.** wymagało zrozumienia fragmentu wypowiedzi, w którym autor dzieli się swoimi wątpliwościami dotyczącymi działań, jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Kluczowy dla rozwiązania zadania był fragment tekstu *La réponse n'est pas facile. Tout ça est compliqué. Je ne sais pas trop.* Ponad 15% uczniów wybrało odpowiedź **D.** Prawdopodobnie zasugerowali się użytymi w wypowiedzi 2. wyrazami *transport* (tym samym, które pojawia się w zdaniu **D.**) oraz *voitures* (należącym do tego samego pola leksykalnego, co *transport*). Słuchając uważnie całej wypowiedzi uczniowie powinni jednak zauważyć, że jej autor w żaden sposób nie zachęca do korzystania z publicznych środków transportu, a jedynie wskazuje, że rozwój transportu jest jedną z przyczyn zanieczyszczenia powietrza.

Gimnazjaliści uzyskali wyższe wyniki za rozwiązanie zadań sprawdzających umiejętności z obszaru rozumienia tekstów pisanych niż za zadania sprawdzające umiejętność rozumienia ze słuchu. Najłatwiejszą dla nich okazała się umiejętność znajdowania informacji szczegółowych, którą sprawdza zadanie 5. (średni wynik – 95%). Uczniowie bez problemu dopasowali program imprezy ulicznej do każdej z trzech osób, uwzględniając ich zainteresowania i marzenia. Największą trudność sprawiło zdającym zadanie 4. sprawdzające umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (średni wynik – 81%).

À L'ÉCOLE DES POMPIERS

Fragment tekstu

[...] « Le stage à l'école des pompiers est très sportif ! On utilise beaucoup d'énergie ! », raconte Karolane, 13 ans. Pendant une semaine, elle a suivi un stage pour découvrir le métier de sapeur-pompier. Chaque jour, elle a dû montrer son courage pendant les différents exercices physiques.

4.2. D Il faut savoir aussi que l'esprit de groupe est très important chez les pompiers ! « Un pour tous, tous pour un ! »

On s'amuse et on apprend les valeurs des sapeurs-pompiers. **4.3. E** À « l'école des pompiers » on apprend aussi certaines techniques. [...]

A. Hier, le chef de l'équipe des pompiers a sauvé un enfant d'un accident de voiture.

B. Des stages pour découvrir ce métier sont régulièrement organisés en France.

C. On apprend par exemple comment réagir quand il y a le feu dans la cuisine.

D. Selon elle, ils sont importants pour rester en pleine forme.

E. Leurs qualités sont le respect des autres et la discipline.

Uczniowie gorzej poradzili sobie z rozpoznaniem powiązań logicznych, leksykalnych i/lub gramatycznych pomiędzy zdaniami. Najniższy wynik uzyskali za zadanie 4.3. (75%), a najwyższy za zadanie 4.2. (88%). Aby poprawnie uzupełnić lukę 4.3., zdający powinni wybrać zdanie, w którym autor tekstu wymienia cechy wyróżniające strażaków w życiu zawodowym. Poprawna odpowiedź **E.** stanowi ilustrację do zdania poprzedzającego, w którym jest mowa o *valeurs des sapeurs-pompiers*, o których uczą się adepci akademii młodego strażaka. Ułatwieniem dla uczniów było zestawienie w sąsiadujących ze sobą zdaniach wyrazów bliskoznacznych *valeurs* i *qualités*, a także obecność zaimka dzierżawczego *leurs* w odpowiedzi **E.**, odnoszącego się do rzeczownika *sapeurs-pompiers* ze zdania poprzedzającego lukę 4.3. Część zdających wybrała odpowiedź **C.** mówiącą o nauce radzenia sobie z niebezpiecznymi sytuacjami w domu. Zasugerowali się oni prawdopodobnie zwrotem *on apprend*, który występuje w obu zdaniach sąsiadujących ze zdaniem 4.3.

W przypadku luki 4.2. większość uczniów prawidłowo skojarzyła wyrażenie *en pleine forme* z ćwiczeniami fizycznymi, jakie uprawiają uczestnicy kursu, i wybrała odpowiedź **D.** Oprócz czytelnych powiązań leksykalnych między zdaniami dodatkową wskazówką dla zdających było połączenie gramatyczne pomiędzy rzeczownikiem *exercices* a odnoszącym się do niego zaimkiem osobowym *ils*, a także obecność w poprawnej odpowiedzi i w zdaniach poprzedzających lukę 4.2. zaimka osobowego *elle*, choć pełniącego różne funkcje gramatyczne. Zaimek ten odwołuje się do dziewczynki o imieniu Karolane, bohaterki akapitu, w którym występuje wspomniana luka.

Największym wyzwaniem dla zdających była część arkusza sprawdzająca znajomość środków językowych. Najtrudniejszym spośród wszystkich zadań w arkuszu na poziomie rozszerzonym było zadanie 6. (średni wynik – 75%). Większość zdających poprawnie wskazała wyrazy logicznie pasujące do danej luki, popełniali jednak błędy w zapisie. Szczególną trudność sprawiła uczniom odmiana czasowników w czasie teraźniejszym: czasownika *acheter*, należącego do I. grupy czasowników, w 3. osobie liczby pojedynczej (*on achète*) (57% poprawnych odpowiedzi) oraz czasownika *permettre*, należącego do III. grupy czasowników, w 3. osobie liczby mnogiej (*elles permettent*) (63% poprawnych odpowiedzi). Zdecydowanie lepiej uczniowie poradzili sobie z wyborem właściwych zakończeń fleksyjnych dla pozostałych części mowy, m.in. wstawiając formę żeńską liczby pojedynczej przymiotnika *beau* (zadanie 6.3.) oraz formę liczby mnogiej rzeczownika *gâteau* (zadanie 6.4.). Zdający uzyskali za te zadania odpowiednio 89% i 86% punktów.

Ostatnią częścią arkusza była wypowiedź pisemna. W tym roku polecenie do tego zadania brzmiało następująco:

Rozpocząłeś/Rozpoczęłaś naukę w nowej szkole. W e-mailu do kolegi/koleżanki z Francji:

- wyjaśnij, dlaczego wybrałeś(-aś) właśnie tę szkołę
- opisz salę lekcyjną, która najbardziej Ci się podoba
- zrelacjonuj wydarzenie, które miało miejsce w szkole w pierwszym dniu nauki.

Jest to zadanie sprawdzające jednocześnie kilka umiejętności: opisywanie przedmiotów i miejsc, relacjonowanie wydarzeń z przeszłości, wyrażanie i uzasadnianie swoich poglądów oraz przekazywanie informacji i wyjaśnień. Ponadto wypowiedź ucznia powinna być spójna, logiczna oraz poprawna pod względem językowym, a także zawierać zróżnicowane słownictwo z danego zakresu tematycznego. Średni wynik za to zadanie wyniósł 88%.

Wyniki zdających w poszczególnych kryteriach oceny wypowiedzi pisemnej były porównywalne. Najwyższe wyniki uczniowie uzyskali za spójność i logikę wypowiedzi (91% punktów), natomiast najwięcej trudności sprawiło im przekazywanie określonych w poleceniu informacji (86% punktów). Analiza prac uczniowskich pokazuje, że część zdających nie zapoznała się dokładnie z poleceniem lub była na tyle nieprecyzyjna w wyrażaniu swoich myśli, że nie potrafiła zrealizować poszczególnych elementów polecenia w sposób zadowalający. Niektórzy uczniowie przekazywali różnorodne informacje o nowej szkole, a pomijali powód, dla którego ją wybrali. Opisywali swoje emocje i upodobania odnoszące się do sali lekcyjnej, ale zapominali wspomnieć, jak ona wygląda, w jakie meble lub/i pomoce naukowe jest wyposażona. Relacjonowali ciekawe wydarzenia, lecz nie potrafili umiejscowić ich w konkretnym kontekście. Jako przykład mogą służyć poniższe fragmenty prac uczniów, stanowiące różne sposoby realizacji ostatniego elementu polecenia.

- zrelacjonuj wydarzenie, które miało miejsce w szkole w pierwszym dniu nauki.

Le jour était ^{assez} très bien
pour moi, parce que j'ai trouvé
~~un~~ un chien, qui je prends dans
ma maison.

Przykład niepoprawnej realizacji polecenia – z wypowiedzi nie wynika, że przywołane wydarzenie miało miejsce w szkole.

Hier je cherchais une salle
d'anglais. Ma école est très grande et j'ai perdu !
Soudain, j'ai vu mon professeur d'anglais. Il m'a dit
que tous les élèves ont perdu. Nous les cherchions
et, finalement, nous avons trouvé. C'était une journée
magnifique. À bientôt X42

Przykład poprawnej realizacji polecenia – uczeń przedstawia relację ze zdarzenia, uwzględniając kluczowy element polecenia: o tym, że wydarzenie miało miejsce w szkole, świadczy kontekst sytuacyjny i użyte środki leksykalne (*salle d'anglais, école, professeur, élèves*).

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka francuskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z gimnazjalistami w kolejnych latach.

- ❖ Zdający gorzej sobie radzą z zadaniami sprawdzającymi rozumienie tekstu jako całości. Umiejętności takie jak określanie głównej myśli tekstu, kontekstu wypowiedzi oraz intencji nadawcy/autora tekstu wciąż wymagają uwagi podczas procesu dydaktycznego. Warto włączyć do codziennej pracy z uczniami sformułowania występujące w trzonach zadań sprawdzających ogólne rozumienie tekstu i – niezależnie od ćwiczeń proponowanych przez podręczniki – oswajać uczniów z tak sformułowanymi zadaniami, np. *Dans ce texte, Lucas décrit...*, *La personne qui parle se trouve...*, *La femme est venue pour...* Warto zachęcać uczniów do podejmowania prób syntetycznego podejścia do tekstów. Dzięki różnorodnym zadaniom leksykalnym i komunikacyjnym tematyka tekstu powinna stać się punktem wyjścia do dyskusji, symulacji itp. lub stanowić bodziec do przygotowania wypowiedzi pisemnej. Aby poznać zasady funkcjonowania zabawki, często próbujemy rozebrać ją na części. Podobnie postępują niektórzy uczniowie w pracy z tekstem. Dążąc do zrozumienia każdego słowa, zabierają się do rozbioru tekstu na małe elementy, zapominając przy tym o innej perspektywie, która zakłada pracę z tekstem jako całością. „O czym mówi cały tekst?”, „Do kogo jest adresowany?”, „Kim jest jego narrator?”, „Jakie są realia czasowo-przestrzenne tekstu?” itp. Można również odwrócić kolejność i zachęcić uczniów do snucia hipotez dotyczących „didaskaliów” tekstu jeszcze przed jego wysłuchaniem bądź lekturą, wyłącznie na podstawie np. tytułu tekstu lub obrazków, które mu towarzyszą. Taki zabieg pozwoli nie tylko zaktywizować uczniów na lekcji, ale również wzmocnić ich świadomość jako potencjalnych odbiorców tekstów.
- ❖ Należy pracować nad stałym wzbogacaniem zasobu środków leksykalnych. Zapoznając uczniów z leksyką najczęściej używaną (o wysokim stopniu frekwencji i użyteczności), należy jednocześnie pamiętać o podstawowych wyrażeniach synonimicznych. Identyfikowanie i zestawianie ze sobą wyrażen o podobnym znaczeniu jest szczególnie pomocne przy rozwiązywaniu zadań wielokrotnego wyboru. Po etapie rozpoznania i integracji nowego słownictwa niezwykle ważne są wszelkie działania uczniów o charakterze produktywnym, które zakładają posługiwanie się nowym słownictwem np. podczas formułowania płynnej wypowiedzi pisemnej.
- ❖ Część zadań w arkuszu na poziomie podstawowym sprawdza umiejętność reagowania językowego w typowych sytuacjach życia codziennego. Nie oznacza to jednak, że praca z uczniami powinna się ograniczyć wyłącznie do najbardziej typowych reakcji w tych sytuacjach. Należy uświadamiać zdającym, że kiedy zaprasza się kogoś do kina czy na kawę, równie prawdopodobnym scenariuszem będzie przyjęcie zaproszenia, jak i jego odrzucenie. Warto również przygotować uczniów na nieprzewidziany rozwój wypadków, jak chociażby dopytywanie o szczegóły zaproszenia bądź ich negocjowanie, np. *Je peux venir avec une amie ?*, *On se retrouve où ?*, *Je voudrais bien mais...* W każdym przypadku sposobów na wyrażenie tej samej intencji jest co najmniej kilka.
- ❖ Aby uczniowie mogli w pełni realizować wszystkie elementy zadania egzaminacyjnego, należy pracować z nimi nad wnikliwą analizą polecenia, zwłaszcza w przypadku zadania 8. na poziomie rozszerzonym. Uczniowie powinni wiedzieć, że każdy element polecenia musi być wzięty pod uwagę już na etapie planowania wypowiedzi pisemnej. W tym celu warto ćwiczyć na lekcjach dobieranie precyzyjnych środków językowych niezbędnych do realizacji poszczególnych elementów polecenia, tak aby uniknąć niejednoznaczności w wypowiedziach pisemnych uczniów. Analiza tegorocznych prac zdających dowodzi, że należy pracować z uczniami nad umiejętnością wyrażania związków logicznych w zdaniach, m.in. przy użyciu *conjunctions de coordination*.

Język włoski – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		4
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	4
	z dysleksją rozwojową	0
	dziewczęta	3
	chłopcy	1
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	4
	ze szkół publicznych	4
	ze szkół niepublicznych	0

Nie było laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący i niewidomi	0
	słabosłyszący i niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	Ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu	20 kwietnia 2016 r.		
Czas trwania egzaminu	60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem		
Liczba szkół	1		
Liczba zespołów egzaminatorów	nie dotyczy		
Liczba egzaminatorów	nie dotyczy		
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)	-		
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	nie dotyczy
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		nie dotyczy
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)	-		

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne *

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
4	-	-	-	-	86,00	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 4 uczniów.

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język włoski – poziom podstawowy			
wynik procentowy	wartość centyla	stanin	
0	1	1	
3	1		
5	1		
8	1		
10	1		
13	1		
15	1		
18	2		
20	2		
23	2		
25	2		
28	6		
30	6		2
33	7		
35	10		
38	16	3	
40	20		
43	22		
45	27		
48	30	4	
50	35		
53	36		
55	38		
58	40		
60	42		
63	49	5	
65	53		
68	55		
70	58		
73	60		
75	65	6	
78	66		
80	66		
83	70		
85	71		
88	71		
90	71		
93	76		
95	82	7	
98	88		
100	100	8, 9	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka włoskiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 66% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 34% zdających i znajduje się on w 6. staninie.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 6. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	4	-	-	-	-	86,00	-
Uczniowie z dysleksją rozwojową	-	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 4 uczniów.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Tabela 7. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne*

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	3	-	-	-	-	81,33	-
Chłopcy	1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 4 uczniów.

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 8. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	-	-	-	-	-	-	-
Miasto do 20 tys. mieszkańców	-	-	-	-	-	-	-
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	-	-	-	-	-	-	-
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	4	-	-	-	-	86,00	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 4 uczniów.

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 9. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	4	-	-	-	-	86,00	-
Szkoła niepubliczna	-	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpiło 4 uczniów.

Poziom wykonania zadań

Tabela 10. Poziom wykonania zadań (dla 4 uczniów przystępujących do egzaminu)

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	100%
	1.2.		100%
	1.3.		100%
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	100%
	1.5.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	100%
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	100%
	2.2.		100%
	2.3.		75%
	2.4.		100%
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	75%
	3.2.		100%
	3.3.		75%
	IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Znajomość funkcji językowych	4.1.	6.6) Uczeń wyraża swoje emocje.
4.2.		6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	75%
4.3.		6.4) Uczeń prosi o pozwolenie [...].	100%
4.4.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	100%
5.1.		6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	75%
5.2.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	100%
5.3.		6.5) Uczeń [...] pyta o opinie i życzenia innych.	100%
6.1.		6.6) Uczeń wyraża swoje emocje.	100%
6.2.		6.7) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	100%
6.3.	6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania [...].	100%	
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	7.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	75%
	7.2.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	75%
	7.3.		75%
	7.4.		100%
	8.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	75%
	8.2.		75%
	8.3.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	75%
	8.4.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	75%
	9.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	100%
	9.2.		75%
9.3.	75%		
9.4.	75%		
I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	75%
	10.2.		75%
	10.3.		75%
	11.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	75%
	11.2.		75%
	11.3.		50%

Język włoski – poziom rozszerzony

Ze względu na małą liczbę uczniów przystępujących do egzaminu (13 osób) podawane są w tej części sprawozdania wyłącznie wyniki centylowe zamieszczane na świadectwach oraz wykaz wymagań sprawdzanych w arkuszu egzaminacyjnym.

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązek zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 11. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		1
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	1
	z dysleksją rozwojową	0
	dziewczeta	0
	chłopcy	1
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1
	ze szkół publicznych	1
	ze szkół niepublicznych	0

Nie było laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 12. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący i niewidomi	0
	słabosłyszący i niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	Ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 13. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu	20 kwietnia 2016 r.		
Czas trwania egzaminu	60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem		
Liczba szkół	1		
Liczba zespołów egzaminatorów	prace sprawdzano w CKE		
Liczba egzaminatorów	prace sprawdzano w CKE		
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)	-		
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	nie dotyczy
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	nie dotyczy
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	nie dotyczy
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		nie dotyczy
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)	-		

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 14. Wyniki uczniów – parametry statystyczne *

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpił jeden uczeń.

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959.).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

Wyniki uczniów w procentach i odpowiadające im wartości centyli

Tabela 15. Wyniki uczniów w procentach i odpowiadające im wartości centyli

Język włoski – poziom rozszerzony	
wynik procentowy	wartość centyla
0	1
3	1
5	1
8	1
10	1
13	1
15	1
18	1
20	1
23	1
25	1
28	12
30	12
33	12
35	12
38	12
40	12
43	12
45	12
48	12
50	12
53	12
55	23
58	23
60	23
63	23
65	28
68	28
70	28
73	28
75	28
78	34
80	34
83	39
85	39
88	56
90	62
93	78
95	95
98	100
100	100

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka włoskiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 34% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 66% zdających.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 16. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	1	-	-	-	-	-	-
Uczniowie z dysleksją rozwojową	-	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpił jeden uczeń.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Tabela 17. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne*

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	-	-	-	-	-	-	-
Chłopcy	1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpił jeden uczeń.

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 18. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	-	-	-	-	-	-	-
Miasto do 20 tys. mieszkańców	-	-	-	-	-	-	-
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	-	-	-	-	-	-	-
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpił jeden uczeń.

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 19. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	1	-	-	-	-	-	-
Szkoła niepubliczna	-	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 30 lub więcej uczniów. W województwie lubuskim do egzaminu przystąpił jeden uczeń.

Komentarz

(komentarz opracowany na podstawie wyników uzyskanych przez wszystkich przystępujących do egzaminu w kraju)

W tym roku do egzaminu z języka włoskiego na poziomie podstawowym przystąpiło w całej Polsce 116 gimnazjalistów, a na poziomie rozszerzonym – 18. Uczniowie uzyskali średni wynik 67% na poziomie podstawowym oraz 78% na poziomie rozszerzonym. Na poziomie podstawowym w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności uczniowie najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi znajomość funkcji językowych – średnio 76% i rozumienia ze słuchu – 74%, najgorzej natomiast z rozumieniem tekstów pisanych – 60% oraz znajomością środków językowych – 53%. W poniższej analizie, ze względu na niewielką liczbę uczniów przystępujących do egzaminu na poziomie rozszerzonym, omówione zostaną jedynie zadania z arkusza na poziomie podstawowym.

Analiza wyników uzyskanych na poziomie podstawowym w obszarze rozumienia ze słuchu pokazuje, że uczniowie najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (77% poprawnych odpowiedzi). Przyjrzyjmy się najtrudniejszemu z nich (zadanie 2.3.).

Fragment zadania

Persona

Attività

2.3. Marco

E

- A. andare in bicicletta
- B. nuotare nel lago
- C. fare fotografie
- D. passeggiare
- E. fare jogging

Transkrypcja:

Elena: Fra poco cominciano le vacanze. Paolo, tu che progetti hai?

Paolo: Ho deciso di andare in campagna con i miei amici.

Elena: Che bello! Ma non vi annoierete? Cosa farete?

Paolo: Nel pomeriggio staremo insieme. La mattina, invece, ognuno farà cose diverse. A me, per esempio, non interessa lo sport, non so neanche nuotare. Per il mio compleanno ho ricevuto una nuova macchina fotografica, allora ho deciso di fotografare la natura.

Elena: Anche ad Anna interessa la natura, vero?

Paolo: Sì, dice che finalmente potrà fare delle lunghe passeggiate nel bosco. Vuole osservare gli animali. Secondo lei nelle fotografie non si vede tutta la loro bellezza.

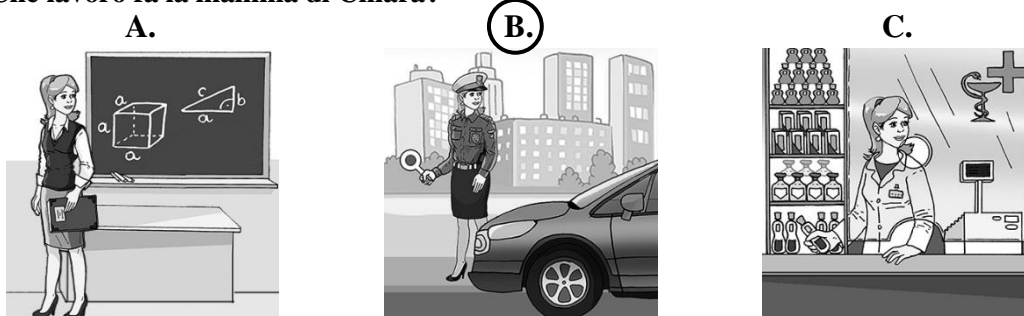
Elena: E gli altri? Come passeranno il tempo?

Paolo: Marco è un tipo sportivo. Lo sai che in città gira sempre in bicicletta. Però ha deciso che non porterà la bici con sé, ma ogni mattina correrà alcuni chilometri. Nina, invece, vuole prendere il sole e fare il bagno nel lago.

Elena: Vi riposerete proprio bene.

Wskazanie poprawnej odpowiedzi w zadaniu 2.3. wymagało od uczniów zrozumienia, jaką czynność będzie wykonywał Marco w czasie pobytu na wsi. Poprawną odpowiedź **E.** zaznaczyło 40% uczniów. 57% zdających błędnie wybrało odpowiedź A. O atrakcyjności tego dystraktora mogło zadecydować to, że w wypowiedzi mowa jest o Marco i jego ulubionej rozrywce – jeździe na rowerze. Zdający, którzy prawdopodobnie nie zrozumieli całego fragmentu dialogu, a szczególnie zdania *Però ha deciso che non porterà la bici con sé.*, błędnie zaznaczyli *andare in bicicletta* jako czynność, którą Marco będzie wykonywał podczas wakacyjnego pobytu na wsi.

1.1. Che lavoro fa la mamma di Chiara?

Transkrypcja:

Marco: Chiara, sto andando in farmacia, quella dove lavora tua zia. Vieni con me?

Chiara: Ma non lo sai? Lei non ci lavora più. Da settembre fa un altro lavoro. Da sempre voleva insegnare la chimica ai ragazzi. Adesso fa l'insegnante in una scuola media.

Marco: Davvero? Oh, che bello!

Chiara: Sai, anche la mia mamma ha cambiato lavoro. Lavora nella polizia.

Marco: Interessante. Io da grande vorrei proprio fare il poliziotto.

W zadaniu 1.1. poprawną odpowiedź **B.** wskazało 91% gimnazjalistów. Mimo że w wysłuchanym tekście mowa jest o pracy w aptece i w szkole, zdający nie mieli problemów ze zrozumieniem, że te miejsca związane były z pracą zawodową ciotki Chiary, a nie mamy. Bez trudu połączyli więc wypowiedź Chiary *Sai, anche la mia mamma ha cambiato lavoro. Lavora nella polizia.* Z obrazkiem B.

W części arkusza sprawdzającej rozumienie ze słuchu większą trudność niż znajdowanie informacji sprawiły zdającym zadania sprawdzające umiejętność ogólnego rozumienia tekstu. Wśród zadań z tego obszaru zdający najlepiej poradzili sobie z określaniem intencji nadawcy/autora tekstu (zadanie 1.5.), a najgorzej z umiejętnością określania kontekstu (zadanie 3.3).

Fragment zadania

3.3. È possibile sentire il comunicato alla fine d'anno scolastico.

P

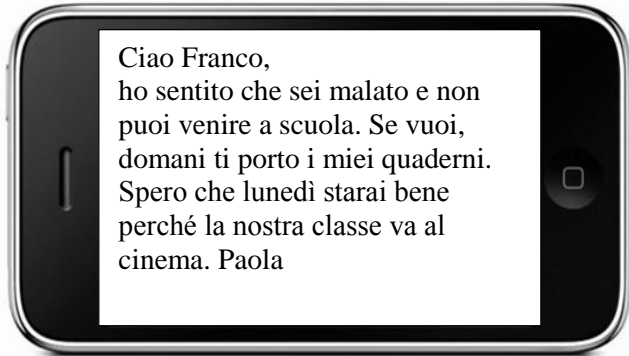
F

Transkrypcja:

Direttore: Cari ragazzi, benvenuti. Sono felice di vedervi sani e riposati dopo due mesi di vacanze. Oggi è il primo giorno di scuola però la mensa è aperta come sempre: da mezzogiorno alle tre. Come forse avete già visto, abbiamo aperto un nuovo campo sportivo. Lo userete con l'insegnante durante le lezioni d'educazione fisica. Ci potete andare anche da soli dopo la scuola, nel vostro tempo libero. Adesso andate nelle classi con i vostri insegnanti. Buon inizio d'anno scolastico!

W zadaniu 3.3. (51% poprawnych odpowiedzi) należało stwierdzić, kiedy można usłyszeć taki komunikat. Uczniowie, którzy uznali zdanie *È possibile sentire il comunicato alla fine d'anno scolastico.* za prawdziwe, prawdopodobnie nie zrozumieli słowa *fine* (koniec), nie zwrócili więc uwagi na kluczowe dla rozwiązania tego zadania fragmenty tekstu mówiące o pierwszym dniu nowego roku szkolnego: *Oggi è il primo giorno di scuola., Buon inizio d'anno scolastico., dopo due mesi di vacanze.*

Zadania sprawdzające umiejętność ogólnego rozumienia tekstu okazały się również najtrudniejsze w obszarze rozumienia tekstów pisanych. Przyjrzyjmy się zadaniu 8.3., sprawdzającemu umiejętność rozumienia intencji autora tekstu.

 <p>Ciao Franco, ho sentito che sei malato e non puoi venire a scuola. Se vuoi, domani ti porto i miei quaderni. Spero che lunedì starai bene perché la nostra classe va al cinema. Paola</p>	<p>8.3. La ragazza vuole</p> <p>☒ A. offrire un aiuto. ☐ B. consigliare un film. ☐ C. chiedere i quaderni.</p>
--	--

Poprawnej odpowiedzi **A.** udzieliło 42% zdających. Prawdopodobnym powodem takiej sytuacji jest słaba znajomość znaczeń czasowników wyrażających intencję, takich jak *offrire*, *chiedere*, *consigliare*, itp. Uczniowie wybierający odpowiedź B. albo C. mogli sugerować się słowami *film* lub *quaderni* użytymi zarówno w tych odpowiedziach jak i w tekście.

Uczniowie lepiej niż z globalnym rozumieniem poradzili sobie z rozwiązaniem zadań sprawdzających umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji, choć wyniki były zróżnicowane i wahały się od 56% do 70%. Najwięcej problemów sprawiło zdającym zadanie 9.3.

Fragment zadania

A.	Abito all'ultimo piano di un vecchio palazzo. Dalla finestra si vede il parco. L'appartamento si trova in un quartiere verde e silenzioso di Milano. Abbiamo sei stanze, quindi c'è molto spazio. La mia famiglia ci sta molto bene. Anche se stiamo in città, non sentiamo rumore perché abitiamo veramente lontano dal centro.
B.	La mia casa è una villa con giardino e piscina. Ci vivo da poco e ne sono molto contento. L'abbiamo costruita quest'anno. Si trova lontano dalla città ma non è un problema per me. Ci sto veramente bene perché mi piace la campagna. Faccio lunghe passeggiate nel bosco, ceno nel giardino. Solo i miei figli si lamentano, perché gli mancano le discoteche.
C.	Vivo nel centro della città in un palazzo antico. La pace della periferia non mi piace. Nel mio appartamento c'è solo una camera più servizi, ma per una persona basta. Quando avrò una famiglia mia andrò a vivere in una casa grande. Adesso abito nella zona centrale di Napoli, abbastanza vicino a molte discoteche e ai cinema. Ci vado spesso con gli amici.

Quale persona vive

9.3.	nella periferia della città?	A
-------------	------------------------------	----------

W zadaniu 9.3. należało wskazać, w którym tekście mówi się o osobie mieszkającej na peryferiach miasta. Poprawną odpowiedź **A.** wybrało 57% zdających. Uczniowie, którzy wybrali odpowiedź **B.** zasugerowali się prawdopodobnie zdaniem *Si trova lontano dalla città*, jednak była to informacja o położeniu domu poza miastem, a nie na peryferiach miasta. Natomiast ci gimnazjaliści, którzy wybierali odpowiedź **C.**, być może oparli swój wybór na pojawiającym się w tekście słowie *periferia*. Jednak fragment zdania *abito nella zona centrale di Napoli* mówiący o zamieszkaniu w centrum Neapolu, wykluczał poprawność tej odpowiedzi.

W porównaniu do zadań z obszaru rozumienia tekstów pisanych zadania sprawdzające znajomość funkcji językowych okazały się dla uczniów łatwiejsze (średni wynik 76%). W tej części zdający najgorzej poradzili sobie z zadaniem 4.1. sprawdzającym umiejętność reagowania na wypowiedź wysłuchaną z płyty CD (średni wynik 59%).

Fragment zadania

- A. Va bene, sar  puntuale.
- B. Di niente!   stato un piacere.
- C. Peccato! Forse un'altra volta.
- D. Davvero? Posso venire con voi?
- E.   molto bella, da quando ce l'hai?

Transkrypcja:

Wypowiedz 1.

Non possiamo incontrarci domani.

Najwięszą trudnoř sprawiło uczniom dobranie prawidłowej reakcji do wypowiedzi 1. Poprawną odpowiedz **C.** wskazało 48% gimnazjalistów. Zawierała ona typowy zwrot używany do wyrażenia żalu oraz propozycję spotkania innym razem. Dla wielu uczniów atrakcyjna okazała się jednak odpowiedz **D.** zawierająca słowo „venire” (przychodzić), które mogło skojarzyć się z czasownikiem „incontrare” (spotykać), pojawiającym się w wysłuchanym zdaniu. Część gimnazjalistów skojarzyła z czasownikiem „incontrare” słowo „puntuale” (punktualny) i wybrała odpowiedz **A.**

Najłatwiejsze natomiast w tym obszarze okazało się zadanie 5.2.

5.2. X: Dove vai in vacanza?

Y: _____

- A. Al mare.
- B. Fra poco.
- C. Con Chiara.

Dla 91% uczniów nie stanowiło problemu przyporządkowanie poprawnej reakcji **A.** do pytania *Dove vai in vacanza?* Zadanie to pokazuje, że gimnazjaliści dobrze sobie radzą ze standardowymi sytuacjami komunikacyjnymi.

Najtrudniejsze w całym arkuszu egzaminacyjnym okazały się zadania sprawdzające znajomość środków językowych, a szczególnie zadanie 10., wymagające od uczniów znajomości leksyki. Zdający mieli uzupełnić luki wyrazami wybranymi spośród podanych w ramce. Najwięszą trudnoř sprawiło zadanie 10.1.

A. chiaro	B. conosco	C. deve	D. facile	E. perdiamo	F. troviamo
------------------	-------------------	----------------	------------------	--------------------	--------------------

<p>Tra i piatti italiani più popolari 10.1. ____ la pasta. Ci sono moltissimi tipi di pasta. Il più famoso sono gli spaghetti. Tutto il mondo 10.2. ____ anche la pizza. La più semplice è la margherita con pomodoro, basilico e mozzarella. Il segreto della sua popolarità non è solo il suo gusto, ma anche il fatto che è molto 10.3. ____ da preparare.</p>
--

W zadaniu 10.1. poprawnej odpowiedzi **F. troviamo** udzieliło 36% uczniów. Jednak dla 27% uczniów atrakcyjną okazała się odpowiedź B. Uczniowie ci dobrze zrozumieli, że częścią mowy, którą należy wstawić, jest czasownik. Jednak prawdopodobnie nie zrozumieli kontekstu, w którym musi być on użyty, i wybrali czasownik w niewłaściwej formie. Być może uznali, że rzeczownik w liczbie pojedynczej *la pasta* należy połączyć z czasownikiem w 3 osobie liczby pojedynczej *conosce*.

Wnioski

Analiza wyników egzaminów z języka włoskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z gimnazjalistami w kolejnych latach.

- ❖ Analiza wyborów uczniów w zadaniach zamkniętych pokazuje, że zdający bardzo często udzielają odpowiedzi sugerując się pojedynczymi słowami występującymi w tekstach. Bardzo ważne jest zwracanie uwagi uczniów na kontekst, w jakim poszczególne słowa są użyte i ich powiązanie z opcjami w zadaniu. Wykonanie zadania z podręcznika nie powinno polegać jedynie na sprawdzeniu rozwiązań poprzez odczytanie poprawnych odpowiedzi. Dobrą praktyką jest wymaganie od uczniów, aby potrafili uzasadnić zarówno wybór opcji właściwej, jak i powody odrzucenia opcji, które są dystraktorami w zadaniu. Dzięki temu bardziej świadomie będą wybierać odpowiedzi na egzaminie.
- ❖ Wyniki egzaminu gimnazjalnego pokazują, że zdający gorzej radzą sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność ogólnego rozumienia tekstu. Umiejętności takie jak określanie głównej myśli tekstu, kontekstu wypowiedzi oraz intencji nadawcy/autora tekstu wymagają więcej uwagi podczas procesu dydaktycznego. Warto włączać do codziennej pracy z uczniami sformułowania występujące w trzonach zadań sprawdzających właśnie te umiejętności, np. *In questo testo Laura descrive...*, *La persona che parla si trova...*, *La ragazza telefona per...* W przypadku określania intencji należy kłaść nacisk na użycie czasowników pojawiających się w tego rodzaju zadaniach w arkuszu egzaminacyjnym, np. *spiegare, chiedere, consigliare*. Warto zachęcać uczniów do podejmowania prób syntetycznego podejścia do tekstów. Dzięki różnorodnym zadaniom leksykalnym i komunikacyjnym tematyka tekstu powinna stać się punktem wyjścia do dyskusji, symulacji itp. Można również zachęcić uczniów do snucia hipotez dotyczących „didaskaliów” tekstu jeszcze przed jego wysłuchaniem bądź lekturą, wyłącznie na podstawie np. tytułu tekstu lub obrazków, które mu towarzyszą. Taki zabieg pozwoli nie tylko zaktywizować uczniów na lekcji, ale również wzmocni ich świadomość jako potencjalnych odbiorców tekstów.
- ❖ Analiza wyników egzaminu gimnazjalnego w obszarze znajomości środków językowych może wskazywać na konieczność większego skupienia się nauczycieli na pracy nad jakością języka uczniów. Brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych lub bardzo ograniczony zasób słownictwa wpływa nie tylko na wynik zadań sprawdzających znajomość środków językowych, ale często powoduje błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu

i rozumienie tekstów pisanych, ponieważ znacznie utrudnia lub wręcz uniemożliwia zrozumienie fragmentów tekstu kluczowych do rozwiązania zadania. Należy zatem pracować nad stałym wzbogacaniem zasobu środków leksykalnych. Zapoznając uczniów z leksyką najczęściej używaną (o wysokim stopniu frekwencji i użyteczności), należy zwrócić uwagę na podstawowe wyrażenia synonimiczne.

- ❖ Część zadań w arkuszu na poziomie podstawowym sprawdza umiejętność reagowania językowego w typowych sytuacjach życia codziennego. Nie oznacza to jednak, że praca z uczniami powinna się ograniczyć wyłącznie do najbardziej typowych reakcji w tych sytuacjach. Należy uświadamiać zdającym, że kiedy zaprasza się kogoś do kina czy na kawę, równie prawdopodobnym scenariuszem będzie przyjęcie zaproszenia, jak i jego odrzucenie. Warto również przygotować uczniów na nieprzewidziany rozwój wypadków, jak chociażby dopytywanie o szczegóły zaproszenia bądź ich negocjowanie, np. *Posso venire con un amico?*, *Dove ci incontriamo?*, *Che ne dici se...* W każdym przypadku sposobów na wyrażenie tej samej intencji jest co najmniej kilka.

Aneks

1. Gimnazja, w których przeprowadzono egzamin gimnazjalny w kwietniu 2016 r.¹

1.1. Liczba (odsetek) gimnazjów w kraju i województwach – ogółem i z podziałem na szkoły na wsi oraz w miastach do 20 tys., od 20 tys. do 100 tys. i powyżej 100 tys. mieszkańców

Województwo	Wieś		Miasto do 20 tys.		Miasto od 20 tys. do 100 tys.		Miasto powyżej 100 tys.		Razem
	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	
dolnośląskie	135	31,5	99	23,1	90	21,0	104	24,3	428
kujawsko-pomorskie	167	45,1	65	17,6	34	9,2	104	28,1	370
lubelskie	292	66,7	46	10,5	64	14,6	36	8,2	438
lubuskie	61	36,1	52	30,8	18	10,7	38	22,5	169
łódzkie	196	49,7	38	9,6	82	20,8	78	19,8	394
małopolskie	458	63,9	71	9,9	67	9,3	121	16,9	717
mazowieckie	443	49,2	97	10,8	122	13,5	239	26,5	901
opolskie	72	46,2	36	23,1	32	20,5	16	10,3	156
podkarpackie	412	75,0	49	8,9	65	11,8	23	4,2	549
podlaskie	92	42,6	47	21,8	40	18,5	37	17,1	216
pomorskie	187	48,6	46	11,9	64	16,6	88	22,9	385
śląskie	221	31,1	54	7,6	149	21,0	286	40,3	710
świętokrzyskie	133	58,3	38	16,7	27	11,8	30	13,2	228
warmińsko-mazurskie	128	47,9	58	21,7	41	15,4	40	15,0	267
wielkopolskie	321	51,4	123	19,7	95	15,2	86	13,8	625
zachodniopomorskie	93	32,2	74	25,6	54	18,7	68	23,5	289
POLSKA	3 411	49,9	993	14,5	1 044	15,3	1 394	20,4	6 842

1.2. Liczba (odsetek) gimnazjów publicznych i niepublicznych w kraju i województwach

Województwo	Gimnazja publiczne		Gimnazja niepubliczne		Razem
	liczba	procent	liczba	procent	
dolnośląskie	374	87,4	54	12,6	428
kujawsko-pomorskie	337	91,1	33	8,9	370
lubelskie	402	91,8	36	8,2	438
lubuskie	150	88,8	19	11,2	169
łódzkie	347	88,1	47	11,9	394
małopolskie	646	90,1	71	9,9	717
mazowieckie	770	85,5	131	14,5	901
opolskie	142	91,0	14	9,0	156
podkarpackie	519	94,5	30	5,5	549
podlaskie	191	88,4	25	11,6	216
pomorskie	332	86,2	53	13,8	385
śląskie	624	87,9	86	12,1	710
świętokrzyskie	204	89,5	24	10,5	228
warmińsko-mazurskie	239	89,5	28	10,5	267
wielkopolskie	546	87,4	79	12,6	625
zachodniopomorskie	250	86,5	39	13,5	289
POLSKA	6 073	88,8	769	11,2	6 842

¹ Jeśli nie zaznaczono inaczej, dane dotyczące gimnazjów i gimnazjalistów odnoszą się do uczniów rozwiązujących zadania z arkusza GH-P1-162 z części humanistycznej. Niewielkie różnice liczebności w porównaniu z częścią matematyczno-przyrodniczą wynikały m.in. z różnej liczby uczniów zwolnionych z danej części egzaminu. Nie uwzględniono szkół liczących mniej niż pięćdziesięciu uczniów.

2. Uczniowie, którzy przystąpili do egzaminu gimnazjalnego w kwietniu 2016 r.

2.1. Liczba (odsetek) gimnazjalistów w kraju i województwach – ogółem i z podziałem na uczniów szkół na wsi oraz w miastach do 20 tys., od 20 tys. do 100 tys. i powyżej 100 tys. mieszkańców

Województwo	Wieś		Miasto do 20 tys.		Miasto od 20 tys. do 100 tys.		Miasto powyżej 100 tys.		Razem
	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	
dolnośląskie	4 781	20,8	5 613	24,4	5 849	25,4	6 769	29,4	23 012
kujawsko-pomorskie	6 318	34,0	4 406	23,7	2 538	13,7	5 318	28,6	18 580
lubelskie	9 956	48,6	2 896	14,1	4 794	23,4	2 836	13,8	20 482
lubuskie	1 747	19,9	3 259	37,1	1 513	17,2	2 259	25,7	8 778
łódzkie	7 427	35,1	2 941	13,9	6 066	28,7	4 729	22,3	21 163
małopolskie	16 775	50,7	4 713	14,2	4 642	14,0	6 950	21,0	33 080
mazowieckie	16 648	34,6	7 246	15,1	8 610	17,9	15 610	32,4	48 114
opolskie	2 442	29,8	2 563	31,2	2 196	26,8	1 005	12,2	8 206
podkarpackie	11 497	53,8	3 584	16,8	4 537	21,2	1 739	8,1	21 357
podlaskie	3 107	28,8	2 761	25,6	2 607	24,2	2 304	21,4	10 779
pomorskie	7 121	33,8	3 479	16,5	4 900	23,3	5 557	26,4	21 057
śląskie	8 790	23,4	3 039	8,1	9 703	25,9	15 953	42,6	37 485
świętokrzyskie	5 135	45,2	2 734	24,1	1 838	16,2	1 651	14,5	11 358
warmińsko-mazurskie	3 919	29,6	3 465	26,1	3 128	23,6	2 739	20,7	13 251
wielkopolskie	11 969	35,8	8 607	25,8	7 617	22,8	5 222	15,6	33 415
zachodniopomorskie	2 687	18,5	4 269	29,3	3 420	23,5	4 184	28,7	14 560
POLSKA	120 319	34,9	65 575	19,0	73 958	21,5	84 825	24,6	344 677

2.2. Liczba (odsetek) uczniów gimnazjów publicznych i niepublicznych w kraju i województwach

Województwo	Gimnazja publiczne		Gimnazja niepubliczne		Razem
	liczba	procent	liczba	procent	
dolnośląskie	21 736	94,5	1 276	5,5	23 012
kujawsko-pomorskie	17 898	96,3	682	3,7	18 580
lubelskie	19 611	95,7	871	4,3	20 482
lubuskie	8 234	93,8	544	6,2	8 778
łódzkie	20 194	95,4	969	4,6	21 163
małopolskie	31 521	95,3	1 559	4,7	33 080
mazowieckie	45 258	94,1	2 856	5,9	48 114
opolskie	7 943	96,8	263	3,2	8 206
podkarpackie	20 698	96,9	659	3,1	21 357
podlaskie	10 232	94,9	547	5,1	10 779
pomorskie	19 748	93,8	1 309	6,2	21 057
śląskie	35 174	93,8	2 311	6,2	37 485
świętokrzyskie	10 928	96,2	430	3,8	11 358
warmińsko-mazurskie	12 635	95,4	616	4,6	13 251
wielkopolskie	31 624	94,6	1 791	5,4	33 415
zachodniopomorskie	13 823	94,9	737	5,1	14 560
POLSKA	327 257	94,9	17 420	5,1	344 677

3. Liczba laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim z jednego z grupy przedmiotów objętych egzaminem, zwolnionych z danej części / danego zakresu² egzaminu gimnazjalnego w 2016 r. na podstawie zaświadczenia stwierdzającego uzyskanie tytułu odpowiednio laureata lub finalisty, otrzymujących zaświadczenie o uzyskaniu z tej części/zakresu egzaminu najwyższego wyniku – w kraju i województwach

3.1. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części pierwszej w kraju i województwach

Województwo	Finaliści lub laureaci olimpiad / laureaci konkursów								
	Część 1. ³ (2014 r.)			Historia i wiedza o społeczeństwie (lata 2015 i 2016)			Język polski (lata 2015 i 2016)		
	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających
dolnośląskie	23 008	1	0,00	23 008	17	0,07	23 012	17	0,07
kujawsko-pomorskie	18 747	2	0,01	18 747	60	0,32	18 580	75	0,17
lubelskie	20 480	0	0,00	20 480	20	0,09	20 482	47	0,40
lubuskie	8 776	3	0,03	8 776	27	0,31	8 778	18	0,20
łódzkie	21 159	1	0,00	21 159	27	0,13	21 163	5	0,02
małopolskie	33 079	0	0,00	33 079	44	0,13	33 080	26	0,07
mazowieckie	48 112	0	0,00	48 112	127	0,26	48 114	101	0,20
opolskie	8 206	1	0,01	8 206	22	0,27	8 206	10	0,12
podkarpackie	21 356	0	0,00	21 356	43	0,20	21 357	35	0,16
podlaskie	10 777	1	0,01	10 777	51	0,47	10 779	63	0,58
pomorskie	21 171	1	0,00	21 171	31	0,15	21 057	24	0,11
śląskie	37 488	4	0,01	37 488	95	0,25	37 485	80	0,21
świętokrzyskie	11 359	1	0,01	11 359	26	0,23	11 358	28	0,25
warmińsko-mazurskie	13 250	0	0,00	13 250	137	1,03	13 251	57	0,43
wielkopolskie	33 417	3	0,01	33 417	98	0,29	33 415	30	0,08
zachodniopomorskie	14 558	2	0,01	14 558	36	0,24	14 560	19	0,13
POLSKA	344 943	20	0,01	344 943	861	0,25	344 677	635	0,18

² Zwolnienie z danej części egzaminu przysługuje laureatom/finalistom odpowiednich olimpiad oraz laureatom konkursów przedmiotowych z 2014 r. Zwolnienie z danego zakresu egzaminu dotyczy laureatów/finalistów odpowiednich olimpiad oraz laureatów konkursów przedmiotowych z lat 2015 i 2016.

³ Uwzględniono uczniów rozwiązujących zadania z arkusza GH-H1-162 w części humanistycznej z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie.

3.2. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części drugiej w kraju i województwach

Województwo	Finaliści lub laureaci olimpiad / laureaci konkursów								
	Część 2. ⁴ (2014 r.)			Przedmioty przyrodnicze (lata 2015 i 2016)			Matematyka (lata 2015 i 2016)		
	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających
dolnośląskie	23 003	1	0,00	23 003	53	0,23	23 004	18	0,07
kujawsko-pomorskie	18 584	0	0,00	18 584	237	1,92	18 898	70	0,37
lubelskie	20 481	0	0,00	20 481	138	0,67	20 481	54	0,26
lubuskie	8 781	1	0,01	8 781	55	0,63	8 778	15	0,17
łódzkie	21 151	1	0,00	21 151	43	0,20	21 154	16	0,08
małopolskie	33 077	0	0,00	33 077	79	0,24	33 077	23	0,06
mazowieckie	48 105	3	0,00	48 105	150	0,31	48 085	88	0,18
opolskie	8 209	0	0,00	8 209	44	0,54	8 207	6	0,07
podkarpackie	21 348	0	0,00	21 348	88	0,41	21 348	36	0,17
podlaskie	10 739	3	0,02	10 739	185	1,72	10 741	66	0,61
pomorskie	21 141	0	0,00	21 141	88	0,42	21 229	33	0,16
śląskie	37 489	3	0,00	37 489	86	0,23	37 487	86	0,23
świętokrzyskie	11 363	2	0,01	11 363	78	0,69	11 361	18	0,16
warmińsko-mazurskie	13 245	0	0,00	13 245	195	1,47	13 244	63	0,48
wielkopolskie	33 413	0	0,00	33 413	194	0,58	33 413	77	0,23
zachodniopomorskie	14 560	2	0,01	14 560	82	0,56	14 564	22	0,15
POLSKA	344 689	16	0,00	344 689	1795	0,52	345 071	711	0,21

⁴ Uwzględniono uczniów rozwiązujących zadania z arkusza GM-P1-162 w części matematyczno-przyrodniczej z zakresu przedmiotów przyrodniczych.

3.2. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części trzeciej z języka angielskiego, języka niemieckiego i języka rosyjskiego w kraju i województwach w 2016 r.

Województwo	Finaliści lub laureaci olimpiad / laureaci konkursów								
	Część 3.								
	Język angielski			Język niemiecki			Język rosyjski		
	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających
dolnośląskie	19 277	21	0,10	3 550	7	0,20	52	0	0,00
kujawsko-pomorskie	15 745	137	0,87	2 475	31	1,25	539	9	1,67
lubelskie	17 097	52	0,30	1 369	31	2,26	1 894	8	0,42
lubuskie	6 660	13	0,20	2 093	5	0,24	3	0	0,00
łódzkie	18 486	18	0,10	2 105	8	0,38	522	3	0,57
małopolskie	30 335	26	0,09	2 572	16	0,62	29	0	0,00
mazowieckie	42 827	90	0,21	2 892	7	0,24	2 156	8	0,37
opolskie	5 845	13	0,22	2 330	30	1,29	14	0	0,00
podkarpackie	19 164	32	0,17	2 033	24	1,18	61	0	0,00
podlaskie	8 516	78	0,92	798	23	2,88	1 391	27	1,94
pomorskie	18 641	28	0,15	2 358	17	0,72	70	0	0,00
śląskie	33 633	41	0,12	3 394	18	0,53	146	12	8,22
świętokrzyskie	9 644	31	0,32	1 084	20	1,85	608	23	3,78
warmińsko-mazurskie	10 891	31	0,28	1 810	22	1,22	506	10	1,98
wielkopolskie	28 501	33	0,12	4 581	21	0,46	189	5	2,65
zachodniopomorskie	11 535	36	0,31	2 949	18	0,61	4	0	0,00
POLSKA	296 797	680	0,23	38 393	298	0,78	8 184	105	1,28

3.4. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części trzeciej z języka francuskiego i języka hiszpańskiego w kraju i województwach w 2016 r.

Województwo	Finaliści lub laureaci olimpiad / laureaci konkursów					
	Część 3.					
	Język francuski			Język hiszpański		
	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających
dolnośląskie	89	1	1,12	28	1	3,57
kujawsko-pomorskie	55	35	63,64	11	0	0,00
lubelskie	57	10	17,54	93	16	17,20
lubuskie	8	3	37,50	0	0	0,00
łódzkie	34	6	17,65	30	0	0,00
małopolskie	89	13	14,61	44	0	0,00
mazowieckie	126	10	7,97	156	0	0,00
opolskie	14	5	35,71	0	0	0,00
podkarpackie	71	7	9,86	25	0	0,00
podlaskie	57	11	19,30	20	0	0,00
pomorskie	35	0	0,00	44	0	0,00
śląskie	217	23	10,60	61	0	0,00
świętokrzyskie	13	0	0,00	4	0	0,00
warmińsko-mazurskie	20	13	65,00	16	0	0,00
wielkopolskie	77	16	20,78	75	0	0,00
zachodniopomorskie	29	0	0,00	32	0	0,00
POLSKA	991	153	15,44	639	17	2,66

CK
**CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA**

OKE

OKE
ŁOMŻA

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. (22) 536-65-00, fax (22) 536-65-04
www.cke.edu.pl sekretariat@cke.edu.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk
tel. (58) 320-55-90, fax (58) 320-55-91
www.oke.gda.pl komisja@oke.gda.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie

ul. Adama Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno
tel. (32) 616-33-99, fax (32) 616-33-99 w.108
www.oke.jaworzno.pl oke@oke.jaw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

os. Szkolne 37, 31-978 Kraków
tel. (12) 683-21-01, fax (12) 683-21-02
www.oke.krakow.pl oke@oke.krakow.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

ul. Al. Legionów 9, 18-400 Łomża
tel./fax (86) 216-44-95
www.oke.lomza.pl sekretariat@oke.lomza.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi

ul. Ksawerego Praussa 4, 94-203 Łódź
tel. (42) 634-91-33, fax (42) 634-91-54
www.komisja.pl komisja@komisja.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań
tel. (61) 854-01-60, fax (61) 852-14-41
www.oke.poznan.pl sekretariat@oke.poznan.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

ul. Plac Europejski 3, 00-844 Warszawa
tel. (22) 457-03-35, fax (22) 457-03-45
www.oke.waw.pl info@oke.waw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu

ul. Tadeusza Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław
tel. (71) 785-18-52, fax (71) 785-18-73
www.oke.wroc.pl sekret@oke.wroc.pl